Henrik Scharling

Min hustru og jeg

Fortælling af Nicolai ung ægtemand

Henrik Scharling

Min hustru og jeg

Fortælling af Nicolai, ung ægtemand

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Henrik Scharling: *Min hustru og jeg* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Henrik Scharling: *Min hustru og jeg* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Til min hustru

Ved vintersolhverv 1872.

Vintren er kommen, og stormene tude,
larmende højt fra det isklædte Nord,
sneen hvirvler lystig i flokke derude,
dækker tyst og stille den stivfrosne jord.
Vi sidde inde bag dørene, som stænges.
Dagen svinder hurtig, aftenen er lang;
vi sidde lunt, dog hjertelig vi længes
efter sommersol og nattergalesang.

Kom da, min elskede, kom, lad os vandre
atter engang under løvrige træer!
På mit trylleord skal alting sig forandre,
sommeren jeg kalder – fluks er den nær.
Giv mig din arm, nu atter vi træder
ved hinandens side de skovgroede stier;
sagte du nynner, medens højt jeg kvæder
sommerens glade, friske melodier.

Kender du havens bugtede gange
langs kanalens stille, spejlklare vand?
Skuer du atter alleerne de lange
under Søndermarkens dunkle bladerand?
Ser du Øresundets blålige vande,
over hvilke hæver stejlt sig Hveens kyst –
sejlerne i Sundet, de skovklædte strande,
Vedbæks fine roser og Rungsteds søde lyst!

Kender du – – tys, ej mere tør jeg sige,
ellers fik let vist for meget jeg sagt.
Du er klog, min hustru, tavs du er tillige,
halvkvædet vise får nok du udlagt.
Hvad der er digtets egentlige kærne,
fra dets billedklædning sondre du vil,
i din fromme tanke kærlig derom værne –
– meget har jeg ændret. adskilligt føjet til.

Derfor kan trygt min lille bog udvandre
for at tumle lystig i verden sig om.
Artig den må sig fremstille for de andre,
prøve sin lykke for publikums dom.
De må læse bogen og den frit studere.
Bryde deres hoved med det brogede spil,
de må ræsonnere, de må kritisere:
kun du og jeg ejer nøglen dertil!

H. S.

I

Du min blide, elskelige hustru, dig priser og takker jeg for al den velsignelse, som fra dig er udgået over mig, thi i dig har jeg fundet det gamle ord at være sandt: hvo, som får en god hustru, får en gave fra Herren! Ja visselig, en herrens gave, den bedste af alle hans jordiske gaver har du været mig! Meget har jeg set og beundret som skønt og herligt, kunstens rige farvespil, dens fulde rene former, min sjæl har luet i begejstring derover – men dog ved jeg intet, der således har kvæget mig i mit inderste hjerte, når jeg var træt af dagens besvær og møje, som det milde, stråleblik fra dine trofaste øjne. Vi to har nu vandret ved siden af hinanden fra vor første ungdoms dage, vor sol har overskredet sin middagshøjde, og skyggerne begynder at blive længere for os, nogle af dem faldt helt ind i hjertet, men aldrig fordunklede de din ømme kærlighed. Gode og onde dage har vi oplevet tilsammen, og ikke er de sidste mig de mindst dyrebare, thi i dem fik jeg se det ædle guld, som dit kærlighedsfulde hjerte har i eje. En ung slægt blomstrer op omkring os, dens sol er i opgående, medens vor er i nedgående, og dog tror jeg næppe, at jeg ville bytte med den, selv om valget stod til mig. Kun dette begærer jeg, at du og jeg må vedblive at vandre sammen, indtil dagenes aften kommer med sit gyldenskær på en skyfri himmel, og nattens fred stunder til, og vi vandrer hånd i hånd ind i Evighedslandet.

Se det var atter en ouverture, men den er ikke af mig, og heller ikke af Gamle, for den er af svigerfader. Da han hørte, at

jeg ville udgive en ny bog, bad han om forlov til at skrive et forord, ligesom Gamle i sin tid til "Nøddebo Præstegård". Og svigerfaders forord passer egentlig lige så lidt som Gamles; for det handler om et par ældre ægtefolk, medens min bog skal handle om et par ganske unge, nemlig om min hustru og mig selv. For jeg er blevet gift og har fået en hustru – ellers kunne jeg jo ikke have en svigerfader. Vi har nu været gift i lidt over et halvt års tid, og dette halve år synes mig at være så mærkeligt, at jeg må skrive en bog om det. Dog vil jeg dermed ikke sige, at det skulle forekomme andre lige så mærkeligt, for egentlig har jeg vel ikke oplevet andet, end hvad de fleste unge ægtefolk oplever.

Men mig tykkes det at være særdeles mærkeligt, og så er det gået mig, ligesom da jeg havde været i Nøddebo Præstegård, hvor jeg heller ikke havde oplevet andet, end hvad alle mennesker kunne opleve i en præstegård – jeg må skrive en bog om det. Dog er jeg ingenlunde blind for den fare, jeg herved udsætter mig for. Thi jeg har oftere lagt mærke til, at forfattere, når de har skrevet en bog, der har vundet almindeligt bifald, skynder sig med bagefter at skrive en kedelig bog, jeg tror næsten af en slags utidig beskedenhed, som om de frygtede for, at folk skulle fatte alt for høje tanker om dem. Og her i Danmark kan man næppe gøre noget farligere for sit gode navn og rygte end at skrive en bog, som ikke vinder høje vedkommendes bifald. Man udsætter sig derved for langt heftigere og grovere angreb, end om man havde begået vekselfalsk, kassesvig eller anden ulovlighed. Alligevel skal muligheden af denne fare ikke holde mig tilbage. For jeg mener, at ligesom en god soldat ikke tænker på lazaret og fangenskab,

men uforfærdet styrter sig ind i den tætteste kugleregn, således bør en forfatter ikke tænke på kritikker og recensioner, men trøstigt udgive sin bog, som om sligt aldeles ikke vedkom ham. Således vil da også jeg gøre.

Kun dette vil jeg bemærke, at min bog er nærmest skrevet for dem, der ligesom jeg lever i ægteskab, og vel at mærke i lykkeligt ægteskab; om de er unge eller gamle, gør ikke noget, for jeg tror, at det hører med til ægteskabets velsignelse, at det i sig har en evig ungdomskraft, der varer ved selv ud over guldbryllup og diamantbryllup. Skulle måske en eller anden ægtemand få lyst til at tro, at det netop er ham og hans hustru, som her fortælles om – da skal det stå ham frit for, og derfor skal han ikke betale mere for bogen. Ugifte personer kan også gerne læse min bog, når de har fantasi og stemning, men har de ikke det, da må jeg på det alvorligste advare dem mod at anvende deres kostbare tid på at læse den, for det vil for dem være en ren tidsspilde.

Men rent galt ville det være, om nogen ville tage fat på min bog i den tro, at han i den skulle finde bidrag til, hvad man kalder det sociale spørgsmåls løsning, særligt angående kvindens stilling i samfundet. For min fantasi er meget for svag til at kunne skildre det fremtidsideal, som venter os, når den unge kone går på universitetet for at holde forelæsninger over retsfilosofi, medens manden sidder hjemme og studerer i kogebogen eller pusler om den lille. Sligt må jeg overlade til dygtigere penne end min at udmale, jeg vil kun løse den mere beskedne opgave at fortælle om, hvorledes unge ægtefolk hidtil har plejet at leve lykkeligt, så længe verden har stået. Muligvis én og anden af de meget ivrige vil forarges over den uværdige

underkuelse, hvori min Estrid befinder sig, ja bitterlig harmes over det trællesind, hvormed hun finder sig i det – men det kan ikke hjælpe, for både Estrid og jeg føler os meget lykkelige, og der sker ingen forandring i vort forhold, så længe vi to får lov at råde.

Altså – jeg har giftet mig og sat fod under eget bord. Dog blev det ikke med den lysblåøjede, som jeg en gang troede, for efter et halvt års forløb opdagede jeg, at hun var en fejltagelse som så mange andre. Heller ikke forlovede jeg mig på min eksamensdag, som jeg ligeledes antog, af den gode grund, at jeg aldrig fik taget teologisk eksamen. Dog, det er vel bedst, at jeg fortæller alt efter orden, hvorledes det er gået mig, siden jeg tilbragte hin uforglemmelige juleferie i Nøddebo Præstegård.

Sommeren derefter tog jeg filosofisk eksamen med udmærkelse i alle tre fag, hvad der for propædeutikkens vedkommende højligen overraskede mig, eftersom jeg næsten ikke forstod et ord af den.

Nu skulle der tages fat på teologien for alvor, og Gamle blev min manuduktør. Men uagtet jeg læste ganske flittigt, ville det ikke rigtigt gå for mig; Gamle sagde flere gange til mig, at jeg manglede det teologiske tilsnit, og det havde han vist ret i. Dog må dette ikke forstås, som om jeg tvivlede om kristendommen, eller var ligegyldig for den, for det var visselig langt fra tilfældet. Tværtimod, det var en af mine største glæder i de stille høstmorgener, når solen spredte sit klare skær over de afmejede marker og de gulnede skove, og sindet blev betaget af en underlig vemod ved at se al sommerpragten falme hen – da at sætte mig under et gammelt skyggefuldt egetræ med evangeliebogen i hånden og læse om den evige kærlighed, som

aldrig ophører. Det greb mig i mit inderste hjerte, og i enkelte øjeblikke kunne det endog tykkes mig, som om jeg så ham selv, menneskesønnen, stå foran mig, se på mig med sine dybe klare gennemskuende øjne, fulde af en vidunderlig kærlighed, brede sine hænder velsignende over mig og den ganske Jord, som om han ville drage hele den stridende og lidende menneskehed op til sig i højheden, og mit hjerte fyldtes af en usigelig salighed, som om jeg allerede var henflyttet i Himmeriges rige. Men noget ganske andet var det, når jeg i manuduktionstimerne skulle gøre rede for, hvilke ord der var ἅπαξ λεγόμενα Note 1), og hvilke der var hebraiserende talemåder, og hvor parallelstederne var at finde, det smagte mig aldeles ikke. Jeg vil slet ikke sige, at dette er unødvendig kundskab; jeg påskønner, at der er lærde folk, som bryder deres hoved med sligt, når blot jeg må være fri for det. Og dog, dette kunne jeg endda have lært, når det skulle så være, men der var noget, som plagede mig langt mere, og det var alle de gale fortolkninger, som man skulle vide besked med. Det var Gamles stående yndlingsspørgsmål til mig: "Kan du så sige mig, hvor ligger vanskeligheden i dette sted?" – og jeg havde aldrig drømt om, at der lå nogen vanskelighed der, men alt syntes mig at gå som af sig selv. Så var det, at Gamle kom med alle de urigtige fortolkninger, som de lærde tyskere havde fundet på, og som man nu skulle lære: men kom jeg så engang med en urigtig fortolkning af mit eget fabrikat, så blev der aldrig vist den allerringeste opmærksomhed.

Medens således den teologiske interesse var i jævnt aftagende, var der samtidig en anden interesse, som var i stadigt tiltagende. Allerede fra min første ankomst til

hovedstaden havde dens rige kunstsamlinger tildraget sig min opmærksomhed. Først var det vel nysgerrighed, som drog mig derhen, men denne gik efterhånden over til en dybere interesse, en inderligere forståelse af kunstens herlige værker. Jeg gjorde bekendtskab med flere unge kunstnere, i hvis selskab jeg befandt mig udmærket, og det hændtes mere end én gang, at en time, som skulle være tilbragt i universitetets ærværdige haller, gik hen i malernes og billedhuggernes muntre værksteder. Efter min moder havde jeg arvet lidt tegnetalent og et godt blik for kunsten, dette blev ved den daglige omgang endydermere øvet og skærpet. Dog følte jeg ikke selv lyst til at udøve kunsten, dertil var mit anlæg langt fra betydeligt nok, men jeg havde min store glæde af at betragte de andres frembringelser, følge dem, efterhånden som de skred frem i leret eller på lærredet, og ledsage dem med mine bemærkninger, som stundom blev gunstigt modtaget, til andre tider selv blev underkastet en skarp kritik, som jeg da ikke undlod at give skyldigt svar på. Dette var en art manuduktion, som behagede mig ulige bedre end den, som blev mig til del hos Gamle. Men de herligste timer tilbragte jeg i Thorvaldsens Museum eller Moltkes og Christiansborgs malerisamlinger. Jo hyppigere jeg kom der, desto kærere blev de mig. Hele timer kunne jeg tilbringe over for de store mestres arbejder, snart følgende perspektivets linjer, snart fordybende mig i farvernes underfulde spil. En usigelig herlig skønhedsverden oplod sig for mine forskende blikke: jeg så alt, hvad jeg kendte fra jordelivet, og se – det var ganske forandret, som dukket i æterens strømninger, hævet i lysklare zoner. Ved siden af det umiddelbare skønhedsindtryk, der i enkelte særdeles lykkelige

øjeblikke kunne fylde mig med en næsten overjordisk glæde, havde jeg også fornemmelsen af, at det var menneskeåndens udvikling, som jeg kunne følge, ikke gennem bøger og snirklede skrifttegn, men gennem ædle former. Det var mig da magtpåliggende at erholde kundskab om, hvornår disse arbejder var frembragt, at følge kunstnerens udvikling fra hans første ungdom til hans modne manddom og atter herfra til hans sene, noget mattede alderdom. Jeg søgte efter i kataloger og gamle skrifter, hørte også forelæsninger derover – kort sagt var med hoved og hjerte midt i studiet af kunsthistorien.

Alt dette var nu såre skønt; der var kun én ulempe derved, og den var alvorlig nok – det ville ikke ret bringes i samklang med teologien. Forelæsningerne begyndte at forsømmes i en betænkelig grad, ja min dristighed gik endog så vidt, at jeg forgreb mig på Gamles manuduktionstimer. Han begyndte at mærke uråd, gav mig et par skrappe irettesættelser, og da disse ikke frugtede, holdt han mig engang tilbage efter endt time, hvori jeg havde røbet en sørgelig uvidenhed om de tre Jakob'er i det nye testamente og blandet dem således med hinanden, at til sidst ikke engang Gamle selv kunne få rede på dem – og nu lod han sin veltalenheds torden rulle i fulde tre kvarter over mit hoved og endte omsider med at udmale et såre mørkt fremtidsbillede, der viste mig som lem på Ladegården, på hvilket sted mere end én teologisk student efter Gamles sigende skulle være havnet.

Denne tordentale forblev ikke uden virkning på mig, men rigtignok den omvendte af, hvad Gamle havde ment. Det stod klart for mig, at det gik ikke længere an således at halte til begge sider: der måtte træffes et afgørende valg mellem

teologien og kunsthistorien. Jeg valgte den sidste. Rigtignok kunne jeg først have taget teologisk embedseksamen og bagefter studeret kunsthistorie, men min kærlighed til den sidste var alt for stærk til, at jeg kunne finde mig i at tjene fem lange år for Lea, for først så at vinde min Rachel. Hvad skulle jeg desuden med embedseksamen, når jeg ikke ville være præst? Det syntes mig at bortkaste fem gode ungdomsår for den yderst tvivlsomme fordel at have en eksamen i ryggen. Endnu lod jeg derpå hengå en fjorten dages tid, hvori jeg nøjere overtænkte min plan, medens jeg til samme tid læste flittigt til manuduktionstimerne for ikke unødigt at vække Gamles vrede. Han havde nemlig et ikke ringe ord at sige ved afgørelsen. For et halvt års tid siden var vor kære fader vandret bort fra denne verden, og Gamle var nu som ældste søn familiens overhoved. Vel udøvede han ikke nogen særdeles myndighed i denne stilling; alt gik ligesom tidligere, men alligevel kunne han i en betydelig grad hindre min nye livsplan. Det lå mig derfor meget på hjerte at vinde Gamles samtykke.

En aftenstund efter te besluttede jeg at vove det afgørende slag. Corpus Juris var på komedie, hvilket jeg betragtede som såre belejligt, thi jeg kunne på forhånd vide, at jeg ville have en bestemt modstander i ham. Rigtignok er Corpus Juris en ivrig frihedsmand, men så megen verdenserfaring havde jeg vundet, at jeg vidste, at de som er mest rundhåndede med friheden, når det gælder at hævde den mod deres overmænd, gerne er mest knebne med den, når de skal skænke den til deres undermand.

Gamle havde samme aften fået brev fra Emmy, og så plejer han altid at være meget medgørlig; jeg anså derfor øjeblikket for særdeles gunstig til at rykke frem med mit forlangende. For

at gøre mig behagelig for Gamle stoppede jeg en pibe til ham og satte et helt bundt svovlstikker hen foran ham, som jeg fortalte ham, at jeg netop havde købt til hans aftenpibe.

"Tak skal du ha'e, Nicolai," sagde Gamle, idet han tændte piben og skød et par lange røgskyer fra sig, hvorpå der indtrådte en lille pause.

"Christoffer," begyndte jeg derpå i en meget spagfærdig og ydmyg tone, "der er noget, som jeg i længere tid har tænkt på, og som jeg gerne ville tale med dig om."

"Hvad er det?" spurgte Gamle, idet han sænkede piben og så venligt hen på mig.

"Jeg er bange for, at teologien ikke ret passer for mig," sagde jeg med en mat stemme, der ligesom skulle betegne, hvor overvældet jeg var af det anstrengende studium.

"Jeg synes dog, at det er gået bedre i den sidste tid," svarede gamle. "Når du ret tager dig sammen og arbejder med flid og udholdenhed, så går det nok."

Jeg søgte nu at forklare Gamle, at teologien ikke tilfredsstillede mig, ja at der endog var meget i den, som ligefrem kedede mig. Dette gjorde dog ikke synderligt indtryk på ham, thi han mente, at sådant fandtes vel i ethvert studium.

På den måde kom jeg altså ingen vegne; jeg måtte gribe sagen an fra en anden side. Jeg forestillede gamle, at jeg intet ret kald følte til at blive præst, ja at jeg i så stærkt bevægede tider som vore ikke turde påtage mig et så ansvarsfuldt embede. Dette argument virkede med anderledes kraft på Gamle, der er meget samvittighedsfuld. Han tilstod, at han selv havde tænkt herpå med en vis bekymring, "men når du ikke kan blive præst, hvad skal du så blive, Nicolai?"

Nu var vi altså ved *punctum saliens* Note 2), men jeg var ikke så tåbelig straks at buse ud med, at jeg ville studere kunst og æstetik, thi jeg kunne da nok tænke, at Gamle ville med hele sin oppositions styrke kaste sig over mig og ganske slå mig af marken. Jeg foretrak at lade Gamle vende sin sejrrige dialektik mod sig selv, og når han havde udmattet sig i en frugtesløs σκιομαχία Note 3) med alle mulige umuligheder og umulige muligheder, da først at erklære, hvad jeg egentlig ville. Således gik det også. Gamle fortabte sig i en lang række betragtninger over alt det, som jeg ikke egnede mig til – jurist, skolelærer, handelsmand, læge, officer – og efter glimrende at have påvist, at jeg ikke egnede mig til noget af alt dette, endte han med at sige: "Ja jeg ved sandelig ikke, hvad du skal blive til."

Min taktik var lykkedes. Som man fanger zitterålen ved at lade den udmatte sig i elektriske slag mod hestenes bug, således havde nu også Gamle udmattet sig i sine dialektiske udfald mod alt det, som jeg ikke kunne blive. Han var træt af at sige sig selv imod, og jeg kunne nu ganske roligt fremstille for ham, hvad jeg ville være. Den væsentlige hovedindvending var naturligvis den, at sligt kunne man ikke leve af, hvilken jeg gendrev med at påvise de forskellige hjælpekilder, som stod til min rådighed, fremdeles, at det kom ikke så meget an på at have store indtægter, som på at have små udgifter, og endelig, at hovedsagen for ethvert menneske var dog at komme til at leve i og for det, som man følte særligt kald til, og at man i øvrigt fik sætte sin tillid til Vorherre, arbejde frejdigt fremad, så ordnede det sig nok. Det sidste gjorde udslaget, Gamle holdt endnu et par små formaningstaler til mig om at vise flid og

udholdenhed, og endte derpå med at give sit samtykke, og glad var jeg.

Men næste morgen stod der et frygteligt slag med Corpus Juris. Han kom farende ind til mig endnu på fastende hjerte: "Hvad er det, jeg hører, at du vil ikke længere studere teologi?" råbte han til mig.

"Har dine øren fortalt dig det, så har de ikke løjet," svarede jeg koldsindigt. Thi efter at jeg først havde vundet Gamle, var det mig ligegyldigt, hvad Corpus Juris sagde; han måtte for mig larme og støje, så meget han ville. Og dette gjorde han også. Han talte om æstetisk dagdriveri, videnskabelig morskabslæsning, om at spilde de kostbare ungdomsår og så bagefter falde familien til byrde, så mine brødre skulle sørge for mit underhold.

Med de sidste ord lykkedes det Corpus Juris at bringe mig fuldstændig i harnisk. Jeg svarede ham, at han kunne være forvisset om, at jeg før ville æde de hårde brosten end tage mod en brødkrumme af hans hånd – at jeg havde et varmt hjerte for alt skønt og herligt, og var ikke som andre visne pergamentsdukker, der kun tænker på at skrabe penge sammen, og hvor mange dalere de kunne sætte i telegraf-aktier. Dette sidste var en stikpille til Corpus Juris, som for et par dage siden havde anvendt 120 daler hertil. Han blev da heller ikke blidere derved, og efter at endnu adskillige skarpe ord var faldet på begge sider, endte sammenstødet med, at hver gik til sit og smak døren i efter sig, så vinduerne klirrede.

Jeg har ingensinde været så opbragt på Corpus Juris, ikke engang i hine mærkelige dage i Nøddebo præstegård. At jeg skulle falde mine brødre til byrde og underholdes af dem! Jo

Corpus Juris kunne være vis på, at før skulle jeg arbejde, så blodet sprang ud af neglene, før sligt skulle blive tilfældet.

Heldigt er det imidlertid, at om Corpus Juris og min vrede er hurtig til at koge op, så er den også hurtig til at lægge sig. Formodentlig må Gamle have talt Corpus Juris til rette, for endnu samme eftermiddag spurgte han, om vi skulle spadsere en tur sammen – det sædvanlige tegn på udsoning mellem os. Om kunsthistorien blev der rigtignok ikke talt hverken den eller de følgende dage. Men nogle uger efter overraskede Corpus Juris mig på min fødselsdag ved at forære mig et stort fransk værk over katedralkirkerne i Frankrig, forsynet med kostbare kobberstik. Og fra den dag af viste han varm deltagelse for mine studier, fulgte ofte med mig i museerne, og da han besidder både smag og kunstsans, havde vi megen glæde af at udveksle vore ideer med hinanden.

Én betingelse havde Gamle stillet, og det var, at jeg i alt fald for det første måtte opgive al tanke om at forlove mig. "Musen er skinsyg," sagde han, "og kunsten fordrer ofre af sine dyrkere. Er dit studium ikke blot underholdende dilettanteri, men en alvorlig livssag, da bør du heller ikke undslå dig for at bringe disse ofre. I modsat fald splitter du dine kræfter, næringssorg fortærer dig, og du går en ulykkelig fremtid i møde."

Jeg indvilligede gerne heri; jeg var træt af de idelige forelskelser, som aldrig førte til noget. Efter nytårsbesøget i Nøddebo præstegård havde jeg i vinterens løb haft endnu to eller tre forelskelser, der som alle de andre var blevet til bare luft. Jeg begyndte at tænke, at det måske var min lod altid at blive forelsket, men aldrig forlovet, og jeg antog, at den bedste

kur mod alle disse hjerteuroer ville være engang for alle at give afkald på al lykkelig elskov.

Så gik der fire år, og der gik fem år. Jeg stod ikke ledig på torvet i den tid, men drev mine studier med største iver. I vove museer var jeg vel bevandret, der var ikke et maleri, ikke en gammel marmorstump, uden at jeg jo kendte det og skulle vide at gøre rede derfor. Også en lille udenlandsrejse havde jeg fået gjort, opholdt mig et par uger i Dresden og München og beset de derværende rige kunstsamlinger. Hjemkommen derfra tog jeg magisterkonferensen i æstetik og kunsthistorie, og dermed havde jeg da taget det første sikre standpunkt i livet, jeg var ikke længer slet og ret student, men skrev med store bogstaver på pladen udenpå min dør: *Candidatus Magisterii* – det syntes mig ordentlig, at der var klang i den titel.

Omtrent ved den tid var det, at begge mine brødre holdt bryllup: Gamle drog med Emmy over til en beskeden vesterjysk præstegård; Corpus Juris, der var avanceret til kontorchef, blev i København; han og Andrea Margrethe fæstede bo i en nydelig lille villa på Kastanjevejen. Jeg blev nu alene tilbage i vor gamle lejlighed på hjørnet af Vestergade og Vestervold med udsigt til møllen lige overfor og havde alle tre værelser til min udelukkende rådighed. Så kunne jeg flytte rundt så meget jeg ville med alle møblerne uden at høre indsigelser af Corpus Juris; jeg kunne synge lige så højt jeg ville uden at blive kaldt til orden af Gamles alvorsfulde "Stille, Nicolai!" I begyndelsen fandt jeg stort behag i at tilfredsstille disse mine yndlingsglæder aldeles uhindret: jeg lavede sovekammer i spisestuen og spisestue i studerestuen, jeg trak rundt med sofaen og bordene, indtil der omsider kom bud op fra underboen med forespørgsel, om

kandidaten ikke snart var færdig med sin flytning – og jeg sang så højt op imod den blå himmel, at jeg næsten tror, at det kunne høres helt over på volden. Dog denne friske sindsstemning varede ikke ret længe, thi snart begyndte ensomheden at trykke mig. Jeg savnede lige meget Gamles venlige "Godmorgen", når jeg kom op om morgenen, og Corpus Juris' velmente skænd, når jeg kom hjem om middagen. Det var mig så forunderlig tomt, at ingen mere knurrede over mig og sagde: "Hvorfor har du nu gjort det, Nicolai?" – eller: "Kommer du nu igen for sent, vi har ventet tre kvarter på dig" – hvorefter der gerne fulgte en lille velgørende støvregn af formaninger til herefter at vise større påpassenhed. Nu så jeg på de fire vægge: de sagde aldrig et ord til mig; jeg kom aldrig mere for sent, thi der var ingen, som ventede på mig. Vel kunne jeg gå hen på Kastanjevejen til Corpus Juris og vælte en kaffekop eller, hvad der var endnu værre, rive det nyeste dagblad itu, men Corpus Juris skændte ikke mere som i gamle dage, han behandlede mig som fin gæst og sagde blot til mig: "Det gør ikke noget – bryd dig aldrig derom", men med en vis fremmed høflighed, som betog mig al lyst til for fremtiden at begå slige excesser.

Og når så aftenskumringen kom, og solen gik ned bag de drivende skyer og lagde sit skinnende guld over voldens træer, og jeg stod i vinduet og så derpå – da kunne jeg stundom blive ret vemodig i hu. "Se nu sidder gamle hos Emmy i sin præstegård," tænkte jeg da, "og Corpus Juris sidder og passiarer med Andrea Margrethe, men du, Nicolai, står her ganske alene som en pebersvend, som en umage handske." Underlige drømmebilleder steg da op for min tanke, en hel hærskare af

friske, leende pigeansigter, og jeg trommede på ruden, men jeg sang ikke mere:

> Hive langsomt fra land,
> hive langsomt fra land,
> de bergenske møer snart møde vi kan –

thi ak, jeg vidste det jo kun alt for vel, at jeg skulle aldrig mere møde enten de bergenske eller nogen som helst andre møer. Jeg trommede på ruden og nynnede dertil

> "Verden er lys,
> og pigen er så smuk,
> men vi døren stænge,
> skønt med et suk." Note 4)

Og jeg sukkede dybt; det er tungt at vide sig bestemt til at være umage handske, når man kun er 24 år gammel!

Men atter tog jeg mig sammen og sagde til mig selv: "Nicolai, vær en mand! Vi lever i en materialistisk, nydelsessyg tid, da hver kun tænker på, hvad der kan være ham til behag og skaffe ham størst mulig livsnydelse. Godt er det da, om der findes unge mænd, som er sig pligtens tunge ansvar bevidst, og som kan og vil vise den tankeløse verden, at de er beredte til for ideens skyld at ofre det kostbareste og dyreste, som livet har i eje." Og med sikker bestemthed fik jeg lampen tændt, trak kunsthistorien frem og gav mig til mit studium med den stolte bevidsthed: "Her sidder en mand, som har mod til at ofre livets bedste klenodie for ideens skyld."

Men underligt går det rigtignok til i denne verden. Jeg havde ment, at det var kunsthistorien, hvem offeret skulle bringes, og som skulle føre mig ind i den ugifte stands trygge, men

glædeløse indhegning, og så var det netop kunsthistorien, som skænkede mig min hustru og blev den gode genius, som førte mig ind i ægteskabets lykkelige havn.

– På mine vandringer i museerne havde jeg bemærket en ejendommelig skikkelse, der tildrog sig min opmærksomhed. Det var en mand af middelstørrelse, hans ansigt var åbent og klogt, men temmelig furet af rynker, øjnene var store og af en livlig blå farve, dertil en kroget ørnenæse og et tykt gråsprængt skæg – alt dette gav ham et for mig tiltalende udtryk af godhed og kraft. Dette forøgedes endmere ved hans noget fantastiske dragt, af hvilken jeg især havde lagt mærke til en sort fløjls jakke, en broget silkevest og en lavpuldet bredskygget hat, der kastede stærke skygger ned over kinder og øjne. Jeg kunne ikke være i tvivl om, at manden måtte være kunstner, hvad yderligere blev bestyrket ved, at jeg oftere havde set ham i lang tid fordybe sig i betragtningen af et eller andet maleri; et par gange traf jeg ham endog med et blad papir foran sig, løseligt skitserende et eller andet. Jeg følte stor lyst til at gøre hans bekendtskab, havde et par gange nærmet mig ham for at begynde en samtale, men om det nu var tilfældigt eller forsætligt, så havde han netop i samme øjeblik vendt sig om og var gået sin vej, så hidtil var det ikke blevet til noget.

En dag stod jeg i Moltkes lille, ypperlige malerisamling foran det bekendte munkehoved af Rubens. Mangfoldige gange tidligere havde jeg betragtet det, men hver gang jeg igen så det, tyktes det mig, at jeg opdagede nye herligheder deri. Det kyniske udtryk og hele naturdrøjheden fandt jeg aldeles mesterligt fremstillet.

På én gang fornam jeg en hånd på min skulder og hørte en klar stemme sige til mig: "Ja se på det, se rigtigt på det – det kan De lære noget af!" Det var manden med fløjlsjakken og den bredskyggede hat: han så slet ikke på mig, men på Rubens' maleri, idet hans blå øjne lyste af begejstring.

"Det er kunst, ægte uforfalsket kunst, grebet lige ud af Moder Natur selv," vedblev han med fyrighed; "dengang var der folk, som kunne male, nu har de rent glemt kunsten, eller rettere sagt, hertillands har man aldrig kendt den."

"Nu, nu," svarede jeg lidt stødt, "fordi vi ikke kunne male som Rubens, kunne vi alligevel fremvise dygtige malerier."

"Ja hvad kalder De malerier?" brød han løs. "Et landskab med de evindelige bøgetræer – et søstykke med skibe – eller et par pæne figurer på et genrebillede! Bah! Men at male Kristus og hans apostle, så man uvilkårligt folder hænderne og får tårer i øjnene – at male guder og helte i store herlige former med farver, der luer og brænder ind i sjælen, så man tror sig henrevet i en forklaret skønhedsverden – Guds død! Det kalder jeg at male, men hvem af vore spækhøkere har nogen anelse om sligt?"

Min nationalfølelse blev krænket ved denne hånlige afvisning af al dansk kunst, og jeg svarede med lidt bitterhed: "De behøver da kun at gå ind i stuen ved siden af, og De skal der finde et portræt af vor danske maler Juel, som ikke er tabt bag af en vogn."

"Det mælkevandsfjæs? Tør De nævne det, når De står overfor dette billede af Rubens? – Sirup og honning giver Juel til slikkeri for småbørn, men Rubens skænker os kunstens uforfalskede vin, som mænd skulle drikke den."

"Kom nu ind med og se på det," sagde jeg, idet jeg trak ham halvt modstræbende ind foran Juels portræt. "Se nu ret på det, det er dog ikke få ueffent."

"Såmænd, det er ikke få trekantet endda," svarede han mildere.

"Siger De endnu, at det er sirup og honning?"

"Det var måske lidt vel stærke ord, men det tåler ikke at ses sammen med Rubens – nej det gør minsæl ikke! – Og Juel er død for over 70 år siden, men hvor finder De nu en maler, der kan male et portræt som dette?"

"Det kunne dog være. Husker De f.eks. billedet af den gamle kone, som hænger oppe på Christiansborg Slot i den nyere danske skole, tæt ved døren i den lille stue?"

"Tal ikke om det, det er det rene vand – det er det rene vand, siger jeg Dem."

"Det bliver for langt at gå op på Christiansborg Slot nu – og desuden er samlingen nok lukket. Men om vi gik derop, så ville det sagtens gå med det portræt, som her med Juels, at De fandt det ikke så ilde endda."

"Jeg bliver ved, hvad jeg har sagt, at som Rubens kan ingen af dem male. Se nu her," og vi gik atter ind foran munken, "ser De trækkene her omkring munden, se det uragede skæg (for en barber må tænderne ordentlig løbe i vand efter at tage det af), se den fyrige livskraft, der spiller i øjet – sligt kan ingen af vore malere gøre."

"Den danske kunst er endnu i sin vorden," svarede jeg, "vi bestræber os for et grundigt naturstudium."

"Og så bilder vi os straks ind, at vi er hollændere, ikke sandt? Og fordi vi har hørt, at Gerhard Dow brugte tre dage til at male

et kosteskaft, så mener vi straks, at når vi maler tre uger på en kampesten, så bliver vi meget mere end Gerhard Dow."

"Man skal agte naturstudiet –" begyndte jeg, men blev afbrudt.

"Ja hvad kalder De natur? Har jeg til højre et dejligt skovparti med høje bøgetræer, udsigt over Sundet, i baggrunden Hveen og den svenske kyst – og til venstre en kartoffelmark, så sætter vi os ned og maler kartoffelmarken, for det er natur, siger vi, det andet –"

"Ligger over vore kræfter," faldt jeg ham i talen, thi nu var turen til mig at afbryde.

"Og så bliver der sunget Hallelujah i aviserne over kartoffelmarken, og der skrives om saftig farve, bred pensel, og hvad alle de andre kunstudtryk hedder, hvormed bladskriverne smører publikum om munden – jo de skulle rigtignok smøres, de karle; skønt publikum er ikke bedre værd, der således lader sig trække ved næsen."

Da jeg nu ikke ganske kunne frikende mig for at høre med til disse "karle", eftersom jeg en eller to gange havde søgt at lede publikums vildfarende smag på rette vej ved en oplysende kunstkritik, tillod jeg mig i al beskedenhed at bemærke, at det gik ikke an at skære alle over én kam, eftersom der dog var betydelig forskel mellem disse vejledende kunstkritikker.

"Ja vel er der forskel," var svaret, "eftersom nogle er værre end andre; de værste skrålere er de, som idelig råber på nordisk kunst; jeg ville ønske, at de engang alle tilhobe måtte blive hængt i en nordisk galge."

Nu var jeg netop en af forfægterne for nordisk kunst og anså mig derfor beføjet til at nedlægge en kraftig indsigelse mod

slige *pia desideria* Note 5).

"Ja hvad er da nordisk kunst?" udbrød min modpart ivrigt. "Det er alt, hvad der er kedeligt, åndløst, livløst. Maler én en kvindeskikkelse med et par torskedumme øjne, en ryg som et kosteskaft og et par arme som en gliedermand Note 6), og skriver han så underneden: Gudinden Freja – så hedder det straks: nej hvor det er dejligt, det er ægte nordisk! En anden kommer med et landskab, hvori alt er malet gråt i gråt, tungt som bly og sejt som gummi elasticum, straks udbryder den beundrende klike: hvilken dybde, det er ægte nordisk! Kort sagt alt hvad der er uden farve, uden liv, uden glans, uden fantasi – det er nordisk kunst!"

"Nu skønner jeg, at De er maler, siden De udtaler Dem så ubilligt om Deres kunstbrødre," sagde jeg.

"Maler?" svarede han og slog øjnene ned, tav lidt stille og fortsatte derpå i en sagtere tone: "Nu ja, har alle de andre smørere lov til at kalde sig for malere, så har jeg vel også. Men når jeg befinder mig i sligt selskab som her og ser på denne munk af Rubens eller den gamle kvinde der af Rembrandt, så – ja så kan jeg desværre ikke sige som Correggio: *anch'io son' pittore* Note 7), men jeg må i al ydmyghed bekende: *io' son'* en stor fusker!"

Her blev vor samtale afbrudt af opsynsmanden, der kom for at underrette os om, at nu blev samlingen lukket, og vi måtte forføje os bort. Vi fulgtes ned ad trapperne; i porten skiltes vi ad og gik hver til sin side af Bredgade.

II

Trods den ensidighed, hvormed maleren havde udtalt sine anskuelser, og trods den store meningsforskel, der var mellem os, kunne jeg dog godt lide ham. Han talte med en sådan varme og begejstring om den ægte kunst, hans blå øjne så dertil så gode og venlige ud trods den bisterhed, hvormed han talte om nordisk kunst, at jeg ikke kunne andet end holde af ham. Men havde jeg vidst, at det var svigerfader, hvis bekendtskab jeg nu havde gjort, ja da havde jeg holdt endnu mere af ham – men det kunne jeg jo ikke vide dengang, da jeg ingen anelse havde om, at maleren var gift og havde voksne døtre.

Denne interessante opdagelse gjorde jeg først et par uger senere. Jeg spadserede en eftermiddag i det tidlige forår langs søerne ad de såkaldte Kærlighedsstier, som de hed i mere poetiske tider, nu har de nok fået det temmelig kedelige navn Nørre og Øster Søgade. Solen var lige gået ned, men havde efterladt et rødt øjenskær på himlen, der atter spejlede sig i søens klare vande. Det var et vidunderligt dejligt farvespil, og jeg var så optaget deraf, at jeg ikke så mig for, men løb lige bus på en mand.

"Halløj, halløj, gode herre! Ja kan De ikke se mig, så må De virkelig tage et par glarøjne på – men hvad, det er jo min unge ven oppe fra Moltkes malerisamling. Hvor står det til?"

Jeg takkede og bad om undskyldning.

"Alt forladt! Men hvad var det, De gik og kiggede stjerner efter, så at De ikke kunne se, hvad der rører sig på jorden?"

"Den dejlige solnedgang! Vend Dem engang om og se det svømmende hav af guld!"

Maleren vendte sig om. "Ja Han deroppe, Han forstår at male! Kunne man se sit snit og dyppe sin pensel i hans farvepotte, så kunne man stikke både Tizian og Rembrandt ud! Nå, hvem ved, kanske vi får lov dertil, når vi først har fået al dårligheden kogt ud af os i den sorte gryde. – Med forlov, De er vel næstendels selv maler, siden De har så travlt med malerier og farvespil og solnedgang?"

Jeg svarede, at jeg vel ikke var maler, men studerede malerkunst og overhovedet kunst og kunsthistorie.

"Hu ha!" råbte maleren og sprang et par skridt tilbage, "De er da vel ikke et af disse tobenede uhyrer, som skriver kritikker i aviserne? Tænkte jeg det ikke nok, da De forleden prædikede så drabeligt om den nordiske kunst!"

Jeg beroligede ham med den forsikring, at det var kun ganske undtagelsesvis, at jeg havde gjort et sådant forsøg, men at jeg i øvrigt drev mine studier i stilhed for mig selv, til jeg engang havde opnået større modenhed.

"Jeg vil tro Dem på Deres ærlige ansigt," svarede han med et lunt smil. Derpå tog han mig under armen og sagde til mig: "Kom nu og følg mig et stykke henad vejen, så kan vi fortsætte vor samtale fra sidst."

Jeg fulgte ham, og vi vandrede langs søens bred, men jeg var snart så dybt inde i en disput om det nationales betydning for kunsten, at jeg derover glemte både solnedgangen og bølgernes sagte rislen og al den øvrige naturherlighed. Jeg fremsatte mine teorier i snorlige velordnede rækker, som kunne det være katederforedrag; maleren indlod sig ikke på en egentlig gendrivelse, men gjorde svære indhug i dem med sine bidende ironiske bemærkninger, og hvor ivrigt jeg end søgte at

bekæmpe ham, kunne jeg ikke dølge for mig selv, at han var mig betydelig overlegen ikke alene i erfaring, eftersom han havde opholdt sig flere år i Tyskland og Italien, men også i kunstnerisk blik. Mine teorier hvilede for det meste på et flittigt bogstudium, hans bemærkninger på et godt naturstudium.

I samtalens hede mærkede jeg ikke, at vi var gået omkring søen og kommet om på den anden side, hvor den lange husrække danner en fortløbende gade ned til Nørrebro. Ved et af husene her standsede maleren og sagde: "Ja her bor jeg, men følg med op og drik en kop te, ifald vi kan finde nogen. De må rigtignok belave Dem på mange trapper, eftersom jeg bor på fjerde sal; men for en mand, der som De plejer at have sin gang på Christiansborg malerisamling, kan sligt vel kun være en småting."

Vi gik op ad de mange trapper, endnu stadig diskuterende, indtil vi standsede foran døren til hans værelser. Jeg ventede at træde ind i en sædvanlig kunstnerbo, som jeg kender adskillige af, temmelig uordentlige og uryddelige, overstrøede med skitser og tegninger, men blev ikke lidet overrasket, da vi gennem en lille forstue trådte ind i en venlig hyggelig dagligstue, hvor bohavet vel var tarveligt, men alt indrettet med smag og en fin skønhedssans. Ved den ene væg stod et gammelt fortepiano, over hvilket hang en guitar, til den anden side stod et rundt bord, hvorpå en skål med friske forårsblomster, bagved dette et par stole og en sofa. Væggene var prydet med et par store oliemalerier, desforuden en mængde skitser af italienske landskaber, ruiner fra Rom, også nogle studier af hoveder, og endelig en del blomsterstykker, udført med vandfarve. En mægtig efeu, der var anbragt i en krog af værelset, strakte sine

lange grene med de dunkelgrønne blade langs hen ad væggen, og de var her snoede som en slags naturlig ramme om billederne. I vinduet stod en blomstrende månedsrose samt en levkøj og nogle resedaer, der spredte en yndefuld vellugt over hele stuen.

"De bor smukt her," sagde jeg, idet jeg tog plads ved vinduet og betragtede den udstrakte udsigt over søens blanke flade.

"Å ja, ganske vakkert," svarede maleren, "og mo'er forstår jo nok så pænt at pynte op om mig."

"Så Deres gamle moder lever hos Dem?"

"Gamle mo'er! Nå det skulle mo'er høre, at De kalder hende gammel! Hun er da også lige fyldt 49 år, så det er da heller ingen særdeles høj alder."

"Nå, så det er altså Deres stedmoder?"

"Nej det er såmænd min egen hustru og ingen anden; har De aldrig før hørt, at en mand kalder sin kone for mo'er?"

"Deres kone," udbrød jeg i højeste grad forbavset, "er De gift?"

"Når jeg har en kone, er jeg naturligvis gift! Jeg er en ordentlig mand, der lever i et kristeligt ægteskab – hvad tror De ellers om mig?"

"Men De er jo maler, De er kunstner," indvendte jeg, thi i mine tanker var ugift stand, offer af livets dyrebareste klenodie for ideens skyld og kunstnerliv så uadskilleligt sammenknyttede, at det intet øjeblik kunne falde mig ind, at maleren kunne være gift.

"Kan da malere og kunstnere ikke være gift? Hør min unge ven, hvordan er det fat med Dem? De er da vel ikke blevet svimmel ved at gå op ad de mange trapper, så hovedet løber en smule rundt på Dem?"

Jeg begyndte atter at komme til mig selv efter den første overraskelse. Det var ikke nogen flyvegrille hos mig, men frugten af åringers modne overvejelse; der syntes mig at være en egen skønhed i den tanke, at man af kærlighed til kunsten bragte den et stort og betydningsfuldt offer, ja at man først således kunne være forvisset om, at man i sandhed bar en uegennyttig kærlighed til den, hvorpå jeg da betragtede mig selv som et lysende eksempel. Jeg følte mig derfor krænket ved malerens letsindige ytring, at malere og kunstnere skulle kunne gifte sig ligesom andre hverdagsmennesker, der kun lever for døgnets smålige gerning. Med iver forsvarede jeg min yndlingssætning, at kunstnere og kunstelskere, om de ikke er meget rige, bør bevise deres kærlighed til kunsten ved at forjage kærlighed til kvinden. Jo længere jeg talte, desto varmere blev jeg; af den tavshed, hvormed maleren lyttede til mig, sluttede jeg, at mine ord gjorde stærkt indtryk på ham, ja at han måske begyndte at angre, at han ubesindigt havde indladt sig i ægteskab – da han pludselig afbrød mig med en høj skoggerlatter.

"Hvad skal det sige? Vil De fornærme mig?" spurgte jeg, idet blodet steg mig til hovedet.

"På ingen måde, men – ha! ha! ha! – men dette er endnu morsommere end det om den nordiske kunst! Ha! ha! ha! At De ikke bliver redaktør eller rigsdagsmand med sligt anlæg til fraser og skønne talemåder –"

"Hvad behager? Tror De ikke, at jeg mener, hvad jeg siger? Det er mit ramme alvor, forsikrer jeg Dem, og jeg håber, at mit liv skal afgive et skønt bevis derpå."

"Og jeg håber, at De endnu har levet den mindste del af Deres liv, så De kan komme til bedre erkendelse. Men hvor er De kommet til alt det galimatias? Har De selv fundet på det, eller har De ikke snarere læst det hos en eller anden forrykt tysker?"

"Jeg har tænkt meget og alvorligt over den ting," svarede jeg med værdighed.

"Det gør Dem al ære, og jeg beder Dem undskylde, at jeg lo deraf, men det kom mig så uventet af Deres mund. Havde De været på den anden side af de 40, så kunne jeg forstå det, thi så begynder man at tilfredsstille sig med den slags teorier til en kummerlig trøst for et forspildt liv – men i Deres alder, når man ser verden åben for sig og forresten har en ganske køn skabelon, så er det alt for tidligt at lave sig til at være pebersvend. – Men lad os nu først drikke te, så kan vi bagefter drøfte den sag nærmere, thi den trænger til en omhyggelig overvejelse."

Han rejste sig, dækkede en dug over bordet, tog tallerkener og andet tilbehør frem.

"Vi får selv hjælpe os," sagde han, idet han syslede omkring bordet, "for broder og pigebørnene er på landet i dag og kommer først hjem i morgen."

"Så De har også døtre?"

"Fire velsignede piger, som jeg takker Gud for hver dag."

"Og sønner?"

"Nej," svarede maleren med hård stemme og gik med det samme ud af døren.

Jeg blev siddende i mine egne betragtninger. "Stakkels mand!" tænkte jeg, "hustru, fire døtre og ingen sønner! Du har rigtignok skaffet dig et godt læs at trækkes med! Og døtrene

bliver naturligvis ugifte deres hele liv, thi jeg gad da nok se den mand i vor nydelsessyge tid, der ville have mod til at tage en svigermoder og tre svigerinder med på købet – bevares, hvilken familie at sørge for! Nej Nicolai, vær du glad, at du holder dig fri og frank til kunstens og musernes dyrkelse!"

I den lyse halvmåne stod i sin sine seglform over de dunkle trægrupper hinsides søens blanke flade, over hvilke den stille aftendæmring sænkede sig. Jeg havde dog ikke syn for denne skønhed, thi jeg syslede ivrigt med mine tanker over kunst og cølibat og befæstede mine argumenter på det stærkeste for at slå alle malerens indvendinger til jorden, jeg var så vis på min sejr, at jeg blot ønskede, at aftensmaden var vel fortæret, for at jeg ret levende kunne overtyde min modstander om, hvor uforeneligt kunstnerlivet er med familielivets stille glæder.

Imidlertid var min vært blevet færdig med sine tilberedelser, og vi satte os til bords.

"Undskyld anretningens tarvelighed," sagde maleren:

"Kartofler for mange og kød for lidt,
jeg ønsker jer, mester, en god appetit –

som det hedder i det gamle eventyr. – Jeg gad ellers vidst, hvor morbro'er tosser om, han skulle jo nu komme hjem og få aftensmad."

"Hvem er morbro'er?"

"Det er en broder til min hustru, et slags forulykket geni."

"Må De nu tage Dem af ham?"

"Naturligvis, hvem skulle ellers gøre det? Min hustru har ingen anden familie end denne broder og så en fætter, som er skomager i Korsør og har ondt nok med at bjerge sig selv."

"Hustru! Fire uforsørgede døtre! Ingen sønner og morbroder!" gentog jeg for mig selv, "nå du har sandelig fået nok at slæbe på gennem livet!"

"Morbro'er var student med bedste karakter," vedblev maleren, idet han med det samme lagde ost på et stykke smørrebrød med geometrisk nøjagtighed, så at slet intet stak udenfor. "Der var store forventninger om ham formedelst hans rige begavelse, som det den gang hed, men det synes, at morbro'er har været alt for rigt begavet til vor lille jord. Han kunne blive digter, maler, filosof, købmand og fabrikant – og enden derpå blev, at han slet ikke blev noget af det, thi de mange muligheder hindrede stedse, at nogen af dem kunne blive til virkelighed. Sin ungdom drev han hen, men det blev stedse ringere med ham; hans gode evner (ifald han overhovedet nogensinde har haft dem, og de ikke er et blot familiesagn) lå unyttede hen, og manden med de mange muligheder måtte til sidst nøjes med en lille skriverbestilling – det var alt, hvad den karrige virkelighed havde at byde ham. En god sjæl er han forresten; kun engang imellem plager han os med at holde en prædiken over denne verdens jammerlighed, i hvilken alt godt og ædelt må gå til grunde, men det er heldigvis sjældent, at det humør kommer over ham."

Da vi nu havde endt vort måltid, tog jeg atter plads ved vinduet og så ud på månen og søen, medens maleren dækkede af bordet. "Jeg må sætte alt pænt til side," sagde han, "for ellers får jeg på puklen af mo'er, når hun kommer hjem i morgen."

"Han står vel ovenikøbet under tøflen af konen og de fire døtre!" – tænkte jeg, "o du ægteskabets uselige trældom!"

"Men hvad er det?" udbrød maleren, idet han stillede tingene ind i det lille hjørneskab, "tror jeg ikke, at mo'er har gemt en flaske sherry her! Jo sandelig har hun så! Så kan vi jo endog få os en toddy – at sige, hvis der er nok," vedblev han, idet han holdt flasken op mod lyset for at se, hvor meget der var tilbage. "Ja der er jo ikke meget, men jeg tror nok, vi kan knibe to toddyer, når vi økonomiserer lidt med den."

Toddyen blev lavet – der var akkurat nok til to glas – og vi tog nu begge plads i sofaen med glassene foran os.

"Det var altså om ægteskabet og kunsten, vi skulle tale," begyndte maleren. "Ja jeg besidder nu rigtignok ikke en sådan glimrende svada som De; De får derfor tage til takke med, hvad jeg har at bemærke i mit hjertes enfoldighed, for jeg har ligesom De tænkt meget over den ting, men er rigtignok kommet til det modsatte resultat. – Sig mig nu allerførst, hvorfor tror De, at Gud har sat os i denne verden?"

Dette simple katekismusspørgsmål bragte mine filosofiske teorier i uorden, jeg gav derfor et omgående svar.

"Lad os kort og godt sige: for at elske," sagde maleren. "Det højeste, vi kunne elske, er Gud; det næsthøjeste er menneskene, som er skabt i hans billede. Eller kender De noget i denne verden, som er højere end menneskene?"

"Det gør jeg rigtignok," svarede jeg med stolthed, "det er ideerne. Det er dem, der lyser for os, dem, der – –"

"Nej stop nu," afbrød maleren, "husk, at nu er ordet til mig, som det før var til Dem. Jeg ved nok, at filosofferne siger, at ideerne er mere end menneskene, men derfor turde det ligefuldt være løgn. Jeg holder nu på, at den allerringeste menneskesjæl er mere værd end den allerstørste idé."

"Det var stærkt sagt!"

"Men også sandt. Thi hvad har mest bestand, ideerne eller menneskene?"

"Det har ideerne," svarede jeg bestemt, "de lyser fra det ene årtusind til det andet som de evige stjerner, medens menneskene, de stakkels døgnfluer, omskiftes som bladene på træerne."

"Jeg tænker nu lige omvendt," svarede maleren, "det er menneskene, som består, og ideerne, som forgår."

"Hvad behager?" udbrød jeg overrasket.

"De nægter da vel ikke sjælens udødelighed?"

"På ingen måde."

"Altså består menneskene, derimod forgår ideerne, thi de omskifter idelig. De ideer, for hvilke det attende århundrede sværmede, betragter vi med en vis overlegenhed, og der kan ikke være spørgsmål om, at det tyvende århundrede med samme overlegenhed vil se ned på mange af de ideer, der bæres frem som bannermærke under høje jubelråb. Ja jeg går så vidt at påstå, at ideerne ingen bestand har i og for sig, men kun består, for så vidt de tænkes af en personlig bevidsthed. Eller tror De, at kunst, videnskab, stat, ægteskab ville være til, når der ingen personligheder var til, som kunne tænke dem og udføre dem i tilværelsen?"

Jeg tav, thi jeg vidste ikke ret, hvad jeg skulle svare hertil.

"Altså er menneskene større end ideerne," sluttede maleren.

"Og er vi da ikke pligtige at ofre vort liv for ideens skyld?" spurgte jeg og mente herved at slå malerens bevisførelse til jorden.

"Ganske vist, men vel at mærke vort timelige liv, ikke vort evige, thi det er sandelig mere værd end ideerne. Meget af al den tale om at leve for ideen er derfor tom snak, thi hvad det kommer an på, er at føre et rigt og fyldigt menneskeliv. Og her kommer jeg til ægteskabet, thi jeg ved af jordiske forhold intet, der giver livet en sådan fylde som det. Al livets småligheder bliver storhed, når det bæres af tvende mennesker i forening, som have oprigtig og trofast kærlighed til hinanden; alle hverdagslivets ubetydeligheder så stor betydning, når kærligheden lægger sin gyldenglans over dem. Det lykkelige ægteskab udvikler det ædle og store i mennesket, thi dette består netop deri, at man ikke blot lever for sig selv, men også har en anden og andre at leve for, at hengive sig for, ja om forlanges, at sætte sit liv til for – i al sådan selvopofrelse er ægtestanden den skønneste indøvelse. Og en stor kunstner må også være et stort menneske, og derfor ønsker jeg alle store kunstnere, at de kunne være gift."

"Da er der dog mange store kunstnere, som har været små mennesker," indvendte jeg.

"Det tror jeg ikke," svarede han, "jeg kender adskilligt til den slags folk, og over alt hvor jeg fandt en ægte kunstnerbegavelse, fandt jeg også noget stort og ædelt menneskeligt, et varmt hjerte, høj begejstring, kort sagt, netop det, som gør mennesket herligt fremfor alle andre skabninger. Men desværre har jeg også set, hvor ynkelig forkrøblet alt dette siden blev i livet, netop fordi de ville, som det hedder, leve for ideen, og så sluttede de sig af for sig selv, tænkte kun på at tjene penge eller vinde ære, og det varme hjerte blev koldt, og de blev nogle egenkærlige særlinge. Jeg har kendt vor store Thorvaldsen, et

godt og ædelt menneske var han, men jeg har ofte ønsket ham, at han dog var blevet gift, forstår sig, lykkelig gift."

"Tror De, han var blevet større billedhugger derved?"

"Han var i al fald ikke blevet ringere. Der er to ting, som skaber den store kunstner: det første og vigtigste er selve den geniale begavelse, men det andet er personligheden, som først udarbejdes gennem en rig livserfaring. Og jeg tror nu, at havde vor herlige Thorvaldsen fået en god hustru, som passede for ham, med syn for hans kunst, og som han elskede af hjertet, da havde han måske også selv fået større syner at se. Jeg vil ikke nægte, at jeg i flere af hans statuer, hvor vidunderlige de end er, dog kan finde ligesom noget koldt eller mat i udtrykket – og da tænker jeg altid: ja min kære Bertel, havde du været en lykkelig ægtemand, så havde du vel også blæst mere ild i din statue! Nej en kunstner har visselig ikke godt af at stå alene: han må døje megen kamp og modgang, inden han får brudt sin bane, og det giver let bitterhed i hjertet, så er det godt, om han har en ved sin side, der kan mildne og blidne ham – til andre tider er han forsagt og mistvivler om sig selv, da er det godt, om der er en til at trøste og opmuntre ham – men først og sidst giver kærlighed sådan et stort og varmt hjerte, og et stort og varmt hjerte må enhver ægte kunstner have. – Skål!" sluttede han sin tale og stødte sit glas imod mit, "gid De må finde en elskelig og trofast hustru, ellers bliver det til bare dårlighed med Deres kunststudium!"

"De betragter kun sagen fra den ideale side," tog jeg til orde, "lad os nu også se den fra den reale side: der har vi næringssorg og mangel på udkomme."

"Nej hvorfor det? Hvor der er kærlighed i hjerterne, der kommer også det daglige brød, det sørger Vorherre nok for."

"Den gifte kunstner må dog tænke mere på pengeerhverv og underholdning til familien end den ugifte."

"Tværtimod. Jeg tænker aldrig på mine pengesager, det la'er jeg mo'er om. Hun fører bog, og hun holder hus – jeg har blot at sørge for, at der kommer penge ind, så sørger mo'er nok for, at de bliver givet ud igen."

"Har De da aldrig lidt mangel?"

"Jo det har jeg rigtignok og været dygtig forknyt i det, men mo'er holdt ørene stive. Underligt nok, til dagligdags klynker og klager hun gerne, det er nu så hendes natur, men kommer der rigtig nød på, så er hun den kækkeste af os alle sammen. Og bagefter er det dog morsomt at tænke derpå; det er, som den latinske digter siger – – ja hvad er det nu, han siger?"

"Et hæc meminisse juvabit!" Note 8)

"Rigtigt! Det er omtrent det eneste latin, jeg kan; men jeg siger som Per Degn: jeg ville ikke miste det, om én så gav mig hundrede rigsdaler! Det har hjulpet mig mangen god gang! – Ak ja! det er såmænd ikke mere end tre år siden, da var jeg ordentlig i fidtefadet! I en hel måned måtte vi spise tørt brød, der blev ikke sat smør på vort bord. For ikke at vække utidige lyster bestemte jeg, at hver, som nævnte ordet "smør", skulle betale to skilling i mulkt. Og vi fik så mange mulkter, så mange mulkter!"

"Men var der nogen, som betalte dem?"

"Nej, hvor kunne de det, de stakler, de havde jo ingen penge! De blev blot skrevet for dem. Men så fik jeg pludselig en bestilling, og der kom penge i kassen, og så betalte jeg alle

mulkterne og gjorde en vældig skovtur, hvor vi morede os så udmærket, at vi derover rent glemte den udstandne trængsel!"

"Men havde det ikke været bedre at sætte pengene i sparekassen?" tillod jeg mig at bemærke.

"Der blev såmænd ikke noget til at sætte i sparekassen, for der strømmede så mange regninger ind fra skomager og skrædder og urtekræmmer, dertil husleje og andre udgifter, så at jeg akkurat beholdt 10 daler igen, og for dem købte jeg en ny kjole til mo'er. Men så havde vi jo fået skuden flot, og siden havde vi bedre fart."

– Det blev over midnat, da jeg skiltes fra maleren, thi vi blev siddende længe og passiarede. Det var en yndig, stille forårsnat, halvmånen stod endnu på himlen og nikkede polisk til mig, som om den ville sige: "Du skulle gifte dig, Nicolai! Du skulle sandelig gifte dig!" Og da jeg kom hjem til Vestervold og i mørke havde famlet mig op ad trapperne, syntes jeg, der var så uhyggelig tomt og øde i mit soveværelse. Jeg kastede et blik ud af vinduet: der stod atter halvmånen og nikkede til mig: "Du skulle gifte dig, Nicolai!" Jeg trak rullegardinet ned for ikke at høre mere på den sladderhank, og skyndte mig at komme i seng, hvor jeg snart lå i en dyb søvn, fri for giftetanker og alle andre forstyrrende tanker.

III

Det hænder stundom, at man om morgenen ser anderledes på tingene end om aftenen. Da jeg næste morgen atter sad ved studierne, var den forrige aftens måneskinsdrømme forsvundet som dug for solen, og jeg var atter fast i mine principper. "Det var dog i grunden noget snak, alt hvad maleren sagde," tænkte jeg ved mig selv. "Havde den gode mand ladet være at gifte sig og ikke fået hustru, fire døtre og morbroder at sørge for, så var han måske blevet en stor kunstner – men slige blylodder kunne nok stoppe én i farten. Nej Nicolai, vær du glad, at du har bevaret din gyldne frihed, så kan der måske endnu blive noget ordentligt af dig."

Imidlertid kunne jeg gerne se på malerens døtre, derfor behøvede jeg jo ikke enten at forlove eller gifte mig med dem. Jeg gik da derud en uges tid senere om eftermiddagen og traf hele familien hjemme. Maleren havde fortalt om mig, det kunne jeg nok mærke, thi de modtog mig som en gammel bekendt, og jeg havde ikke været der ret mange øjeblikke, før jeg følte mig ganske som hjemme.

"Der er det mærkelige ved vor unge den," sagde maleren med et lunt smil, "at han ingensinde vil forlove sig, og han er meget fast i sine principper, så han vil ikke volde os nogen hjerteuro."

De to yngste døtre, Sophie og Johanne, lo højt ved denne erklæring; Valborg, den ældste af søstrene, så fornærmet ud, men Estrid, den søde pige, vendte sig hurtigt om og pillede ivrigt ved bladene på rosentræet i vinduet.

Noget efter kom morbro'er hjem, det var en lille trivelig mand, der aldeles ikke havde udseende af at være noget

forulykket geni. Hovedet var lidt foroverbøjet, han så gerne til siden, når han talte, og plejede alt imellem at trække ned i vesten, der på grund af hans korpulence stadig ytrede tilbøjelighed til at skyde sig op over benklæderne. Han krammede en hoben nyheder ud, hvoraf jeg dog ikke hørte stort, da jeg var ganske optaget af at betragte Estrids tegninger. Hun havde et smukt talent, der var blevet omhyggeligt uddannet under faderens vejledning, og som hun nu særlig anvendte til at male på porcelæn, hvorved hun bidrog sit til familiens underhold. Hun var netop i færd med at male nogle violer; de var udført med megen finhed, og jeg bemærkede, at de mindede mig om Jan van Huysums blomsterstykke.

"Hvor er det?" spurgte hun.

"Ved De ikke det? Det er jo et af de mest bekendte stykker oppe på Christiansborg malerisamling."

"Der kommer jeg næsten aldrig – det er så langt herfra, og der er så mange trapper derop."

"Kommer der aldrig!" udbrød jeg, "og De, som selv maler og tegner – men det kan De jo ikke være bekendt. Hør, ved De hvad," tilføjede jeg, idet jeg fik en lykkelig indskydelse, "der er netop åbent i morgen; har De lyst til at gå med, så skal jeg vise Dem van Huysums blomsterstykke tillige med adskillige andre, som også er værd at se."

Estrid takkede for tilbuddet, og næste formiddag førte jeg hende og Valborg op i galleriet. Vi styrede straks vor gang hen til det omtalte stykke, og jeg holdt et begejstret foredrag over det, til hvilket dog de tvende unge pigers nærværelse inspirerede mig nok så meget som selve maleriet.

"Ser De den farvepragt, den finhed og ynde i tegningen – i sandhed:

Uskyld har så fint et blåt
og så skær en blegnens kulde
ej som hyacinten fået,
ømhed ej så rig en yden
som syrenen der, den fulde:
hver en småblomst i dens klase
er en liden egen base
af et halvklart porcelin,
fuld af honnings søde nyden,
fuld af sommerfugles vin –

Kender De ikke Wergelands prægtige digt?" Note 9)

"Jeg har aldrig læst noget af Wergeland, han skal være så rå og udannet, har jeg hørt sige."

"Hvad er det for elendige filistre, der vover at tale således om Norges første digter?"

"Det siger moder."

"Om forladelse, så tager jeg mine ord i mig igen. De kan tro, Deres moder har heller ikke læst ham. Men jeg skal låne Dem hans digte, jeg skal selv læse dem højt for Dem og Deres moder og søstre, så vil De nok dømme anderledes! O han er mageløs, der er en rigdom på billeder hos ham, det er som et helt fossefald! Mod ham er alle de andre norske digtere det bare vand!"

For at forstå den varme, hvormed jeg talte, må man huske på, at jeg, medens jeg sagde dette, så ind i Estrids livlige kloge øjne, og dette syn elektriserede mig således, at jeg måtte skaffe min

indre bevægelse luft i de stærkeste udtryk, som nu kom den norske digter til gode.

Eftersom vi nu befandt os i den hollandske skole, viste jeg dem flere andre af mine yndlingsstykker og udpegede skønhederne i dem. Estrid hørte opmærksomt efter, hendes forstandige spørgsmål vidnede om, at hun besad et godt blik for kunsten, ikke sjældent viste hun mig et og andet, som hidtil var undgået min opmærksomhed. Valborg derimod gav ikke synderlig agt; hun lod til at være et drømmende gemyt, hendes blik svævede adspredt omkring i de store sale, og det forekom mig, at hun så mere på de forbigående end på malerierne.

Det blev ikke ved dette ene besøg i Christiansborg malerisamling. Galleriet er stort, og jeg havde endnu meget tilbage at vise. Så ofte det lod sig gøre, afhentede jeg Estrid og en eller to af hendes søstre; der var dog ingen af disse, der havde så megen kunstsans som hun, de klagede gerne over træthed, til sidst fandt de på allehånde påskud til at blive hjemme og lod Estrid og mig vandre alene. Vi udstrakte da efterhånden vore besøg til Moltkes malerisamling og Thorvaldsens Museum, idet jeg viste og forklarede alt.

I malerens familie var jeg nu blevet en jævnlig gæst. Maleren selv fik jeg stedse kærere; hver gang jeg så eller læste noget nyt, måtte jeg meddele det til ham, ofte fik vi en varm disput, men venskabet bestyrkedes kun derved, og gik der tilfældigvis et par dage, hvor jeg ikke så ham, følte jeg ordentlig længsel efter ham. Hans hustru var en lille fin kvinde med store mørke øjne, hvori stundom glimtede en sværmerisk ild, og et blegt fintformet ansigt; det syntes, at livets møje og besvær havde udøvet et stærkere tryk på hende end på hendes ægtemage. Der

var, som maleren engang havde bemærket, noget "klynkende" over hende, der lød som en dæmpet molakkord midt i al den øvrige jubel og glæde. Thi døtrene havde arvet faderens friske glade sind, hos dem var alt jubel og glæde. Kun i Valborg troede jeg at genfinde noget af moderens tilbøjelighed til tungsind, hvad der hos den unge pige trådte frem som en drømmende sværmen. Ofte, når vi andre lo og spøgte, sad hun alene ved vinduet og stirrede tankefuld ud på de svævende sommerskyer.

Også med morbro'er gjorde jeg snart nærmere bekendtskab; vi fulgtes et par gange sammen til byen og han fortalte mig både løst og fast. Så længe han talte om vejr og vind, politik og aviser, lod jeg hans snak surre forbi mine øren og gik i mine egne tanker, men så snart han førte talen hen på sin svoger og hans døtre, var jeg straks en meget opmærksom tilhører. Blandt andet lod han sig engang forlyde med, at maleren havde en søn.

"En søn?" udbrød jeg overrasket, "og det har han ikke talt et ord om!"

"Tys! tys!" sagde morbro'er og så sig forsigtigt omkring, medens han ivrigt trak ned i vesten, "det må der slet ikke tales om. Min svoger vil blive meget vred, når han får at høre, at jeg har fortalt Dem det. Det må De endelig ikke sige ham."

Jeg lovede tavshed, men spurgte tillige, hvorfor der ikke måtte tales derom.

"Fordi han har været til stor hjertesorg for sine forældre. Et godt hoved, men en vild krabat var han, kom i slet selskab – styg historie med en veksel – forstår De? Faderen meget hidsig, og gutten løber bort til Amerika."

"Men så kommer han måske tilbage engang som en flink og brav gut."

"Nej han gør ikke, for han er død derovre, den danske konsul i Boston har skikket os brev for fire år siden, hvori han meldte hans død i fængsel. Min søster havde nær sørget sig til døde derover, og derfor er det, at min svoger har forbudt os endog at nævne sønnens navn, thi hvergang det sker, bryder altid de gamle hjertesår op og bløder på ny."

Stakkels moder! nu forstod jeg, hvorfor så ofte en tåre kunne blinke i dit øje, netop når vi andre støjede allermest! Dit ømme hjerte savnede ham, der skulle være vokset op som forældrenes støtte og søstrenes glæde, men som nu var død en forsmædelig død i et fremmed land, en fremmed verdensdel! Stakkels moder! om endog alle de andre børn kom til lykke og velsignelse, blev forgyldte fra top til tå – dit trofaste moderhjerte skulle dog aldrig glemme den ene fortabte, men stedse vedblive at sukke og bede for ham!

Dog hvad enten de sukkede eller lo, hvad enten de var alvorsfulde eller støjende af munterhed, stedse kom jeg til at holde mere af dem, og jeg sagde til mig selv: "Du est dog ret en lykkens pamfilius, Nicolai, at du altid skal slumpe til at gøre bekendtskab med sådanne elskværdige mennesker."

Hvad der bidrog ikke lidet til, at jeg følte mig så lykkelig og glad iblandt dem, var mit faste princip ikke at forlove eller gifte mig. Jeg sagde derfor til mig selv, at jeg ville betragte de fire unge piger som mine søstre. Med de tre af dem lykkedes det mig udmærket, men med Estrid – ja jeg mærkede jo nok, at når jeg gik alene på museerne, så ville intet ret smage mig; malerierne tyktes mig livløse, billedstøtterne kedelige. Men med mandig fasthed tvang jeg mig til at fortsætte min vandring, idet jeg dog i al hemmelighed lovede mig selv, at jeg

til belønning for min karakterstyrke skulle få lov til om eftermiddagen at gå ud og besøge søster Estrid.

Så hændtes det en dejlig sommeraften sidst i juni, at hele familien og jeg med den foretog en spadseretur efter at have drukket te. Jeg gik ved Estrids side og fortalte hende om Raphael og Rembrandt, de to store malere, der ad så forskellig vej havde nået kunstens ypperste højder. Vi var atter på hjemturen, jeg vedblev at fortælle, og således skete det, at de andre kom i forvejen, medens Estrid og jeg vandrede alene langs søens bred.

"Lad os sætte os lidt på denne bænk," sagde jeg, "her er så dejlig ensomt, ikke et menneske er at se eller høre."

Hun tog plads ved min side, og jeg vedblev: "Se hvor stjernerne glimter over vore hoveder! Mon der også på dem findes sådanne malere som Rembrandt og Raphael? – Ak om vi dog efter døden skulle gennemflyve hine lysende kloder i forening med en elskende og elsket sjæl!"

Jeg så hen på Estrid, stjernerne spejlede sig i hendes klare øjne. Jeg greb hendes lille hvide hånd, hun lod den blive liggende i min og drog den ikke tilbage.

"Estrid!" hviskede jeg, "allerede her på jorden – ville De – –" Ordene blev mig stikkende i halsen, mine tanker løb i ét: stjerner, sole, Estrid, Rembrandt, Raphael, alt dansede rundt for mig, uden at jeg kunne sanse eller samle.

Men under alt dette havde jeg dog en dunkel fornemmelse af, at øjeblikket var i højeste grad kritisk, jeg samlede mine sidste kræfter og stammede: "følge mig – – blive min hustru!"

Estrid vendte sig om mod mig; der lå i hendes øjne et ubeskriveligt udtryk af ømhed og kærlighed, hun lænede sit

hoved mod mine skuldre og hviskede et næppe hørligt "Ja".

Nu fik jeg på en gang mit mæle igen. "O du søde velsignede pige!" råbte jeg og greb hendes hoved mellem begge mine hænder og kyssede hende.

"Tys, der kommer nogen!" udbrød hun og fo'r i vejret.

Fodtrin hørtes i det fjerne, endnu var dog ingen at se. Jeg sprang op og fulgte hende; i hurtig gang nåede vi hendes hjem. Jeg ville følge op med hende, men hun bad mig hellere komme igen næste morgen for at tale med hendes forældre.

Jeg tog afsked med hende og ilede hjem. Halvt sanseløs var jeg og vidste næppe selv, hvad der var sket; men inden i mig sang og jublede det som genklang af en uendelig glæde.

Kun lidet sov jeg den nat og var oppe næste morgen med solen. Slig gyldenglans over voldens træer syntes jeg aldrig før at have set. Så tog jeg bøgerne frem. "Nu skal der arbejdes, Nicolai," sagde jeg til mig selv, "arbejdes strengt og vedholdende, ikke blot for dig alene, men for tvende, snart måske for flere." Og jeg gjorde nogle voldsomme bevægelser med armene for dermed at antyde, hvor strengt der nu skulle arbejdes.

Trods de gode forsætter gik det kun trangt med læsningen. Hele tiden trængte Estrids yndige hoved sig frem mellem bogstaverne og mine øjne; jeg læste den samme side både to og tre gange igennem og var endda lige klog.

Jeg så på mit ur: klokken var kun lidt over seks, det var endnu for tidligt at gå derud. Så tog jeg fat på en grundplan af Dionysosteatret i Athen, hvorpå jeg i de sidste dage havde arbejdet. Det lykkedes mig at samle mine tanker om den, så at klokken blev otte. Nu turde jeg nok gå derud.

Et prøvende blik kastede jeg i spejlet, rettede lidt på påklædningen, stak en blomst i knaphullet, at jeg måtte se ud som en ret elsker, og så i flyvende fart ned ad trapperne i tre-fire spring – lige på hovedet af den gamle etatsråd på første sal, som nok så pænt trippede op ad trapperne efter sin morgentur og drømte om fred og ingen fare.

"Se Dem dog for, menneske!" råbte han forbitret efter mig, idet han rullede over mod trappegelænderet; men jeg lod menneske være menneske, i øjeblikket var jeg kun elsker, lykkelig elsker og intet andet og ville uden betænkning have løbet alle Danmarks etatsråder over ende, om de havde fået i sinde at standse mig på min vej.

Som en pil fo'r jeg op ad volden og ned ad volden, langs søens bred til min elskedes hjem. Så atter op od trapperne – jeg tror, at om hun havde boet oppe på kvisten af Christiansborg slot, ville jeg have taget alle trapperne i ét løb uden at standse for at trække vejret. I døren, som blev holdt på klem, stod hun selv og tittede ud efter mig, halvt undselig, halvt skælmsk, jeg rev døren op, greb hende i mine arme og kyssede hendes yndige hoved og ansigt vel tusinde gange.

"Vi må ind til fader og moder," sagde hun endelig, da hun kunne komme til orde.

Så gik vi ind til de andre; lutter smilende, strålende ansigter så vi rundt omkring. Jeg anså al nærmere forklaring for en overflødighed, jeg trykkede svigerfaders hånd, klaskede morbro'er på skulderen, omfavnede svigermoder og kyssede alle mine rødmende svigerinder, for at svogerskabet straks kunne være på rette fod imellem os.

"Men principperne," råbte maleren, "principperne! Hvorledes går det med dem? Du havde jo lovet, aldrig at gifte eller forlove dig for kunstens skyld."

"Her står mit fremtidsprincip," svarede jeg, idet jeg greb Estrids hånd.

"Ja lad mig se, du holder bedre fast på det end på de andre, min søn," sagde maleren. "Jo du er mig den rette svigersøn, kommer her i huset og bilder os ind, at du aldrig vil forlove dig – for så bagefter nok så lumskelig at snappe vor kære Estrid bort for næsen af os!"

Svigermoder havde fået lommetørklædet frem og begyndte at tørre sine øjne.

"Nå mo'er," trøstede maleren, "du skal ikke græde for det. Nicolai mener det ikke så slemt, han vil nok blive en god mand for vor datter."

Ja det kunne de være visse på!

"Det er ikke for det," hulkede svigermoder, "men det er altid så tungt at miste et af sine børn."

"Nicolai rejser vel hverken til Kina eller Japan med hende, men bliver her i kongens København."

Dog jeg vidste nok, for hvem det var, svigermoder græd. Det var den fortabte søn, der ikke mere var mellem de levende, hvem hendes tanker altid dvælede ved, når moderhjertet blev bevæget. Jeg gik hen til hende, bøjede mig over hende og tilhviskede hende kærlige ord, at jeg ville blive hende en god og trofast søn. Hun trykkede min hånd til tak, rejste sig derpå og gik ud af stuen.

"Mo'er er så blødhjertet," sagde maleren, "hun må have tid til at summe sig lidt, så bliver hun nok rigtig glad." Derpå, for at

give tankerne en anden vending, henvendte han sig til morbro'er: "Nå morbro'er, hvad siger du til dette?"

"Det har jeg vidst for længe siden, lige fra den første dag, Nicolai kom her i huset. Hver gang de gik på museerne sammen, havde jeg mine tanker derved. 'Det er nok ikke for kunstens skyld, de går der,' tænkte jeg, men jeg sagde aldrig noget derom, for man skal ikke tale om den slags ting."

"Ja du er en stor politicus," sagde maleren, "og havde vi ikke dig her i huset, hvordan skulle det så gå os arme stakler?"

Lidt efter kom svigermoder atter tilbage, fattet og rolig, og så glad ud.

"Hør børn," sagde maleren, "nu vil vi have os en glad dag. Hvad mener I om at tage i skoven?"

"I skoven, i skoven!" lød det som et mangefold ekko.

Og så tog vi i skoven, og det var en mageløs dag. Og solen gik ned, der blev dunkelt mellem træstammerne; inde under de tavse bøgetræer gik Estrid og jeg hånd i hånd og så op til stjernerne, som glimtede mellem løvet – den aften glemmer jeg aldrig!

Næste dag skulle jeg underrette familien, det vil sige mine brødre, om denne mærkelige nyhed. Jeg gik hen på Kastanjevejen og aflagde Corpus Juris et morgenbesøg, under hvilket jeg fortalte ham og Andrea Margrethe det skete. Den sidste blev inderlig glad derover og sagde, at det var det fornuftigste, som jeg længe havde gjort, at fæste mig en yndig og vakker brud. Corpus Juris tog, som rimeligt var, sagen mere fra den juridiske end fra den æstetiske side, ønskede mig vel til lykke, men foreholdt mig tillige, hvilket ansvar jeg nu havde påtaget mig for et medmenneskes fremtidslykke, og lagde mig

endelig på sinde, dog ikke at styrte mig i et utidigt giftermål, men hellere give tid og vente, til mine vilkår stillede sig bedre. Hertil svarede jeg, at jeg betragtede forlovelsesstanden som en alt for skøn og herlig tilværelse, til at jeg på nogen måde ville forkorte den: tværtimod agtede jeg at nyde dens sødme mindst fire eller fem år. Med denne forsikring følte Corpus Juris sig beroliget, men Andrea Margrethe lo og sagde, at når jeg havde smagt "forlovelsesstandens sødme" i fire eller fem *måneder*, ville jeg rimeligvis være af en anden mening.

Fra Gamle fik jeg brev et par dage senere. Næsten kunne jeg fristes til at tro, at han og Corpus Juris havde konfereret med hinanden, thi hin sagde skriftligt ganske det samme, som denne havde sagt mundtligt. Til gengæld skrev jeg til ham det samme, som jeg havde sagt til Corpus Juris.

Så var jeg altså forlovet og skulle nu efter min egen og alle digteres teori være det lykkeligste menneske under solen. I de første fjorten dage var jeg det også, men så begyndte jeg efterhånden at mærke, at det gik her som så ofte, at praksis ikke svarer til teorien. Jeg havde nemlig foresat mig, at min forlovelse skulle virke ret fremskyndende på mine studier, jeg skulle nu arbejde med dobbelt kraft; jeg skulle jo arbejde for to. Snart mærkede jeg dog, at dette så langt fra var tilfældet, at jeg ikke engang kunne siges at arbejde for én. Med de bedste forsætter satte jeg mig om morgenen til mine bøger, men næppe havde jeg læst en halv time, før jeg ved en eller anden tilfældighed kom til at tænke på Estrid. Og forestillingen om hende virkede så adspredende på mig, at jeg kunne læse den samme side to og tre gange igennem uden at være mig bevidst, hvad der stod på den. Så greb jeg en blyant og begyndte at tegne

Estrids portræt, hvad dog aldrig lykkedes mig på en tilfredsstillende måde. Ked herover begyndte jeg at skrive hendes navn med de nydeligste bogstaver og kunne stundom anvende hele siden på at udføre det i den sirligste frakturskrift. Under dette arbejde vågnede min længsel efter hende med en sådan styrke, at jeg nødvendigvis måtte ud at se hende. Jeg ilede da derud, men næppe var gensynets første glæde forbi, før jeg blev grebet af bitre samvittighedsnag over, at jeg nu atter letsindigt bortødslede den dyre ungdomstid. Således holdtes min sjæl i en stadig uro mellem en dobbelt ild: min kærlighed og mit studium. Det gik mig som helten i de franske tragedier: jeg var idelig stillet på den farlige korsvej mellem pligten og kærligheden, den sidste kaldte mig, så ofte jeg var hos bøgerne, til Estrid, og den første kaldte mig, så ofte jeg var hos Estrid, til bøgerne. Forgæves søgte jeg at mægle fred og forlig mellem begge, de var lige eksklusive i deres fordringer.

I et par måneder gik jeg i sådan bestandig indre strid. Jeg talte ikke til nogen derom, ikke engang til Estrid, thi jeg skammede mig ved at røbe min svaghed for hende; heller ikke stod det i hendes magt at bringe mig ud af denne nød. Stundom bemærkede hun dog mit urolige væsen og spurgte mig, om jeg ikke var rigtig glad.

"Tusinde gange glad, når jeg blot har dig," var mit svar.

"Du ser så alvorlig, så anstrengt ud," vedblev hun bekymret, idet hun strøg sin bløde, fine hånd hen over min pande.

"Ja jeg er temmelig optaget i denne tid."

"Din stakkel! Blot du ikke arbejder for meget – dit studium lægger alt for meget beslag på dig."

Ak! den kære pige forstod ikke, at det netop var min ulykke, at mit studium lagde alt for lidet beslag på mig!

Jeg tåbe, som havde troet, at forlovelsen var ægteskabets paradis! Nu var jeg omsider nået ind i det forjættede land og opdagede, at det var kun forgården dertil – det egentlige paradis kunne først ægteskabet være. Jo ægteskabet, det måtte være mediationen, der ville optage hin modsætning af pligt og studium i højere enhed, thi når både min elskede og min videnskab boede under tag sammen med mig, da behøvede jeg ikke længere hvileløs at flakke fra den ene til den anden! Jo mere jeg tænkte over sagen, des klarere stod det for mig, at det ville være ikke blot i min egen, men også i videnskabens interesse, at jeg giftede mig. Hvor megen tid, som nu blev anvendt til besøg hos Estrid og spadsereture, ville da ikke blive indvundet til studierne, for ikke at tale om, at hin længselsfulde uro, der nu så ofte hindrede min læsning, da ville vige pladsen for en lykkelig sindshvile, som måtte bringe videnskaben de herligste frugter.

Men for at gifte sig må man have de nødvendige subsistensmidler, og jeg havde, når jeg regnede alle mine årlige indtægter tilsammen, ikke mere end 700 daler – eller jeg kunne måske sige 800 daler, når jeg nemlig medregnede nogle indtægter, som jeg vel endnu ikke havde, men bog sikkert håbede at få i den nærmeste fremtid. Men at gifte sig på 800 daler, hvoraf det ene hundred oven i købet er en fremtidsindtægt, det var et vovestykke, som man måtte betænke sig to gange på.

Da blev der pludselig en plads ledig ved et af vore museer, og jeg var så heldig at få den. Lønnen var rigtignok kun 300 daler,

men det var "fast ansættelse", og når jeg blot havde noget "fast", så turde jeg nok gifte mig. Desuden kunne jeg jo altid siden avancere, et huldsaligt perspektiv åbnede sig for min frydefulde fantasi: jeg så mig endog i ånden som direktør for alle de københavnske museer med fribolig på et af de kongelige slotte.

Jeg ilede ud og forkyndte Estrid og hendes forældre det glade budskab.

"Til lykke! Til lykke!" jublede svigerfader og slog knald med fingrene for at udtrykke sin glæde.

"Når det bare havde været lidt større," sukkede svigermoder.

Estrid sagde intet, men så strålende lykkelig ud.

"Nu tænker jeg, at vi kan holde bryllup til foråret," sagde jeg.

"Det var ret," udbrød svigerfader, "hvad skulle I også vente længere på?"

"Det havde jo nok været bedre, om jeg havde noget større indtægter," indvendte jeg.

"Større indtægter? Hvad skulle I med større indtægter? Vil du kanske vente med at gifte dig, til du kan have vin på bordet hver dag?"

"Penge er dog altid en god ting, og man kan købe mange smukke sager derfor."

"Ja vist. Alt, hvad der ikke duer, kan man få for penge. Se det solblink hen over den blanke sø, hvor det glimter og funkler og gør én så fornøjet og glad om hjertet – kan du købe det for penge? Eller Estrids prægtige, strålende øjne, kan du købe dem for penge? – nu, nu mit barn, du behøver ikke at blive rød, fordi din gamle fader siger dig en kompliment, den er såmænd ærlig ment, det kan du være vis på – de øjne har tit været lys og solskin for mig i tunge og mørke tider."

Estrid lagde sin arm om faderens hals og kyssede ham. Han lod sig dog ikke afbryde i sin tales strøm, men vedblev:

"Har du nogensinde kendt rige folk, som var lykkelige? – For det har jeg aldrig, og jeg har dog kendt mange mennesker i livet. Jo mere de havde, des mere urolige og utilfredse var de: enten var de bange for at miste, hvad de havde, eller de var utilfredse, fordi de ikke havde mere, eller de ærgrede sig, fordi deres naboer kunne slå endnu større på. For ikke at tale om anden ulykke, som gerne kommer til, svage sygelige sønner, som dør bort i en tidlig ungdom, eller døtre, som bliver ulykkeligt gift – naturligvis, de giftes jo bort for penge. – Rige folk forekommer mig altid at være stakkels fanger i et forgyldt bur med forgyldte lænker. De sidder i deres polstrede lænestole bag tunge silkegardiner, luften er så kvælende tung for dem, og aldrig ser de andet end sorg og bekymring for deres mange penge. Derimod sådanne folk som jeg og du, Nicolai, der ingenting har og ingenting får, vi er frie og lystige fugle under Guds blå himmel, som hverken sår eller høster eller sanker i lade, og dog føder vor himmelske fader os. For os hvælver skoven sig grøn, for os skinner solen gylden og klar, derfor er vi lette om hjertet og synger og jubler så lang, som dagen er."

Svigermoder drog et dybt suk.

"Du sukker dertil, mo'er? Ja jeg ved det nok, vi har også prøvet sorg, dyb hjertesorg, men kunne penge have hjulpet os derfor? Nej tværtimod, det var de *forbandede penge*, der voldte den!" Svigerfader slog med den knyttede hånd i bordet, og en blussende vredesrødme dækkede hans ellers så milde ansigt; jeg havde aldrig før set ham således.

"Derfor hader jeg penge, derfor afskyr jeg penge, for de narrer os for det bedste og kosteligste i livet; det er med god føje, at vor frelser i sine lignelser advarer os mod 'rigdoms bedrag'. Mange, mange tusinde millioner er blevet bedraget deraf for deres sjælero og hjertefred, og dog bliver menneskene aldrig klogere, men vedbliver at jage efter det giftige juks. Og når du, min søn Nicolai, står i begreb med at føre min datter bort fra hendes hjem og stifte eget hus med hende, og så straks begynder at tale om at 'tjene penge', så vil jeg have dig dette alvorligen sagt."

Svigerfader kunne nu godt have sparet sig den tale, hvis han kun holdt den for min skyld. Thi jeg besidder aldeles ingen tiltrækningskraft for penge, men snarere en forunderlig frastødningskraft; det er, som om pengene aldrig fandt sig rigtig hjemme i mine lommer, men straks måtte ud på vandring for at opsøge sig et bedre opholdssted. Når jeg havde talt om "bedre indtægter", så var det kun, fordi jeg som vordende ægtemand fandt det sømmeligt for min værdighed at omtale penge med en vis respekt, men jeg var i hjertet enig med svigerfader, kun at jeg dog ikke nærede et så glødende had til penge, som tilfældet syntes at være med ham.

Han blev bog snart blid igen og begyndte at udkaste fremtidsplaner. "Meget får I vel ikke at sætte bo for, men lidt har jeg dog lagt til side, lidt mere kan jeg vel nok skaffe tilveje; Estrid skal ikke gå tomhændet ud af mit hus. Men heller ikke er det ilde at begynde med lidet; des mere glæde har man af, hvad man bagefter skaffer sig. Jeg har set unge folk blive udstyret med slig luksus af polstrede stole og forgyldte spejle, at der ikke var en smule mere tilbage at ønske, men hvad fornøjelse er der

derved? De stakler har intet at ønske, intet at arbejde for, så taber livet sin spændkraft og bliver kedeligt. Nej så var mo'er og jeg anderledes lykkelige: to senge, et bord og fire stole med samt nogle kasseroller og køkkentøj, det var alt det, som vi satte bo med. Alt det øvrige har vi siden surt måttet erhverve os, men des større var glæden, da det kom. Her er ikke et stykke bohave herinde, uden at der knytter sig mærkelige minder dertil, det er alt sammen 'historisk', det kan fortælle sin historie om, hvorledes det kom herind – jeg vil nu slet ikke tale om klaveret derhenne, som vi købte for fire år siden for halv pris; det blev ført herind i formeligt festoptog og jubelmarch, hvor jeg selv slog på triangel; det var en højtidsdag, som vi aldrig vil glemme, vel børn?"

– – Det var en travl og fornøjelig tid, der nu begyndte, med at købe ind til det nye hjem. Estrid ville først købe noget køkkentøj og andre nødvendighedsartikler, men det protesterede jeg ivrigt imod.

"Sådan noget kedsommeligt stads, hvor kan det dog falde dig ind at købe det?" spurgte jeg harmfuld.

"Det er dog nødvendigt, og vi må have det alt sammen," svarede Estrid.

"Men ikke begynde dermed, det er dog alt for filistrøst; det kan jo altid komme bagefter."

"Hvad skal vi da begynde med?"

"Med noget, som er smukt og ædelt og kan skænke en varig åndsglæde."

"Mener du måske, at vi først skulle se på tøj til gardiner?" spurgte Estrid frygtsomt; hun var åbenbart bange for at pådrage sig en ny anklage for filisteri.

"Ej hvad gardiner!" råbte jeg, "kan de skænke varig åndsglæde?"

"Ja hvad mener du da?"

"Jeg mener noget, hvori der er poesi, et ægte kunstværk. Der er f.eks. et udmærket stykke af Paul Veronese, *Brylluppet i Kana*, der er stukket i et ganske fortrinligt kobberstik. Se det ville være et passende stykke at indvie vort nye hjem med, og det koster kun 50 daler."

"Det er mange penge," mente Estrid.

"Ikke, når man som vi har mange hundrede daler at rutte med. Kom nu blot med mig, så skal du se, at du vil finde det mageløst."

Efter flere indvendinger måtte Estrid til sidst give efter, vi købte kobberstikket og førte det hjem i triumf. Svigerfader delte ganske min begejstring, vi tabte os i beundring over det fine stik, den skarphed, hvormed konturerne var gengivet, og den blødhed, hvormed lys- og skyggepartierne faldt ind i hinanden. Svigermoder derimod rystede på hovedet og mumlede betydningsfulde ord om "linnedskabet".

Efter at dette offer var bragt på kunstens alter, kunne Estrid frit få lov at indkøbe de prosaiske ting til husets behov. Jeg var dog ikke lidet forbavset ved at se den hurtighed, hvormed pengene svandt bort. Efter min formening havde man måttet kunne købe et helt pakhusloft fuldt for de mange hundrede rigsdaler, og nu så jeg, at det var med nød og næppe, vi kunne møblere tre værelser foruden min arbejdsstue.

Det kostede os en ikke ringe ulejlighed at finde en huslejlighed. At den skulle være uden for byen, derom var vi alle enige; jeg fandt det alt for kvalmt og trangt inden for de høje

stenmure, og Estrids familie ville jo også gerne have os i nærheden af sig. Derimod fandt en meningsforskel sted imellem svigermoder og mig med hensyn til den nærmere beskaffenhed, idet hun frem for alt fordrede en god udenomslejlighed, medens jeg derimod blandt de første betingelser opstillede, at det skulle være et sted, hvor solen skinnede, og hvor man kunne se månen, helst måtte der være en vid og fri horisont, så at man også kunne se solnedgangen. Et par uger tilbragte vi på uafladelige fodvandringer efter Adresseavisens anvisninger uden dog at finde, hvad vi søgte, thi hvor der var en god kælder, var der intet måneskin, og hvor der var måneskin, var gerne køkkenet for lille eller også manglede spisekammeret. Til sidst blev jeg træt af den frugtesløse søgen og besluttede mig til at opgive måneskinnet, hvad jeg dog betragtede som et ikke ringe offer fra min side. Men netop samme dag kom Estrid hjem fra endnu en sidste vandring og berettede, at nu havde hun fundet en lejlighed ganske efter ønske i Frederiksberg Allé. Det var en kvistlejlighed, hvorfra man havde den mest henrivende udsigt til Frederiksberg slot og kirke, rundt om sås kun grønne trætoppe, så man kunne tro, man boede midt i en skov, hele den vestre himmel var fri og måtte frembyde glimrende solnedgange, medens et lille værelse til den modsatte side havde sine vinduer vendt mod øst og derved frembød skuet af den opgående måne. Så tilfreds som jeg måtte være med denne "udenomslejlighed", det vil sige himmel, sol og måne og grønne træer, så ville svigermoder ikke være mindre glad over den af hende fordrede udenomslejlighed, thi her var både kælder og køkken og spisekammer i den ønskeligste stand. Vi ilede ud at bese den

fortræffelige bolig og lejede den straks; rigtignok var den årlige leje 80 daler større end oprindelig bestemt, men det betragtede vi som småting i sammenligning med dens mange herligheder.

Endnu stod tilbage at fæste en pige, dog dette hverv overlod jeg ganske til svigermoder og Estrid. De fæstede en fortræffelig pige, som havde de bedste anbefalinger for flid, troskab og påpasselighed; hun var nogle og fyrretyve år gammel, hvilket jeg fandt var temmelig til års, men svigermoder mente, at det var netop godt, at et par unge folk fik et ældre trofast tyende, som kunne stå dem bi med sin rige erfaring. De unge københavnske tjenestepiger tænker bare på fjas og kommers og lader dørene stå på vidt gab, medens de fører sladder på trappegangene, men sådan en ældre pige er sat og fornuftig og passer sine ting ordentligt. Alt dette fandt jeg meget rigtigt, men dog fornam jeg en vis ængstelse, da jeg fik Ane at se, thi dels så hun så gammel ud, som om hun kunne være moder til Estrid og mig, dels var der i hendes ansigt et udtryk af karakterfasthed og bestemthed, som ganske vist fortjener vor udelte agtelse, men som man alligevel ikke påskønner i så høj grad hos sine undergivne.

Brylluppet blev bestemt til sidst i maj, thi i maj måned måtte det være, så ifører hele naturen sig sin brudestads, bøgen udslår sit lysgrønne slør, engen smykker sig med de yndeligste roser og blommer, stæren fløjter, gøgen kukker og alle småfuglene synger i stort orkester: kort sagt, det er den allerbedste tid at føre sin fæstemø hjem.

IV

I Frederiksberg Kirke stod brylluppet: den havde vi valgt, fordi den ligger så venlig omgivet af grønne træer. Gamle, som tilligemed Emmy var kommet over fra sin jyske præstegård, viede os; han talte kærligt og inderligt til os, dog må jeg tilstå, at jeg fattede kun lidet deraf, thi jeg var så betaget af de mangehånde tanker og følelser, der lejrede sig i min sjæl. Estrid så vidunderlig dejlig ud, hendes store funklende øjne var halvfyldte med tårer, i sin hvide brudestads forekom hun mig at være en fe fra et fjernt underland. Og da jeg så bagefter tog hende under armen og førte hende ned ad kirkegulvet som min hustru, medens en mængde undrende hoveder af tilskuere dannede som en æresvagt på begge sider, da løb alting sammen for mine øjne, og jeg troede næsten, at jeg drømte.

Først da vi kom hjem til forældrene, kom jeg til bevidsthed om, at det var virkelighed og ingen drøm, thi der strømmede lykønskninger og kærlige hilsener ind på os. Selskabet var kun lille, men i den ypperligste stemning, og vi havde et fornøjeligt bryllupsgilde. Både Gamle og Corpus Juris havde skrevet sange til os, og taler holdt vi alle sammen, også morbro'er, der udbragte en mystisk skål for livets trekant, hvilket han udtydede som os tre brødre. Hvad han egentlig mente, forstod ingen af os, men derfor tømte vi alligevel glassene med stormende jubel, som steg end højere, da svigerfader dernæst udbragte en skål for morbro'er, fordi han ikke var så trekantet, som man kunne tro ved første bekendtskab med ham. Og således vedblev det med latter og sang og glassenes klang og overordentlig glæde.

Det led hen ad midnat. Vognen holdt for døren, Estrid og jeg steg ind i den og kørte rask til vort nye hjem. Ubeskrivelige var de følelser, hvormed jeg ved Estrids side steg op ad trapperne: jeg gik med min egen hustru til mit eget hjem, det var mig, som hørte jeg livets fløjdøre blive slået op, for at vi to skulle komme frem. Inde i stuerne var der festligt oplyst, kærlige hænder havde rigt udstyret dem med smukke gaver. Vi trådte hen til vinduet, der stod halvmånen og hilste på os; som for et års tid siden nikkede den til mig, men denne gang sagde den: "Det har du gjort ret i, Nicolai, det har du gjort ret i!" – Vi lukkede vinduerne op og så ud over de dunkle trætoppe, over hvilke der hvilede den dybeste stilhed og ro, men højt over dem funklede uendelige stjerner på den tavse himmel, evighedens storhed fyldte vore hjerter med usigelige anelser: vi bøjede vore hoveder og foldede vore hænder og bad til vor fader, som er i himlene.

Lykkelige, fredsæle, velsignede dage oprandt for os! Slig fred og ro i sindet, slig indre tilfredshed og fornøjelighed havde jeg aldrig kendt før. Der lå gyldenglans over hele livet, selv de mindste småting blev mig kære og dyrebare, da Estrid og jeg havde dem i fællesskab. Alt så pynteligt og festligt ud. Blomster smykkede vore værelser, Paul Veroneses *Bryllup i Kana* indtog en imponerende plads over sofaen, hvor det fyldte hele væggen, som ikke var ret stor. Jeg kunne ikke blive ked af at se på al denne herlighed: jeg syntes aldrig, jeg havde set så smukke værelser eller så fine møbler – og så at tænke sig, det var alt sammen mit: mine værelser, mine møbler og, når jeg så på Estrid, min søde velsignede hustru – nej, det var alt for vidunderligt! Stundom blev jeg næsten bange for, at det alt

sammen skulle være en drøm, og nogen skulle komme og vække mig, og jeg sad atter alene på mit gamle kvistværelse.

Venner og slægt kom for at ønske til lykke; de sagde, at vi havde det nydeligt – jeg fandt det udtryk alt for svagt, de burde i det mindste have sagt, at vi havde det himmelsk. Estrid bød vin og kage rundt: hvor hun så yndig ud som husmoder, jeg kunne ikke lade være at følge hende med øjnene, så jeg derover rent glemte at byde velkommen til huse. Så gjorde Gamle det i mit sted, og jeg fandt det ganske i sin orden, at han gjorde det; jeg kunne slet ikke få i mit hoved, at jeg var vært, og han og alle de andre var gæster.

"Har du nu rigtig set på bordene og stolene og det øvrige bohave?" spurgte jeg Gamle, da han bagefter i dybe tanker stirrede ud af vinduet.

"Jo jeg har," svarede han, idet han åndsfraværende lod sit blik glide henover stuen.

"Finder du det ikke mærkeligt, at alt dette er mit, er vort, at vi har så mange smukke sager?"

"Jeg ville finde det mere underligt, om I ikke havde dem og sad her med fire nøgne vægge," svarede Gamle tørt.

Nej med Gamle er der intet udkomme, han lever i sine teologiske spekulationer og bryder sig ikke om, hvad der sker her på Jorden. Så havde vi langt mere fornøjelse af Corpus Juris: han underkastede alt en opmærksom undersøgelse, satte sig på alle stolene for at prøve, om de var bløde nok, og strakte sig i sofaen for at erfare, om man kunne ligge bekvemt i den, hele tiden fulgt af morbro'er, der gjorde det selvsamme efter ham og syntes at finde stort behag i disse eksercitier. Disse havde nær fået en uheldig slutning: da der nemlig ikke var plads til at gøre

store spring, væltede morbro'er i sin iver for at komme afsked et lille bord med en smuk blomstervase, der ville være gået sin visse undergang i møde, om ikke Andrea Margrethe, hvis årvågne blik straks havde bemærket den truende fare, havde grebet den i faldet. Morbro'er blev så forskrækket over den ulykke, som nær kunne være hændet, at han plantede sig i en gyngestol, hvor han blev siddende så stille som en mus og vovede ikke engang at gynge frem og tilbage af frygt for at anrette nye ulykker.

Mest glæde havde jeg af svigerinderne, der undrende og beundrende betragtede alt og fandt det "mageløst", "fortryllende" og "feagtigt", hvilket de gentog i en vedblivende korsang, som jeg med tilfredsstillelse hørte på, medens jeg med værdighed gik op og ned ad gulvet og lagde en taktfast vægt i mine fodtrin, der tjente til underretning for dem, at jeg var husfader her. Også Estrids forældre udtalte deres glæde og tilfredshed ved at se vort hyggelige hjem; dog lagde jeg mærke til, at svigermoder udstødte et lille suk, da hendes blik faldt på det store "Bryllup i Kana", men hun sagde ikke noget til det.

– Nogle dage efter rejste Gamle og Emmy atter tilbage til deres præstegård. Emmy og Estrid lovede at skrive hinanden flittigt til, Gamle og jeg aflagde intet sådant løfte, da vi kendte hverandres skrøbelighed i dette stykke. Også mente vi, at sådant nærmest påhvilede hustruerne, medens mændene må varetage livets alvorsfulde pligter.

Nu skulle jeg da også tage fat på disse igen, og efter de festlige afbrydelser på ny sætte livet i sin jævne arbejdsgang. Dermed vil jeg ikke sige, at hvedebrødsdagene nu var forbi – på ingen måde: forskellen var kun den, at bryllupsdagenes ydre

festlighed var blevet omsat i en indre fest i vore hjerter. Trægrupperne uden for vore vinduer var nu helt udsprungne og dannede et bølgende hav af viftende, vajende grene, over hvilke man i baggrunden så Frederiksberg slot hæve sig i skinnende hvidhed. Forårsduft og solskin og lys trængte ind ad vore vinduer, bogfinke, stær og drossel blandede deres fløjtende, syngende, kvidrende røster i et mangefold kor – og Basilisken og jeg sang om kap med dem.

Basilisken – det er Estrid. Da hun var blevet min hustru, måtte jeg nødvendigvis lave et kælenavn til hende, ligesom jeg jo i sin tid kaldte mine brødre for Gamle og Corpus Juris. Thi er der noget, som jeg ret holder af, som ret trænger sig ind i mit hjerte; da må jeg også lave et eget navn dertil. Dog her var det ikke, fordi navnet passede, men tværtimod fordi det ikke passede. Thi noget sødere, yndigere, frydefuldere end min Estrid kan jeg ikke tænke mig, og jeg ved aldeles ikke, hvorledes jeg skulle finde på et navn, der tilfulde skulle udtrykke alt dette, og så har jeg ikke vidst bedre end at vælge et navn, der betegnede lige det modsatte. Men Estrid syntes ikke om dette navn.

"Når du endelig skal lave et nyt navn til mig og ikke vil kalde mig ved mit døbenavn, så kunne du dog i alt fald finde et smukkere," sagde hun.

"Ved du da, hvad en basilisk er, eller har du nogensinde set den?"

"Nej jeg har ikke, men jeg ved, at det er et fælt og stygt dyr, hvorom det hedder i en salme:

> Træder kækt til væg
> basiliskens æg –"

"O du søde velsignede Basilisk! Hvor så du dog i dette øjeblik fortryllende ud med dine fromme uskyldige øjne, så jeg først måtte kysse det ene, dernæst det andet af dem, og så hviske i dit øre ganske sagte: Basilisk!"

"Fy Nicolai!" sagde hun, "kan du da ikke finde på et smukkere navn?"

"Skal jeg da kalde dig min balsambøsse – min honningkage – eller min sukkertønde?"

"Å nej, det er jo lutter flove navne."

"Når jeg kalder dig Basilisk, så er det ligervis som *lucus a non lucendo*; man benævner noget efter dets modsætning for end mere at betegne dets fortræffelighed. *Opposita juxta se posita magis illucescunt*."

"Jeg forstår ikke latin."

"Det betyder, at netop ved at stille de modsatte ting ved siden af hinanden forstår man bedre deres fortræffelighed."

"Så kunne jeg jo også kalde dig Ole Kollerød eller sådan et andet fælt navn for at betegne din fortræffelighed."

"Du må såmænd gerne kalde mig Ole Kollerød, hvis det kan more dig."

"Ja men det kan ikke more mig, og jeg begriber ikke, hvor det kan more dig at kalde mig din basilisk."

Estrid så i dette øjeblik så mageløs yndig ud, at jeg mere end nogensinde følte lyst til at kalde hende basilisk, men jeg havde udtømt alle mine grunde og vidste ikke, hvad jeg skulle sige mere. Da fik jeg på en gang en lys idé.

"Du tager rent fejl," sagde jeg, "ordet betyder noget ganske andet, end du tror. Det kommer af et græsk ord βασιλισσα, som betyder dronning."

"Nu bilder du mig noget ind, Nicolai."

"Nej jeg gør ikke; jeg skal vise dig det i det græske leksikon."

"Jeg kender jo ikke de græske bogstaver."

"Så meget græsk kan du snart lære. Ser du (her fik jeg ordbogen frem og det omstridte ord slået op) det første bogskab er et b – det næste er et a, det kan du da let se" – og således gennemgik jeg alle bogstaverne videre for hende. "Og her kan du selv se, der står: dronning, herskerinde – kan du så forlange mere?"

Estrid så endnu noget tvivlende ud, men da jeg satte det ærligste ansigt op af verden, og hun ikke kunne nægte, at der virkelig stod "dronning" i leksikonet, måtte hun give efter og gjorde ingen videre indsigelse mod navnet. –

– O fryd og fred og stille glæde i hjertet, som hvilede over disse klare sommerdage! Dag svandt efter dag, som perler triller af en snor, jeg mærkede det næppe, for mig syntes det at være en eneste sommerdag med skovduft og fuglekvidder og bestandigt solskin.

Når jeg om morgenen kom ind i dagligstuen, fandt jeg Estrid ved temaskinen. Vi måtte da begge allerførst hen i det åbne vindue og kaste et blik over det lysgrønne tæppe af svajende linde- og kastanjekroner op mod den strålende himmelhvælving: det var en sand æterdrik, der gød sundhed og kraft i alle lemmer.

Så drog Estrid mig hen mod tebordet, at vi kunne få vor morgente, inden maskinen gik af kog. Når teen var drukket, holdt vi vor morgenandagt sammen, det havde jeg taget i arv efter Gamle. Thi da vi tre brødre boede sammen, var det altid hans funktion – nu derimod fandt jeg, at dette tilfaldt mig som

husfader. Vi læste stykker af det gamle og det nye Testamente: jeg tør ikke sige, at vi altid forstod det, og mere end én gang ønskede jeg, at jeg ikke så tidligt havde afbrudt mine teologiske studier, thi da havde jeg måske bedre kunnet hjælpe os ud over vanskelighederne. Som det nu var, måtte vi hjælpe os, som vi kunne; Estrid og jeg lagde vore hoveder i blød og fik da altid et og andet ud deraf, som kunne passe for os, skønt jeg er rigtignok bange for, at havde Gamle fået det at høre, havde han uden videre anvist det plads blandt de "gale fortolkninger", oven i købet mellem dem, som man ikke behøvede at lære. Bedre gik det os med Luthers fortræffelige skrifter, som vi også ofte læste i, thi dem kunne vi næsten altid forstå.

Derefter skulle der egentlig skrides til arbejdet, men solen skinnede så dejligt, og Estrid kastede så længselsfulde blikke ud af vinduet, at det befandtes nødvendigt først at gå en lille morgenvandring i Frederiksberg Have. Ved den tid havde vi haven næsten ganske for os selv; vi mødte kun en enkelt havekarl, der syslede med græsplænerne, eller en enlig bondekone, der skød genvej gennem haven. Vi plejede ikke at gå ind gennem hovedindgangen, men gik gerne først gennem Frederiksbergby, hvis lave småhuse gør et hyggeligt og venligt indtryk, og kom da gennem en lille baglåge ind i haven. Hermed opnåede vi, at vi pludselig stod midt i den grønne løvsal, som virkede så meget mere overvældende på os. De tætte løvrige grene hang lige ned over kanalens klare vande, og i et vidunderligt lysspil brød solstrålerne sig derigennem. Vi tog gerne vejen til højre og satte os på en bænk, hvorfra vi kunne se over til den anden bred af kanalen, hvor sollyset faldt legende ind mellem de mørke trægrupper og fremkaldte en mystisk

hemmelighedsfuldhed, som gav fantasien frit løb. Jeg fortalte Estrid, at derovre var en dejlig tryllehave og et trylleslot. Hun gik straks ind på min tankegang, og nu udmalede vi for hinanden, hvilke forunderlige blomster der voksede derovre på sølvstængler med guldkroner, og som havde den allerfineste klokkeklang. En af svanerne kom svømmende forbi, med brusende fjer og stolt bøjet hals gennemskar den de klare vande: den kom straks ind med i eventyret og blev til en fortryllet prins, der om dagen af en ond fe var tvunget til at svømme rundt om øen, men om natten var løst fra trolddommen og herskede på trylleslottet i fyrstelig herlighed. Lidt efter kom den anden svane forbi, og Estrid mente da, at det måtte være prinsessen, som delte skæbne med prinsen. Eventyrene blev afbrudt ved fuglesangen, der i tusindfoldigt kor lød omkring os. Estrid antog, at det måtte være en drossel, der fløjtede så yndigt lige over vore hoveder; jeg påstod, at det var en bogfinke, hvortil Estrid bemærkede, at bogfinken fløjtede jo ikke – men nu lod på én gang en munter kvidren sig høre fra det store kastanjetræ, og det, mente hun, var bogfinken. Og så var der stæren – og dompappen – og siskenen og rødkælken – det var en uendelig jubel af fløjtende, kvidrende, tonende fuglestemmer – der var nok at gætte på, især når man ikke var stivere i sin naturhistorie end Estrid og jeg. Så rejste vi os og gik videre og hørte på alle de søde små sangfugle: det var, som om hele den koncert kun blev anstillet til ære for os to. Dette var en meget uskyldig fornøjelse, men ikke så ganske lovligt var Estrids forhold overfor de mange nydelige markblomster, der voksede i græsset. Inden jeg kunne standse hende, var hun midt inde på plænerne og plukkede blomster. Jeg blev stående

ude i gangen og tilråbte hende, at dette var strengelig forbudt, hvad hun kunne læse på alle plakaterne. Men Estrid havde desværre den samme mangel på juridisk retsfølelse, som jeg tror, de allerfleste kvinder har fået i arv fra vor fælles stammemoder Eva. Hun agtede ikke på mine råd og advarsler, men svarede, at jeg skulle blot komme ind og se, hvilken mængde af de dejligste ranunkler og forglemmigejer der voksede. Så blev jeg ked af at stå alene i den afstukne gang og gik ind til hende, og da jeg først var derinde, fik hun mig snart overtalt til at hjælpe hende med at plukke, og vi kappedes nu om, hvem der kunne finde de smukkeste blomster og lave den fineste buket. Når vi så var færdige og begav os på hjemvejen, begyndte jeg at få samvittighedsnag over vort ran, ledsaget af en betydelig frygt for at møde opsynsbetjenten. Jeg påskyndede vor gang og følte mig ikke tryg, førend vi var vel ude af haven og atter på hjemtur.

V

Jeg arbejdede i denne tid på en afhandling om Thorvaldsens forhold til antikken og havde fået tilladelse til daglig at opholde mig et par timer i det herlige museum. Når disse ikke faldt sammen med åbningstiden for det store publikum, vandrede jeg ganske alene om mellem de tavse statuer og hørte ingen anden lyd end genlyden af mine egne fodtrin, der gav et underligt ekko i de lange korridorer og gallerier. Når jeg da kom fra fuglesangen og det frejdige sommerliv i Frederiksberg Have og endnu havde klangen af Estrids muntre stemme i mine øren, kunne der i første øjeblik synes mig at være noget koldt og dødt ved stenhallerne og de hvide marmorfigurer. Dog længe varede det ikke; min sjæl kom snart til ro efter de mange adspredende indtryk og sænkede sig i rolig beskuelse af de herlige kunstværker. Foruden det store katalog førte jeg en eller anden græsk forfatter med mig samt en notesbog, hvori jeg med blyant optegnede mine bemærkninger, som jeg siden i hjemmet benyttede til videre udarbejdelse. Jeg anvendte dog ikke megen tid på at læse og skrive derinde, men sad mest stille og så på statuerne eller billedværkerne, til jeg ligesom levede mig ind i dem og kom til en inderlig forståelse af mesterens tankegang. Så fik jeg skitsebogen frem og aftegnede i hurtige, flygtige træk en hoveddrejning, en armbevægelse eller et foldekast i klædningen, som netop henrev mig ved sin ynde, og som jeg derfor ønskede at bevare i hukommelsen. Jeg syntes, at jeg fik mere syn for det ejendommelige ved Thorvaldsen, som bestemt skiller ham fra antikken, nemlig en blid ynde og elskelighed, dertil en blufærdig renhed og kyskhed i opfattelsen. Når jeg da

ret glædede mig herover, kunne det også falde mig på sinde, hvad svigerfader engang havde sagt mig, at det havde været bedre for Thorvaldsen, om han havde været lykkelig gift. Dengang lo jeg deraf som af et snurrigt paradoks, men nu, da jeg selv var ægtemand, fandt jeg, at der måske kunne være adskillig sandhed deri. Og så kunne jeg ikke lade være at tænke på mit eget lykkelige ægteskab – på min søde Basilisk derhjemme; hendes yndige øjne stod for mine tanker og fordunklede ganske glansen af Thorvaldsens mesterværker, skitsebogen sank ned på mit skød, blyanten faldt mig ud af hånden, jeg hensank i søde drømmerier – – men hillemænd, klokken er over tolv, og jeg skal give timer i hr. Egebergs drengeskole fra kl. 12-3. I en fart samlede jeg mine bøger sammen, stak blyant og skitsebog i lommen og fo'r i galop ud af museet, stormede som en stormvind over Stormbroen ned i Stormgaden, hvor skolen var, til hvilken jeg ankom, netop som det store frikvarter var forbi, og luften endnu sitrede af de sidste vilde skrig fra fripladsen, hvor drengene havde tumlet sig i deres lege. Det var atter en forandring i stemning og omgivelse, som var alt andet end behagelig. Fra kunstens høje, æterklare regioner, fra Olympens lyse idealverden, hvor jeg nys havde befundet mig, var jeg steget ned til livets håndgribelige og massive virkelighed, en flok råbende og støjende drenge, der larmede om mig som havets vilde bølger. Først efter at jeg gentagne gange ligervis som Neptun havde tilråbt dem et tordnende *quos ego* – ledsaget af et ørebask til en eller anden af de værste urostiftere, lykkedes det mig at skaffe den fornødne stilhed til veje, hvorpå undervisningen tog sin begyndelse. Det var tre lange og besværlige timer, der tungt sneglede sig hen for

mig som det drejende vognhjul gennem de dybe sandveje. Men de gav brød i posen, og det måtte jeg jo nu skaffe som husfader, der skulle forsørge hus og hjem. Det var bevidstheden herom, der holdt mig oppe, ja fyldte mig med stolthed, så at jeg endog med en slags ringeagt så ned på skolens høje bestyrer, hr. Egeberg, thi han var jo ugift; hvorfor ville han da have al den slid og slæb for den dumme skoles skyld, når han ikke havde andre at skaffe brød til end sig selv? For mig var der tvende livsopgaver, som på en tilfredsstillende måde kunne udfylde en mands liv, det var kunsten og ægteskabet, og jeg priste mig lykkelig, at begge var faldet i min lod, medens den stakkels hr. Egeberg og mange andre med ham levede i sørgelig vankundighed om disse tvende holdepunkter af jordisk lyksalighed.

Endelig klokken tre slog frihedstimen for mig, og jeg ilede hjem, længselsfuld efter atter at se Estrid. Men her måtte jeg rigtignok sande ordsproget, at

> Hvo som i Kanaans land vil stå,
> må gennem Ægyptens ørken gå.

Ægyptens ørken, det var Vesterbro. Thi her brændte den luende sommersol med sine strålers fulde magt, stenbroen var ganske varm: stundom hændtes det, at en hed chamsin blæste ud fra Absalonsgade og Saxogade og hvirvlede tætte støvskyer op, i hvilke vandringsmanden blev rent borte. Og hverken til højre eller venstre var mindste smule skygge at så, thi netop mellem kl. 3 og 4 stod solen lige for enden af den lange Vesterbrogade, ret ligesom den havde passet mig op, når jeg var på hjemvejen fra min skole, for at stikke mig i øjnene og beskyde mig med sine glødende pile, når jeg var uden mindste

skjold eller værge mod den. Vel kunne jeg ved Tivoli have sat mig op i en sporvogn eller omnibus og på den måde undgået dens lumske overfald, men det ville jeg ikke af økonomiske grunde, thi jeg havde fast besluttet at føre en overordentlig fornuftig og sparsommelig husholdning, hvor ikke en skilling blev udgivet til unytte. For ikke at komme i fristelse, vendte jeg hovedet til den anden side, når jeg kom forbi sporvognens holdeplads, trykkede hatten dybt ned i øjnene, og travede så modig frem igennem støv og sand, sol og hede, idet jeg undervejs opflammede min fantasi ved at bilde mig ind, at jeg var en af korsridderne, som i sin tunge jernrustning på den udmattede ganger travede gennem Syriens glødende sandørkener til det hellige land. Denne fantasi holdt akkurat ud, til jeg nåede Jernporten (det vil sige stedet, hvor denne engang har stået, thi nu har der allerede i mange år ikke været mindste spor af den at se). Her svingede jeg ind i Frederiksberg Allé, hvor jeg havde det friske skyggende løvtag over mit hoved, medens de nys udsprungne lindeblomster duftede så dejligt: det var som en forsmag af Paradisets glæder. I rask march gik det til mit hjem, hvor der endnu til slutning ventede mig en lille bjergstigning, inden jeg nemlig nåede op til vor kvistlejlighed på fjerde sal. Men her holdt Estrid vagt på den øverste trappeafsats, da hun vidste tiden for mit komme, og jeg hørte hendes friske klare stemme råbe mig i møde: "O hvilken træt mand, der kommer op ad trapperne!"

"En træt mand, en overmåde træt mand!" svarede jeg tilbage, idet jeg med flid gjorde mine trin opad trapperne så tunge som muligt, for at Estrid ret kunne fornemme, hvorledes jeg havde båret dagens hede og besvær.

Når jeg så møjsommeligt havde arbejdet mig op ad trapperne, kom Estrid løbende imod mig, lagde sine arme om min hals og kyssede mig, tog dernæst hatten af mit hoved og bøgerne fra min arm, for at jeg fri og let kunne vandre ind i stuen, hvor jeg træt kastede mig på en stol.

"Nu skal vi straks få middagsmad," sagde Estrid og ilede skyndsomst ud i køkkenet for at fuldende de sidste tilberedelser. Lidt efter kom hun atter tilbage, fulgt af Ane, der bar maden. Ane optrådte ved denne lejlighed med en majestæt og værdighed, som om det var hende, der af særdeles nåde bespiste os, og vi uden hendes godhed måtte nøjes med det tørre brød. Desto mere beskedent optrådte Estrid, der gerne gjorde undskyldninger for, at maden ikke var lykkedes bedre. Men jeg trøstede hende altid på bedste vis.

"Udmærket, ganske udmærket!" sagde jeg med munden fuld af mad, "du laver ganske fortrinlig mad, min egen Basilisk. Jeg har aldrig nogensinde før spist så godt, som jeg nu spiser. Du må virkelig give mig en portion endnu." Og med glædestrålende ansigt modtog Estrid min tallerken for at efterkomme min begæring.

Kun én gang skete der en undtagelse herfra. Jeg var den dag i en fortrædelig stemning på grund af et par nye støvler, der havde trykket mine fødder og i høj grad besværliggjort min march gennem Vesterbros syriske ørken. Og da jeg så havde endt bjergstigningen gennem de fire stokværk, var Estrid mod sædvane ikke til stede for at tage imod mig; så var der for mig slet ingen fornøjelse ved at komme hjem. Estrid havde fuldt op at gøre ude i køkkenet med at få middagsmaden færdig, der var blevet forsinket på grund af strygning. Jeg måtte vente en halv

time på den, i hvilken tid mit humør ikke forbedrede sig. Ømme fødder, træthed, stigende sult og ingen Estrid at klage sin nød for, det kunne nok fremkalde en mørk sindsstemning. Endelig kom Estrid og gjorde mange undskyldninger for sin udebliven. Det formildede mig igen, men så traf det sig så uheldigt, at den første ret var vandgrød, i og for sig en meget sund og fortræffelig ret, men som for min fantasi altid fremkalder billedet af sygestue og hospital. Dog sagde jeg intet, thi det hører til mine principper, at en god ægtemand ikke bør blande sig i køkkenskriveriet, men skal lade husmoderen frie hænder i så henseende. Jeg nød derfor min vandgrød i tavshed, idet jeg trøstede mig med, at jeg kunne søge erstatning i eftermaden. Så blev vandgrøden bragt ud, og i stedet for satte Ane et dampende fad klipfisk på bordet.

"Hvad er det?" spurgte jeg forfærdet.

"Det er klipfisk. Kender du ikke den ret?"

Jo, jeg kendte den kun alt for vel; klipfisk er netop en af de meget få retter, hvoraf det er mig umuligt at få en bid ned. I kraft af princippet gjorde jeg dog vold på mig selv, men allerede ved den tredje mundfuld var princippets modstandsevne brudt. Jeg lagde kniv og gaffel og sagde i en meget alvorlig tone: "Ja, dette kan være godt nok for spanske katolikker i fastetiden, men for danske protestanter ved midsommertid er det virkelig en hård ret at gå på."

"Hvad mener du dermed?"

"Jeg mener, at når en mand har arbejdet hele dagen i sit ansigts sved og kommer hjem, varm og træt og sulten af dagens besvær og møje, så ligner det ikke noget at traktere ham med vandgrød og klipfisk."

Over denne tiltale så Estrid helt ulykkelig ud og begyndte allerede at få tårer i øjnene. "Men kæreste Nicolai, hvor kunne jeg vide, at du ikke holder af klipfisk? Fader holder så meget af den, så troede jeg også, at du gjorde det. Selv kan jeg slet ikke spise den og må med magt tvinge mig dertil, så det er kun for din skyld, jeg har købt den."

Ved at høre denne tilståelse og se Basiliskens ulykkelige åsyn var min gnavenhed pludselig forbi, og mit gode lune vendte tilbage. "Så du kan heller ikke spise klipfisk? Det var da en mærkværdig *Sympathie der Seelen*. Ja hør, ved du hvad min pige, så er det såmænd ikke værd at sidde og fælde tårer over den klipfisk, men lad Ane få den ud hel og holden til traktement for sig." Dette skete også, hvorefter Ane blev sendt ned til bageren at købe for tolv skilling fint wienerbrød, hvormed vi delikaterede os til kaffen. Siden den tid havde Estrid altid den forsynlighed, hver gang der skulle indføres en ny ret, at spørge, om den havde mit bifald – og klipfisk blev aldrig mere set i vort hus.

– Eftermiddagen tilbragtes i stilhed. Hvad jeg om formiddagen havde iagttaget og optegnet på Thorvaldsens Museum, blev sammenarbejdet og omhyggeligt udført, hvormed jeg da forbandt et grundigt studium af arkæologien. Medens jeg var optaget heraf, sad Estrid ved et lille bord og udførte en tegning eller malede blomster. I den lumre eftermiddag stod vinduerne åbne, af og til kom et forfriskende vindpust ind til os. Estrid iagttog den dybeste tavshed for ikke at forstyrre mig; der var så stille hos os, at det tydeligt kunne høres, når jeg vendte bladet i bogen. Ude fra trætoppene lød en munter fuglekvidder ind til os. Således gled

eftermiddagstimerne hen, indtil solen stod lavt på himlen, og dens stråler faldt ind ad vinduerne indtil den allermindste krog og oplyste alt med sit luende skær. Estrid var gerne forsvundet, men nu kom hun hen og satte sig ved siden af mig og hviskede: "Så er teen færdig!"

"Allerede? Klokken er jo først halv otte."

"Ja, men vi skulle jo en lille tur ud i Søndermarken," sagde Estrid med sin mest indsmigrende stemme.

"Hvad skal vi der?"

"Se solen gå ned."

"Det kan vi jo meget bedre se her fra vore vinduer, hvor vi har hele den vestre himmel for os."

"Men det ser meget smukkere ud mellem træernes grene. Vær nu en god mand og kom og drik te!"

Jeg måtte naturligvis føje Estrid og lægge arbejdet til side for den dag. Aftensmaden tog os ikke lang tid, og så vandrede vi hurtigt gennem Frederiksberg Allé, Pilealleen og forbi slottet ind i Søndermarken. Her tog vi straks vejen til højre mod den vestre ende. Det begyndte at blive dunkelt mellem trægrupperne, men foran luede og glimtede en funklende ild gennem løvværket, det var solen, der kastede sine sidste stråler hen over den sommerfriske jord. Vi forstærkede vore skridt for at nå den lille bænk i Søndermarkens udkant med udsigt over den åbne mark, og vi kom også tidsnok for at se solen som en glødende ildkugle synke i horisonten.

"Hvor majestætisk," udbrød jeg, grebet af det herlige syn, "vel forstår jeg, at da menneskene havde glemt den eneste sande Gud, de da vendte deres hyldest til den prægtige sol, der er som det synlige afbillede af guddomsglansen."

Nu forsvandt den, og lette blålige aftentåger hævede sig over engen. I det fjerne hørte vi køernes brølen, medens græshopperne rundt omkring i græsset lod deres sitrende lyd høre. Denne del af Søndermarken var nu forladt af de spadserende, så vi havde den ganske for os selv.

"Hvor her er yndigt!" udbrød Estrid, "hvilken fred og ro over alt – og kan du mærke den krydrede høduft derude fra engen? Kunne vi nu ikke tro, at vi var mange mile borte fra den støjende by med dens lumre sommervarme?"

"Eller som Adam og Eva i deres paradis, de eneste mennesker på den nys skabte jord."

Estrid lagde sit hoved på min skulder. "O hvor jeg er lykkelig," hviskede hun, "mageløs lykkelig – jeg har næsten ondt for at fatte, hvor lykkelig jeg er."

En stund sad hun hensunken i sine drømmerier, da rettede hun sig pludselig i vejret og spurgte: "Hvad holder du mest af. Søndermarken eller Frederiksberghave?"

"Jeg holder mest af min Basilisk."

"Å svar mig nu ordentligt."

"Er det ikke et ordentligt svar? Ville du før, at jeg skulle sige, at jeg holder mere af Søndermarken end af dig?"

"Jeg ved nok, at du holder mest af mig. Men kan du ikke give mig et ordentligt svar på mit spørgsmål?"

"Nå, så du vil have et ordentligt svar – det skal du få. Så hør og giv agt: i Frederiksberg Have med de mere regelrette anlæg udtaler skønhedens immanente objektivitet sig på en til kategoriernes dobbeltreflektion mere adækvat modus, medens derimod Søndermarken giver det mere ideale udtryk for

subjektivitetens opadstræbende livspotenser. – Har du forstået mig?"

"Ikke et ord."

"Det var skade, thi jeg gav dig netop en prøve på vor allernyeste mest moderne filosofi."

"Kunne filosofferne da ikke tale således, at andre mennesker kunne forstå dem?"

"Jeg tror du vil, så var de jo ikke længere filosoffer. Kunsten ved at filosofere består netop i at sige de allersimpleste ting på den alleruforståeligste måde. Tidligere var tyskerne de største mestre i denne kunst, men i de sidste årtier har vore danske filosoffer halet godt ind på livet af dem. Men lad mig nu engang høre, hvad du holder mest af, Frederiksberg Have eller Søndermarken."

"Jeg tror," svarede Estrid tøvende, "– jeg tror næsten, at jeg holder mest af Frederiksberg Have om morgenen, når solen skinner og fuglene synger, og alt er så muntert og lystigt. Derimod om aftenen, når skyggerne bliver lange, og fuglene er gået til ro, og der bliver tyst og stille og højtideligt i naturen, så holder jeg mest af Søndermarken."

"Det var udmærket sagt," svarede jeg, "thi netop det selvsamme mener jeg."

"Nej virkelig? Det var jo morsomt!" Og Estrid så så sjæleglad ud over denne enighed i vore anskuelser, at jeg nødvendigvis måtte kysse hende, og dermed endte denne æstetiske diskussion.

– En dejlig midsommeraften havde vi længe vandret rundt i Søndermarken. Solen var forlængst gået ned, og dunkelhed lagde sig over engene og træerne, forsåvidt der overhovedet kan

være tale om dunkelhed i disse lyse sommernætter. Vi havde taget plads på en bænk under et mægtigt bøgetræ, der strakte sine løvfulde grene vidt ud over vore hoveder. På den lyse himmel glimtede enkelte stjerner frem med et mat skær. Længere nede mod horisonten sås halvmånen, der næsten lå på ryggen over trætoppene ligesom et menneske, der strækker sig i det grønne og godter sig over det frodige sommerliv. Det var også en sommeraften til at godte sig i, luften var lun og mild, løv og blade hang blikstille ned. Spadseregængerne, der tidligere havde været til stede i temmelig stort antal, var efterhånden svundet bort, i stedet for de store larmende familieklynger sås kun enkelte sværmende par, og snart blev disse afløst af en enlig ungersvend, der endnu ikke havde fundet nogen hjertenskær at gå med; til sidst blev også disse enegængere borte. Folkemængden var forsvunden ligesom vandet, der strømmer bort i et rislende løb, så i en fin stråle, til sidst i enkelte dryp. Nu var den allersidste dråbe løbet ud, og vi to sad endnu på bænken under det store bøgetræ og så på stjernerne og halvmånen.

"Vi får vist gå," sagde jeg, "ellers er jeg bange for, at haven bliver lukket."

"O, bliv blot et lille minut endnu!" bad Estrid, "Her er så yndigt, at jeg kan slet ikke løsrive mig herfra."

I samme øjeblik lød en høj klar fløjtetone over vore hoveder, efterfulgt af en jublende trille.

"Nattergalen!" udbrød vi begge i munden på hinanden, idet vi i glad overraskelse trykkede hinandens hænder. Så mange aftener havde vi forgæves vanket rundt for at få den at høre, og

nu istemmede den pludselig sin sang lige over os, hvor vi slet ikke havde drømt om den.

Vidunderlige, henrivende klokkerene toner lød fra den lille sanger. Snart var det smeltende vemodigt, så kom der en underlig, jeg kunne næsten sige disharmonisk kvidren, og da kom disse fuldttonende slag, der bragte hjertets inderste sangbund til at sitre i sød henrykkelse. Ikke ved jeg, hvor længe vi lyttede til; thi vi var ligesom fasttryllede til stedet og ænsede hverken tid eller time. Først da sangen hørte op, kom vi atter til besindelse.

"Nu må vi skynde os," råbte jeg og sprang op fra bænken, "ellers bliver vi lukket inde her i haven i nat."

I hurtig gang ilede vi til den nærmeste udgang, men fandt den allerede stænget. Jeg begyndte at blive hed om ørene. Rigtignok havde jeg oftere fantaseret med Estrid om, hvor dejligt det kunne være at tilbringe en skærsommernat i skoven under åben himmel og muligvis få sig en yndig skærsommernatsdrøm – men nu, da der var al udsigt til at få dette ønske opfyldt, følte jeg mig slet ikke oplagt til et sådant eventyr.

"Vi må løbe op til den næste låge ved Valbyvejen, måske er den åben endnu," sagde jeg. Og nu gik vi ikke, men løb så hurtigt, som Estrid kunne komme afsted. Det var, som om Søndermarken pludselig havde skiftet væsen og udseende. I stedet for det feagtige trylleskær, som nys havde hvilet over den, havde den fået noget uhyggeligt; troldagtigt; de mørke buske tog sig ud som genfærd og spøgelser, der lurende strakte deres sorte arme ud efter os for at gribe os, og bag træstammerne var

det, ligesom der stod stimænd skjult, der kun ventede på, at vi skulle komme forbi dem for at kaste sig over os.

Forpustede og åndeløse nåede vi lågen ved Valbyvejen – den var lukket. Jeg ruskede heftigt i den og stampede forbitret i jorden, men lågen ænsede lige så lidt det første som det sidste.

"Mon du ikke kunne springe over gærdet ind til traktørens her ved siden af og låne en nøgle hos ham?"

"Og imidlertid lade dig stå her ganske alene i Søndermarken ved midnatstide – nej, søde Basilisk, det var en dårlig plan. – Men hør – – jeg hører fodtrin ude på vejen – der kommer nogen, som kan hjælpe os."

Vi lyttede. Fodtrinene kom nærmere, og snart så vi en bondemand komme vandrende ad vejen udenfor. Jeg ventede, til han var lige ud for os, og råbte derpå med fuld kraft: "Halløj der!"

Et højt angstskrig var svaret, og den anråbte pilede ned ad vejen, så hurtigt benene kunne bære ham. Et nyt råb fra mig fremskyndede end mere hans flugt, og nu kunne vi ikke mere se ham.

"Det dumme menneske holder os for genfærd og spøgelser," sagde jeg og glemte i min ærgrelse ganske, at jeg nys selv havde haft nogle uhyggelige spøgelsesfornemmelser i den tavse mørke lund.

Men hvad var der nu at gøre? Jeg grundede lidt efter og tog derpå til orde: "Ja, der er ikke andet for, Basilisk, end at vi må springe over lågen."

"Springe over lågen!" gentog Estrid forskrækket, "og den er mindst halvtredje alen [Note 10)] høj – det kan du aldrig mene!"

"Jo sandelig mener jeg. Du er jo rask og behændig, og jeg skal nok hjælpe dig."

Estrid målte lågens højde med øjnene og rystede betænkelig på hovedet.

"Der er ikke nogen, som ser os," vedblev jeg, "og det skal snart være gjort, gør nu blot, som jeg siger, og vær ikke bange! – Læg din hånd her på trærammen og hold godt fast – nu løfter jeg dig i vejret – således, det går jo galant – nu sætter du foden på trærammen her – rejs dig nu i benet – én, to, tre – – – kan du se, det gik udmærket? Nu skal jeg straks være ved din side!" Og i to sæt var jeg over lågen og udbrød triumferende: "Brillantissimo! Man skal bare ikke lade sig forbløffe! Havde vi levet i det lykkelige Hellas' dage, kunne vi begge have vundet laurbærkransen ved de olympiske lege!" I hurtig gang begav vi os hjemad, ganske oprømte over vort lille eventyr.

Men prøvelsernes tid var endnu ikke forbi, gadedøren var lukket, jeg greb i lommen efter nøglen – der var ingen. Jeg trak i klokken og ringede, som om huset skulle styrte sammen, men alle lå i dybeste søvn, og der var ingen anden, som ænsede os, end naboens hund, der besvarede vor ringen med en heftig gøen. Da jeg ikke havde nogen anden at lade min vrede gå ud over, skændte jeg på Ane, at hun ikke sad oppe og ventede på os.

"Men det plejer hun jo ellers aldrig, og der var heller ingen af os, som har sagt noget til hende derom," indvendte Estrid.

"Den tossede pige!" sagde jeg vredt, "skal man da sige alt til hende? Nu ligger hun deroppe og snuer i sin varme seng, mens vi må stå udenfor i nattekulden. Men hun kan vente til i morgen, så skal jeg nok holde en ordentlig tale for hende."

"Kunne vi ikke," tillod Estrid sig i al beskedenhed at forespørge, "prøve på at gå ind til byen og måske komme ind i et hotel?"

"Det ville også være smukt at dundre dem op mellem klokken et og to om natten ~ og når ikke engang Ane, den dovne tøs, vil stå op for at lukke os ind, tror du så, de vil gøre det på et hotel, hvor de slet ikke kender os?"

"Så kommer vi vistnok alligevel til at tilbringe natten under åben himmel."

"Nej, det vil jeg slet ikke."

Estrid turde ikke spørge mig mere, men så forundret på mig, som om hun ville sige: "Ja hvad vil du da? Ind kan vi ikke komme, og ude vil du ikke blive."

Jeg trådte et par skridt tilbage og så op ad huset, hvor der var ganske mørkt i alle vinduerne.

"Måske en eller anden af husbeboerne endnu ikke er kommet hjem og vil komme og lukke os ind." Det var dog altid en mulighed at klynge sig fast ved, skønt der var ikke megen sandsynlighed for, at husbeboerne skulle komme hjem klokken to om natten. Vi satte os på en bænk i alleen i en lille afstand fra huset. Jeg begyndte at fryse og måtte slå armene mod hinanden for at blive lidt varm. Estrid, stakkel, frøs formodentlig også, men hun klagede sig ikke for ikke at forøge mit dårlige humør. Så blev jeg søvnig og sad og nikkede så småt, da Estrid stødte til mig og sagde: "Nu er der en henne ved døren!"

Det var studenten, som boede hos justitsrådinden på anden sal. Jeg gik hen til ham, fortalte ham vort uheld og bad ham lukke os ind tillige med sig.

"Med største fornøjelse," svarede han. "Ser De, jeg går nu altid med gadedørsnøglen hos mig for en sikkerheds skyld, for man ved dog aldrig, om man først kommer hjem på morgenkvisten. – Værs'artig!"

Vi takkede ham og steg op ad trapperne, glade over at være kommet i hus. Da vi stod i vor dagligstue, sagde jeg til Estrid: "Se det var nu den gang, vi hørte på nattergalen – næste gang skal vi nok tage os bedre i agt."

Der blev naturligvis intet af den bebudede tordentale til Ane. Da vi fortalte hende vort uheld, sagde hun i en skarp tone til os: "Når De kommer så sent hjem, skulle De rigtignok huske at tage dørnøglen med Dem" – og denne bemærkning fandt jeg at være så sand, at jeg derved følte mig ganske afvæbnet. Ane var en fortræffelig pige, punktlig som et ur og tro som guld, hvad både Estrid og jeg påskønnede i høj grad, men jeg tror dog at måtte sige, at vi begge nærede en lønlig angst for hende. Der var noget så bestemt og selvbevidst i hendes optræden, som om hun var husets faste centrum, Estrid og jeg derimod kun gæster, mod hvis ungdommelighed hun viste en smuk overbærenhed. Jeg følte min husfaderlige værdighed noget krænket derved, men vidste ikke ret, hvorledes jeg skulle gribe sagen an, thi Ane holdt sig med stor klogskab inden en vis grænse og gjorde sig aldrig skyldig i nogen ligefrem uartighed eller ulydighed mod os. Jeg ville ikke tale til mine svigerforældre derom, ja undså mig endog for at sige det til Estrid, da jeg frygtede, deri ville ligge som en tilståelse af min egen svaghed, men jeg tror nok, at Estrid gennemskuede mig. Af og til kunne hun beklage sig lidt for mig, at Ane var så selvklog; når Estrid f.ex. i henhold til mine ønsker foreslog, at bøffen skulle steges mør, svarede Ane:

"Bøffen smager bedst hårdstegt," med en så overlegen mine, at Estrid øjeblikkelig afstod fra sin påstand og lod Ane råde. Heller ikke indtraf det så ganske sjældent, at Ane, når hun blev sendt på torvet, gjorde større indkøb, end hun var bemyndiget til, og til Estrids bebrejdelser ganske løst bemærkede, at sligt hørte med til en ordentlig husholdning. Ligeledes havde hun en vis forkærlighed for at lave store portioner, hvad der rimeligvis passede bedst for hendes bekvemmelighed. Skulle vi f.ex. have ærter, da kogte hun så mange, at Estrid og jeg måtte tære ærter hele ugen igennem. Sagde jeg et ord til Ane derom, svarede hun straks, at dette var det sparsommeligste, og deri havde hun vistnok ret, men den økonomi tiltalte mig dog ikke. Ved sådanne lejligheder trøstede jeg Estrid med, at hvis hun ikke var fornøjet med Ane, kunne vi jo opsige hende tjenesten til Mikkelsdag, og dermed slog vi os til tåls, skønt vi begge to vidste, at dette ikke ville ske, eftersom ingen af os havde mod til at vove et så afgørende skridt overfor Ane.

Vi levede i den første tid af vort ægteskab meget stille, næsten udelukkende henvist til os selv, og det var vi meget tilfredse med. I juni og juli måned er det københavnske selskabsliv i en opløsningstilstand, man er optaget af rejseplaner, og hvem der ikke allerede er taget bort, tænker dog stærkt derpå. Mine venner, unge kunstnere og studerende, havde for det meste taget farten til bøgeskovene, præstegårdene og de jyske heder; de få, som endnu var tilbage, mente sagtens, at jeg havde nok i den ægteskabelige lyksalighed og ikke følte særlig trang til deres selskab – oprigtig talt, havde de ganske ret deri, hvor megen pris jeg end ellers satte på deres nærværelse. Det blev da kun den nærmeste familie, som besøgte os, og som vi aflagde

genbesøg. Estrids moder og søstre kom jævnligt til os, mest dog om formiddagen, når jeg var i forretninger; svigerfader kom stundom om aftenen og fik sig en æstetisk diskurs med mig. Også Corpus Juris benyttede gerne lejligheden til at komme med nogle reformatoriske forslag til at omflytte vort bohave eller foretage andre ændringer. Disse fandt dog ikke altid fortjent påskønnelse; jeg betragtede nemlig Corpus Juris' indblanding i vore huslige affærer med en vis skinsyge, eftersom jeg stadig frygtede, at han skulle forny sine tidligere fordringer på at have noget at sige over mig, hvad jeg på ingen måde kunne tillade. Skønt jeg oftere måtte erkende, at han havde ret i sine bemærkninger, modsatte jeg mig dog på det ivrigste, for at ikke min hustru skulle tro, at jeg i mindste måde stod under hans kommando. Først når der var gået en fjorten dags tid, og jeg kunne antage, at Estrid havde glemt det, først da iværksatte jeg forbedringen og lod, som om jeg havde undfanget ideen i mit eget vise hoved. Mere glæde havde Corpus Juris af sine politiske foredrag, som han jævnligt holdt for os, og som visselig var til stor gavn for os. Da jeg nemlig ingen avis holdt, levede vi i en frygtelig uvidenhed om alt, hvad der foregik i den øvrige verden. Corpus Juris havde flere gange strengt påtalt det uforsvarlige i, at vi kunne finde behag i at leve i et sådant middelalderligt barbari midt i vort højt oplyste århundrede, men det tog jeg mig ikke nær. Jeg havde aldrig forhen været nogen ivrig avislæser og allermindst var jeg det nu, da det forekom mig, at jeg havde langt vigtigere ting at passe med selv at styre hus og hjem. Estrid brød sig kun om at læse avisen for torveprisernes skyld, men dem, havde jeg sagt

hende, kunne hun jo få at se i Adresseavisen hos sin moder, og det kostede ikke noget.

En gæst, der nær var blevet os besværlig med sine alt for hyppige besøg, var morbro'er. Eftersom han selv havde fuldt op af tid til sin rådighed, mente han sagtens, at han kunne være lige så rundhåndet med andres tid som med sin egen. Tilmed var Estrid hans udkårede yndling. "Du var rigtignok klog og havde øjnene med dig, da du tog hende til din hustru," betroede han mig engang. "De andre er jo også meget rare og velsignede piger, men se Valborg, hun er så uhyre sværmerisk og romantisk" (morbro'er lagde tonen på sidste stavelse) – "og det finder jeg nu er kedeligt; Sophie og Johanne er to vildgæs, der bare tænker på fjas og kommers. Men Estrid er perlen for dem alle; som hun kan bestyre husvæsen, madlavning og dertil altid mild og venlig – så jeg har altid beundret din store klogskab, da du straks fandt ud af, at du ville have hende til hustru." Denne tale klang såre liflig i mine øren, og jeg forsikrede morbro'er, at han kunne komme så ofte han ville, han skulle altid være en velkommen gæst i vort hus. Morbro'er tog denne indbydelse aldeles efter bogstaven og havde nu allerede gæstet os tre eftermiddage i én uge. Men hans besøg var just ikke altid så overmåde morsomme. Til sine tider var han meget snaksom, og munden stod ikke på ham, til andre tider mælede han ikke et ord, men sad og stirrede hen for sig, idet han af og til udstødte et dybt suk. Om denne vekslende snaksomhed og tavshed ligesom havets ebbe og flod stod under påvirkning af måneskiftet, skal jeg lade være usagt; dog tror jeg det næppe, thi overgangen kunne ofte være såre brat. Den første eftermiddag var han således meget talende, men den anden og

tredje var han yderst fåmælt, skønt jeg anstrengte mig efter bedste evne for at holde samtalen i gang. Men da han nu den fjerde eftermiddag igen viste sig i vor stue, da brast min tålmodighed, jeg styrtede ud af døren, idet jeg gav Estrid et vink, at hun skulle følge efter.

"Hvad er der hændet dig?" spurgte hun ganske forskrækket, da hun havde lukket døren efter os og så mit harmfulde åsyn.

"Det er morbro'er, som bringer mig til fortvivlelse med sine besøg," udbrød jeg forbitret. "Nu har han ødelagt tre eftermiddage for mig i denne uge, og nu kommer turen til den fjerde."

"Skal jeg da sige til ham, at han skal gå igen?"

"Nej vist ikke, det går ikke an."

"Men hvad vil du da?"

"Jeg vil blot sige dig, at jeg er vred, meget vred, og jeg vil være i dårligt humør hele aftenen, og det er morbro'ers skyld."

"Men det behøver du ikke at tage dig så nær," sagde Estrid med sin sædvanlige blidhed; "vi giver morbro'er en bog at læse i, og så kan du arbejde uforstyrret."

"Går det an?"

"Ypperligt, det har vi få tit gjort hjemme."

Vi gik atter ind i stuen, hvor morbro'er havde taget plads ved vinduet og sad ganske rolig uden at ane det oprør i mit sind, hans komme havde forårsaget.

"Nicolai har en del at bestille i eftermiddag," sagde Estrid til ham, "men du kunne jo få en bog at læse i."

Morbro'er nikkede, men sagde intet.

"Ja du undskylder vel," sagde jeg, idet jeg tog plads ved mit arbejdsbord.

Morbro'er nikkede igen uden at sige noget. Så fik han et bind af Riises *Archiv for Historie og Geographi* at underholde sig med, medens jeg tog fat på mit arbejde. Under syslen med dette kom mit oprørte sind snart atter til ro, og jeg arbejdede ufortrødent i næsten to timer, i hvilken tid jeg ikke hørte andet til morbro'er, end at han vendte bladene i sin bog eller af og til rømmede sig.

"Nu er klokken otte," udbrød jeg, idet jeg lukkede mine bøger i, "nu har vi arbejdet flittigt og kan nok trænge til aftensmad, ikke sandt morbro'er?"

Men nu erklærede morbro'er, at han måtte gå, thi de ventede ham vist hjemme.

Det ville Estrid og jeg på ingen måde tillade, og vi nødte ham til at blive. Teens oplivende virkning, Estrids og min hjertelighed, og muligvis en ubekendt naturmagt, der skød slåen fra morbro'ers tavshed, virkede tilsammen på ham, så hans snaksomhed pludselig vendte tilbage, og vi tilbragte en yderst fornøjelig aften, indtil henad klokken elleve morbro'er rejste sig og tog afsked.

"Godnat, godnat morbro'er! Og kom snart igen!" sagde jeg – og det gjorde morbro'er også. Men nu kom han aldrig mere til ulejlighed, thi når jeg ikke havde tid eller lyst til at tale med ham, fik han et bind af Riises *Archiv* at læse i. Jeg besad 21 bind af dette lærerige værk, som jeg engang havde købt på en auktion, og da morbro'er stadig holdt sig til denne læsning, må hans geografiske og historiske kundskaber være blevet forøget i et ikke ringe omfang ved disse besøg.

VI

En måned gik hen, i hvilken vor ægteskabs himmel strålede i ufordunklet glans. Da kom den første lille sky på den: den opsteg fra den store husholdningsbog, hvilken jeg straks efter brylluppet havde overgivet min hustru med anmodning om, at hun i den ville føre det allernøjagtigste regnskab over husets indtægter og udgifter.

Nu sad vi henad solnedgang ved vinduet med den store bog foran os og regnede og regnede, men alt, hvad vi regnede, hjalp ikke noget, thi det var og blev en kendsgerning, at der i den forløbne måned var udgivet 12 kroner 63 øre mere, end der burde være udgivet. Hvorledes dette var gået til, var os aldeles uforklarligt. Vi havde dog begge ført det allernøjagtigste regnskab. Som den allerførste økonomiske grundsætning havde jeg indskærpet min hustru, at man omhyggeligt opskriver alle udgifter, og selv fulgte jeg denne regel på det strengeste. For at være vis i min sag førte jeg altid en lille lommebog med mig, hvori jeg øjeblikkelig optegnede alt, hvad jeg gav ud, for siden at overføre det i hovedbogen. Kom en fattig ved døren og fik en skilling, blev det straks optegnet i notitsbogen og derfra ført over i hovedbogen. Trods alle disse forsigtighedsregler havde der alligevel indfundet sig en underbalance, som nok kunne vække alvorsfulde betragtninger hos en familiefader.

"Men tænk dig dog om, søde Basilisk, kan du slet ikke huske noget, som ikke er blevet opskrevet?"

Basilisken tænkte og tænkte, men kunne ikke finde noget. Stundom troede hun at have fundet et eller andet, men ved at søge efter fandt vi stedse, at det stod opført i regnskabsbogen.

"Det er slemt, meget slemt," sagde jeg. "Det ville dog altid berolige mig, om vi kunne finde noget, som ikke var blevet opført – så vidste jeg dog årsagen, nu kan jeg ikke begribe den." Vi var begge meget nedslagne.

"Hvad sidder I to og grubliserer over?" sagde morbro'er. Han var kommet ind ad døren, uden at vi mærkede ham, så optaget var vi af vore beregninger.

"Goddag! er du der? – å det er ikke noget," svarede jeg, thi jeg ville ikke lade morbro'er høre noget om dette.

"Nå således! en lille huslig scene; ja det hører jo til for at sætte krydderi på ægteskabets lyksaligheder."

Jeg blev end mere ærgerlig over denne udtydning og sagde, at det var ikke noget at tale om.

"Jeg stal ikke tale derom, ikke et ord til dine svigerforældre – I kan lide på morbro'er, han er tavs som graven, når det gælder om at dække sine venners skrøbeligheder."

"Her er slet ikke tale om andre skrøbeligheder end den, at vi har givet for mange penge ud i forrige måned."

"Men det er jo netop den allerværste af alle skrøbeligheder i en husholdning, og som jeg nu slet ikke kan råde bod på. – Men hør engang, jeg kommer som gesandt og ambassadør fra dine forældre, Estrid, for at spørge, om I ville tage med i skoven i morgen. Vi samles kl. 9 på jernbanestationen, hvor nærmere aftale finder sted, og bliver ude hele dagen."

"Ja, det var prægtigt," udbrød jeg glad, idet billedet af den lyse sommerfriske skov straks forjog de mørke regnskabstanker af mit hoved. "Og skolen har netop fri i morgen, så jeg kan godt komme med."

"Men, kære Nicolai" – indvendte Estrid, idet hun lagde sin hånd på min skulder.

"Hvad nu?"

"Var det ikke bedst – – – jeg troede, at vi skulle begynde at spare – og så tager vi i skoven!"

"O du sødeste af alle basilisker! Så du mente, at vi skulle sidde her som et par virkelige gældsarrestanter og kukkelure i vore værelser, medens alle de andre flyver ud i den dejlige skov!"

"Vi kunne jo også have det yndigt herhjemme, og så kunne vi spadsere i Søndermarken – det koster ikke noget."

"Tak skal du ha'e, som om Søndermarken kunne erstatte os Dyrehaven med de høje ranke bøgestammer og de vide udsigter over Sundet. Det par kroner, som går med, er da aldrig værd at tale om – lad os dog bare ikke blive sådanne tåber, vel morbro'er?"

"Nej, du har ret – du er en prægtig fyr!" råbte morbro'er og dunkede mig i ryggen. "Altså i morgen tidlig kl. 9; kom nu blot ikke for sent – jeg løber, for de venter på svar hjemme" – og bort løb morbro'er med stor glæde over vel at have røgtet sit ansvarsfulde hverv.

Estrid sukkede lidt og rystede betænkelig på hovedet, men jeg tog hende i mine arme, svingede hende rundt og sagde til hende, at hun skulle aldrig bryde sig om de dumme penge, men blot overlade det til mig, jeg skulle nok skaffe udveje. Så så hun atter op og lo og var lige så fornøjet som jeg. Den kedsommelige husholdningsbog blev lagt til side og i stedet for gav vi os til at overveje, hvilke partier af Dyrehaven vi skulle besøge i morgen.

Næste morgen var det et funklende solskinsvejr. Vi gik syngende ned ad trapperne og gennem alleen, småfuglene i de

løvrige lindekroner sang om kap med os. Da vi kom ud på Vesterbro, kastede jeg et blik op mod himlen, som strålende klar hvælvede sig over vore hoveder.

"Hvilket vejr, Basilisk!" udbrød jeg, "jeg føler mig oplagt til at udføre noget stort i dag!"

"Noget stort?" sagde Estrid ængstelig.

"Noget rigtigt stort! Hvad skal det være, ved jeg endnu ikke, men når det er sådant vejr som i dag, og der er så højt til himlen og alting spiller af liv og lys og solskin, føler jeg mig altid kaldet til at udrette noget stort!"

Estrid mente, at det var bedst først at passe den lille ting at komme betids til jernbanen, thi vi var kommet temmelig sent hjemmefra.

"Nu går det med stormskridt," sagde jeg, og tog Estrid under armen, for at vi kunne komme hurtigere afsked.

På jernbanens ur manglede klokken seks minutter i ni – og endda var der et stykke til Klampenborg-stationen.

Der stod morbro'er og vinkede af os, som om armene skulle gå af led – "jeg har billetter!" råbte han – og så fo'r vi afsted, blev kastet på hovedet ind i en waggon, døren smækkedes i, og toget bruste afsted, inden jeg endnu fik sagt godmorgen til svigerforældrene og svigerinderne, som alle sad derinde.

"Hvor går turen hen?" spurgte jeg.

"Det ved jeg ikke," svarede svigerfader. "Vi går for forseglede ordrer. Spørg morbro'er, han ved det heller ikke." Morbro'er så meget dybsindig ud, men sagde ikke noget.

"Men kunne vi dog ikke lægge en plan nu, da vi alle er samlede?" spurgte svigermoder.

"Vist ikke, det er netop det fornøjelige, at vi slet intet ved, om hvor vi går hen. Kanske vi i aften går til sengs i Frederikshavn, forhen Fladstrand, som der står i geografien."

Da vi steg ud ved Klampenborg, holdt der en åben vogn.

"Se der er straks befordring til os. Kusk, kan vi komme med?"

"Værs'go, herre!"

"Hvor gælder rejsen?"

"Rungsted!"

"Se nu fik vi det at vide, at vi skal drikke kaffe i Rungsted – det vidste vi ikke i morges."

Vi sad op og rullede afsted, samtalende, syngende, beundrende det herlige Øresund, der rullede sine blå vover op imod os.

Men allerede da vi kom til Skodsborg gamle kro, opløftede svigerfader et råb: "Mine venner, jeg er så sulten, så sulten!"

"Gik det ikke an at tage lidt frokost her i Skodsborg?" spurgte morbro'er.

"Morbro'er, du har glimrende ideer; de andre kunne gerne lade mig dø af sult i deres poetiske begejstring over himmel og hav, men du tænker på det solide. Kusk! holdt! nu kan det være nok af den rumlen. Hvor meget har jeg så at bøde?"

"Må jeg nu få lov at betale her?" sagde jeg.

"Nicolai, er du fra forstanden? Du er min gæst, oven i købet min svigersøn, og så gør du oprør og snakker om at betale! Spejl dig i morbro'ers eksempel, han betaler aldrig en skilling."

"Men lad – –"

"Ikke et ord mere. På øjeblikket ind med dig i kroen og bestil frokost og kaffe!"

Snart efter sad vi i løvhytten omkring det dækkede frokostbord med den kogende maskine, kaffen duftede lifligt, friske søvinde strøg ind over os, medens øjet med glæde fulgte de hvide sejlere i Sundet.

"Vi danske snakker altid om vor kunstneriske sans, og så er vi dog nogle kødhoveder, som aldrig kunne finde på noget," sagde svigerfader. "Om forladelse, at jeg siger nationen ubehageligheder i dens eget påhør, men således forholder det sig virkelig. I Tyskland, Schweiz eller Italien finder man aldrig et værtshus eller hotel, uden at der ved indgangen er anbragt en veranda eller roser og duftende nerier, der gør det så hyggelig venligt, at man får lyst til at træde ind og blive der. Hos os ser man aldrig sligt, selv hvor der er den skønneste lejlighed dertil. Se hvorfor kan nu kromanden ikke i stedet for de uhøvlede planker der ved søen sætte en smuk stensætning med gennembrudt murværk, og ovenpå nogle blomstervaser med kaktus eller aloe, så ville det blive til et ægte italiensk landskab med udsigt over det skinnende Middelhav, som vi havde for os."

"Sligt murværk ville snart blive ødelagt, når isen skruer sig op om vinteren," svarede jeg. "Desuden er vi her ikke i Italien, men i Danmark, og skulle derfor ikke have italienske, men danske og nordiske udsigter."

"Rigtigt, og det plumpe plankeværk der er en god prøve på ægte nordisk kunst."

Nu ville formodentlig den gamle, aldrig tilendebragte strid om nordisk kunst være udbrudt mellem svigerfader og mig og rimeligvis have forspildt svigermoder frokostens glæder, eftersom hun hader alle disputter, om ikke morbro'er havde lagt sig imellem ved at foreslå, at kromanden skulle male det

omstridte plankeværk lyseblåt, thi da kunne det se ud, som om det gik i ét med havet, men dette forslag fandt både svigerfader og jeg så barokt, at vi derover glemte vor tvist om den nordiske kunst.

"Og nu skal vi spadsere," råbte svigerfader og sprang i vejret. "Op med jer, pigebørn, og lad mig se, hvad I duer til, hidtil har I ikke gjort andet end køre og spise og drikke; men nu kommer turens besværligheder. Lad mig nu se, at I er flinke fodgængere, som kan spadsere gennem Dyrehaven op til Vedbæk uden at klynke over træthed."

"Vi kan gå lige til Rungsted uden at blive trætte," forsikrede Sophie og Johanne.

"Stop, stop, lad os huske på, at vi skal have mo'er med, og det går ikke an at lade hende blive liggende på vejen. – *Allons, marche!*"

Idet vi svingede over mod Dyrehaven, istemte svigerfader en høj jodlen, som gav genlyd både nær og fjern.

Svigermoder tyssede på ham, hvad måtte folk tænke om os!

"Lad dem tænke, hvad de vil! De rige filistre, som ligger i Skodsborg og Vedbæk og ruger over deres pengesække, har godt af at høre, at småfolk har også råd til at være glade." Og dermed skød svigerfader hatten bag i nakken, så han så ud som en matros, der har fået landlov, greb mig under armen og sang, så det rungede under bøgekronerne:

"Mønten trykker,
nå lad gå!
Slå i stykker
vi den må!
Jo–didlo–jo didlo–j–o–o–o–o!"

Og i stormskridt førte han mig frem, så vi kom et langt stykke foran de andre.

"Jeg er i pragthumør i dag, mærker du nok," sagde han, "for jeg har fået vind i sejlene, efter at jeg hele vinteren har ligget for vindstille eller krydset mig frem under modvind."

"Hvad er der da hændet dig?"

"Nu skal du høre, om man ikke må kalde det held. I går træffer jeg inde i byen tilfældigvis en gammel rejsefælle fra Italien, men som nok er mere velstående end jeg, for han ejer en stor herregård ovre i Jylland. Vi havde ikke set hinanden i mange år og går da op på en café sammen for at opfriske gamle minder. Så betror han mig, at han har i sinde at pynte sin gård op, udsmykke værelserne med dekorationer, og at han var herovre for at finde en kunstner, som ville lede disse arbejder. "Jeg kender én, som har lyst og jeg tror også nok evne dertil," siger jeg. "Hvem er det?" spørger han mig. "Det er nok ham, hvem du taler med." – "Vil du?" råber han glad, "ja så ved jeg ingen, som jeg hellere vil have." Og dermed slog vi begge til, og i næste uge rejser jeg derover. Mo'er er jo lidt bedrøvelig over den lange adskillelse, men jeg trøster hende med, at det er da kun tre måneder, og så er det en god hjælp til finanserne."

Jeg lykønskede svigerfader af ganske hjerte, og vi kom nu i en ivrig undersøgelse om, på hvad måde dette hverv bedst kunne løses. Herover glemte vi ganske Dyrehaven, indtil vi stod foran en rød port.

"Hvor er vi nu?"

"Nu gå vi ud af Dyrehaven – her ligger Aggershvile."

"Men vi taber rent mo'er og pigebørnene og morbro'er – nå der kommer de nede, ja så finder de vel nok vejen efter os."

Vi drejede ind på en marksti, som førte over til skovene omkring Frydenlund og Enrum. Udsigten her var vid og storartet over frugtbare marker og enge ned til det mørkeblå sund, over hvilket Hveens gule skrænter og Sveriges kyster hævede sig i et skarpt sollys.

"Hvor dejligt," udbrød jeg, idet jeg standsede et øjeblik for at overskue al denne herlighed.

"Nej, lad os nu tale om kunsten, og naturen får skøtte sig selv," sagde svigerfader ivrigt, thi han var kommet i ånde over sine kunstneriske ideer. Derpå vedblev han med en vis heftighed: "Det var om kunsten og håndværket, vi talte. Der møder vi atter en af disse ægte kinesiske fordomme, hvoraf vi har hovederne fuldt pakkede trods vor højt lovpriste frihed og oplysning. Thi jeg ved da intet andet sted, hvor man drager en sådan kinesisk skillemur mellem kunst og håndværk som i vort lille filisterland. Lad en stakkels håndværker vove at snakke et ord med om kunst, og han vil blive mødt med knusende foragt af vore kunstnere. Eller lad en af disse, for hvem det går trangt med den ædle kunst, give sig af med lidt håndværk for at tjene det daglige brød – ve ham, den ulykkelige, han er udstødt som en paria af kunstnernes kaste, ingen kender ham længere. Middelalderen tog sagen ganske anderledes, der sås kun på dygtigheden, ikke på standen; kunst og håndværk gik over i hinanden, uden at nogen kunne sige, hvor den ene hørte op og det andet begyndte; en dygtig håndværker med smag og snilde hørte kunstnerne gerne på og tog mod hans råd, og der var ingen, som kaldte sig "kunstmaler" for at advare omverdenen om, at den dog for Himlens skyld ikke måtte forveksle ham med noget så lavt som en dørmaler eller væggemaler. Men

derfor var det vel også, at middelalderen frembragte en ganske anden, fin og ædel kunst, end vor industrielle tid formår med sine kunstudstillinger og bladkritikker."

Jeg tog mig den frihed at afbryde svigerfaders tale ved at pege på et nydeligt lille hus med en veranda foran, omslynget af vilde roser.

"Og der er min sandten en sommerlejlighed at få, vil du se plakaten i vinduet," sagde svigerfader, "skønt jeg gad vidst, hvor man skulle få plads derinde; men københavnerne tager da gerne til takke med et hundehus, når det blot kan hedde sig, at de ligger på landet. At nu noget menneske kan falde på at forlade sine gode rummelige værelser for at leje sig ind i sådan en lille pagode, hvor man kunne blive kvalt af hede i hundedagene!"

"Lad os dog gå ind og se på den!" sagde jeg.

"Det er såmænd aldrig umagen værd."

Jeg trak dog svigerfader ind med mig; en vakker midaldrende bondekone modtog os, hun boede her tillige med sin halvvoksne datter efter sin mands død, idet hendes søn havde overtaget gården i Trørød. Hun viste os de tre små værelser, som var til leje.

"Det ene af dem kan man da egentlig kun kalde et hul," mumlede svigerfader. "Og hvor er så køkkenet?" spurgte han højt.

"Det må vi være fælles om," var svaret.

"Hvor stor er lejen?"

"Tredive daler."

Svigerfaders ansigt fik pludselig et andet udseende, han kastede et prøvende blik om i de små stuer og sagde derpå til

mig: "Ved du hvad, jeg tror næsten, jeg lejer dem."

"Du? og nys kaldte du dem en pagode og et hundehus og andre skønne titler."

"Hm! det var ikke så ilde ment. Men jeg skal sige dig, når jeg nu rejser til Jylland, så kan jeg sætte mo'er og pigebørnene på græs herude, det har de så godt af."

"Ja det var en god idé, det kan du tro, de ville blive glade over."

Men svigermoder blev slet ikke glad, da hun fik det at høre; hun havde mangfoldige indvendinger, at huset lå så ensomt, at det lå for langt borte fra København, at lejligheden var for lille, men meningen af alt dette var nok egentlig, at de tredive rigsdaler kunne bedre bruges på anden vis i husholdningen.

"Du skal også altid tænke på den kedsommelige husholdning!" sagde svigerfader ærgerlig over, at hans velmente plan ikke kom til udførelse. Stakkels svigermoder, hun havde nok sine gode grunde til at tænke på husholdningen!

Svigerfaders overtalelser, Johannes og Sophies forsikringer om, hvor mageløst yndigt det kunne være at bo der, morbro'ers og mine bevisgrunde, alt sammen hjalp ikke. Svigermoder var standhaftig. Så måtte sommerlejligheden opgives, og vi gik videre. Alle dog lidt nedslagne. Først da vi kom ind i Enrums dejlige have i Vedbæk, livedes vi atter op ved de nye skønheder, som her ventede os.

Jeg gik i forvejen med Estrid, vi så over blomstrende syrener og guldregn ned til det blå hav, hvor netop en stor tremaster gled forbi med udspændte sejl. Rundt omkring lød munter fuglesang.

"Det er som den fortryllede have i eventyret," sagde jeg, henrevet af begejstring, over stedets skønhed. "At din moder nu

kan være så urimelig ikke at ville bo her ude i denne herlige egn med slige vidundersteder i nærheden!"

"Moder er ikke urimelig," sagde Estrid, "men det er hende, som skal skaffe udveje, når der ingen penge er i huset, så det er ikke så underligt, om hun tænker lidt på fremtiden. Fader er så god og kærlig, men så snart han får lidt held med sig, glemmer han straks, hvad forlegenhed han har været i før."

Jeg sad og grundede lidt, så brød jeg ud: "Estrid, jeg får en idé!"

"Nu da?"

"Vi lejer selv huset," sagde jeg med stolthed.

"Ak kæreste Nicolai, vi har da endnu mindre råd til det. Husk dog på, hvor kede vi var over det i går, at regnskabet ikke slog bedre til."

"Jeg er vis på," svarede jeg, "at det vil være i høj grad økonomisk at flytte herud. Mælk, smør, kød får man jo meget billigere på landet end i byen. Og så behøver vi heller ikke at give penge ud for at tage i skoven, thi vi er jo i skoven, Estrid, vi vinder de tredive rigsdaler ind og mere til, siger jeg dig, du skal se, det bliver en hel finansspekulation. Og når så din moder har lært kunsten af os i år, får hun nok lyst til at flytte herud til næste år."

Estrid ville svare, men jeg lukkede hendes læber med et kys. "Nu ikke et ord mere, min søde pige, nu er den ting klappet og klar!" Og med det samme vendte jeg mig om til de andre, som netop kom til, og sagde: "Nu tager vi lejligheden i det lille hus."

"Bravo! det kan jeg lide!" sagde svigerfader; "hurra!" råbte morbro'er, og både Sophie og Johanne stemte i med.

Svigermoder så ud til at ville gøre en indvending, men den almindelige glædessalve bragte hende til tavshed.

Dernæst gik vi atter tilbage og traf nærmere aftale med bondekonen. Stole, bord, sofa og klædeskab fandtes i værelserne, derimod skulle tvende senge med tilbehør, køkkenredskaber og lidt andet bohave flyttes ud af os selv.

Vi gik derefter tilbage til Vedbæk og omegn, hvor vi tilbragte resten af dagen. Vi var alle særligt oplivede, også svigermoder, da nu sommerlejligheden engang var en uomstødelig kendsgerning, som det ikke kunne nytte at tale mere imod. Denne, som vi gav navn af "Rosenhuset", var det yndlingsemne, hvortil vore samtaler stadig vendte tilbage. Jeg havde en mangfoldighed af planer, hvilke jeg udviklede for min tilhørerkreds, som med liv og iver deltog i diskussionen. De tre små værelser udvidede sig for min fantasi til tre store sale, hvori vi godt foruden os selv kunne rumme Estrids moder og tre søstre foruden morbro'er, således at hele familien fik godt af sommerlejligheden.

Ud på aftenen sejlede vi tilbage med dampskibet til København. Det var en stille drømmende midsommeraften. Sundet var glat som et spejl og spillede i gyldenrødme i lysskæret på den nordre himmel efter den nedgående sol. Estrid og jeg opsøgte os en ensom ubemærket krog i skibets agterstavn og sad og stirrede ud i glansen på himlen og glansen på søen, og på de furer og rullende bølgeslag, som skibets fart fremkaldte i den gyldne havflade. Så begyndte vi at tale sammen om Rosenhuset og lægge allehånde fornøjelige planer for sommerferien; vi overbød hinanden i de pragtfuldeste skildringer af stedets herlighed, og da vi omsider steg i land på

Kvæsthusbroen, mente vi begge to, at vi havde vundet Aladdins underfulde trylleslot.

Da vi henad midnat vandrede hjem ad Vesterbro, sagde jeg til Estrid: "Kan du huske, at jeg i morges sagde, at jeg ville udføre noget stort i dag? – Nu har jeg udført noget stort: jeg har lejet sommerlejlighed til os!"

– Midt i glæden var der dog et mørkt punkt, som satte os i uro. "Hvad ville Ane sige dertil?" Jeg kendte ikke tyendeloven så nøje, at jeg vidste, om jeg havde den på min side: var en pige, som var fæstet på ét sted, også pligtig at tjene mig, når jeg flyttede hen til et andet? Og selv om så var, og Ane var pligtig at følge med ud – hvis det nu var imod hendes tilbøjelighed at ligge på landet om sommeren, så kunne hun volde os meget bryderi og derved forspilde os en stor del af glæden. Estrid og jeg talte sammen herom og var ikke uden ængstelse: Estrid holdt det for bedst at gå lempeligt til værks og underhånden få at vide, hvad Ane mente om den ting; jeg derimod ville helst, at det på én gang skulle siges til Ane uden videre omsvøb, men jeg ønskede dog, at det blev Estrid og ikke mig, som sagde hende det. Under disse omstændigheder var det en stor lettelse for os begge, da Ane erklærede med rolig værdighed, at hun havde ikke noget imod, at vi flyttede på landet i sommerferien, forudsat at hun fik et ordentligt værelse.

– Der var omtrent fjorten dage, til ferien begyndte, og jeg kunne komme bort fra skolen. Svigerfader rejste til Jylland for at overtage sit hverv. Men hver dag voksede min utålmodighed efter at komme bort fra byen, heden blev mere trykkende, Vesterbro var mig aldeles utålelig. For dog at få nogen forsmag på de landlige glæder, gik jeg en dag hen og købte mig en helt

hvid dragt: hvid hat, hvid frakke, hvid vest og hvide benklæder – havde jeg også kunnet få hvide støvler, havde jeg taget dem med. I denne dragt kom jeg hjem og fremstillede mig for Estrid, der næsten blev forskrækket over mig som over et genfærd.

"Kæreste ven, hvad betyder det?" spurgte hun.

"Det betyder, at vi skal ligge på landet."

"Behøver du en særegen dragt dertil?"

"Det gør jeg rigtignok; det er en udmærket dragt i støv og hede," sagde jeg, idet jeg med tilfredshed betragtede mig selv i spejlet.

"Den bliver så let smudsig," indvendte Estrid.

"Så la'er vi den vaske."

"Det bliver Ane nok ikke fornøjet over."

"Så får hun være misfornøjet derover, det er mig det samme," svarede jeg, som i den nye dragt følte mig kæphøj, især da Ane ikke var i stuen og selv kunne udtale sine anskuelser om dette købmandskab.

"Og hvor meget har du så givet for den?"

"Kun tyve rigsdaler! er det ikke røverkøb? Jeg tror også, at kræmmeren fortrød det, men så var handelen sluttet, og jeg ville ikke lade den gå tilbage."

"Har du betalt tyve rigsdaler, så har kræmmeren ikke fortrudt den handel, det kan du være vis på. Havde du dog blot talt til mig derom, så var jeg gået med, og du havde fået den for en rimelig pris."

Min glæde over den nye dragt fik en dæmper, men jeg trøstede Estrid med, at det var dog sådan en ypperlig dragt i sommerheden, og hvad de tyve rigsdaler angik, så ville vi leve så

sparsommeligt, så sparsommeligt, når vi først kom på landet, at vi skulle nok vinde dem tilbage, og da Estrid så, hvor glad jeg var, lo hun også og var fornøjet.

Men nu kom et såre vigtigt spørgsmål, som sysselsatte os begge: det var selve udflytningen. Thi vel var der en del bohave derude, men vi skulle dog selv medbringe senge og nogle andre genstande, og denne flytning måtte ikke blive os alt for kostbar. Vi talte en del frem og tilbage uden dog at finde en tilfredsstillende løsning på dette problem. Pludselig fik jeg en indskydelse og udbrød: "Estrid, jeg får en idé!"

"Du får altid ideer, jeg får ingen."

"Men du kan skønne på mine ideer og hjælpe med til at udføre dem, det er også tak værd," trøstede jeg.

"Hvilken idé har du nu fået?"

"At vi skulle flytte til søs."

"Den idé fatter jeg dog ikke rigtig."

"Så skal jeg forklare dig den. Ser du, herfra og til Toldboden kan vort gods blive bragt på en lille møbelvogn, det kan umuligt koste synderligt."

"Ganske vist, men det er jo rigtignok også den mindste del af vejen."

"Nu skal du høre, hvad jeg har udfundet. Jeg træffer aftale med en af fiskerne i Vedbæk, at han i sin båd skal føre vore sager ud til Vedbæk, og derfra bærer vi dem selv op til Rosenhuset, morbro'er hjælper nok med dertil. Er det ikke en god idé?"

Det kunne Estrid ikke indrømme, hun nærede stor frygt, at såvel sengeklæder som det øvrige skulle lide overlast af søvandet.

"Det må fiskeren passe på, ikke sker," sagde jeg. "Og naturligvis må det være smukt vejr den dag. Både er dette den billigste måde at komme derud på (thi fiskeren vil jo kun forlange en ubetydelighed) og tillige den mest poetiske og romantiske. Du må dog indrømme, at skibet, der hurtigt gennemskærer de ilende bølger, er et ganske anderledes poesirigt befordringsmiddel end en tung flyttevogn, der langsommeligt snegler hen ad landevejen; som også digteren synger:

> Langsomhed er en hæslig last,
> vognen går langsomt, skibet har hast,
> derfor skal skibet man ære!" Note 11)

"Sligt kan være sandt nok i digtningens verden, men ikke i den hverdagslivets prosa, hvori vi lever, og som vi må rette os efter," indvendte Estrid.

"Basilisk!" råbte jeg forfærdet, "hvad er det, jeg hører? Du er da vel aldrig i færd med at blive en vantro kætter eller filistrøs vrøvler, som skelner mellem tro og viden, poesi og virkelighed, og holder for, at de er absolut uensartede principper, som intet har med hinanden at gøre? Tværtimod, disse magter skulle stedse gennemtrænge hinanden, bære og støtte hinanden, først derved fremkommer et ægte, fyldigt, stort menneskeliv."

Ved at føre stridsspørgsmålet fra det rent praktiske over på det filosofiske område afvæbnede jeg snildelig Estrid, som, om hun end stundom kunne være mig overlegen i det første, dog altid måtte vige pladsen i det sidste. Dog ville hun ikke give helt tabt, men foreslog, at vi skulle høre hendes moders mening; svigerfader var jo borte, og det blev for sent at skrive til ham derom.

Svigermoder var naturligvis ganske af Estrids mening, hvad jeg nok havde ventet. Hun var ikke alene ængstelig for bohavet, men også, og fornemmelig, for mit dyrebare liv: man havde ikke så sjældent hørt, at fiskerbåde var kæntrede i Øresund. Morbro'er var mig derimod en trofast bundsfælle, han fandt planen ypperlig og lovede sin hjælp og bistand dertil, hvad han da også gerne kunne, eftersom han intet forsømte dermed.

Tanken om at flytte til søs tiltalte mig i den grad, at jeg kun såre nødigt ville opgive den. Jeg vedblev derfor i de følgende dage utrættet at forestille Estrid alle de store fordele, som hermed var forbundet, så hun til sidst gav efter, og svigermoder hørte også op med sine indsigelser, da hun nok skønnede, at hun ikke opnåede andet med dem end at gyde olie i ilden.

Så gjorde jeg en sviptur ud til Rosenhuset, talte med konen, som gav mig anvisning på Ole Jensen, en ærlig og stræbsom gammel fisker, som boede ti minutters gang derfra lige nede ved stranden. Ole Jensen var straks villig til at gå ind på mit ønske, som gav ham udsigt til at tjene en dalers penge: rigtignok havde han aldrig før flyttet for herskaber i Vedbæk, men han kunne jo gerne gøre et forsøg og muligvis derved åbne sig en ny næringsvej, eftersom det gik småt nok med fiskeriet. Vi aftalte en bestemt dag i næste uge, da han skulle indfinde sig med sin båd ved Toldboden, forudsat at det ikke faldt i med regnvejr.

VII

Estrid og jeg havde travlt med vore forberedelser til udflytningen: vi glædede os overordentlig til de liflige sommerdage, vi skulle tilbringe ved Øresundets bredder i ly af skyggende bøgeskove. Min længsel steg med hver dag, og jeg talte utålmodig de dage, som endnu var tilbage. Endelig oprandt den livsalige morgen, da sommerferien tog sin begyndelse. Vejret var frisk og klart, ingen mørke skyer truede med regn. Vort gods blev båret ned på en lille flyttevogn, der skulle køre det ud på Toldboden under Anes majestætiske tilsyn; Estrid og jeg lukkede omhyggeligt alle døre af og satte os dernæst i en sporvogn for ligeledes at køre til Toldboden. Her traf alt sammen med ønskelig nøjagtighed: Ole Jensen lå der med sin båd, morbro'er spadserede op og ned på pladsen, Ane kom med flyttegodset. Så indskibede vi ladningen og gik selv ombord, medens Estrid og Ane tog ud med dampskibet, så at de kunne være der noget forud og modtage os. Estrid var temmelig bevæget ved afskeden, jeg trøstede hende og bad hende være ved godt mod; vi skulle nok komme pænt derud.

Jeg sprang ned i fiskerens båd, der var klar til at sejle. Vi stødte fra land og udfoldede sejlet, en frisk brise førte os hurtigt afsked. Medens jeg stod og glædede mig ved synet af Langelinje, som vi løb forbi, hørte jeg et klask bagved: det var Ole Jensens dreng, Søren, en skikkelig og ærlig gut, men som nok ikke heller før havde været med "at flytte for herskaber"; thi nu anbragte han sine træsko oppe i et spejl med liden lempe, så at spejlet knustes. Ole Jensen gav ham straks et dygtigt

nakkedrag til løn for denne idræt, men dermed blev spejlet ikke helt igen.

Lystig hoppede båden hen over de skummende bølger; Ole Jensen styrede med stor dygtighed mellem de mange små og store fartøjer. Jeg glædede mig over den fart, vi skød, og sagde til morbro'er: "Bliver det således ved, kommer vi til Vedbæk sammen med dampskibet."

Men da vi kom udenfor Trekroner, brød bølgerne stærkere på, og det forekom mig, at båden begyndte at gøre vel stærke hop. Svigermoders advarsler begyndte at ligge mig på sinde, og jeg ønskede, at jeg havde taget noget mere hensyn til dem. Vinden peb uhyggeligt i tovværket.

"Det har da ingen fare?" spurgte jeg Ole Jensen.

"Ikke det allermindste, herren kan være ganske rolig; hun er bare lidt lystig, det er det hele. – Men den anden herre ser ud, som om han ikke var ganske vel."

Jeg kastede et blik hen på morbro'er – nej, han så rigtignok ikke ud til at befinde sig vel. Han var kridhvid i ansigtet og holdt øjnene stift fæstede på de hvide hvirvler i søen.

"Hvordan går det, morbro'er? Du er da ikke dårlig?"

Morbro'er strammede sig op og sagde med usikker stemme: "Jeg har det ganske godt, når blot ikke – ikke båden gyngede –" men anstrengelsen ved at fremføre disse ord bragte ondet til fuldt udbrud, så det ikke længere kunne skjules.

Ved dette syn gav Søren sig til at le højt, men Ole tiltordnede ham: "Hvad griner du af, din hvalp!" – og godt var det for drengen, at fiskeren havde så travlt med at passe roret, at han ikke kunne få stunder til at udstrække sine hænder til hans øren.

Søsygen har noget smitsomt ved sig; ved at se den elendighed, hvori morbro'er befandt sig, kendte også jeg nogle underlige fornemmelser. Et heftigt vindstød bragte båden til at krænge stærkt, og havde Søren ikke haft bedre forstand på sejlet end på spejlet, så kunne svigermoders mørke anelser være gået i opfyldelse. Nu rejste fartøjet sig atter, men straks efter gav en brådsø os en del vand ind til liden både for flyttegodset.

"Vinden er gået om til nordost," sagde Ole Jensen, idet han kastede et prøvende blik ud over de urolige bølger, som i vild kådhed omtumlede vort stakkels fartøj.

"Hvornår kunne vi være ved Vedbæk?" spurgte jeg.

"Det er ikke godt at sige, herre, men på denne side middag bliver det ikke."

"Hvor styrer De nu hen? Vil De over til Sverige?"

"Vi må krydse op mod vinden, det går med små slag."

Et stykke gik det udefter: idet båden atter gik over stag, rullede et par stole med stort rabalder ned, men blev i tide stoppede, inden de gik i søen.

Jeg fortrød bitterligt, at jeg havde været så stiv i min beslutning at flytte til søs, og jeg erkendte, at Estrid havde ikke haft uret, når hun havde skelnet mellem poesien og livets virkelighed, thi øjeblikkets uheldige forfatning syntes mig at indeholde lutter prosa uden mindste glimt af poesi. Og prosaen blev så meget mere trykkende, jo mindre udsigt der var til, at den ville ophøre i de første timer.

Atter nærmede vi os kysten. "Hvad er det for en mølle der?" spurgte jeg.

"Svanemøllen," var svaret.

"Er vi ikke nået længere frem? Det er jo der, Strandvejen begynder."

"Det går kun småt fremad; til søs må man have tålmodighed."

"Kunne vi ikke lægge ind til land blot for en times tid, så stiller blæsten måske noget af imidlertid," sagde jeg.

"Land!" stønnede morbro'er.

"Den vind tager snarere til end af," svarede fiskeren.

Det var kun liden trøst, vi der fik. Udsigten til den nære kyst var få fristende, at jeg en lille stund efter henvendte det samme spørgsmål til fiskeren, da vi atter stod udefter og på ny fjernede os fra den.

"Ja når herren ønsker det, kan vi jo gerne gøre en lille afstikker ind til Svanemøllen."

"Lad os kun det," svarede jeg, idet jeg blot tragtede efter at komme ud af den nærværende nød og lidet tænkte over, hvad der bagefter skulle ske.

Med kraftig hånd drejede Ole det knagende ror, båden vendte sig og da den nu fik vinden agter ind, fløj den som en pil ind mod land. Næppe havde vi lagt an ved den lille bro, som her gik ud, før morbro'er skyndsomst kravlede op, og jeg var ikke sen til at følge.

"Vel er det atter at have det faste land under sig," udbrød han; søsygen og den overståede skræk havde fremkaldt en mere højtidelig stemning hos ham, så at han talte i sagastil. "Ikke er jeg så stor en dåre, at du atter skal få mig lokket ud på de svigefulde vande. Før vil jeg på mine bare fødder vandre til Vedbæk, end jeg atter skal sætte mine ben i den forbistrede båd."

Jeg havde heller ingen lyst til igen at gå ombord og foreslog derfor fiskeren, at han og hans dreng skulle føre vort tøj ud til Vedbæk, så skulle vi komme ned at tage imod det.

"Ja vel herre," svarede Ole, "men –"

"Hvad nu?"

"Det vil blive vanskeligt at få sagerne bragt i land med den vind, den sætter stærk sø ind mod kysten."

"De kan jo lægge an ved Vedbæks dampskibsbro."

"Det er for langt borte fra huset."

"Hvad havde De da tænkt?"

"Jeg havde tænkt, at vi skulle lægge til nede hos mig, så fik vi vade ind med tøjet, men se det la'er sig ikke godt gøre med så urolig sø, som vi har i dag, for sengklæderne kunne let blive våde, og det var vel ikke så godt."

"Ja hvad skal vi da gøre?"

Ole kløede sig betænkelig bag øret, men svarede intet.

"Hør ved du hvad," sagde morbro'er, "jeg tror min sandten, det bedste er, at vi får tøjet læsset ud her og så henter en vogn til at køre det videre på. Nu er både vi og sagerne sluppet helskindet i land (når jeg undtager spejlet der), det er ikke sagt, at vi kommer så vel fra det anden gang."

Det var et surt æble for mig at bide i, men der var ingen anden udvej. Flytningen til søs, hvis fordele jeg havde prist så højt, endte da med, at jeg måtte tage vogn til lands. Fiskeren fik sin lovede betaling og stak atter i søen, morbro'er blev lig en skibbruden mand siddende ved stranden for at passe på vort gods, at intet af det skulle blive ranet, medens jeg måtte løbe omkring for at skaffe en vogn, hvad der efter en del omvanken lykkedes mig for gode ord og god betaling. Godset blev læsset

op, og vi tog plads, og så rullede vi i et jævnt luntetrav henad Strandvejen. Morbro'er lod blikket med velbehag dvæle ved det mørkeblå Øresund med dets hvidkammede bølger, inderlig fornøjet over at være sluppet vel bort fra sø og salten vove, jeg derimod var temmelig flov over, at mine poetiske planer havde fået en så prosaisk udgang, tilmed da prosaen på ingen måde var forbundet med besparing.

Der var hengået adskillige timer med vor omflakken til vands og til lands, det led stærkt ud på eftermiddagen. Jo nærmere vi kom vort mål, des mere steg morbro'ers glæde og min forlegenhed; jeg sad og studerede på, hvorledes jeg skulle fremstille vor uheldige søfart for Estrid, thi jeg havde jo åbenbart lidt et nederlag, og det gjaldt nu om et nogenlunde hæderligt tilbagetog, for at jeg ikke skulle gøre mig selv til latter.

"Vil De dreje om ad vejen til venstre," sagde jeg til kusken, men ved i det samme at kaste et afskedsblik til Sundet, inden vi vendte det ryggen, fik jeg øje på Estrid, der stod nede ved strandbredden og med hånden skyggende over øjnene ufravendt stirrede ud over søen. Hurtigt sprang jeg af vognen og bad morbro'er vise kusken landstedet, og derpå løb jeg ned til Estrid. Hun var så fortabt i sin stirren, at jeg uformærket kom bag hende og greb hende om livet. Med et højt skrig kastede hun sig i mine arme og brast derpå i en krampagtig gråd.

"Men kæreste Estrid – sødeste Basilisk – hvad er der i vejen? – det var også dumt af mig således at liste mig frem og forskrække dig!"

"O det er ikke det," hulkede Estrid, "men –"

"For Himlens skyld, der er da ingen ulykke hændt?"

"Nej slet ikke," svarede Estrid, der nu atter fattede sig og blev herre over sin bevægelse. "Du ved ikke, hvilken hjerteangst jeg har gået i for din skyld. Da I endnu ikke var kommet ved middagstid, blev jeg fuld af uro. Jeg tror næsten, jeg hvert kvarter løb herned for at se efter jer. Så faldt det mig ind, hvad mo'er havde sagt om de mange både, som er forulykkede her. Til sidst måtte jeg blive hernede, jeg var ligesom fasttryllet til stedet i den forfærdeligste angst og pine. I de sidste timer havde jeg rent opgivet håbet om at se dig mere, jeg var næsten uden besindelse, og stirrede ganske mekanisk efter hvert fartøj, der kom forbi."

Det var nu slet ikke faldet mig ind, at Estrid ville tage sagen fra den side, jeg trykkede hende op til mit bryst med inderlig tak for hendes ømme kærlighed.

"Men jeg forstår ikke, hvorledes du kommer fra den kant," tog hun atter til orde, "hvor har I da lagt båden hen?"

Nu måtte jeg gå til bekendelse og fortælle, at sejladsen var endt ved Svanemøllen, den øvrige vej havde vi aget.

"Det var dejligt," udbrød Estrid, "det var rigtig velsignet af dig, at du opgav den sejltur – det siger jeg dig så inderlig tak for."

Jeg følte mig beskæmmet ved denne taksigelse, som jeg i ingen henseende havde fortjent, og indrømmede derfor, at det havde været en mindre vel overvejet plan af mig.

"O, nu vil vi ikke tale mere derom – Gud være lovet og priset, at jeg har dig igen!"

Arm i arm vandrede vi op mod Rosenhuset, hvor morbro'er og Ane kom os i møde. Morbro'er fortalte meget vidtløftigt

fartens hændelser, gav en frygtelig beskrivelse af "stormen", som han kaldte det, fremstillede vor landgang ved Svanemøllen som et halvt skibbrud, og brystede sig med en vis stolthed som en vidtberejst mand, der har oplevet allehånde mærkelige og vidunderlige hændelser.

Vore sager blev nu læsset af vognen og opstillet i værelserne, hvor Estrid forstod at indrette det så hyggeligt og yndigt, at det syntes mig at være det nydeligste fepalads. De to værelser nedenunder indrettedes til sovekammer og dagligstue, lige uden for vinduerne var en lille urtegård med krusemynter og gyldenlakker og en sødtduftende rosenhæk. Det tredje værelse, som var ovenpå, anvistes Ane; det var temmeligt knapt, men udenfor stod de dejligste grønne træer og viftede så venligt med deres skyggende bladhang.

Aftensbordet blev dækket, den røde kobbermaskine funklede lifligt i de matte solstråler; smør, ost, æg og frisk sigtebrød, smukt opstillede på den hvide dug, afgav et fornøjeligt skue. Alle havde vi den ønskeligste appetit; thi vi havde jo ingen middagsmad fået.

"Har dagen været urolig og besværlig, så er aftenen dobbelt livsalig," sagde jeg, idet jeg tillavede en dampende kop te. "Var svigerfader her, ville han vist snakke latin og sige: *et hæc meminisse juvabit*."

"Men jeg vil snakke dansk," sagde morbro'er, "og sige: Søen tærer. I formiddags tumlede jeg om som en vejrslagen mand på de salte vover, da var mit mod kun ringe, nu er det atter steget, og jeg er karl for at binde an med en mægtig rundtenom."

"Spis, kære venner, spis!" sagde Estrid, "vi har et helt rugbrød i behold ude i køkkenet."

Vi udstrakte vore hænder efter den nærende føde og blev herligt mættede. En stund sad vi og samtalede, så blev der redt natteleje på sofaen til morbro'er. Han tog sig en aftenvandring for at bese omgivelserne, Estrid og jeg satte os ud på bænken under rosenhækken. Blæsten havde lagt sig ved solnedgang. Alt åndede fred og ro. Hånd i hånd med hinanden sad vi og så op i de dunkle løvmasser, som tegnede sig skarpt af mod den klare nattehimmel. En højtidsfuld følelse gennemtrængte os. Skovens og engens tavshed hviskede stille til os om fred og salighed. Længe sad vi således, gennembævede af usigelige anelser, indtil vi hørte fodtrin nærme sig: det var morbro'er, som atter kom tilbage. Så rejste vi os, bød ham godnat og søgte vort natteleje.

Kvidrende fuglesang og muntre solstråler vækkede os næste morgen. Først lå jeg halvt i drømme og kunne ikke ret befinde mig, hvor jeg var, indtil jeg pludselig fik den glade bevidsthed, at jeg var på landet. Og nu kaldte jeg også på Estrid: "Vi er på landet, vi skal tidligt op og nyde morgenen i al dens friskhed." Dernæst stak jeg hovedet ind i dagligstuen for også at purre morbro'er ud af hans køje, men fandt, at han allerede var oppe.

Det varede ikke længe, inden vi var ude i den lille have. Hvilken liflig kvægende luft at indånde, den gav legemet dobbelt styrke og stemte sjælens strenge til frejdig glæde. "Nu ved jeg, hvad ambrosio og nektar er," sagde jeg til Estrid, "det har været sådan paradisisk morgenluft – o man kan næsten smage den," og i fulde drag inddrog jeg den, som om jeg ville mætte mig med den.

"Men for os mennesker er det dog alt for luftig føde," svarede Estrid, "derfor er det nok bedst, jeg laver morgenteen i stand."

Da teen var rede, lod også morbro'er sig til syne. "Du har været tidligt oppe i dag," sagde jeg.

"Sofaen var lovlig hård, jeg vågnede så tit." Estrid udtalte sin beklagelse, men jeg sagde: "Ej hvad, på landet må man tage det, som det kan falde sig: slige små ulemper sætter netop krydderi på landlivets glæder."

"Ja men jeg drømte hele tiden, at jeg var på vandet, og det var slet ikke behageligt. Jeg syntes bestandig, at jeg lå i en skibskøje; til sidst måtte jeg stå op og gå ud for at forvisse mig om, at jeg virkelig var på det tørre."

"Det har været eftervirkninger af sejladsen. Men nu bliver du vel hos os i dag, så skal du se du forvinder det nok."

"Tak skal du have, men jeg må nødvendigvis ind til byen med det første dampskib, jeg har ikke tid at blive længere."

Det var morbro'ers stående undskyldning, når han ville bort, at han ikke havde tid, medens det for os andre var et stående problem, hvormed han egentlig fik tiden til at gå. Vi ville dog ikke opholde ham imod hans ønske og bød ham derfor farvel, idet vi takkede ham for den ydede bistand og bad ham bringe vor kærligste hilsen til moder og søstre og sige dem, at vi længtes meget efter at se dem hos os.

"Og nu er vi alene, Estrid," udbrød jeg, da morbro'er var borte.

"Og nu har du sommerferie," svarede Estrid og strøg mig med sin lille bløde hånd over panden, "nu behøver du ikke mere at arbejde så strengt og heller ikke at gå til byen i de hede middagstimer, men kan hvile dig ud i skovens svale skygger."

"Var det nu ikke dejligt, at vi kom på landet, og det var min idé," sagde jeg med selvfølelse.

"Ja, for du har jo alle de gode ideer," sagde Estrid leende.

"Undtagen den sidste, at flytte til søs, men nu får jeg til gengæld en udmærket idé, at vi straks skulle gå ind i skoven og undersøge, hvilke skjulte skatte den indeholder."

Så gik vi ind i skoven. Vi fulgte ikke den brede kørevej, som gik igennem den, men trådte ind på en sti, der snoede sig mellem de ranke bøgestammer og så højst tillokkende ud.

"Hvor her er stille og højtidsfuldt," udbrød Estrid, da vi havde gået en stund, "se hvor dæmpet sollyset falder ind gennem det tætte bladhang og vækker underlige anelser: vel kunne man tro, at her virkelig var skjulte skatte gemt."

"Og det er her også," tænkte jeg ved mig selv, men sagde det dog ikke højt, "for du er her, og du er den sødeste og yndigste af alle verdens skatte."

Snart forlod vi også skovstien og gik på lykke og fromme ind i skoven. Det visne løv raslede under vore fødder, af og til fo'r et firben eller andet kryb afsted, som vi havde skræmmet op på vor gang. Jordbunden blev stærkt bakket, vi kom ind i en snævring, til begge sider hævede skråninger sig, tæt bevoksede med bøg og el. Skønt det var midt på formiddagen og solen stod højt, var her dog dunkelt.

"Se, nu er vi midt ude i den vildene skov," sagde jeg.

"Jeg begynder at blive ganske ængstelig," sagde Estrid og så sig omkring.

"Hvorfor? Du er da vel ikke bange for, at vi skulle omkomme ynkeligt af hunger? Det behøver du ikke at frygte for, så længe vi er på Sjællands grund."

"Men sæt, vi nu ikke kunne finde vejen ud af denne skov igen?"

"Jeg tror ikke, at skoven er større, end at når vi fortsætter vor gang blot en halv time, vil vi atter være ude af den. – Se her begynder det allerede at lysne igen – nu åbner skoven sig, og der løber atter vejen ovre. Kom, lad os sætte os på denne gamle egestub og hvile os lidt."

Vi tog plads: tæt ved voksede nogle forglemmigejer, som Estrid plukkede.

"O hvor det dog er dejligt at være alene!" udbrød jeg, idet jeg tog min hat af for at køle min hede pande. "Tænk Estrid, om der nu ingen andre mennesker var til end du og jeg, og man var fri for at høre på alle de dumheder og fortrædeligheder og vigtigheder, hvormed menneskene plager livet af sig selv og andre, fri for at give timer i skolen, fri for at læse alt det kævl i aviserne, fri for at høre alt det vrøvl i Rigsdagen – for der var ingen rigsdag, og der var ingen aviser, og der var ingen skole, og der var ingen mennesker uden du og jeg – o hvor det da ville være dejligt og fredsommeligt!"

"Men så var fa'er og mo'er, og mine søstre og dine brødre jo heller ikke til," indvendte Estrid.

"Jo, de måtte gerne leve – og morbro'er – og et par gode venner, men så heller ikke flere. Det må dog i grunden have været prægtigt for Noah og hans familie, da de gik ud af arken, og alle mastodonterne og alle urostifterne og alle de, som gjorde kvalm, var druknet, og der var ingen af dem, som gav et kny fra sig – tænk, hvilken fred og ro, der må have været på jorden dengang."

"Men det varede dog ikke længe, før uroen og ufreden begyndte igen," mente Estrid.

"Det er sandt. Ondet stikker alt for dybt i den menneskelige natur, til at det kunne rettes på den vis. Måske ville vi begynde at skændes indbyrdes, når der ingen andre var at stride med; men så må vi dog hellere trættes med de andre og holde fred indbyrdes. – Jeg begynder allerede at ønske, at der dog måtte være i det mindste et menneske til foruden os to, så vi kunne få lidt at spise og drikke, thi jeg er hjertelig sulten og tørstig."

Vi gik atter videre og efter at have flakket en del om, traf vi et lille bondehus i en udkant af skoven, hvor vi fik noget mælk og brød, og tillige fik underretning om vejen.

"Den kone havde dog et velsignet ansigt," sagde jeg, da vi gik Videre, "jeg begynder atter at blive forsonet med menneskene. Bedst er det da, at vi lader dem leve og ser at forliges med dem, som vi kan."

I en såre oprømt og fornøjelig stemning kom vi hjem henad middag. Også Ane var i godt humør og erklærede sig vel tilfreds med at ligge på landet.

De følgende dage tilbragte vi med at strejfe om i den nærmeste omegn og gøre os nøje bekendt med den. Hver vej og sti blev omhyggeligt undersøgt, hvor den førte hen, og det viste sig da, at Estrid havde bedre forstand på at finde sig til rette end jeg, idet hun havde skarpere blik for hvert enkeltstående træ, eller hvad andre kendemærker der kunne være. Vi havde netop for nylig læst om kaptajn Parrys rejser i polarlandene for at finde Nordvestpassagen, hvorledes han ofte fandt sunde og stræder lukkede med is, så at han med uforrettet sag måtte vende tilbage. Dette anvendte vi på vore vandringer, thi helt ofte hændtes det, at en vej, som vi længe havde fulgt, førte ud i

en tørvemose, eller at en sti pludselig tabte sig i det høje græs, og vi måtte da som kaptajn Parry se at finde en anden passage.

Vor første gang om morgenen var gerne ned til havet for straks at få et frisk og stort syn ud over det. Lette morgentåger dækkede gerne for den svenske kyst, så vi kunne tænke os udsigten videre, end den var. En skinnende klar sølvglans lå over havet, i hvilken skibene langsomt gled frem, og det morede os da at iagttage den vekslende belysning på dem, thi når der gik en lille sky for, kunne det se ud, som om sejlene var sorte, indtil sollyset atter faldt på dem, og de tog sig ud som svømmende snebjerge. Ofte måtte de krydse sig frem for modvind, og da kunne det se ud, som om en sådan stor tremaster styrede lige ind imod os, indtil den pludselig vendte omkring og atter stod udefter.

"Ak gid den ville komme herind og tage os med, så skulle vi fare vide om og se Italiens og Grækenlands kunstskatte!" udbrød jeg.

"Når du ikke havde mig, så kunne du gøre det," sukkede Estrid.

"Og når jeg ikke havde dig, hvad kunne da alverdens kunstskatte hjælpe mig? Du er meget mere for mig end både Rom og Athen og Konstantinopel tilsammen med alle deres herligheder."

Estrid lagde sit hoved op til min skulder og så så inderlig lykkelig ud.

– Søndag morgen var vi tidligt på færde; Estrid plukkede markblomster, bandt valmue, kornblomst og den hvide margarita sammen og smykkede vore værelser dermed, at de ret måtte have et festligt udseende. Så gik vi til kirke, vejen var

lang, og vi måtte derfor i tide begive os på vandring. Efter at have gået et stykke kom vi ind på en snæver sti, der snoede sig gennem bølgende hvedemarker. De gyldne, tunge aks slog imod os, og vi skilte dem ad som skibet, der kløver bølgerne. Estrid gik foran, jeg fulgte bag efter, snart så jeg på de mange røde og blå blomster, der tittede frem mellem sæden, snart på Estrid, glædede mig over hendes lette gang og ranke skikkelse og tænkte, at hun var i grunden den alleryndigste af alle blomsterne. Da vi kom ud af kornmarken, steg vi op på en stente, hvorfra vi havde en vid udsigt over det frugtbare land, kranset af skove, hist og her stak stråtakte tage frem af en landsby eller en enkelt gård. Netop som vi betragtede det livlige skue, begyndte kirkeklokkerne at ringe. Festligt lød de alvorlige malmtoner ud over marker og enge, der ligesom syntes at lytte til i stille andagt.

Estrid standsede og hørte efter, indtil klokkeklangen hørte op, da sagde hun: "Søndag morgen og kirkeklokker hører dog ganske anderledes hjemme på landet end i byen. Kan du huske en lille salme, som begynder med de ord:

> Kirkeklokke, ej til store stæder
> støbtes du, men til den lille by." Note 12)

"Om nu Gamle var her," svarede jeg, "så ville han holde en alvorlig forelæsning for dig, som han allerede en gang har holdt for mig, da jeg udtalte en lignende anskuelse.

"Hvorfor det?"

"Han ville sige, at det er en forveksling af det æstetiske og det kristelige, hvori folk kun alt for ofte gør sig skyldige. Søndagmorgen med klokkeklang, som toner vidt ud over marker og enge, det er æstetik, som vækker stemninger og

anelser, men Guds åbenbarede nåde i hans evangelium, det er kristendom, som giver liv og salighed. Og evangeliet skal ikke forkyndes for de stumme træer og buske, men for de levende mennesker, og derfor høre kirkeklokkerne netop hjemme i de store stæder for at kalde den travle hob fra dens arbejde og besvær til andagt og festlig hvile. Jeg må da også sige, at jeg lider nok så vel en søndagmorgen i København med de fuldtonende kirkeflokker og folkets tilstrømning til kirkerne, thi i sin menighed vil Gud prises af levende mennesketunger og ikke af markens træer og blomster, som hverken kender eller forstår."

Da vi siden gik hjem fra kirken efter at have hørt en god prædiken og sunget vore salmer, sagde Estrid: "Du har ret i, hvad du før sagde, og nu forstår jeg bedre, hvad det vil sige, at Gud vil prises i sin menighed; men på landet bor der dog også mennesker, og de skal sammenkaldes af kirkeklokkerne."

"Det har jeg jo heller ikke nægtet, men jeg siger blot, at de har fuld så god klang henover den store menneskevrimlende by, thi søndagen er til for menneskenes og ikke for naturens skyld."

Den øvrige del af søndagen tilbragte vi i stilhed hos os selv, dels i den lille have, dels i den nærliggende skov, samtalende om allehånde, såvel alvor som skæmt.

En hel kasse med bøger havde jeg ført ud med mig i den tanke, at der på landet ville være god ro til at studere, og med det faste forsæt at få ret meget bestilt. Men jeg mærkede snart, at det ene som det andet var en skuffelse. Mine tanker var nu engang kommet i uro og blev draget ud i den sommerfriske natur bort fra den stille tankeverden. Vel lagde jeg bøgerne foran mig, stundom tre eller fire på én gang, men næppe havde

jeg sat mig, for jeg syntes, at der gik en sky for solen, og jeg måtte da se, om vi skulle have regnvejr, eller jeg hørte Estrid pusle ude i haven og måtte vide, hvad hun tog sig for – derved faldt jeg i tanker og allehånde drømmerier, og det endte gerne med, at Estrid kom ind og sagde, at jeg skulle ikke sidde og hænge i bøgerne, det kunne jeg jo altid gøre i København, og det var dog ikke derfor, jeg var taget på landet. Inden jeg ret vidste af det, var jeg kommet ud i haven eller skoven, og så var det forbi med læsningen for den gang.

Bedre gik det med fælleslæsningen, det vil sige, hvad Estrid og jeg læste højt for hinanden. Der var nu Holbergs Danmarkshistorie, den er der godt forslag i, thi den er i tre tykke kvartbind, og vi kom langtfra til ende med det første bind. Så var der de gamle kæmpeviser og ridderviser fra middelalderen, dem holdt vi mest af at læse ude i skoven, hvor vi hørte gøgen kukke og droslen slå, det fandt vi var et udmærket akkompagnement, medens blikket med velbehag dvælede ved den sommerfriske eng foran os, thi som det hedder i kæmpevisen:

Den sommer og den eng kunne så vel tilsammen. Note 13)

Homers *Odyssé* derimod læste vi nede ved søen, thi der måtte vi nødvendigvis have de blå vover foran os, for ret at kunne forstå grækerkongens mange omvankninger. Og navnlig ydede Hveen med sine gule klinter os fortrinlig tjeneste, thi snart var den nymfen Circes havomflydte ø, snart phæakernes lykkelige land, og til sidst blev den det stenede Ithaka, hvor den vrede konge kommer hjem og tager frygtelig hævn over bejlerne. Og sjældent fattedes det os på en eller anden snekke, ombord på hvilken den meget udholdende kong Odysseus befandt sig.

På denne vis gik dagene i al fornøjelighed, men dog tør jeg ikke sige, at de var ganske uden sorger. Som den vigtigste og største af disse må jeg nævne den finansielle. Thi vi havde næppe været der et par dage, før vi fuldelig havde forvisset os om, at opholdet ingenlunde var så besparende, som jeg havde tænkt mig, og at der aldeles ingen udsigt var til at indvinde de 60 kroner, som lejligheden kostede os. Rosenhuset lå temmelig ensomt, og de handlende benyttede sig deraf til at pålægge os en liden ekstraskat på livets fornødenheder. I og for sig var det kun et par øre, men ved den daglige optælling løb det dog op til en lille sum. Og gjorde vi indsigelser imod dem, truede de med rent at blive borte. Navnlig førtes der klage over slagteren, der endog havde været ligefrem grov mod Estrid.

"Har han været grov?" udbrød jeg harmfuld, "ja så lad ham blot komme igen næste gang, og jeg skal nok give ham en lektion i høflighed og gode sæder."

"Hvad tænker du på, Nicolai? Du vil dog ikke indlade dig med ham? Sæt, han gav sig i skændsmål med dig, ja måske endog lægger voldelig hånd på dig!"

"Det vogter han sig nok for, så længe jeg er på min egen grund, sligt er der streng straf for i loven."

Estrid bad mig indstændigt lade dette fare, da man ikke kunne vide, hvor stor respekt slagteren havde for loven. Jeg var fast i mit forsæt, men heldigvis faldt det mig endnu i rette tid ind, at vor nye straffelov udmærker sig ved en høj grad af frihedssind og humanitet, og at det som følge heraf ville stå slagteren frit for, om han skulle få lyst dertil, at banke mig brun og blå, uden at han derfor ville komme i synderlig ulejlighed. Denne overvejelse virkede stærkere på mig end Estrids

formaninger, og jeg lovede hende at forholde mig rolig. Alligevel passede jeg at være til stede ved slagterens næste besøg; jeg sagde vel intet, men havde en mørk og truende mine, som formodentlig må have gjort sit indtryk, thi slagteren var meget høflig, ej heller hørte jeg siden klagemål over ham.

En landeplage i ordets egentlige forstand, thi jeg havde ikke kendt den i byen, men lærte den først at kende på landet, var fluerne. De kom i så uhyre vrimlende masser, at vi forfærdedes over dem. Så snart maden var sat på bordet, kastede de sig i store hærskarer over den og nødte os til at dække alt til med kopper, tallerkener og tørklæder. Men var det galt om dagen, så blev det dog endnu værre om natten. Næppe havde jeg trukket gardinerne for og var kommet til ro, lige i færd med at hengive mig til den liflige søvn, træt af dagens vandringer: før jeg blev vækket igen af en dump surren – det var en stor spyflue, som gjorde sin runde gennem soveværelset, og det lod til, at dens opgave var at purre det øvrige mandskab rundt omkring på væggene ud af køjerne, thi nu begyndte på én gang en uafladelig summen og brummen, surren, murren og hvislen, som ikke var til at udholde. Så fo'r jeg op, greb et håndklæde og slog om mig til højre og venstre, så hvad der hidtil havde forholdt sig rolig, nu blev bragt i uro, og koncerten blev aldeles utålelig. Først flere timer efter, når jeg var aldeles udmattet af harme og træthed, faldt jeg i søvn.

For at undgå dette måtte vi omhyggeligt udjage alle fluerne, inden vi gik til ro. Dette måtte imidlertid udføres med stor påpassenhed, om det skulle lykkes, og jeg opfandt i dette øjemed forskellige metoder, som omsider skaffede mig den attråede fred.

Næppe havde vi besejret denne ulempe, før en ny indfandt sig, som ikke var så let at råde bod på, det var regnvejret – ikke to eller tre timer, hvad der ville have været særdeles kærkomment efter den lange tørke, men samfulde fire dages uafladelige plaskregn. Hver aften trøstede vi os med, at næste dag ville vi få smukt vejr efter regnen, og hver morgen vågnede vi ved den samme ensformige dryppen på træernes blade. Gik man ud, måtte man altid have en paraply over hovedet, og endda kom man halvvåd hjem. Min hvide sommerdragt blev hængt op, jeg måtte iføre mig varmere klæder; med vemod betragtede jeg den, den tyktes mig at være en ligdragt af den varme lyse sommer. Kun tre dage var forløbet, og dog forekom det mig, at det var uger, siden jeg havde set den klare sol. I de små værelser var der trang plads, jeg følte mig næsten som en fange, da vi ikke kunne strejfe om i skov og mark, men måtte holde os indestængte inden vore fire vægge. Det var så fugtigt, tåget, vandkoldt og dryppende, at jeg omsider gik fra mit gode humør.

"Estrid," sagde jeg, "jeg keder mig."

"Og har du da ikke mig at tale med?"

"Ganske vist, men alligevel er det en sørgelig sandhed, at jeg keder mig."

"Så må du ty til dine bøger og studere lidt."

"Jeg kan ikke komme ud af at studere herude, jeg har ingen ro på mig dertil. Der hviler næsten en trolddom over mig, jeg kan ikke gøre andet end stirre på den evindelige skylregn og med øjet følge de faldende dråber."

"Så må du mande dig op og tage dig sammen. Når man med fuldt alvor samler sine tanker på et bestemt punkt, så glemmer

man de små ubehageligheder, som plager os og gør os fortrædelige."

Jeg fulgte Estrids råd og mandede mig op. Det gik, som hun havde sagt, snart var jeg helt fordybet i Iktinos' pragtbygninger, og i de lyse marmorhaller glemte jeg ganske vor nordiske sommers fugtige regnvæde. Men netop som jeg var bedst i gang med billedværkerne på Parthenons metoper, blev jeg på en højst ubehagelig måde forstyrret ved, at Ane og bondekonen, som ejede Rosenhuset, trængte ind til os i et højrøstet skændsmål, som dannede en skurrende modsætning til den ideale skønhedsverden, i hvilken mine tanker dvælede.

Allerede i længere tid havde disse to stormagter stået på en spændt fod med hinanden på grund af det fælles køkken. Thi Ane fordrede den første plads her, hvad bondekonen ingenlunde ville indrømme hende, og det var mere end én gang kommet til knubbede ord mellem dem. Estrid havde med meget besvær stiftet forsoning mellem dem, idet hun havde foreholdt Ane, hvor nødvendigt det var at vise eftergivenhed, om ikke hele glæden ved vort ophold skulle forspildes ved et bestandigt kævleri. For Ane var nu rigtignok det at vise eftergivenhed netop det allervanskeligste, og hun var derfor betydeligt mukken; Estrid bestræbte sig forgæves for at gøre hende blidere ved al mulig venlighed. Nu bragte regnvejret Anes vredesbæger til at løbe over. Bondekonen gav svar på tiltale, og pludselig blev striden forflyttet fra køkkenet ind i dagligstuen, hvor begge parter ville forklage hinanden for herskabet. "Herskabet" befandt sig i stor vånde mellem den dobbelte ild og søgte forgæves at mægle; jo mere vi talte om fred og forlig, des højere råbte og larmede de. Til sidst fandt Estrid

på at sætte Ane til at skrabe gulerødder i sovekammeret, og således fik vi fred for denne gang, men mit sind var bragt i sådan uro, at det kun med stort besvær lykkedes mig atter at finde mig til rette med Parthenons metoper og triglyffer.

Dog det skulle ikke blive herved. Rosenhuset var et udmærket opholdssted i smukt vejr, men det egnede sig ikke så vel til regn og slud; det var utæt, og Ane, som boede i det øverste værelse, klagede over, at det regnede ned til hende. Om morgenen på den fjerde regndag stod jeg i soveværelset i færd med at fuldføre min påklædning og kastede et melankolsk blik ud på den strømmende regn; Estrid var gået ind i den anden stue for at bringe tebordet i orden. På en gang hørte jeg en buldrende stemme derinde: det var Ane, som i den højeste forbitrelse fortalte, at i nat havde det endog regnet ned i sengen til hende, og nu ville hun ikke blive længere i dette utålelige hus. Estrid søgte at tale hende til rette, men Ane blev herover kun endnu ustyrligere: jeg hørte hende slå i bordet og med en drøj ed forsikre, at hun ville ikke blive en nat længere; hun var fæstet til at tjene i byen, ikke på landet, endnu samme aften ville hun tage ind til byen, så kunne herren og fruen følge med, om de ikke kunne undvære hende.

Hidtil havde jeg med forsæt afholdt mig fra enhver indblanding mellem Estrid og Ane og overladt til dem selv at ordne forholdet mellem sig, som de bedst kunne. Men nu indså jeg, at dette lod sig ikke længere gøre; jeg forstod klart, at en katastrofe var umiddelbart forestående, og at det nu måtte afgøres, om Ane eller vi to herefter skulle føre kommandoen i huset. Jeg fuldførte hurtigt min påklædning, rev døren op og sagde i en bestemt tone til Ane, at hun kunne straks tage afsted,

om hun ønskede det; sin løn skulle hun få udbetalt, men jeg ville ikke beholde hende en time længere i huset – hun skulle samle sine sager og i den skyllende regn gå til Vedbæk. Min fremtræden var så uventet, og Ane havde vistnok ikke beregnet, at jeg skulle have overværet den foregående samtale, thi hun opgav øjeblikkelig den kraftige angrebsstilling, som hun havde indtaget over for Estrid, og tiltrådte under en utydelig brummen et tilbagetog til køkkenet. Selv var jeg halvvejs forskrækket over den bestemthed, hvormed jeg var optrådt, og som jeg egentlig ikke havde tiltroet mig selv, i alt fald ikke overfor Ane. Dog var jeg ikke uden betænkelighed for, hvorledes det skulle gå os, når Ane forlod os og vi blev overladt til os selv. Estrid havde formodentlig lignende tanker, men hun sagde intet.

Ved middagsbordet bar Ane maden ind som sædvanlig. Deraf så jeg, at også hun havde betænkelighed ved at forlade os, og eftersom vort eget mod gerne plejer at vokse i samme grad, som modstanderens aftager, så besluttede jeg at forfølge den halvt vundne sejr, til den blev helt vundet. Jeg forlangte da, at Ane skulle gøre formelig afbigt for sin uartige opførsel og for fremtiden beflitte sig på større høflighed og lydighed og vise fordragelighed over for bondekonen. Således skete det også, og fra den tid gik alt i den skønneste orden: det syntes, som om Ane kun havde trængt til at få forvisning om, at der i huset var en højere vilje end hendes, hvad hun da også nu havde fået. Estrid betragtede mig med stolthed, som om hun havde opdaget en åndelig kraft hos mig, hvilken hun tidligere ikke havde tiltroet mig, ligesom også jeg selv i stærkere grad end forhen havde fornemmelsen af min husfaderlige værdighed.

VIII

Regnvejret var omsider hørt op, og vi fik atter klart og skønt sommervejr, træer og buske, blomster og urter strålede i solskinnet med dobbelt friskhed efter den kvægende regn. Estrid og jeg sad nede på den lille høj ved havet, gyvel og vilde roser blomstrede omkring os. Havfladen var aldeles blank og stille, de hvide sommerskyer spejlede sig i den som i en indsø, lige ud for os lå en stor tremaster med alle sejl oppe, hvilke den tørrede efter regnen, men kom i øvrigt ikke af stedet, thi der var ikke en vind, som rørte sig. Estrid sad og aftegnede en rosengren med et par halvt udsprungne roser; jeg lå i græsset ved hendes side og studerede Anakreons Oder, hvoraf jeg af og til oversatte stykker for hende.

"Hvilken skønhed!" udbrød jeg, "hvilken fin erotisk duft ånder ikke gennem disse digte! Roser og chariter [Note 14)], duer og myrtebuske toner sammen i den sødeste og yndefuldeste elskovsmusik! – – Bi lidt, her er min yndling, den passer udmærket på mig, nu skal du høre:

> Hvis du kan tælle alle træernes blade, hvis du kan udfinde alle bølgerne i havet, så kan du også udregne mine forelskelser. Sæt først tyve for Athen, og dertil endnu femten, for Korinth kan du satte en hel skok, thi den er i Achaia, og der er smukke piger; for Lesbos og hele Ionien, for Karien og Rhodus kan du sætte to tusind – hører du: to tusind!

Således elsker også jeg," fortsatte jeg begejstret, "i København og Frederikshavn, i Lyngby og højt i Thy – over alt vokser der skønhedsroser, og hvor jeg kommer frem, der ser jeg og beundrer og elsker dem. Således har jeg elsket, elsker, og vil fremdeles elske, og skulle jeg blive en hvidhåret gubbe som den gamle græske digter, dog skulle mit hjertes strenge altid være stemte til festlig klang, så ofte jeg fanger et blik af skønhedsroserne!

Idet jeg vendte mit hoved op imod Estrid, så til min forbavselse, at hun skjulte sit ansigt i den ene hånd.

"Astrid!" råbte jeg og sprang op, "hvad er der i vejen?" Lempelig drog jeg hendes hånd til side og så, at hun havde store tårer i øjnene.

"Sødeste dyrebare Estrid! Hvad betyder dog dette?"

Hun vendte sit hoved til den anden side og sagde: "Jeg kan ikke lide, at du taler således; det er, som om du slet ikke brød dig om mig!"

"Hvor kan du dog sige sligt?" svarede jeg, "du er for mig meget mere end alle skønhedsroser tilsammen. Dem ser jeg og elsker dem og glemmer dem igen – men dig glemmer jeg aldrig. Dig begærer jeg atter og atter at skue. Du er mine øjnes solskin og mit hjertes sommerdag; gik du bort fra mig, så ville alle skønhedsroserne falme for mig, og solen tabe sin glans, og hele verden blive tom og kold og øde. Tror du mig nu?"

"Ja, jeg tror dig," svarede Estrid og smilte gennem tårer. Jeg favnede hende ømt, men kunne dog ikke lade være at drille hende lidt.

"Nej, se mig til din lille Basilisk! så du kunne blive skinsyg, ordentlig skinsyg; det havde jeg virkelig aldrig troet om dig!

Skinsyge forekommer mig at være den mest barnagtige af alle barnagtigheder. Jeg kan forstå, at pur unge mennesker og kærestefolk kunne blive skinsyge, men at gamle ægtefolk, der som vi to har været gift allerede i mange uger, kunne blive det, det forstår jeg virkelig ikke."

"Mener du da, at du aldrig kunne blive skinsyg?"

"Ja, det mener jeg rigtignok."

"Har du da glemt, hvad du oplevede i Nøddebo præstegård?"

"Dengang var jeg en ren grønskolling – nu er jeg kommet til skels år og alder. Jeg forsikrer dig, at om så Gamle og Corpus Juris på én gang ville gøre kur til dig, ville det ikke anfægte mig det allerringeste."

"Dine brødre er gifte mænd begge to," svarede Estrid, "så Dem har du vel ikke stort at frygte af. Men om her nu kom en ung, smuk, kæk kavaler –"

"Så ville jeg være lige så rolig som den kampesten der," afbrød jeg ivrigt. "I det højeste skulle jeg få mig en god hjertelatter ved at se ham gøre haneben for dig."

"Tys, tys, råb ikke så højt! Vi er ikke alene," sagde Estrid og pegede ned mod stranden. En høj bredskuldret skikkelse stod dernede med armene overkors og så ud over havet. Nu vendte han sig om for at stige op ad højen til os, hvorved det klare sollys faldt hen over hans ansigt.

"Hvidbjørn!" råbte jeg, og med et langt spring ned ad højen kastede jeg mig om hans hals med sådan voldsomhed, at han nær var gået bagover.

"Hvad skal det sige?" råbte han barsk, idet han rystede mig af sig. – – "Nicolai, er det dig? – Du er da uforandret som i gamle

dage! Havde jeg ikke haft så godt fodfæste, var vi rullet i søen begge to!"

"Så havde vi fået os et frisk søbad, det havde ingen ulykke været. – Se der, det er min hustru – jeg er blevet gift, må du vide – har du nogensinde set noget så nydeligt før? – Det er Hvidbjørn, min hjertenskære ven!"

De hilste på hinanden, og Estrid sagde: "Kommer hr. Hvidbjørn fra København?"

"Ha ha ha! – han hedder slet ikke Hvidbjørn, men således har jeg kaldt ham, fordi han som bjørnen har ti mænds styrke og tolv mænds vid og sådant dejligt lyst krøllet hår – men det gør ikke noget, du må også gerne kalde ham Hvidbjørn, må hun ikke nok?"

"Hvis det behager fruen, så beholder jeg gerne mit gamle navn."

"Fruen – og hr. Hvidbjørn! Hvad skal det kolde, fremmede væsen sige? Hun er min hustru, og du er min ven – hun skal kalde dig Hvidbjørn, og du skal kalde hende Estrid – og så skal vi være fri for alle udenlandske abefagter."

Vi betragtede udsigten omkring os, derpå tog jeg atter til orde: "Du er blevet solbrændt og har ikke mistet din gode nordiske kraft i Vælskland. Se Estrid, har du nogensinde set en sådan kæmpe før? Man kan blive ordentlig hjerteglad ved at se, at gamle Danmark endnu har kraft til at frembringe sådanne helteskikkelser."

"Nu," svarede Hvidbjørn, "der hører også kraft til at svinge hammer og mejsel og tumle med de svære marmorblokke."

"Trods al din kæmpestyrke må du nu dog alligevel finde dig i, at Estrid og jeg behandler dig som vor krigsfange og fører dig

hjem med til vort rosenhus, hvor vi dog ikke agter at lægge dig i andre lænker end rosenlænker," sagde jeg, lidet anende, hvilken profetisk betydning der lå i de sidste ord.

Hvidbjørn fulgte med til vort hjem. "Det er jo et yndigt sted," udbrød han, da han så det ligge lyst og smilende, omslynget af roser og overhvælvet af skyggefulde bøge.

"Ikke sandt? Det er som et lille fehjem. Især når Estrid står i døren og byder os velkommen, så er det aldeles uimodståeligt. – Er det ikke en yndig hustru, jeg har fået?"

"Netop som jeg havde ventet af din fine skønhedssans."

"Takker for komplimenten," svarede jeg og lettede på hatten. "Se alt dette er nu poesi, men nu kommer livets prosa, og det er, om Estrid, som har lavet mad til to, også kan skaffe nok til tre."

"Det kan jeg," svarede Estrid gennem det åbne vindue, "oven i købet noget meget fortræffeligt."

"Hvad er det?"

"Det får du at se, når det kommer på bordet."

"Å sig mig det nu, så har jeg noget at glæde mig til."

"Men glæden er meget større, når den kommer som overraskelse."

– Vi tog plads om bordet, Ane bar maden ind.

"Hold dig til skinken og grønærterne, min ven," sagde jeg til Hvidbjørn, "for jeg ved ikke, om Estrids overraskelser hører til de solide."

Så kom Ane atter ind og tog bort, og vi sad i spændt forventning.

"Jordbær!" råbte jeg, da fadet med de liflige bær i blussende purpurrødme blev sat ind på bordet.

"Dem har jeg ikke fået i de tre år, hvori jeg har været borte fra Danmark," sagde Hvidbjørn.

"Desbedre, at du for første gang atter spiser dem i vort hus; det tager jeg som et godt varsel for vort genoplivede venskab. I de tre år, du har været i Rom, har det rigtignok fristet en ynkelig tilværelse, aldrig så jeg en linje fra dig og måtte nøjes med de småbidder af efterretninger, som jeg kunne så gennem andre rejsende. Og jeg, som brænder for dig i venskabets hedeste lue – ja jeg tør ikke tale mere derom, for Estrid var i stand til at blive skinsyg. Du må vide, at min hustru har i dag betroet mig, at hun kunne nok blive skinsyg."

"Må jeg ikke byde Dem flere jordbær?" afbrød Estrid.

"Det var da en velsignet mængde; man skulle næsten tro, at du havde anet Hvidbjørns komme."

"Det var egentlig bestemt til moder og søstrene i morgen, men nu må jeg se at finde på noget andet til dem."

"Du er et mønster på en husmoder. Ja min ven, blot jeg kunne skaffe dig en hustru som Estrid!"

"Den lyksalighed bliver mig nægtet," svarede Hvidbjørn. "Den sande kunstner tør ingen anden brud have end kunsten – således var det med Raphael, således med Thorvaldsen."

"Så du hører også til de vantro, som nægter ægteskabets uendelige betydning for kunstneren! Skade, at svigerfader ikke er her, det ville være ham en sand fryd at omvende en sådan forstokket hedning. Nu vil Estrid og jeg gøre det i hans sted, og særlig agter jeg at holde dig et længere etisk-æstetisk foredrag om ægteskabets betydning for den sande kunst."

"Var det dog ikke bedre at opsætte det til siden?" mente Hvidbjørn.

"Som du vil; men du må ikke tro, at du slipper for det, thi det er et af mine yndlingsemner."

"Skal vi drikke kaffe i haven?" spurgte Estrid.

"Ja naturligvis. Og så skal Hvidbjørn fortælle os, hvad han har oplevet i de tre år, han har tilbragt i den mærkelige stad Rom."

"Der er ikke meget at fortælle, thi jeg har den meste tid ført et stille kunstnerliv."

"Hvad skal dette sige? Du vil hverken høre på mine foredrag og heller ikke selv holde foredrag! Mener du, at vi skal sidde her som i en kvækerforsamling uden at mæle et ord? Men jeg får nok at pumpe dig ligesom i gamle dage – så får du vel omsider munden på gang."

Da vi siden vandrede omkring inde i Dyrehaven, sagde jeg: "Men hør, du Hvidbjørn, hvor holder du egentlig til? Har du din hule her i skoven eller bor du i en menneskelig våning?"

"Jeg bor i Skodsborg kro; der har jeg lejet mig et værelse for en otte dages tid, hvori jeg agter at holde sommerferie og intet at bestille."

"Netop ligesom hos os. Så kunne vi slå os sammen, hele dagen må du være hos os, så skulle vi æstetisere og poetisere ligesom i gamle dage. Du må begynde med straks i morgen at komme herop, så kan du gøre min svigermoders og mine svigerinders bekendtskab, så er du inde i familien."

Hvidbjørn, der i begyndelsen havde været lidt tilbageholden over for Estrid, blev snart mere bekendt med hende, og hun fik ham til at fortælle adskilligt om sit ophold i Rom og de arbejder, som han der havde syslet med. Tiden gik hurtigt for os under alskens samtale.

Ved solnedgang befandt vi os nede ved stranden.

"Hvor her dog er smukt!" sagde Hvidbjørn, idet han lod blikket dvæle ved de langlige bølger, der i aftenglansen havde et lysskær som smeltet sølv.

"Længes De dog ikke tilbage efter Rom?" spurgte Estrid.

"Ikke endnu, men jeg er jo først nylig kommet tilbage."

"Måske De vil længes desmere, når De har været her nogen tid. Efter alt, hvad jeg har hørt fortælle om Rom, må der være noget stort og alvorsfuldt over den by, som man intet andetsteds finder, og hvorefter man siden stedse længes tilbage."

"Det er der også, men det er mere dødens storhed og alvor: det er et stort liv, som engang har været, men ikke længere er; det er opløftende, men ikke egentlig hjertekvægende. Her i Danmark er forholdene tit små og trange nok, men her er liv og fred. Eller kan De tænke Dem noget mere hjertekvægende end dette syn, vi her har for os? Se fiskeren derhenne, som skyder sin båd ud, og fiskerkonen, som bøder garnet – de røde sejl på havet – den fine blomsterbusk, som trænger herud fra haverne – den milde dæmpede belysning ud over søen og de dunkle aftenskygger inde over skoven – virker ikke alt dette tilsammen en livsalig fred i sindet? Jeg mindes ikke længe at have fornummet en sådan stille beskuelsens glæde uden al heftig attrå eller begær som den, der nu i aften er over mig."

Vor ven befandt sig så vel hos os, at klokken blev henad elleve, inden han skiltes fra os. Jeg fulgte ham et stykke vej gennem Dyrehaven; den dunkle sommernat bragte gamle strenge til at klinge i mit hjerte: jeg mindede Hvidbjørn om, hvor ofte vi i tidligere dage havde sværmet sammen i de stille sommernætter og betroet hinanden den uro og gærende attrå, som var i os. Og

så fortalte jeg ham, hvor lykkelig jeg var, og begyndte vidt og bredt at skildre ham Estrids fortræffeligheder og sagde ham, at jeg var så glad over, at han netop havde truffet os herude på landet, hvor man langt mere uhindret kunne nyde hinandens selskab end inde i den travle hovedstad med alle dens forretninger og adspredelser. Jeg var derfor rigtig glad over, at han, som var min kæreste ven, ret kunne få sejlighed til at se, hvilken fortræffelig og elskværdig hustru jeg havde vundet. Så ivrig var jeg i mine lovtaler over Estrids dydsirede ynde, at jeg fulgte helt med til Skodsborg kro. Med et håndtryk skiltes jeg fra min ven og vandrede så alene tilbage langs stranden, imod hvilken bølgernes skvulpen lød som en genlyd af den indre jubel i mit hjerte.

I festlig stemning stod vi op næste morgen; Estrid var tidligt på færde, hun ventede sin moder og sine søstre, hele huset måtte da være fejet og pudset, så at der ikke var et støvgran at se. Dernæst blev der afskåret friske blomster i haven til at pynte værelset med. Da alt dette var bragt i orden, vandrede vi ned til Skodsborg for at være til stede ved dampskibets komme.

Atter vandrede jeg langs stranden, dog ikke i den stille tågede nat, men i den friske morgenstund, da alle bølgetoppene spillede og funklede i det gyldne sollys. Dette syn tilligemed den friske morgenluft, jeg indåndede, satte mig i en forhøjet stemning, og jeg sagde til Estrid: "Hvidbjørn havde ret i, hvad han i går sagde, at her er dog anderledes liv i Danmark end i syden. Er det nu ikke langt bedre i denne frydefulde morgen at vandre langs det gyngende, syngende hav for at mødes med kære, levende mennesker, end i støv og solhede at trave ud i Roms campagne for at se på nogle døde ruiner, hvor alt liv har

været udslukt i snart to tusind år! – – Synes du ikke rigtig godt om Hvidbjørn?"

"Jeg synes udmærket om ham."

"Han er et sjældent menneske, må du tro; med hver dag, der går, kommer man til at holde mere af ham. Der er en inderlighed og dybde i ham – han er et ægte kunstnergemyt."

– Vi mødte Hvidbjørn i Skodsborgs krohave. Dampskibet havde allerede længe været i sigte, båden var gået ud for at modtage dem, der skulle ilandsættes. Vi spejdede for at fange et glimt af vore, og Estrid kendte da også svigermoders lyse sjal, så vidste vi, de var med. Snart var de inde ved broen og modtoges af vore velkomstråb. Vi hjalp dem op af båden, og jeg forestillede dernæst Hvidbjørn som min hjertensven, der skulle tilbringe dagen sammen med os. Svigermoder udtalte sin glæde herover og beklagede kun, at hendes mand ikke var med, som såre gerne ville stifte bekendtskab med en af vore unge lovende kunstnere.

"Og nu, da modtagelsesceremonien er heldigt overstået, og vi på tilbørlig vis har sagt hinanden pæne ting," sagde jeg, "så ordner festtoget sig for at vandre op til Rosenhuset. Jeg tager svigermoder under armen, Hvidbjørn kan tage min hustru, og morbro'er slutter toget for at passe på, at ingen af os bliver glemt."

Men Hvidbjørn adlød ikke denne opfordring; rimeligvis af en tåbelig undseelse, som jeg godt vidste, at han havde over for damer, bød han ikke Estrid sin arm, men sluttede sig sammen med morbro'er, som, helt fornøjet med denne opmærksomhed, underholdt min ven på det livligste. Det kunne jeg endda forstå, men hvad jeg ikke forstod, det var, at da vi havde gået et stykke,

forlod Hvidbjørn morbro'er og indlod sig i samtale med Valborg. Dette var mig påfaldende, thi det syntes mig, at han måtte være mere forlegen over for Valborg, som han aldrig havde set før, end over for min hustru, med hvem han allerede havde talt en del dagen i forvejen.

I løvhytten i den lille have stod kaffebordet dækket. Da Hvidbjørn og jeg befandt os et øjeblik alene uden for den, sagde han til mig: "Din svigerinde er jo en sand skønhed."

Havde Hvidbjørn gjort denne bemærkning om min hustru, ville jeg fuldelig have påskønnet den, nu derimod da det var hendes søster, den gjaldt, brød jeg mig ikke så meget derom, og jeg sagde i en ligegyldig tone: "Ja, jeg har tre svigerinder, hvilken af dem mener du?"

"De to er jo børn endnu," svarede Hvidbjørn, "jeg mener naturligvis den høje fyldige med det blonde hår og de dybe blå øjne."

"Nå, Valborg – å ja, hun er ganske køn."

"Hvilke rene ædle ansigtsformer – en sand fryd var det at forme hendes buste i marmor!"

"Men Estrid ser dog langt sødere ud," sagde jeg. Hvidbjørn svarede ikke herpå, men fæstede atter sit blik på Valborg, som netop trådte ud i haven.

Jeg blev lidt ærgerlig over dette. Hvidbjørn og jeg havde altid delt smag sammen og ofte sværmet i begejstring over herlige kunstværker, hvorfor kunne han da ikke også nu dele min begejstring over min hustru? Ikke med et eneste ord havde han ytret sig om hendes skønhed, medens han derimod næppe fik Valborg at se, før han straks faldt i begejstring og begyndte at tale om at hugge hende i marmor. Men skulle nogen af de

søstre hugges i marmor, forekom det mig, at intet menneske, end sige en virkelig kunstner, kunne være i tvivl om, at det måtte være Estrid.

Jeg så hen på de tvende søstre, der netop i øjeblikket talte sammen. Estrid, der havde travlt med at få kaffemaskinen i kog, så hed ud, hendes hår var kommet i uorden og gledet ned til den ene side, – Valborg vendte siden til, og jeg kunne ikke nægte, at det var en sjælden skøn profil. Jeg kunne ikke frigøre mig for en vis skinsyge på Valborg, fordi hun fordunklede min hustrus skønhed.

Da vi siden vandrede om i Enrum have og Frydenlund skov, gav jeg nøje agt på Hvidbjørn og så da, at han idelig søgte lejlighed til at samtale med Valborg, medens han lod Estrid temmelig uænset gå ved siden af hendes moder. Herover blev jeg lidt stødt; Estrid var dog husets frue, og hende burde man som husets gæst først vise sin opmærksomhed.

En lille hævn var det mig, at morbro'er, der havde fattet stort behag i Hvidbjørn, idelig faldt ham i flanken og ikke tillod ham nogen uforstyrret underholdning med Valborg.

Estrid selv følte sig ikke i mindste måde fornærmet. Hun var lige kærlig og velvillig mod alle og drog flere gange Hvidbjørn ind i samtalen. I et ubemærket øjeblik hviskede hun til mig: "Er der hændet dig noget ubehageligt? Du er lidt forstemt."

"Ikke det mindste," svarede jeg, "måske varmen."

"Varmen!" sagde morbro'er, der havde opsnappet det sidste ord, "den kan rigtignok være trykkende – især for hjerterne," og morbro'er trak ned i sin vest og kneb polisk det ene øje sammen for at vise os, at han også var inde i forholdene.

Det er besynderligt nok, men når først en lille misstemning har listet sig ind i os, da kan den efterhånden bemægtige sig vort hele sind og lægge sig derover som en tyk sort sky, uden at vi formår længere at gøre os rede for, hvad der er den oprindelige årsag til vort mismod. Den muntre stemning i det øvrige selskab var i bestandig stigning, inde mellem træerne hørtes Sophies og Johannes glædesråb og latter; morbro'er strakte sig velbehagelig i græsset, hvor han havde fundet en kølig plads under det store rønnetræs skygge; Estrid, Valborg og Hvidbjørn var i en højst fornøjelig samtale, selv svigermoder var den dag usædvanlig oprømt, hun havde netop samme morgen fået brev fra sin mand, der befandt sig i bedste velgående på den jyske herregård. Jeg alene følte mig trykket i sindet, og jo friere og gladere stemningen blev hos de andre, desto pinligere følte jeg dette tryk, som jeg ikke formåede at frigøre mig fra.

Svigermoder så kærligt på mig og sagde: "Du har da ikke hovedpine? Du ser så anspændt ud."

"Tak – jeg fejler intet," svarede jeg, idet mit onde lune kun blev værre derved, at jeg ikke kunne holde det skjult.

"Skal vi få fat i en båd og ro lidt ud på søen?" spurgte Hvidbjørn.

"Jeg holder ikke af at ro," svarede jeg barsk.

"Ja ja – ja ja – godt ord igen, det skulle ingen fornærmelse være. Så bliver vi på landet – vi har det overmåde godt her."

Eftermiddagssolen brændte stærkt, den stod lavere på himlen, og dens hede stråler trængte ind i hver skyggefuld krog. Luften var glødende hed, men i mit hjerte var en skjult vredesglød, der brændte endnu stærkere.

Først da solen var gået ned, da duggen begyndte at falde, og vore gæster begyndte at tale om hjemrejsen, begyndte det også at blive køligere inden i mig, og den fortærende brand at slukkes. Estrid ville endelig overtale sin moder og sine søstre til at overnatte hos os og først tage hjem næste aften.

"Jeg ved rigtignok ikke, hvor du vil få plads til dem," sagde jeg.

"Hvor kan du tale så! Har du ikke altid sagt, at vi kunne få udmærket plads til dem alle sammen? Du kan ligge her på sofaen, og til mine søstre kunne vi rede inde på gulvet hos os."

"Din mand har ret," sagde svigermoder, "her er virkelig ikke plads, og nu er det engang bestemt, at vi skulle hjem i aften, så lad det nu blive derved."

"Men kan da ikke Valborg blive? Hende kunne vi godt huse, og det var dog så dejligt at beholde hende – ikke sandt, Nicolai?"

"Jo," svarede jeg tørt, thi Valborg var netop den, jeg mindst ønskede at beholde hos os. Det befandtes imidlertid, at Valborgs nærværelse var aldeles nødvendig i hjemmet i disse dage for at hjælpe med til syltning. På Estrids gentagne bønner blev det imidlertid bestemt, at når denne gerning var vel overstået, om tre eller fire dage, skulle Valborg atter komme til os og da blive en uges tid hos os.

Da vi nu havde fulgt vore gæster til dampskibet, sagt Hvidbjørn farvel og atter befandt os i vort Rosenhus, over hvilken sommeraftenens stille kølighed havde sænket sig, sagde Estrid: "Men kæreste ven, hvad har dog fejlet dig i dag? Du har slet ikke været ved dit gamle lune."

"Jeg tror, det har ligget i vejret, der har vist været torden i luften," sagde jeg.

"Jeg har været ganske urolig for dig, thi jeg har aldrig set dig således før, så adspredt og tavs. Du deltog jo næsten slet ikke i samtalen."

"Nu er det ovre," sagde jeg, "nu er jeg atter frisk og glad."

"Gud ske lov for det!" sagde Estrid og strøg sin hånd over min pande. "Det har ellers været sådan en dejlig dag, moder var så glad over at være hos os, og Hvidbjørn har været så rar – han er rigtignok et elskværdigt menneske."

"Hm ja!"

"Du trækker på det? Hvad er der forefaldet mellem jer – du var hele tiden så underlig kold imod ham."

"Min kære ven kunne nok lægge lidt mere vind på at vise opmærksomhed og høflighed. Men således er det med disse kunstnere, de vil kun følge deres egne luner og tænke ikke på de hensyn, de skylder andre."

"Men hvad har du dog at klage over Hvidbjørn? Han talte meget både med moder og morbro'er, og Valborg viste han da også megen opmærksomhed."

"Kun alt for megen," tænkte jeg, og afbrød samtalen med de ord: "Lad os nu ikke tale mere herom. Jeg er træt, og vi kunne begge trænge til ro," og idet jeg kyssede Estrid til godnat, sagde jeg ved mig selv: "Du gode uskyldige sjæl tænker sidst af alt på, hvad man skylder dig."

IX

I de følgende dage så vi intet til Hvidbjørn. Jeg gjorde mig allehånde tanker og følte mig lidt besynderlig derover, men var dog i grunden ganske glad over, at Hvidbjørn havde mærket min uvilje; "om også alle de andre forkæler ham, vil jeg dog ikke være med dertil," tænkte jeg. Estrid kunne ikke skjule sin forbavselse over Hvidbjørns udebliven, hun opfordrede mig flere gange til at besøge ham, men jeg afslog det hver gang: "Han har ikke længere til mig end jeg til ham."

"Det er mig en hel gåde," sagde Estrid. "Du modtager ham med den største jubel som din kæreste ven, beder ham endelig være din gæst fra morgen til aften; da han så kommer, er du kold imod ham, og da han bliver rent borte, bryder du dig ikke det mindste om at se ham igen."

"Nu ja, så har jeg jo vist ham al skyldig gæstfrihed ved at indbyde ham til at komme her, og når han ikke vil benytte denne indbydelse, vil jeg virkelig ikke pånøde ham mit selskab."

"Men han kunne jo være blevet syg."

"Så havde han nok skikket bud herned. Nej, han er såmænd lige så frisk som du og jeg. Det er ikke andet end lune af ham, og det skal man ikke føje ham i."

Til sidst vågnede dog min nysgerrighed og æggede mig til at søge nærmere forklaring. Dog ville jeg ikke ligefrem søge ham op, men gå ned til Skodsborg kro for at købe tændstikker i købmandsboden, måske kunne jeg da tilfældigt erfare noget om ham eller endog møde ham.

Jeg gik ud i krohaven, om han muligvis skulle være der, men han var der ikke. Jeg spurgte en pige, som kom forbi, om der

ikke boede en ung kunstner på kroen.

"Jo der gør."

"Han er da vel ikke syg?"

"Det kan jeg ikke tro, thi for en time siden var han nede og tog sig et bad."

"Mon han er hjemme nu?"

"Det er han vistnok. Det er ind ad den dør og så op ad troppen."

Pigen gik, jeg blev stående og så op til det åbne vindue, overvejende, om jeg skulle gå derop. Da lød på én gang en munter fløjten ud deraf og genkaldte for mig mindet om mangen lykkelig time, som jeg havde tilbragt sammen med Hvidbjørn i hans kunstnerværksted, når han fløjtende formede det våde ler, medens jeg opmærksomt så til. Uden videre tøven gik jeg hurtigt op ad trapperne og åbnede døren. Ganske rigtigt, der sad Hvidbjørn og æltede noget ler, som han havde foran sig på bordet. Han sprang op og tog imod mig med et glædestrålende ansigt.

"Det var smukt af dig at se til mig. Og tak for den prægtige dag, jeg sidst havde hos dig!"

"Selv tak!"

"Ja, jeg kan takke dig for mere end den – for en idé, jeg har fået."

"En idé?" sagde jeg og tænkte på Valborg.

"En kunstnerisk idé!"

"Nå således!"

"Ser du," vedblev Hvidbjørn, "det er før hændet mig, at jeg længe har gået og grublet over en opgave, uden at finde mig til rette med den, til sidst bliver jeg ganske tung og træt i sindet,

stundom fuld af bitter mismod over mig selv. Men så kan det hændes, at jeg en dag bliver rigtig oprømt og glad, og da er det pludselig, som om der blev trykket på en skjult fjeder inden i mig, og billedet, som jeg forgæves har søgt efter i dage og uger, står i et nu lyslevende for min fantasi. Netop således gik det mig forleden dag hos jer. Sjældent har jeg følt mig så lykkelig og glad som den dag, og da jeg gik fra jer og blev alene – så stod billedet der pludselig."

"Og hvilket billede, om jeg tør spørge?"

"Niels Ebbesen."

"Niels Ebbesen!" udbrød jeg overrasket, "men hvorledes kan du bruge Valborg til ham?"

"Hvem har talt om Valborg?"

"Jeg mente," stammede jeg forvirret, "jeg tænkte – du talte forleden om at hugge Valborgs billede i marmor."

"Det var et øjeblikkeligt indfald, som ikke har videre at sige. Men Niels Ebbesen har været lange tider i mine tanker, uden at jeg ret kunne magte ham. Allerede inden jeg rejste fra Rom, fik jeg bestilling på ham. Opgaven var god, men jeg kunne ikke ret få syn for den. Hvordan jeg så vendte og drejede det, blev det aldrig andet end en almindelig riddersmand med et langt sværd i hånden – sådan en fyr kunne jeg jo sagtens lave, men der syntes mig ikke at være videre rart ved den. Men forgangen aften, da jeg gik fra jer, så fik jeg ham at se."

Hvidbjørn tog et blad papir, hvorpå der var ridset en skitse, og viste mig.

"Den bliver god," sagde jeg, uvilkårligt grebet af det slående i hele figuren.

"Det er kun et løst udkast, hvorefter du ikke må dømme – når jeg en gang får ham fuldt færdig i bronze, tænker jeg, det skal blive ganske anderledes. Men så meget kan du nok se heraf, at det, jeg især vil have frem, er det sammensluttede, den faste inderlighed, der i tavshed presser sig sammen til dåd. Derfor skal han være klædt i jern fra top til tå, thi selve jernrustningen udtaler stærkt hin sammendragning i sig selv; kun visiret er opslået: hans ansigt skal være djærvt og mandigt, navnlig skal underansigtet være stærkt udviklet, thi det tyder på kraft og bestemthed, desuden har jeg lagt mærke til, at sådant ofte findes hos jyderne. Stillingen skal naturligvis være stående. Hænderne holder han foldede over sværdknappen, det tyder på, at han giver sig og sin sag Gud i vold, og fremhæver desuden end stærkere hin sammensluttede inderlighed, som skal være det egentlige hovedpræg."

"Det bliver udmærket," udbrød jeg begejstret.

"Jeg tænker nok, den skal blive god," sagde Hvidbjørn tilfreds. "Se det har jeg gået og spekuleret over i disse dage, og det er årsagen til, at jeg ikke har været hos dig, thi når jeg har fået sligt at tænke over, holder jeg mest af at være alene, til jeg har vundet ro og klarhed derover."

Jeg kom nu i en lang kunstnerisk samtale med Hvidbjørn om billedhuggerkunstens opgave, dens stilling over for folkeligheden ag hele den nyere tidsopfattelse. Derimod blev hverken Estrid eller Valborg nævnet med et ord af nogen af os.

"Forunderlige mennesker, disse kunstnere!" sagde jeg ved mig selv, da jeg atter gik alene hjem gennem Dyrehaven, "jeg ved ikke ret, om de har hjerte som vi andre. Hurtigt blusser de op, er snart i fuld lidenskab, og så brænder det hele af som et

fyrværkeri i en eller anden kunstnerisk idé, og dermed er den historie glemt."

Denne betragtning var dog næppe rigtig. Aldrig så snart var Valborg kommet ud til os, før også Hvidbjørn indfandt sig. Vi havde netop været nede ved dampskibet for at hente hende og sad nu i fornøjelig samtale ved frokostbordet. Valborg aflagde beretning om familiens befindende i byen og meddelte indholdet af et brev fra svigerfader. Jeg hørte til, idet jeg så ud gennem den åbne havedør på de blå lavendler og de mange hvide sommerfugle, som i urolig flugt flagrede op og ned over dem. På én gang lod en munter fløjten sig høre udenfor.

"Det er Hvidbjørn," sagde jeg. Tilfældigvis så jeg i samme øjeblik hen på Valborg og bemærkede, at hendes kinder blev blussende røde.

"Ja så," tænkte jeg, "er det således fat, så er det nok bedst, du passer godt på, Nicolai, for at forhindre, at her ingen hjerteskade tages. Med disse kunstnere må man være forsigtig; de lever i deres fantasiverden og volder bare fortræd, når de vil overføre deres kunstnerdrømme på virkeligheden."

Straks efter trådte Hvidbjørn ind. "Godmorgen!" hilste han, og der var en så hjertelig klang i hans stemme, at man umuligt kunne lade være med at holde af ham.

"Så frøkenen er atter kommet herud?" henvendte han sig til Valborg.

"Din gavstrik!" sagde jeg ved mig selv. "Han vil bilde os ind, at han ikke ved, hun er her, og så har han dog vist stået oppe i sit vindue og set hende komme med dampskibet."

"Vil De ikke sidde ned og spise lidt frokost med os?" spurgte Estrid.

"Tak, jeg skulle rigtignok straks hjem igen. Det er kun et lidet morgenbesøg."

"Men til at drikke en kop kaffe har De vel nok tid. De kan få plads i sofaen ved siden af min søster."

"Du kan også få min plads," sagde jeg, idet jeg hurtigt rejste mig op, men Hvidbjørn var med stor skyndsomhed forekommet mig og havde taget plads i sofaen.

Hvidbjørns morgenbesøg blev temmelig langt, thi det strakte sig over hele formiddagen. Først da middagsbordet blev dækket, gjorde han mine til at tage afsked, men da Estrid sagde, at nu gik det dog slet ikke an at gå, inden han havde spist med os, lod han sig villigt overtale til at blive. Hvidbjørn var såre oprømt, han fortalte meget om Rom og kunstnerlivet der.

"I dag får vi da noget at høre af dig," bemærkede jeg, "forleden dag sagde du, at du havde slet intet at berette derom."

"Det er ikke altid, at man er lige oplagt til at fortælle," svarede Hvidbjørn. "Meget afhænger af den opmærksomhed, tilhørerne udviser," tilføjede han med et blik på Valborg.

Og Valborg var ganske vist en meget opmærksom tilhørerinde. Når Hvidbjørn engang imellem standsede, forstod hun altid at sætte ham i gang med nye spørgsmål.

"Det er mærkeligt, så god besked du ved med Rom," sagde jeg til hende, "man skulle næsten tro, du havde været der."

"Jeg har netop i vinter læst en beskrivelse af den, og nu morer det mig at tale derom. Det står dog altid klarere, når man hører én fortælle, som selv har været der. – Længes De ikke efter atter at komme ned til de skønne statuer og malerier?"

"Kan hænde, at Danmark har større skatte end Rom," sagde Hvidbjørn.

"Hvad mener De dermed?"

"Levende mennesker er mere værd end døde statuer, om disse end er aldrig så kostbare."

Valborg slog øjnene ned og spurgte ikke videre.

"Såre skønt måtte det dog være," tog jeg til orde, "at henleve sine dage i Rom i bestandig beskuelse af kunstens mesterværker."

"Livet skal ikke anvendes til beskuelse, men til handling," svarede Hvidbjørn. "Meningen kan ikke være den, at vi skulle gå med hænderne i lommerne og beundre de storværker, oldtiden har fuldført, men betragtningen af dem skal opflamme os til at gøre noget lignende. Livet er evig ungt, og det skal også kunsten være."

"Da må vi tage lange skridt, inden vi når derop, hvor de gamle hellenere stod."

"Det må vi også, men det skal ikke afskrække os. Thorvaldsen har gjort en god begyndelse, og nu får vi andre følge efter, så godt vi formår. Skønhedsvældet i menneskeånden er lige så uforgængeligt som kærlighedsvældet, og det fordrer stedse at åbenbare sig i nye frembringelser. Allermindst tør vi da, hvem kunstens genius har udkåret, lægge hænderne i skødet for at hengive os til magelig beundring af, hvad de andre har frembragt, thi har vi fået evnerne, da har vi visselig også et ansvar for deres benyttelse."

Der udspandt sig nu en længere samtale mellem Hvidbjørn og mig, i hvilken jeg betroede ham om det arbejde, jeg havde for over Thorvaldsen og hans værker. Hvidbjørn blev glad ved at høre dette, mere og mere udtalte vi os for hinanden om vore

fremtidsplaner, og da han omsider sent på aftenen bød godnat, skiltes vi som de bedste venner.

Valborg blev siddende på bænken foran huset og så op til stjernerne, som begyndte at komme frem; medens Estrid tog mig under armen og førte mig bort fra Rosenhuset hen ad vejen.

"Jeg har lagt mærke til noget," sagde hun, da vi var kommet et stykke bort.

"Hvad er det?"

"Hvidbjørn har et godt øje til Valborg."

"Det har jeg også – hun er jo en god og smuk pige."

"Jeg mener, at han synes godt om hende."

"Det gør jeg også – og det gør vi vist alle sammen, som kender hende."

"Å, du ved godt, at det er ikke det, som jeg mener."

"Ja, hvad mener du da, når du ikke mener det, som du siger?"

"Stil dig nu ikke få enfoldig an, Nicolai! Du ved jo godt, at jeg dermed vil sige, at der muligvis kan blive et par af de to."

"Du er da lige så ivrig en Kirsten Giftekniv som alle andre kvindfolk. Jeg tror ikke, at I kender større fornøjelse end at stifte partier og klappe folk sammen; så snart I ser en ung mand og en ung pige tale sammen, spidser I straks øren som stridshesten, når den hører trompetens klang."

"Det er da ikke så underligt, at man interesserer sig for sine nærmeste," svarede Estrid. "Og jeg finder nu, at de to passer så godt for hinanden."

"Hvidbjørn er kunstner," indvendte jeg, "de folk kan man aldrig stole på."

"Hvorfor ikke? Du har dog ivrigt rost ham som en trofast ven."

"Deraf følger ikke, at han vil blive en trofast elsker. Nu har han desuden været i Vælskland og der sagtens tillagt sig en del af sydens troløshed."

"Det er ikke smukt at tænke så ilde om sine venner uden grund."

"Men jeg har mine grunde. Jeg ved godt, at han mener ikke det mindste med alle sine smukke ord og ømme blikke."

"Hvoraf ved du det?" spurgte Estrid.

"Fordi han er kunstner, har jeg allerede sagt dig. Han kommer herud for at se på Valborg – han har betroet mig, at han finder hende meget smuk – bliver begejstret over hende, måske lidt forelsket, og så kommer han i stemning, som det hedder, får en lykkelig kunstnerisk idé, som han kan udføre i marmor, og dermed er forelskelsen glemt. At den unge pige måske ikke har så let ved at glemme den, det bryder man sig ikke om."

"Hvidbjørn ser alt for god og ærlig ud, til at jeg kan tro sligt om ham," sagde Estrid og rystede på hovedet.

"Men jeg kender kunstnerne og har større verdenskundskab end du, derfor skulle du hellere tro mig. Har Valborg først taget en alvorlig hjerteskade, så bliver der en hylen og jamren, men så hjælper det ikke. Det er for silde at kaste brønden til, når barnet er druknet."

"Valborg er da heller intet barn, at hun straks lader sig fange af et par smukke ord," sagde Estrid, lidt fornærmet på søsterens vegne. "Og fordi Hvidbjørn ser mildt til hende, behøver hun ikke straks at blive dødeligt forelsket i ham."

"Pigehjerter og pigehjerner er lige skrøbelige," indvendte jeg. "Man må passe på dem som på et krudttårn, thi den mindste gnist tænder straks."

"De unge mænd er vist lige så letfængelige; de er kun mere ustadige og flakker om som sommerfugle fra den ene til den anden – det er hele forskellen."

"Derom vil vi nu ikke trættes," sagde jeg. "Men gør mig blot den tjeneste ikke at sætte Valborg fluer i hovedet ved at tale til hende derom!"

"Jeg skal ikke sige et ord til Valborg. Men man har da lov at have sin mening om sådanne ting."

"Det har man," svarede jeg, "men hvis den mening ikke er rigtig, bør man stræbe snarest muligt at skille sig af med den."

Vi nærmede os atter Rosenhuset, foran hvilket Valborg endnu stedse sad og kiggede stjerner.

"Kom og lad os gå ind!" sagde jeg til hende. "Det er køligt, og der falder stærk dug."

Hun drog vejret dybt, da hun rejste sig, og gik derpå ind i huset med os andre. Snart efter var vinduer og døre stængede, og vi søgte hvile. Det varede dog en stund, inden jeg kunne falde i søvn; og jeg var nok ikke den eneste, som havde vanskelighed hermed: gennem den tynde bræddevæg kunne jeg høre, hvorledes Valborg uroligt kastede sig hid og did på sofaen, på hvilken hendes natteleje var redt.

Når man falder sent i søvn om aftenen, sover man gerne desto længere ud på morgenstunden. Jeg blev ganske forskrækket, da jeg vågnede næste morgen og så, at klokken var over ni, men min forfærdelse steg endnu højere, da jeg lukkede vinduet op og så Hvidbjørn sidde i haven og snitte på en kæp, så

uforstyrret, som om han havde hjemme der. Jeg kunne ikke lade være at råbe til ham: "Er du allerede der?" – skønt det just ikke var nogen gæstfri hilsen.

"Ja, min ven," svarede han roligt, "du ser, at jeg holder mig din indbydelse efterrettelig at tilbringe hele dagen med jer fra den tidlige morgen til den sene aften."

Nu fortrød jeg, at jeg havde været så rundhåndet med min indbydelse, thi så kært det under andre omstændigheder ville have været mig at tilbringe nogle dage i landlig ensomhed sammen med min gode den, så havde jeg dog nu mine betænkeligheder derved formedelst Valborg. Thi jeg havde nu en gang fattet mistanke til Hvidbjørn og antog, at han ikke mente det alvorligt, men kun holdt det for en behagelig tidsfordriv i sommerferien, og derimod var jeg ikke uden frygt for Valborg, at hun med sit sværmeriske gemyt blindt skulle styrte sig i faren uden at betænke de bitre skuffelser, som siden ventede hende. Jeg var virkelig stedt i en såre vanskelig pligtkollision: på den ene side stod gæstfrihedens pligt, der bød mig åbne hus og hjem for min ven med uskrømtet glæde, på den anden side stod broderpligten over for Valborg, der bød mig drage omsorg for, at hun i alt fald ikke i mit hjem kom til at lide skade på sin hjertero ved egen ubetænksomhed og min vens letsindighed. Jeg gjorde da, hvad man gerne plejer at gøre i slige kollisionstilfælde: jeg haltede lidt til begge sider, idet jeg håbede derved bedst at bevare min samvittighed uskadt.

"Hvorledes går det med din Niels Ebbesen?" spurgte jeg Hvidbjørn.

"Takker, han har det godt."

"Går det an, at du lader ham således hvile i disse dage uden at gøre noget ved ham?"

"Hvad skulle jeg gøre herude? Jeg fattes alle midler til at begynde arbejdet."

"Jeg mente, at du kunne pille lidt ved tegningen og andet sådant, medens du er herude. I begyndelsen var du dog så meget optaget, at du ikke engang havde tid til at besøge os."

"Ja, det var i de dage; da var jeg endnu brændende i ånden, netop som jeg havde undfanget ideen – nu må den allerhelst ligge hen, indtil jeg kommer til København og får mit værksted bragt i stand. Det bedste for mig er at hvile fuldstændig ud, for at jeg siden kan have des friskere kræfter til at tage fat."

Medens nu jeg efter evne bestræbte mig for at få Hvidbjørn fjernet lidt fra vort hus, så virkede Estrid i lige modsat retning.

"Hvor det er dejligt, at De således kan være hele dagen hos os," sagde hun til ham. "Min mand er så glad derover, nu kan han atter få talt om kunst og æstetik, hvad han ikke kan med os stakkels kvinder. – Hvad er det, Nicolai, hvorfor skærer du sådanne græsselige ansigter?"

"Å det var en myg, der stak mig," sagde jeg og gik ud, ærgerlig over, at Estrid ikke kunne eller måske ikke ville forstå de tegn, jeg gjorde til hende.

Op ad dagen begyndte heden at trykke os. Estrid foreslog, at vi skulle søge ind i skovens tykning, hvor der ville være køligt og svalt i de lumre middagstimer. Dette forslag vandt bifald, Estrid og Valborg tog noget håndarbejde med sig; jeg stak en bog i lommen og ville også give en til Hvidbjørn, men han sagde, at det behøvedes ikke, thi han var vis på, at selskabet ville yde ham rigelig underholdning. "Men måske jeg," tilføjede han,

"for dog at gøre nogen nytte får lov at bære de kirsebær, som frøken Valborg ellers må umage sig med."

Da han tog kurven fra Valborg, sagde jeg: "Se så, min ven, der fik du en kurv af skønjomfru!"

"På ingen måde," svarede han, "jeg fik den ikke, thi jeg tog den selv. Desuden må jeg gøre opmærksom på, at det ved denne lejlighed ikke er kurven, men kirsebærrene det kommer an på."

Vi havde ikke gået ret langt, før vi fandt en sådan plet, som vi søgte. Underskoven var tæt, et par sangfugle havde rede der, men blev skræmmede op ved vort komme og fløj ilsomt bort. Midt imellem de løvrige buske var der en åben plads, dækket af frisk grønsvær, medens et mægtigt bøgetræ strakte sine skyggende grene ud derover og holdt de hede solstråler borte.

"Her er svalt og køligt," sagde Estrid, "det er et godt sted at lejre sig på."

Det første, vi dernæst foretog os, var at spise kirsebærrene, så var det besørget.

"Nu kan du få den tomme kurv, som du før var så god at unde mig," sagde Hvidbjørn og kastede kurven hen til mig.

"Skulle De ingen kurv have, så skal Nicolai virkelig heller ikke," sagde Estrid og greb den omstridte genstand. "Lad mig få den, så vil jeg fylde den med smukke strå og med græs, måske jeg også kan finde nogle forglemmigejer."

Hvidbjørn strakte sig magelig i det bløde græs.

"Dette er i allerbogstaveligste forstand at ligge på landet," sagde han, "og det kan man ingensteds gøre bedre end under vore skyggefulde bøgetræer."

"Tag Dem i agt – der kryber en edderkop på Dem," sagde Valborg.

"Lad den krybe, den bider mig vel ikke. Er De bange for den?"

"Jeg kan ikke lide den slags dyr."

"Og jeg," sagde Hvidbjørn, "kan netop godt lide, når jeg således strækker mig i græsset, at lade alskens edderkopper, myrer, biller og hvad alt dette kryb hedder, kravle hen over mig. Da føler jeg mig ret som en levende del af det store naturhele, gennemtrængt af dets alliv, og ikke længere et kedsommeligt menneskevrøvl, der recenserer og kritiserer over alting og ej engang kan lade de stakkels edderkopper i fred."

"Man må bog ikke glemme," sagde jeg, "at 'menneskevrøvlet', som du behager at kalde det, er et udtryk for menneskets selvbevidste Jeg, der ikke som den øvrige natur vil ledes af den blinde drift, men kræver et frit valg."

"Hurra! Der taler den filosofiske visdom. O vise Nicolai! Oplad din vise mund og belær mit lavere naturvæsen ud af dit højere menneske-Jeg!"

"Mit højere Jeg føler sig i dette øjeblik ikke kaldet til at føre ordet. Nu har vi netop middag, og middagstimerne er en kedelig, prosaisk åndløs tid, der hverken duer til at tænke eller digte eller drømme, men kun til at spise middagsmad og sove middagssøvn."

"Hvad er det, du siger?" råbte Hvidbjørn og fo'r pludselig i vejret. "Skulle middagstimerne være kedelige og åndløse? Nej, da er netop dagen og solen og livet på sit højdepunkt, alt gløder af sundhed og styrke. Den klare middagssol tåler ingen tågede drømmerier, men viser os netop de rene former i deres fulde skønhed: således skulle netop marmorstatuerne ses i de skyggefulde lunde med en dunkelblå himmel over sig."

"Den teori kan være god nok for billedhuggere," sagde jeg, "men den passer ikke for os andre."

"Hvilken tid på dagen skulle da være bedre?"

"Det er morgenen," svarede jeg med bestemthed, "den er frisk og frejdig, svanger på beslutning og handling, fuld af store anelser. Om morgenen, når solen atter spreder sit gyldenskær over mark og skov, da tykkes det mig ofte, som om vi for et øjeblik fik lov at titte ind i Edens have, og mit hjerte gennembæves af uendelig livsglæde. Men ak, det varer ikke længe; snart stiger solen højere på himlen, og vi drives atter bort til arbejde og besvær, dagens hede hviler tungt på os."

"Er De af samme mening?" spurgte Hvidbjørn Estrid.

"Skal jeg foretrække nogen tid," lød svaret, "da bliver det aftenen, thi den bringer ro efter dagens mangehånde uro; om morgenen har jeg altid travlt og er opfyldt af tanken om det meget, som jeg skal have udrettet, om aftenen glæder jeg mig over det udførte arbejde og synger med digteren:

> Lykkeligst at hvile på
> er fuldendte gerning. Note 15)

"Se nu," sagde Hvidbjørn, "har både morgen, middag og aften fundet sine talsmænd, nu manglede det blot, at nogen skulle tale nattens sag."

"Vil ingen anden gøre det, så vil jeg," sagde Valborg.

"Vil De holde på natten? Den fæle, kulsorte nat, da man intet kan se, alt lys, al form, al skønhed forsvinder!"

"Ikke den fæle, kulsorte nat, men natten med de gyldne stjerner og den lyse måne, eller for at også jeg skal tale med digteren:

Natten med sin stjernekrans,
der om evigheden drømmer. Note 16)

Thi aldrig er evigheden og uendeligheden mig så levende, som når jeg i den tavse nat skuer op mod den funklende stjernehimmel, al døgnets larm er stillet af, over mit hoved vandrer hine lysende kloder, der har set Abraham og Adam vandre bort, som de skal se mig vandre bort, men dog har jeg et ord og en forjættelse, som siger til mig, at jeg skal endnu leve, når hine lys efter millioner års forløb slukkes og deres sted kendes ikke mere."

"De taler nattens sag så fyndigt, at jeg er rent slået af marken," sagde Hvidbjørn. "Men se, hvor smukt vi danner tvende par: der sidder Morgen og Aften, og her Dag og Nat – ja det er egentlig en udmærket kunstnerisk idé, som jeg der fik. Min ven Nicolai kan blive den unge, friske Morgen, når han bliver idealiseret lidt, og jeg får pyntet op på ham. Estrid er ypperlig som den blide, yndefulde Aften; De, Valborg, skal være den stolte drømmerige Nat, og jeg skal være Middagen – kun er jeg bange for, at jeg bliver lige så kedelig og tør en middag, som den Nicolai før skildrede."

"For dig går hele livet op i dine kunstneriske ideer," sagde jeg vredt.

"Det er da ikke så underligt, efterdi jeg er kunstner."

"Du er ikke blot kunstner, men også menneske og burde have menneskelig følelse, men når du blot kan få dine kunstneriske ideer, så bryder du dig ikke det mindste om følelsen. Alle kunstnere er i grunden store egoister."

Hvidbjørn så helt forbavset ud over dette uventede angreb og var i begreb med at afkræve mig en nærmere forklaring, da

Estrid, som med hurtigt blik havde opfattet, at samtalen kunne tage en farlig vending, faldt ham i talen med at sige: "Se engang, Hvidbjørn, på den prægtige gamle bøgestamme – den kunne være udmærket til at skære sit navn i."

"Vil De have, at jeg skal skære Deres navnetræk? Det skal jeg med stor fornøjelse."

Han rejste sig op, tog sin kniv frem, men idet han satte den mod barken for at skære løs, tøvede han et øjeblik og sagde derpå: "Så får jeg vel også skære Deres mands, thi de to navne hører dog sammen."

Han skar et sirligt N og E, medens vi andre med opmærksomhed fulgte hans hånd i dens sikre bevægelser. Derefter skar han sit eget navnetræk underneden og sagde, da det var færdigt: "Der bliver en tom plads ved siden af, thi jeg har desværre intet navn at knytte til mit."

Ingen af os svarede noget hertil, men hver af os havde nok sine tanker ved disse ord.

"Nu tror jeg, jeg vil læse lidt," sagde jeg og trak min bog op af lommen.

"Lad dig ikke forstyrre af os!" sagde Hvidbjørn, og det havde han godt ved at sige, men jeg svært ved at efterkomme, thi jeg havde næppe læst en halv side, før jeg blev revet ud af mine granskninger ved den såre levende samtale, som førtes mellem ham og de to søstre. Så kunne jeg ikke lade være at give min skærv i lauget. Bogen gled ned i græsset og blev først taget op, da vi et par timer efter hen ad middag begav os hjemefter.

Gerne havde jeg trængt ordentligt ind på Hvidbjørn for at få at vide, hvilke hans tanker og planer egentlig var, men så åben og meddelsom han i andre henseender var imod mig, var han

her aldeles utilgængelig. Så snart jeg blot i lang afstand nærmede mig spørgsmål af denne art, blev han straks tavs; det hjalp ikke, at jeg som en forsigtig jæger listede mig ganske sagte frem mod vindsiden, han fik dog færten af mig og satte af i hurtige spring, inden jeg endnu var kommet ham på skudvidde.

Så ville jeg forsøge at advare Valborg, medens det endnu var tid. Men allerede at få hende i tale var forbundet med vanskeligheder, thi hun holdt sig gerne tæt sammen med Estrid, og til disse to sluttede sig Hvidbjørn, og at få dette trekløver skilt ad var ikke så ganske let. Endelig passede jeg dog mit snit, da Hvidbjørn netop hjalp Estrid med et udkast til en base, som skulle benyttes i et lille blomsterstykke, hun havde for, medens Valborg stod ude i haven og opmærksomt betragtede bierne, der i travl virksomhed fløj ind og ud af deres kube.

"Tag dig i agt, du ikke bliver stukket af dem," sagde jeg, idet jeg lempeligt drog hende bort derfra.

"Det har ingen fare," svarede hun, "når man blot står ganske rolig, stikker de ikke."

"Den største fare er ofte der, hvor man mindst venter den," bemærkede jeg.

"Men den, som stedse frygter faren, må aldrig vente at fange lykken," svarede Valborg.

"Ganske sandt, men det kommer vel først an på, om der overhovedet er nogen lykke at fange."

Valborg så fast på mig, jeg så lige så fast på hende: veltalende øjne hinanden forstår.

Lidt efter sagde jeg: "Har du hørt, at engang selv den lille gud Amor blev stukket af en næsvis bi?"

"Hvad gjorde han så?"

"Han gjorde, hvad alle børn gør under lignende omstændigheder, han løb hen til sin moder, den skønne Aphrodite, og klagede bitterligt sin nød og sagde, at nu måtte han dø, thi den smerte kunne han ikke udholde. Men den guldhårede kærlighedsgudinde lo ad ham og sagde: 'Dersom stikket af en bi smerter dig så meget, hvad tror du da ikke, at de må lide, som rammes af dine pile?'"

"Og hvad er så moralen heraf?" spurgte Valborg.

"Moralen er, at der gives farligere vunder end bistik."

"Og gælder denne moral særlig mig?"

"Blomsterne i haven gælder den vel næppe."

Oppe fra huset blev der kaldt på Valborg. Herved blev vor samtale afbrudt, men jeg tænkte ved mig selv: "Nu har jeg advaret hende, så godt jeg formåede. Vil myggen så alligevel flyve i lyset, bliver det dens egen sag."

– – Tilfældigvis kom jeg siden engang forbi hint bøgetræ, hvori Hvidbjørn havde udskåret vore navne.

"Jeg skal dog se efter, om de står der endnu," tænkte jeg og nærmede mig træet – jo, der stod de nok så smukt, og ikke de alene, men et fjerde var føjet til: ved siden af Hvidbjørns navn var skåret et V. Jeg undersøgte det omhyggeligt og fandt, at det måtte hidrøre fra samme sikre og kraftige hånd, der havde udskåret de andre bogstaver.

Jeg rystede på hovedet: "Hm! hm! dette begynder at gå over din forstand, Nicolai, og ender dog måske til sidst i præstens."

Så besluttede jeg foreløbig ikke at blande mig mere i disse sager; måske de kunne ordne sig af sig selv, uden at min visdom behøvede at ulejlige sig dermed. Også trøstede jeg mig med, at dette kunne jo kun vare et par dage endnu, thi da skulle Valborg atter tilbage til byen – "og så får svigermoder selv passe på sin datter, og jeg skal nok vogte mig for nogensinde igen at påtage mig en så besværlig post."

X

Jeg var ganske glad, da morbro'er en dag viste sig for os, for, som han sagde, at følge Valborg hjem. Hun derimod var ikke så fornøjet derover, og Estrid sagde, at morbro'er fik rejse hjem i dag med uforrettet sag og komme igen om otte dage. Dette var nu ikke efter mit hoved, og jeg nedlagde derfor straks alvorlig indsigelse derimod.

"Så gerne som vi ville beholde Valborg," sagde jeg, "er det dog ikke ret mod moder. Sophie og Johanne er også i besøg på landet, og hun sidder alene hjemme."

Overfor dette vægtige argument måtte Estrid give efter, men det blev besluttet, at Valborg skulle dog blive endnu denne dag hos os og først næste morgen tage til byen med morbro'er, som da skulle overnatte i Skodsborg kro, fordi vi ikke kunne huse ham.

"Siden det er sidste dag, frøken Valborg skal tilbringe herude," sagde Hvidbjørn, "må vi dog gøre noget overordentligt i den anledning."

"Hvad skulle det være?"

"Vi må fejre en storartet afskedsfest til ære for hende. Lad mig nu se, hvad vi kunne gøre – et fyrværkeri –"

"Nej tak," sagde jeg, "her er stråtag på huset."

"Så hitter vi på noget andet – en blomsterfest med pyramide af georginer og asters –"

"Ja, kan du bygge pyramide af de fem eller seks udsprungne georginer, som er her i haven!"

"Det er måske også for simpelt og hverdagsagtigt, det smager så stærkt af Tivoli – nej, det skulle være noget ejendommeligt –

lad mig dog se – – bi lidt – nu har jeg det: en sejltur til Hveen!"

"En sejltur!" råbte morbro'er, "ja så siger jeg tak for mig – må jeg få lov at blive hjemme fra den afskedsfest."

Heller ikke jeg fandt behag i dette forslag og fortalte Hvidbjørn om vor uheldige flytning til søs.

"Ja det tror jeg," sagde han, "men det var da en fortvivlet idé. Men i dag er det noget ganske andet, vi har netop så megen vind, som behøves for at komme afsted. Søen er ganske rolig, jeg er vis på, vi kunne være derovre på mindre end to timer. Lad os dog høre, hvad damerne mener om den ting: de har bestemt mere courage end disse poltrons, Note 17) som her sidder."

Både Estrid og Valborg fandt, at det kunne være en mageløs yndig tur, også jeg måtte da til sidst give mit samtykke. Ikkun morbro'er vedblev standhaftigt sin vægring: han havde døjet ondt nok på sin sørejse til Svanemøllen og skulle ikke så snart igen betro sit dyrebare liv til de svigefulde vande.

"Nu gælder det blot at få fat i en god båd," sagde Hvidbjørn.

"Den kunne vi få hos fiskeren Ole Jensen hernede."

Fra Ole Jensens side var der intet til hinder, han stillede gerne sin båd til vor rådighed.

"Når det så bare vil gå bedre end sidst, da vi flyttede ud."

"Bevares," svarede fiskeren, "i dag får vi fint vejr; jeg tænker næsten, at vi på en god time kunne være derovre."

"Så har vi altså båden i orden," sagde jeg til Estrid, "hvorledes går det nu med middagsmaden?"

"Det bliver kold lammesteg og rødgrød, som vi fører over med os."

Madkurven blev pakket, og de andre tillavelser til rejsen truffet under almindelig glæde og fornøjelse; kun morbro'er

deltog ikke i denne, han gik omkring og småsnakkede med sig selv, men det brød vi os ikke om.

Vi spiste først lidt frokost og gik dernæst ombord. Morbro'er fulgte ned med os for at se på indskibningen. Vort lille selskab tog plads bag i båden, Hvidbjørn skulle styre roret, fiskeren var forude for at passe sejlene. Nu var vi alle bænkede, morbro'er stod alene oppe på den lille bro.

"Vil du så ikke med?" råbte vi op til ham.

"Nej, nej! jeg vil hellere gå mig en tur op til Rungsted."

"Men så skal du jo tilbringe hele dagen alene. Kom nu med, her er så god plads til dig."

"Nej, jeg vil ikke," sagde morbro'er og trak sig ængstelig tilbage som en sky hest.

"Hold pladsen ryddelig hernede," hviskede Hvidbjørn til mig, "så skal jeg tage ham ned." Med ét spring var han dernæst oppe af båden og ved siden af morbro'er, hvem han pludselig løftede i vejret. Denne fægtede med armene og sprællede med benene, men i Hvidbjørns kæmpearme var han afmægtig som et lille barn. Han blev nok så pænt sat ned i båden, Hvidbjørn sprang bagefter og satte med et rask stød fra land, så at vi allerede var et stykke ude, inden morbro'er kom ret til besindelse af, hvor han var. Han fandt sig dog med godmodighed i det uundgåelige, ja efterhånden som båden gled frem, og han mærkede, at der ingen fare var at befrygte, blev han endog ganske fornøjet med, hvad der var sket.

"Det er dog bedre at sidde her end at spadsere alene til Rungsted," sagde han ganske fornøjet.

"Og det ad den solhede landevej," tilføjede Estrid, "nej, morbro'er, det duede ikke, så er her dog anderledes svalt og

køligt."

– Der er noget ubeskriveligt fornøjeligt ved en sejltur i smukt vejr. Ingen anstrengelse er forbundet dermed, man sidder rolig i al magelighed, drejer kun roret lidt af og til eller strammer skødet. Båden skærer den let krusede havflade, hvis vover med melodisk skvulpen risler langs dens sider. Så kommer der lidt tang drivende forbi, eller man ser en "vandmand" med dens røde arme synke ned gennem de klare vande, eller en fisk gør et muntert spring. Kysten, man har forladt, trækker sig stedse mere tilbage, endnu søger man at skelne de enkelte huse og træer, men til sidst flyder det sammen i ubestemte omrids. Under alt dette går en hyggelig passiar, man føler sig så hjemlig, selv morbro'er er nu ganske i sit es og begynder endog at gøre sømandsbemærkninger om vind og strøm, taler om laber kuling og søndenvande.

Da vi imidlertid var kommet omtrent midtvejs, begyndte vinden at løje af og farten at sagtnes.

"Hvordan er dette, Ole," spurgte jeg, "vi bliver da vel ikke liggende her?"

"Hun kommer nok igen," trøstede Ole, "men vi kommer da ikke fuldt så hurtigt til Hveen, som jeg først havde tænkt."

Estrid foreslog, at vi skulle lege en leg.

"Hvad skulle det være for en?"

"At kaste med tørklæde til hinanden," sagde morbro'er.

"Og så tabe det i vandet! nej, morbro'er, det går ikke."

Hvidbjørn sagde, at han kendte en leg, som netop egnede sig godt til sådan en sejlads.

"Hvad er det for en leg? Lad os høre den!"

"Den er meget simpel og snart lært," sagde Hvidbjørn. "Nu vælger først hver af Dem et navn på et dyr eller plante eller hvad De vil."

Så valgte vi navne: Hvidbjørn en panter, jeg en hest og morbro'er et murmeldyr – Estrid valgte en nattergal og Valborg en valmue.

Hvidbjørn fortsatte derpå: "Nu begynder jeg legen med at råbe 'halloh hå!' i en langtrukken tone, så svarer de andre 'passe på!' i samme tone, så råber jeg 'forliebt', så spørger de andre: 'i hvem?' og så nævner jeg et af de valgte navne – derpå går legen videre."

"Er det hele sagen?" spurgte jeg, "den finder jeg slet ikke videre morsom."

"Lad os nu prøve den," svarede Estrid, "den kan jo blive morsommere, end du tror."

"Nu begynder jeg," sagde Hvidbjørn; og i en overmåde høj og langtrukken tone råbte han: "Halloh hå!"

"Passe på!" råbte koret i samme tone.

"Forliebt!"

"I hvem?"

"Murmeldyr."

"Så klog er han dog, at han ikke lige straks nævner Valborg," tænkte jeg.

"Nå morbro'er, nu skal du fortsætte."

"Skal jeg?"

"Dit navn blev jo nævnet."

"Er jeg da et murmeldyr?" spurgte morbro'er fornærmet.

"Du har selv valgt det navn, så må du også svare dertil."

"Nej, så vil jeg hellere være en papegøje, den er dog altid morsommere end et murmeldyr."

"Det kan du også være, når du nu blot vil gå videre," sagde Estrid, der var meget ivrig for at få sagen i gang.

"Hallo hå!" råbte morbro'er.

"Passe på!"

"Forliebt!"

"I hvem?"

"Tykmælk."

Nu blev der igen almindelig larm; morbro'er forsvarede sig, han troede, at man skulle nævne det, som man i øjeblikket længtes mest efter, og det var nu for hans vedkommende tykmælk. Vi gjorde ham da begribeligt, at han skulle nævne en af de tilstedeværende personer.

"Ja, så er jeg forliebt i Estrid!" sagde morbro'er.

Atter måtte vi forklare ham, at han ikke måtte nævne vedkommendes rette, men dens påtagne navn. Det varede noget, inden vi til fulde fik oplyst ham om, hvori sagen bestod, men da dette først var gået op for ham, var han også en af de ivrigste til at råbe "halloh hå!" eller "passe på!" alt eftersom det ene eller det andet faldt i hans lod.

Nu kom sagen i ordentlig gang. Det lød som en rundsang, hvori "halloh hå!" og "passe på!" dannede det stadige omkvæd. Vi modulerede det i alle mulige tonarter, snart korte og skarpe, snart bløde og lange. Båden vuggede så sagtelig dertil og dyssede os i blide drømmerier. Mærkeligt var det at se, hvor forliebte Panter og Valmue var i hinanden; i begyndelsen nævnede de vel andre navne, men siden lagde de ikke dølgsmål derpå og var uadskillige.

Himlen var så blå og søen så klar, vinden viftede så mildt, at vi uformærkt gled ind i vore egne tankers stilhed. Båden gled imidlertid lige så umærkeligt frem, og på én gang meldtes det af Ole Jensen forude, at nu var vi straks inde under Hveen.

Vi løftede vore hoveder og så øen tæt ved os. Skrænterne, der fra Sjællands kyst ser så stejle ud, tabte sig betydeligt, da vi kom dem nær. Vi lagde båden til ved nogle store stene, over hvilke vi med noget besvær måtte balancere i land. Morbro'er gjorde fordring på, at som vi havde båret ham i båden, skulle vi atter bære ham ud af den, men herom ville vi intet høre. Han blev siddende i båden, men da også madkurven blev taget op, måtte han bekvemme sig til at følge efter. Med stor ængstelighed vaklede han hen over de kantede stenblokke, tabte sin stok, hvilken han brugte som balancerstang, og ville selv være plumpet bagefter, om ikke Hvidbjørn havde taget et kraftigt skuldergreb i ham og halet ham i land, hvorefter vi også fik hans stok fisket op.

Vor første gang var naturligvis til øens klassiske sted, ruinerne af Tycho Brahes borg. Her havde jeg beredt mig til at holde et længere historisk foredrag over den store astronom og hans tragiske skæbne, men da jeg ville samle tilhørerkredsen omkring mig, opdagedes det, at den var betydelig formindsket, idet ikke mindre end halvparten af den var forsvundet, det vil sige Hvidbjørn og Valborg. Jeg kaldte på dem, men fik intet svar. Så ville jeg bort for at søge efter dem, men Estrid sagde: "Lad dem nu gå; det er jo to fornuftige mennesker, som nok kan skøtte sig selv."

"Ja, det ved jeg virkelig ikke, om de kan – det er dog bedst, at jeg får samlet dem op. Kom morbro'er, og hjælp mig at lede

efter dem!"

"Og skal jeg få blive alene tilbage her?" sagde Estrid. "Du viser just ikke stor omhu for din hustru."

"Du kan jo følge med os."

"Det er så varmt at gå i middagsheden," indvendte Estrid. "Lad os nu heller blive her. På sådanne udflugter skal alle parter have deres frihed; har vi lyst til at undersøge ruinerne her, så skal vi have lov dertil, og har de ikke lyst, skal de også være fri derfor."

Jeg måtte slå mig til tåls og nøjes med de tvende tilhørere, jeg havde hos mig, hvoraf endda morbro'er var en meget dårlig tilhører, thi hans tanker var ganske optaget af lammestegen, som vi skulle have til middag, og han afbrød mig et par gange med spørgsmål angående denne, indtil jeg i en hård tone og med et vredt blik betydede ham, at enten skulle han forføje sig bort eller også høre efter i tavshed. Så tav han stille, satte sig hen under en busk og tegnede med sin stok i sandet, måske det var billeder af lammestegen, men det kunne jeg ikke forbyde ham.

Desto ivrigere var Estrid i at følge mit foredrag: hun både hørte og spurgte. Dernæst gav vi os til at undersøge de ringe murlevninger, som var tilbage, vi fejede gruset til side og målte op, idet vi tillige anstillede gisninger om dette og hint. Morbro'er var imidlertid faldet i blidelig søvn under busken, og vi kunne uforstyrret hengive os til vore granskninger, i hvilke jeg fordybede mig så aldeles, at jeg derover rent glemte Hvidbjørn og Valborg.

Da vi endelig var færdige og tænkte på at begive os bort – morbro'er vågnede og strakte sine lemmer med en lydelig gaben

– så indfandt de tvende flygtninge sig. Jeg faldt øjeblikkelig over dem med spørgsmålet: "Hvor i al verden bliver I dog af? Og hvor har I været henne i al den tid?"

"Vi tog fejl af vejen," svarede Hvidbjørn roligt, "og så må vi formodentlig have forvildet os."

"Men hvor kan noget menneske forvilde sig på denne lille ø?" råbte jeg ivrigt, "det kan jeg sandelig ikke få i mit hoved. Valborg, svar du, hvorledes hænger dette sammen?"

Valborg svarede forlegen og stammende, at hun kunne ikke forklare det, de var blot et øjeblik blevet tilbage for at se ud over vandet, og så var de kommet bort fra os.

Jeg ville fortsætte et skarpt krydsforhør over dem begge, men Estrid afbrød mig og sagde, at det var jo ikke umagen værd at tale mere om den sag; nu havde vi fundet hinanden igen, og nu var det vel bedst at finde et sted, hvor vi kunne spise vor middagsmad.

"Middagsmad!" udbrød morbro'er med et glædestrålende åsyn, "ja det kunne rigtignok være på tide!"

Efter nogen omvanken fandt vi en skyggefuld plads under nogle ellebuske og piletræer tæt ved en lille muntert rislende bæk, der kunne forsyne os med frisk vand. Dugen blev udbredt på græsset, retterne sat frem, og vi lejrede os. En flaske rødvin havde vi fået med, vi fyldte glassene med den funklende drik.

Jeg sprang op, tog min hat af, hævede mit glas og udbrød: "Mine venner, en skål for Hveen og dens stolte minder! Ringe og uanselig hæver den sig af det bølgende Øresund, omsvævet af skrigende søfugle og hvide sejlere; lave er dens marker og lidet højner dens kirketag sig, men i nattens tavshed, når de gyldne stjerner funkler over den, da højner et navn sig over den lave ø,

et navn, der som den klare Nordstjerne lyser vidt ud i åndens verden og kaster glans over fædrelandet. En skål for den lille ø med det store navn, en skål for det lille land med de store minder!"

Næppe var den skål drukket, før Hvidbjørn tog ordet og sagde: "Jeg vil udbringe en skål ikke for Danmarks minder, men for dets fremtid, og det skal da være en skål for kvinden, thi det er hende, som bærer vort fremtidshåb oppe! Men jeg beder undskylde, at jeg ikke som den foregående ærede taler har ordet i min magt, thi mit sprog ligger i min hånd og ej på min tunge, gerne ville jeg prise de skønne øjne med et dybere blå end Øresund, det fagre hår, mere strålende end en solstråle over de gyldne agre, det trofaste hjerte, der gemmer større herlighed end alle havets undere – men jeg føler kun alt for vel, hvor langt alt dette er fra at udtrykke, hvad jeg egentlig ville sige. Derfor afbryder jeg og slutter, som jeg begyndte, med en skål for kvinden, som bærer vort fremtidshåb oppe!"

Hvidbjørn stødte sit glas mod Valborgs, som om skålen ene gjaldt hende, jeg skyndte mig derfor at klinke med dem, men med sådan hastighed, at vinen flød over og spildtes på dugen.

"Det varsler godt for fremtiden," sagde Hvidbjørn.

Morbro'er tænkte hverken på fortid eller fremtid, men fordybede sig i nutiden, det vil sige, i lammestegen og rødgrøden, hvilke han priste højt både i ord og gerning, idet han tillige udtalte sin anerkendelse af Estrids kogekunst og lagde mig på sinde, at jeg måtte dog endelig påskønne, hvilken fortræffelig hustru jeg havde.

Efter endt måltid ville vi drikke kaffe, men den skulle først koges. Midlerne dertil havde vi selv medbragt, og bækken i

nærheden forsynede os med vand. Men én ting havde vi ikke betænkt, og det var brændsel. Vel fik vi samlet nogle kviste og tørt strå, men da det havde regnet om natten, var det endnu fugtigt. Kun med besvær fik vi det til at tænde, og næppe havde det fænget, før det truede med straks at gå ud igen. Vi skiftedes til at puste dertil, hvilket var meget besværligt. Vi måtte nemlig ligge på knæ i en meget tvungen stilling og blæse og blæse, indtil man omsider fik øjnene fulde af røg, og en anden måtte tage fat. På grund af vor ihærdighed lykkedes det os dog lidt efter lidt at få kvistene tørret, og omsider slog et lystigt bål i vejret. Snart havde vi den glæde at høre den boblende lyd af vandet, som antydede, at det var i færd med at komme i kog. Vi frydede os alle til det øjeblik, da vi skulle nyde frugten af vore anstrengelser.

"Jeg skal få ilden til at blusse lidt stærkere op," sagde morbro'er, ragede op med en pind, stødte til kedlen – Hu-u-utsch! sagde det – der lå kedlen med vandet strømmende ud, og i stedet for det dejlige bål så vi kun en rygende askehob og nogle forkullede pinde.

Et almindeligt jammerskrig påfulgte; morbro'er så så forskrækket ud, som om han havde stukket ild på en hel gård.

"Så får vi opgive den fornøjelse," sagde jeg med stoisk ro.

"Nej, såmænd vil vi ej," svarede Estrid, "rigtignok er vandet spildt, men der er mere i bækken, og et nyt bål kan vi da nok få tændt."

"Har I mod til at tage fat igen?"

"Ja det har vi," lød det enstemmige svar, og så begyndte vi atter at samle kviste, hvad der nu var vanskeligere end før, thi der var ikke ret mange tilbage. Vi måtte udstrække vore

efterforskninger til en videre kreds, morbro'er udviste stor iver for at gøre sin forseelse god igen. Men han fik kun lov til at samle pinde, ikke til at nærme sig ilden, da den på ny var antændt, hvorved han rigtignok slap for den anstrengende pusterforretning. Formedelst vor store iver, som nu blev ledsaget af stor varsomhed og omhu, kronedes vore bestræbelser med held, vi fyldte kopperne med den dampende brune drik, kom fløde og sukker i, og var alle enige om, at så fortræffelig kaffe havde vi aldrig før drukket.

Eftermiddagen var hed, men træerne og buskene, hvorunder vi lå, gav dog skygge, og kølende søvinde viftede hen over os. Vi blev derfor liggende, hvor vi havde lejret os, lod med velbehag øjet dvæle ved det friske blå sund foran os, talte skibene, som kom op imod os, diskuterede, om de var barkskibe eller brigger, jagter eller slupper, så over til tårnene i Landskrona, ja der var endog dem iblandt os, som mente, at de kunne se tårnene i København. Så kom samtalen i gang, sank atter hen, livedes op på ny, ligesom den lette sommervind snart friskedes op og snart atter døde hen. Timerne gled så behageligt, at ingen af os ønskede at standse dem eller fremkalde nogen forandring. Til sidst måtte dog jeg i følelsen af mit husfaderlige ansvar minde om tidens gang og om at bryde op.

"Hvor vil du nu hen?" spurgte Hvidbjørn, "du har altid sådan uro over dig."

"Vi må vel tænke på at komme hjem igen."

"Allerede hjem? Nej dertil har vi det rigtignok alt for dejligt! Mener de andre ikke også det?"

Et almindeligt "Jo" var svaret, og jeg var overstemt. I den første time ville ingen gå derfra.

Da timen var gået, søgte jeg atter at få dem afsked. "Vi ved ikke, hvor lang tid sejladsen hjemad vil tage, og vi skulle dog se at være hjemme i ordentlig tid."

"Hvorfor det?" spurgte Hvidbjørn, der var den mest oprørske af dem. "Er ikke aftenen den allerbedste tid at sejle i? Er der noget skønnere end i den stille dæmrende midsommernat at glide hen over den blanke havflade med de gyldne stjerner, som du før talte så smukt om, funklende over vore hoveder og i luende træk bærende Tychos udødelige navn?"

"Estrid og morbro'er!" sagde jeg, "I plejer jo ellers at være de fornuftige, så hjælp mig da nu til, at vi kan komme afsted!"

"Så meget haster det da heller ikke," mente Estrid, "i det mindste kunne vi dog vente til solnedgang."

Alt hvad jeg kunne opnå, var, at vi langsomt vandrede ned til strandbredden. Her udøvede vandet sin fængslende kraft, vi betragtede bølgeslaget, kastede pinde og strå ud og lod atter strømmen føre dem tilbage, derefter begyndte vi at slå smut og kappedes om, hvem der kunne få stenen til at gøre de fleste spring ovenpå vandfladen. Og da solen var gået ned, fulgte vi det dejlige farvespil i vand og luft, foran os over Sjælland den gyldne aftenhimmel, der atter gav genskær i de blanke vover, bag ved os var luften diset af blålige aftentåger, medens imod syd mørke skyer drog sig sammen.

Endelig fik jeg selskabet samlet omkring båden, men så var fiskeren borte. Morbro'er opstillede den ikke usandsynlige gisning, at han var oppe i kroen, som lå et stykke vej derfra, og tilbød at gå op for at finde ham. Vi andre blev tilbage og ventede en rum tid; vi begyndte endog at tale om, at en af os skulle gå for at hente morbro'er. Da fik vi øje på ham oppe på bakken

med Ole Jensen ved sin side, den sidste havde en temmelig slingrende gang.

"Nu har han siddet og drukket sig fuld oppe i kroen," hviskede Hvidbjørn til mig.

"Ja det er en dejlig historie," sagde jeg, "hvordan skal vi nu komme hjem?"

"Det klarer sig nok. Lad bare ikke din hustru og svigerinde mærke noget, thi de bliver alt for urolige derover."

Ole Jensens tilstand lod sig dog ikke skjule. Både Estrid og Valborg ytrede stor forskrækkelse derover, og at vi nu ud på natten skulle til søs med ham.

"Derfor skulle I have fulgt mit råd og sejlet, medens det endnu var lyst, men det ville I jo ikke," sagde jeg.

"Bliv bare ikke bange!" trøstede Hvidbjørn, "den rus går over, så snart han kommer i sin båd; det går ham ligesom søfuglene, der både kan flyve og svømme, så snart de kommer i deres element."

Det var mærkeligt at se, med hvilken sikkerhed Ole Jensen, der var så usikker på landjorden, tumlede med mast og sejl ude i sin båd. Dette syn gav os atter mod, og vi indskibede os. En let brise bar os hurtigt fra land.

Ole Jensen, som hidtil intet havde sagt, opløftede på én gang sin røst og sagde: "Så nu skal vi altså til Sverige."

"Nej, vist ikke nej, vi vil hjem nu."

"Nå så herrerne vil til København?"

"Hør nu, Ole Jensen," sagde jeg i en streng tone, "se nu til, at I kan samle jeres tanker og sanse, hvor I er. Vi vil hjem til Vedbæk."

"Til Vedbæk! Det er jo også sandt," mumlede han for sig selv.

Vi begyndte at samtale indbyrdes, men blev atter afbrudt af Ole Jensen, der spurgte: "Skal vi så lege den leg med at være forliebt? Halloh hå! Jeg er nu forliebt i jomfruen der," og han pegede på Valborg.

Men nu rejste Hvidbjørn sig, gik hen i forenden af båden, tog et vældigt tag i fiskeren og sagde: "Du er fuld, Ole. Men hvis du nu ikke på øjeblikket bliver ædru, skal jeg kaste dig ud som en vante på bunden af søen til føde for torskene derude," og for at give truslen mere vægt, ruskede han Ole eftertrykkeligt.

"Nåde, gode herre, nåde!" jamrede denne, "husk, jeg har kone og uforsørgede børn."

"Ja så pas på, at du bliver ædru!" sagde Hvidbjørn og satte fiskeren ned på rorbænken med sådan vægt, at båden knagede derunder.

Forskrækkelsen bevirkede, at Oles rus øjeblikkelig forsvandt, og han kom til fuldstændig bevidsthed om, hvor han var, og hvad han skulle. En tid lang gik det godt fremad, da begyndte vinden at løje af, og snart hang sejlene ganske slappe.

"Der er nok ingen vind mere," bemærkede Hvidbjørn. "Vi kommer vist til at ro lidt."

"Vi får straks mere vind, end vi enten ønsker eller har brug for," svarede fiskeren. "Se der!" Vi vendte vore hoveder tilbage og bemærkede nu, at tykke mørke uvejrsskyer drog op over os, de rykkede hurtigt frem lig hærmasser, der går på med stormskridt.

"Det er måske bedst, at jeg tager sejlet ind i tide," mente fiskeren, og det var i rette øjeblik, han fik gjort det, thi næppe var sejlet taget ned, før et vindstød kom farende og med fuld

magt kastede sig over båden, som om den ville vælte den, medens bølgerne rundt om kom i heftig bevægelse.

Estrid blev ganske bleg og greb mig i armen, men sagde intet. En dump rullen skrattede hen over os, det var tordenen. Et øjebliks ængstelig tavshed påfulgte. Himlen var blevet overtrukket med skyer, og det var ganske mørkt. Pludselig lysnede det, et takket svovlblåt syn slog ned i vandet næppe hundrede skridt fra os og efterfulgtes af et tordenskrald, som om himlen var i færd med at revne.

Estrid klyngede sig tæt op til mig.

"Er du bange?" spurgte jeg.

"Ikke når du er hos mig. Vi står i Guds hånd."

"Det gør vi," sagde jeg.

Et par tunge regndråber faldt. Hvidbjørn rejste sig hurtigt, rev sin plaid af sig og lagde den over Valborg.

"Men så bliver De jo våd," indvendte hun.

"Det gør intet, jeg tåler godt sligt, men det gør De ikke. Gør mig den tjeneste at beholde den på, jeg beder Dem derom."

Regnen strømmede ned, den plaskede som et skybrud, rundt om os hørte vi lyden af mange vande, af bølgernes skvulpen og regnens plasken. Stærke lyn gennemfurede mørket, fulgte af rullende tordenskrald. Vi var gennemblødte, men derpå tænkte vi kun lidet, vi var alt for betaget af de mægtige naturkræfter, som i ubunden vælde rørte sig om os, og imellem hvilke vi følte os aldeles hjælpeløse. Vi sad tæt sammensluttede og talte kun lidet, men allerede i den blotte sammenværen var der noget trøsteligt.

Hvidbjørn og Valborg holdt hinanden i hånden. Den første rejste sig og sagde: "Jeg vil dog prøve at lægge en åre ud."

"O nej, bliv siddende!" hviskede Valborg, "her er så ængsteligt." Så satte han sig atter ved hendes side og vedblev at holde hende i hånden.

Efterhånden blev der længere mellemrum mellem lynene og tordenen, til sidst ophørte de begge, og vi så det kun blinke i det fjerne. Uvejret var draget nord på. Men regnen vedblev en stund at tromme ned. Da ophørte også den. Himlen blev lige så pludselig klar, som den tidligere var blevet formørket, og de gyldne stjerner funklede med en glans og ro, som om der aldeles intet var hændet; det var blikstille.

"Og nu til årerne!" råbte Hvidbjørn og sprang op, "nu gælder det at bruge sine arme, Ole, at vi snarest muligt kan nå land."

Hver greb sin åre, og for de stærke åretag fo'r båden hurtigt frem. Heldigvis havde vi ikke langt tilbage, thi under uvejret var båden drevet et godt stykke over mod Sjælland.

"Det var en streng tur den," mælede morbro'er, da han atter var kommet i land, og rystede vandet af sig som en våd puddelhund. "Du har ikke held med dig på dine sejladser, Nicolai, og jeg beder mig fri for at komme oftere ud med dig."

"Da har jeg aldrig været på en heldigere sejlads end denne," sagde Hvidbjørn. "Det tordenvejr afgav et over al måde storartet skue."

"Nu må vi skynde os hjem og få noget varmt," mente jeg.

"Morbro'er og jeg løber i galop ned til Skodsborg kro," sagde Hvidbjørn, "så skal vi nok få varme i kroppen. Godnat og tak for i dag alle sammen!"

Dermed sprang han rask ned ad vejen, morbro'er travede efter så hurtigt, hans korte ben kunne bringe ham fort.

Vi andre skyndte os hjem til Rosenhuset, hvor Ane til min forbavselse endnu sad oppe og ventede på os, skønt det var langt over midnat. Hun havde været meget forskrækket over tordenvejret og den voldsomme plaskregn og ikke villet gå i seng, før hun så os hjemme.

Takket være vor ungdom og sundhed fejlede vi intet næste dag, men samledes friske og glade omkring tebordet. Op ad formiddagen indfandt Hvidbjørn og morbro'er sig, den sidste så højst snurrig ud, da han havde måttet låne nogle klæder hos Hvidbjørn, hvilke var meget for lange og rummelige til ham, i særdeleshed en sort spidskjole, der hang og daskede ham i hælene og gav ham udseende af en konfirmand, som har fået en kjole til at vokse i.

"Det bedste ved det hele er, at nu må De blive her denne dag med," sagde Hvidbjørn til Valborg, "for De må da hvile Dem ud efter den tur."

Valborg stred vist en hård kamp mellem pligt og tilbøjelighed, men den første sejrede dog, thi hun svarede, at hun af hensyn til sin moder ikke turde blive længere borte.

"Men til i eftermiddag kan du gerne blive," sagde Estrid, "når mo'er får dig hjem i aften, er det tidsnok."

Og således blev det da.

Der var dog noget trykket over stemningen den dag; det vil sige, jeg for mit vedkommende var meget veltilfreds, men de andre var ikke så oprømte som ellers. Estrid foreslog, at Valborg atter skulle komme ud til os på søndag, men denne rystede på hovedet og mente, at det kunne ikke lade sig gøre.

"Adskillelsen er da heller ikke så meget lang," trøstede jeg, "thi i næste uge er ferien ude, og så samles vi jo alle i byen igen."

Om eftermiddagen fulgte vi Valborg og morbro'er ned til dampskibet. Jeg ville bære Valborgs rejsetøj, men Hvidbjørn tog det fra mig og ville ikke tillade mig at bære det. Vi gik temmelig langsomt, som om vi havde ondt for at skilles fra hinanden, indtil vi pludselig fik øje på røgen af dampskibet og måtte da påskynde vor gang og kom akkurat tidsnok til at vore gæster kunne komme ned i båden, som skulle bringe de rejsende ombord. Denne havde allerede lagt fra, da Hvidbjørn gjorde et mægtigt spring ud i den, idet han råbte tilbage: "Jeg følger blot med ombord." Estrid og jeg blev stående og viftede med tørklæde og hat. Vi så båden lægge til ved dampskibet – morbro'er kravlede først op, og så kom Valborg, hun rakte Hvidbjørn hånden til afsked – skibet sattes i gang, og båden kom atter tilbage med Hvidbjørn.

"Du følger vel tilbage med os?" sagde jeg til ham.

"Tak, jeg tror dog helst, jeg bliver her, siden jeg nu engang er her," svarede han.

– – – "Nå, hvad siger du nu?" spurgte Estrid mig, da vi alene vandrede hjem.

"Jo, det er smukt vejr at sejle i," svarede jeg med et blik op mod den klare sommerhimmel.

"Jeg mener naturligvis om Valborg og Hvidbjørn," sagde Estrid.

"Om dem har jeg slet ingen mening."

"Så er det, fordi du ikke vil lukke øjne og øren op, thi ellers er det da åbenbart, hvorledes det står sig mellem dem," sagde Estrid ivrigt.

"For øjeblikket, men hvorledes det vil stå sig om en måned eller blot om otte dage, det kan ingen sige. Nu har vi

sommerferie, så er hjerterne altid meget fængelige, man sværmer sammen i naturen, ser til stjernerne, hører på fuglesangen og er i den syvende himmel. Men når man så atter kommer ind til byen mellem de kolde stenmure og ind i sin daglige dont med al dens travlhed, så er det glemt. Det kender jeg så godt, således har jeg også været i mine unge dage."

"På den vis blev man da aldrig forlovet," mente Estrid.

"Forlovet kan man nok blive, men fra forlovelsen er der endnu et godt stykke det til ægteskab, det tænker man ikke altid på, ellers ville man ikke være så rask til at forlove sig."

"Du taler som en gammel pebersvend og ikke som en ung ægtemand."

"Jeg har verdenserfaring, søde Basilisk, og det har du ikke. Men de unge piger er ligesom myggene, der flyver ind i lyset og får vingerne brændt; det hjælper ikke, at man advarer dem, for så flyver de kun så meget iltrere ind i lyset."

"Skulle man være så forsigtig, som du forlanger, Nicolai, kunne man da gå hele sit liv uden at blive enten forlovet eller gift. Du har vist rent glemt, hvorledes det gik til, da vi to forlovede os."

"Vi var ikke så pur unge," indvendte jeg.

"Valborg og Hvidbjørn har da også trådt deres børnesko," mente Estrid.

"Ja ja, nu får vi se," sluttede jeg samtalen, "det skulle glæde mig, om jeg fik uret. I hvert fald er jeg glad over, at Valborg nu er ude af vort hus, og at jeg ikke har mere ansvar for hende. Nu får hendes forældre selv sørge for resten."

– Dagen efter indfandt Hvidbjørn sig hos os for at tage afsked.

"Hvad? vil du allerede til byen?" spurgte jeg forundret. "Jeg troede, at du blev endnu nogle dage herude, hvor vi da ret skulle have godt af hinanden."

"Jeg længes efter noget ordentligt arbejde," var hans svar. "Herude bliver det kun til driveri. Min kuffert er pakket, og jeg tager ind endnu i formiddag."

Efter at have samtalet lidt med os tog han afsked og gik. Estrid tilkastede mig et betydningsfuldt blik, jeg stillede mig hen i døren og fløjtede melodien til "hive langsomt fra land, de bergenske møer snart vi møde kan".

Så var Estrid og jeg atter alene som i begyndelsen af vort ophold. Dette nærmede sig stærkt sin ende, og de sidste dage gled kun alt for hurtigt hen. Vi vandrede rundt og tog afsked med alle vore yndlingssteder, hvilke var mange, og jeg var meget vemodigt stemt.

"Ak," sukkede jeg, "at menneskene dog kunne være så tåbelige at bygge sig kedelige stenbyer i stedet for at leve i og med den friske natur."

"Men i byen har du jo dine bøger og museerne," trøstede Estrid mig.

"Bøgerne og museerne er kun skygger af livet," svarede jeg. "Nej, men at vandre om i de store duftende skove, høre vindens susen i trætoppene, se ud over det solblinkende hav og have sind og tanker festligt stemte – det kalder jeg at leve."

"Da har Gud større ting for med os, end at vi således skulle drømme livet hen," sagde Estrid. "Og du skal se, når du har været nogle dage i København og atter kommer i din vante virksomhed, begynder du vel igen at leve op. Måske vi kunne komme herud til næste sommer igen."

"Det kan vi, Estrid, og så skal dine forældre og søstre leje sig en sommerlejlighed i Trørød eller Vedbæk, og Hvidbjørn kan bo hos os, og det skal blive rigtig fornøjeligt." Og med denne lyse udsigt til næste års sommerglæde trøstede jeg mig over afskedens bitterhed.

Vi fik en mælkebonde i Trørød til at køre vort tøj ind for os. Læsset blev stablet, og Ane tog plads ved siden af bonden. Estrid og jeg gik ombord på dampskibet – snart så vi atter Københavns tårne hæve sig over de røgindhyllede husmasser, og dermed var den sommerferie endt.

XI

Der hengik nogen tid, inden jeg atter kunne begynde "at leve" i København. Allerede luften var tør og trykkende og besværede mig i modsætning til den friske skov og søluft, som jeg så længe havde indåndet. Alting syntes mig så indsnævret og småt: jeg havde vænnet mig til de vide, frie udsigter over Sundet, hvor øje og tanke flyver frit ud og bygger allehånde luftslotte af de drivende skyer, nu havde jeg træer og huse og gader lige på næsen af mig, og det omstrejfende blik blev straks standset af denne eller hin alt for nære genstand. Selv udsigten fra vore vinduer over de bølgende trætoppe til Frederiksberg slot og Søndermarken, om hvilken jeg tidligere havde ment, at den nok tålte sammenligning med udsigten fra kuplen på Peterskirken i Rom, selv den syntes mig nu at være blevet betydelig indsnævret, og slottet syntes mig i den tid, vi havde været borte, at være rykket os et godt stykke nærmere. Hertil kom endvidere den daglige gerning, særlig skoletimerne, som jeg atter måtte påtage mig, og som slet ikke smagte mig efter det frie ubundne herreliv, jeg havde ført i ferien.

Det er nok muligt, at Estrid havde lignende fornemmelser som jeg, men hun lagde i så fald dølgsmål på dem for ikke end yderligere at bestyrke mig i min utilfredshed. Ja hun lod det ikke blive derved, men søgte at fremstille alt i vort hjem i det skønneste sys for mig, priste vore hyggelige værelser, de smukke solnedgange, som vi kunne se fra vore vinduer, og de vakre spadsereture, vi havde i vor nærhed. Disse lovtaler var måske mere velmente end vellykkede, ikke sjældent vakte de min modsigelseslyst og fremkaldte små debatter, i hvilke jeg

gav mit hjerte luft i klager over livets smålighed, der tvinger os ind i et sneglehus og forbyder os at leve et rigt og stort liv efter vort hjertes drift og attrå. Dog mennesket er som planten; hvor man sætter det, slår det sine rødder ned og gror efterhånden fast. Der hengik ikke mere end et par uger, før også jeg var groet fast i de gamle forhold og havde vundet mit tidligere gode humør tilbage. Udsigten fra vore vinduer videde sig atter ud og begyndte at antage dimensioner efter den fra Peterskirken i Rom – jeg behøver vel ikke at sige, at jeg aldrig har set denne i virkeligheden, men læst så mange beskrivelser af den, at jeg kan se den lyslevende for mine øjne. Mine studier fængslede atter min opmærksomhed, i Thorvaldsens Museum levede jeg lykkelige timer i stille omgang med kunstens storhed. Estrid fik ret, at når jeg først kom ind i min vante virksomhed, ville jeg atter leve op og være glad og fornøjet. Ja selv skoletimerne fik jeg kære, idet jeg i dem fornam den strenge pligtopfyldelses beroligende magt over sindet.

Når blot også mine finanser havde udøvet en sådan beroligende magt! Men i dem var sporene af sommerferiens glæder ikkun alt for tydelige. Den besparing, som jeg oprindelig havde ventet, havde snart opløst sig i tåger som et skuffende fata morgana. Men ikke nok hermed opdagede jeg ved en nøjere efter regning, at der i min hovedkasse fandtes en deficit af – jeg skælver ved at skrive det – 90 rigsdaler, eller hvad der lyder næsten endnu værre, 180 kroner! Denne opdagelse var vel skikket til at fremkalde de alvorligste tanker hos mig. Havde det været Gamle, som sligt var hændet, da kunne jeg forstå det, thi han fører intet ordentligt regnskab, men gør kun nytårsaften et løseligt overslag over alle årets indtægter og udgifter, så kan

man nok forstå, at der kan fremkomme et sådant deficit – men at sligt skulle hændes mig, jeg, som med største samvittighedsfuldhed opskriver hver øre, jeg giver ud, det var mig ufatteligt, og jeg nægter ikke, at mit hjerte blev opfyldt af en vis bitterhed ved tanken om, at jeg trods al udvist orden og påpasselighed skulle være udsat for sådanne fortrædeligheder.

Jeg talte til Estrid derom, hun tog sagen meget alvorligt og foreslog kraftige reformer. "Det bliver nødvendigt at gøre indskrænkninger i vor husholdning," sagde hun.

"Det har du ret i," svarede jeg, "men hvorledes? det er spørgsmålet, thi jeg synes, vi lever meget tarveligt."

"Andre folk kommer ud af det med mindre end vi," sagde Estrid. "Hvad mener du, om vi kun spiste til middag hveranden dag?"

"Og skulle vi så sulte hveranden dag?"

"Så må vi tage til takke med kaffe og brød; på den måde er der mangen fattig student, der slår sig igennem."

"Nej, det synes jeg dog ikke om, så fattige er vi da heller ikke, søde Basilisk, at vi skulle behøve at leve som en murerhåndlanger."

Et par andre forslag, som Estrid gjorde, havde ikke bedre held. Foreløbig blev vi ved den beslutning, at det var nødvendigt at indskrænke os, idet jeg så overlod det til fremtiden at afgøre, hvori disse indskrænkninger skulle bestå.

Dog Estrid var ikke til sinds at lade det blive ved den blotte beslutning, og da hun ikke kunne formå mig til at gøre indskrænkninger, forsøgte hun det for sit eget vedkommende. Tilfældigvis lagde jeg mærke til, at hun spiste grumme lidt, og ved nu at følge hende med større agtpågivenhed, kom jeg efter,

at den kære pige havde bragt en fuldstændig sultefodring i anvendelse på sig selv. Kød, ost og smør afholdt hun sig ganske fra; om middagen vidste hun at postere sig således bag terrinen eller fadene, at jeg havde vanskelighed for at se, om hun fik noget eller ikke, hun raslede med kniv og gaffel og talte grumme meget, alt sammen for at skjule, at hun næsten intet selv nød. I et par dage var jeg tavs iagttager af dette, for at blive fuldkommen vis i min sag; da rejste jeg mig en dag pludselig fra bordet, gik hen til hende, greb hende i armen og sagde: "Estrid!"

Hun fo'r forskrækket sammen og rødmede stærkt.

"Kan du nænne at narre din stakkels mand, der sidder i al troskyldighed og spiser, mens du intet får?"

"Men jeg spiser jo også," sagde hun bønligt, "der kan du selv se."

"Nogle billinger [Note 18)] får du, som næppe kan holde livet i dig."

"Jeg behøver ikke så meget som du. Du har alt arbejdet og skal skaffe penge til huset, derfor må du have god og nærende føde. Jeg går derimod her hjemme i huset."

"Derfor kan du da ikke leve af bare luft. Havde jeg ikke passet på dig, kunne du gerne til sidst være blevet syg deraf. Det må du love mig aldrig mere at gøre."

Estrid lovede det og blev også nødt til at holde det, thi jeg holdt skarpt udkig med hende ved måltiderne og lod hende ikke have fred, før hun forsikrede mig, at nu kunne hun ikke få en bid mere ned. Imidlertid havde dette den mindre heldige følge, at jeg ikke mere turde tale til hende om mine vaklende finanser, fordi jeg frygtede for at sætte hende i alt for stor uro og bringe hende til at forsøge nye besparelser af muligvis endnu

uheldigere art. Så beholdt jeg mine økonomiske sorger for mig selv, men følte mig ofte hårdt trykket af dem. –

– Hvidbjørn havde fået et godt kunstnerværksted på Charlottenborg slot, hvor han med stor iver arbejdede på sin Niels Ebbesen. Jeg besøgte ham ofte og havde min store glæde af at se, hvorledes arbejdet skred frem. I Thorvaldsens Museum og andre kunstsamlinger ser man de færdige kunstværker og kan i det højeste følge deres tilblivelse gennem nogle skitser, som er blevet opbevaret: i kunstnerens eget værksted ser man dem opstå af tågernes dunkle nat, efterhånden vinde fasthed, form og skikkelse, og ser åndens ild puste liv i det døde ler og det kolde marmor. Hvidbjørn holdt nok af mine besøg, han brugte modellerstokken flittigt, medens jeg talte, ja syntes selv, at hans fingre gik hurtigere, når jeg akkompagnerede dem med mine strøtanker og bemærkninger.

"En billedhugger har dog en skøn gerning," sagde jeg engang, medens jeg opmærksomt fulgte Hvidbjørn i hans arbejde. "Hans værk overlever de rullende tider og bringer hans tanker til de seneste slægter, og fra fjerne lande kommer de rejsende for at beundre det."

"Det er lige så vel forgængelighed underkastet som alt andet på denne jord, og dets tilværelse kan stundom være flygtig nok. Modellen til Leonardos herlige bronzehest skød de franske bueskytter i stumper, og dermed var det kunstværk ødelagt; Michel Angelos statue af pave Julius huggede bologneserne sammen tre år efter, at den var oprejst, da de havde afrystet pavens åg, og hvor mange andre kunstværker har ikke delt skæbne med disse herlige arbejder! – Nej, en digter har det bedre, hans værker er ophøjede over alle tidens omskiftelser –

intet despotisk fyrstelune, ingen oprørsk folkevilje og ingen horde af indtrængende barbarer formår at tilintetgøre digterens sange. Homer og Sophokles besidder vi endnu den dag i dag, men hvor meget har vi tilbage af Phidias?"

Han holdt inde og betragtede et øjeblik sit arbejde i tavshed, ligesom grebet af vemod ved tanken om, at hvad han nu viede sin bedste kraft, muligvis skulle prisgives for en snarlig undergang. Lidt efter tog han atter fat og vedblev: "Der er en anden ting, som jeg kunne misunde digteren, og det er, at hans skabning er i bestandigt liv og fremgang. Se denne figur her, den står uforanderlig i samme stilling, hver gang jeg kommer til den, og rører hverken hånd eller fod. Digterens figurer derimod har forandret sig for hver gang, han atter tager fat på dem: handlingen er fremskredet, situationen blevet en anden, karaktererne har udviklet sig, det er bestandigt liv, bevægelse og fremgang."

"Til gengæld," svarede jeg, "har billedhuggeren det store fortrin, at han kan se sin gerning vokse op for sine øjne, ja endog tage og føle på den med hænderne, medens digteren bevæger sig i en om ikke uvirkelig, så dog usanselig verden."

"Det gælder om al åndelig virksomhed," sagde Hvidbjørn, "videnskabsmanden, tænkeren og filosoffen er samme vilkår underkastede, ja selv præsten og læreren må nøjes med at se frugterne af deres virksomhed, og mangen gang formenes endogså dette dem, fordi deres gerning er rettet mod det mest skjulte og hemmelighedsfulde i menneskets indre."

En lille stund hengik i tavshed, idet vi begge overgav os til vore stille betragtninger, derpå tog Hvidbjørn atter til orde: "Hovedsagen ved al vor gerning, den være nu af synlig eller

usynlig art, er dog, at den ret levende fylder os, så at vi, trods al besvær og møje og ulempe, som vi har af den, dog alligevel har vor glæde og opmuntring af den. Ære og berømmelse, som der tales så meget om, kan være meget godt, men det er dog først nummer to; nummer ét er og bliver dog altid det, at vi selv føler sand og levende deltagelse for vor gerning. Og dette er det skønne og herlige ved menneskelivet, at der er ingen gerning så lille og ubetydelig, uden at den kan fylde sindet med tilfredshed, når den øves på rette måde, frem for alt med sand kærlighed. Men jeg for mit vedkommende takker Gud for, at han har gjort mig til billedhugger, thi der er dog ingen, der kommer idealernes verden så nær som han."

Med samtaler af denne og lignende art underholdt Hvidbjørn og jeg os ofte og bestyrkede herved venskabsbåndet end mere mellem os. Desværre var der ét emne, som jeg ikke turde berøre, og det var netop det, som jeg havde mest lyst til at tale om – Valborg. Jeg havde ganske sikkert ventet, at Hvidbjørn ville have fortsat det bekendtskab, som han havde begyndt ude på landet, men det skete ikke. Et par gange havde jeg foreslået ham, at vi skulle aflægge et besøg hos min svigermoder, han havde takket derfor uden dog at gøre alvor deraf. Måske det var en fin følelse, som holdt ham tilbage, så længe svigerfader endnu var borte, hvad jeg dog fandt alt for overdrevent. Jeg havde forsøgt at henlede samtalen på Valborg, men Hvidbjørn fortsatte sit arbejde uden at svare – selv da jeg fortalte ham, at hun var syg, sagde han blot: "Det var jo kedeligt!" og gav sig straks derpå til at fløjte. Sygdommen havde nu rigtignok ikke stort at sige, thi det var lidt hovedpine, som gik over næste dag,

men det kunne Hvidbjørn jo ikke vide, og jeg fandt det højst besynderligt, at han ikke ytrede større deltagelse.

Min harme over Hvidbjørns ligegyldighed gav jeg luft over for Estrid. "Jeg finder det underligt af Hvidbjørn, at han først ikke i mindste måde lægger dølgsmål på sin kærlighed, og så bagefter, når han mærker, at han har gjort det forønskede indtryk, atter trækker sig tilbage."

"Men hvem siger, at han har gjort det forønskede indtryk?" spurgte Estrid.

"Det kunne da enhver se, som havde øjne i hovedet."

"Folk, der har øjne i hovedet, ser dog så tit fejl," svarede Estrid polisk.

"Du har da rent skiftet mening fra i sommer, eller har du glemt, hvor ivrig du dengang var for at få mig til at tro, at Hvidbjørn var alvorligt forelsket i din søster?"

"Det er så længe siden, det var sommer."

"Er der da forefaldet noget imellem dem?" spurgte jeg ivrigt. "Ved du noget?"

"Jeg ved intet," sagde Estrid og så igen uhyre polisk ud.

"Så har du talt med Valborg," sagde jeg.

"Nej," svarede hun bestemt, "og jeg ved heller ikke, hvad der skulle komme ud deraf."

Jeg så forundret på Estrid, men søgte forgæves at gennemskue hendes rolige ansigt. Havde Hvidbjørn virkelig talt til Valborg og vidste Estrid besked derom, men ville ikke røbe søsterens hemmelighed? Men havde da Estrid ret til at have hemmeligheder for sin mand? Var hun ikke bundet af stærkere pligter over for mig end over for søsteren? Havde jeg ikke ubetinget ret til hendes fulde fortrolighed? – Heldigvis var

jeg i denne tid så optaget af mit arbejde over Thorvaldsens kunst, at jeg ikke fik tid til at gruble videre over disse spørgsmål, men der var ved dem blevet nedlagt et frøkorn i min sjæl, som ved given tid og lejlighed nok kunne spire frem og bringe uheldsvanger frugt. –

– Efteråret skred godt frem. I et par uger havde vi stærke storme og heftige regnskyl, så blev vejret atter smukt og roligt. Estrid og jeg gik en eftermiddag ud i Frederiksberg have, hvor vi ikke havde været i lange tider. Alle blade var gule og røde og prangede i efterårets vidunderlige farvespil, det var, som et hav af guld omgav os på alle sider. Vi standsede på en af broerne og så ud over kanalen, der til begge sider var indhegnet af bladenes gyldenrøde efterårspragt. Derover hvælvede en grålig himmel sig og gav al den skinnende guldglans et eget præg af alvor. Tyst og stille var det, fuglesang hørtes ikke. En stund stod vi selv tavse og lod vore tanker finde hvile i naturens milde ro, da udbrød Estrid med et lille suk: "Hvor forskelligt fra i sommer, da vi vandrede her i den årle morgen, og alt var solskin og sang og liv omkring os! Jeg synes, det er ligesom i går – så hurtigt er sommeren faret hen!"

"Og så hurtigt farer også vort liv hen," svarede jeg, idet jeg så op mod den rolige grå himmel, der stemte sindet til alvor. "Når en række år er gået, vil vi måske atter stå på den samme bro og se ud over kanalen, du som en gammel morlil, jeg støttende mig til en kæp og med kroget ryg og gammelmandshoste, og da vil vi sige til hinanden: 'Det er, ligesom det var i går, vi var unge og muntre – så hurtigt er vort liv gået.'"

"Men det bliver forår igen, og vi skyder nye skud," sagde Estrid. "Den prædiken holder naturen for os hvert år med

samme kraft, at den ånd, som er mægtig nok til at blæse nyt liv i de visne og tørre grene, vil også have magt til at blæse nyt liv i os og rejse os til en salig opstandelse."

Vi gik over broen og vandrede videre i haven, holdende hinanden i hænderne ligesom for at være forvissede om, at vi i liv og død ville holde hinanden fast.

"Ja," sagde jeg efter at have tænkt noget efter i tavshed, "deri tykkes der mig at ligge et stærkt bevis for udødeligheden: naturen gentager stedse sig selv, det er de samme træer og blade og dyr, som kommer frem på ny, og vi ser dem ganske således, som vore forfædre har set dem for tusind år siden. Menneskene derimod kommer ikke igen: Sokrates og Platon, Petrus og Paulus, Shakespeare og Thorvaldsen lever kun én gang, og så ser vi dem aldrig mere."

"Hvad mener du egentlig dermed?" spurgte Estrid.

"Jeg mener, at hvis menneskene ikke var andet end som træernes blade, der afløser hinanden, så måtte de også komme igen ligesom træernes blade. De samme mennesker måtte da leve om igen på ny. Men deri ses naturen og historien at være underkastede forskellige love, at den første stedse gentager sig selv, den sidste idelig frembringer noget nyt."

"Det forstår jeg ikke," sagde Estrid. "Mener du, at vore afdøde skulle komme igen – min stakkels kære broder, som døde i elendighed i det fremmede land, skulle komme igen her på jorden i et nyt liv?"

"Nej, jeg mener lige det modsatte, at han ikke kommer igen, og deri ser jeg et bevis for udødeligheden både for ham og alle os andre, at ingen af os kommer igen, når vi er vandret herfra. Når et bøgetræ er hugget om og brændt, vokser der snart et

andet op i stedet for, som ikke er til at kende derfra, men når et menneske er bortvandret, gentages det aldrig, og deri ser jeg et bevis for, at det må fortsætte sit liv under andre tilværelsesformer, som er os ubekendte."

Atter gik vi i tavshed, indtil jeg brød denne med at sige: "Du nævnede din afdøde broder; hvoraf kommer det, at du aldrig før har talt om ham til mig?"

"Det er således gammel vane," undskyldte Estrid sig. "Da ulykken var sket, bød fader os strengeligen aldrig mere at tale om ham; han ville ikke længere kendes ved ham som fin søn, og moder har aldrig kunnet tåle, at vi nævnede hans navn for hende, så kom hun straks til at græde."

"Har du da aldrig talt om ham?" spurgte jeg forundret.

"Jo, med Valborg har jeg tit talt om ham."

"Hvorfor med Valborg og ikke med mig?" spurgte jeg, idet der atter begyndte at vågne en lille skinsyge mod søsteren. "Kan du ikke tale med mig om alt, hvad du kan tale med Valborg om?"

"Men du kender ham ikke og har aldrig set ham," svarede Estrid sagtmodigt.

"Så kunne du beskrive ham for mig. Kan du tydeligt huske ham?"

"Det kan jeg rigtignok, jeg var jo en halvvoksen pige, da han rejste bort. Han var livlig og munter, rask i alle sine bevægelser; os søstre holdt han nok af at drille lidt, men vi så dog alligevel op til ham med stor beundring."

Estrid vedblev at fortælle om sin broder, medens vi vandrede hjemefter gennem alleen. Mørket begyndte stærkt at falde på.

"Jeg kan dog ikke lide, at din fader aldrig har åbnet sit hjerte for mig om den sag," sagde jeg. "Det er urigtigt således at bære

sin sorg alene; derfor har Gud stillet os sammen, for at vi i forening skulle bære godt og ondt med hinanden. Vil din fader ikke tale til mig, så vil jeg selv bryde isen."

"O, gør det ikke," bad Estrid, "du ved ikke, hvad virkning det kunne have; muligvis det kunne lægge skilsmisse mellem fader og dig. Lad fader hellere gå sine egne veje i det stykke."

Det var næsten blevet mørkt, da vi steg op ad trappen i vort hus. Vi trådte ind i dagligstuen og blev modtaget med et højt velkomstråb. Det var svigerfader, der var kommet tilbage fra Jylland og nu hjerteligt omfavnede os begge.

"Lad mig få lys at se rigtig på jer!" råbte han. "Jeg har længtes så meget efter igen at se jeres kære ansigter – jeg synes næsten, at du er vokset lidt, Nicolai, medens jeg har været borte."

"Det må være i mørket, jeg ser større ud," svarede jeg, "se der kommer Estrid med lys, og så indtager jeg igen min naturlige størrelse. Nå, hvorledes har du så haft det på de jyske banker?"

"Udmærket! i alle måder som jeg ønskede det, når jeg blot havde haft mo'er og jer og børnene derovre. Thi kunsten er fortræffelig, men menneskene er dog endnu bedre; den første kunne man til nød undvære, men de sidste kan man slet ikke være foruden. O, hvor det er dejligt at se dine strålende øjne igen, Estrid – kom og kys din gamle fader, han har længtes så meget efter dig!" Og nu fulgte nye omfavnelser og nye håndtryk.

"Jeg tror, at jeg er blevet ti år yngre derovre," sagde svigerfader og gned sig fornøjet i hænderne, "og synet af jer gør mig atter ti år yngre, det er en hel snes på én gang, det kan hjælpe på en gammel kavaler. Det var dejligt engang igen at så lov at røre penslen og tegne og male og komponere efter

hjertens lyst – færdig blev jeg jo ikke, men om Gud vil, kommer jeg atter derover til næste sommer."

Svigerfader begyndte at fortælle lidt, men afbrød sig straks igen med at spørge: "Og I havde det jo dejligt på landet?"

"Dejligt," svarede jeg, "når kun ikke –" og mine finansers mørke sky steg op og fordunklede erindringens lyse horisont.

"Når kun ikke – hvad?" spurgte svigerfader "jeg forstår en halvkvædet vise – mønterne!" og han tydeliggjorde sine tanker ved en meget betegnende bevægelse med fingrene.

"Det blev dyrere, end jeg havde ventet," svarede jeg i en spagfærdig tone.

"Det gør sligt altid," sagde svigerfader med erfaringens sikre overbevisning. "Hvor stort er vel hullet?"

"Omtrent hundrede rigsdaler," sukkede jeg.

"Hvilket mærkeligt træf!" udbrød svigerfader, "netop hvad jeg har i min tegnebog." Dermed tog han denne op af lommen og lagde tvende hundredkronesedler foran sig, hvilke han derpå skød over til Estrid og mig med de ord: "Akkurat én til hver!"

"Det er da vel ikke din mening at give os dem?" sagde jeg.

"Tilforladelig er det så. Eller tror du kun, jeg vil lade jer lugte lidt til dem, for så atter at stikke dem i min lomme? Nej fy, sådan en gnier er jeg dog heller ikke."

"Jeg kan virkelig ikke modtage dem –"

"Så kan Estrid tage imod dem, hun er min datter, som jeg kan give, hvad jeg vil. Du skammer dig ikke for at modtage en gave af din fader, vel mit barn?"

"Det var ikke således ment," genmælede jeg, "men jeg tænkte blot, at der var andre, som kunne have større ret end vi. Svigermoder –"

"Har allerede fået sin del," afbrød svigerfader mig, "og pigebørnene med, selv morbro'er er blevet betænkt. Mo'er hviskede til mig, at det måske kneb lidt for jer, så stak jeg dem til mig for at kunne hjælpe dermed."

"Du skal have tak for din godhed," sagde jeg. "Hvis jeg må modtage dem som et lån –"

"Hvis det navn behager dig mere, må du gerne kalde det således. Så kan du jo betale det tilbage, når du engang er blevet professor i æstetik eller direktør for alle de københavnske museer."

Jeg takkede endnu engang svigerfader, men han sagde: "Ikke noget at takke for. Det er snarere mod mig selv end mod dig, jeg har vist en velgerning, for jeg befinder mig aldrig rigtig vel, når jeg har penge på lommen, det er ligesom de lå og trykkede mig. Derimod når jeg har givet hver skilling bort og ser mine kære velforsørgede, så føler jeg mig fri og let som fuglen i luften."

Vi ville overtale svigerfader til at blive og drikke te hos os, men det var han ikke at formå til. "Jeg lovede bestemt mo'er at komme hjem igen til te," sagde han. "Men kom til os i morgen og spis til middag, så holder jeg efter bordet foredrag over min jyske rejse for en taknemmelig tilhørerkreds." –

– Svigerfaders fornøjelige besøg havde vakt stor glæde hos os begge, og jeg følte mit sind i høj grad lettet ved bevidstheden om, at mine pengesager atter var bragte i den tilbørlige ligevægt. Ved aftensbordet sagde jeg derfor til Estrid: "Hør engang, jeg får en idé."

"Hvad er det?" spurgte Estrid, ikke uden ængstelse for den nye idé.

"Vi vil gøre et lille selskab. Vi har endnu slet ikke haft vore gode venner samlede hos os."

Estrid rystede på hovedet og mente, at nu havde vi nylig været i stor forlegenhed og var netop kommet ud deraf, så var det bedst at give bedre agt for fremtiden.

"Derfor skal vi da ikke leve som et par eneboere," svarede jeg. "Om fjorten dage er det din fødselsdag; det ville være en smuk anledning til at indbyde vore venner." Og da jeg mærkede, at Estrid vedblev at have betænkeligheder, endte jeg med at sige: "Vi kunne jo sove på det, i morgen har du måske andre tanker derom."

Estrid nødtes til at fatte andre tanker, thi jeg vedblev i de følgende dage at trænge ind på hende, indtil hun til sidst samtykkede, og da først det var sket, gik hun med oprigtig iver ind på min idé, og det var os en stor fornøjelse at drøfte, hvem af vore venner der skulle indbydes til denne fest. Ikkun om én person kunne vi ikke komme til enighed – det var Hvidbjørn. Med stor bestemthed erklærede jeg, at jeg ikke ville have ham indbudt sammen med Valborg.

"De have været mere end nok sammen i vort hus i sommer," sagde jeg, "nu får det være nok; jeg vil ikke være årsag i, at Valborg skal gå hele sit liv med et brustent hjerte for hans letsindigheds skyld."

"Men kære ven, her er jo slet ikke tale om brustne hjerter," indvendte Estrid. "Jeg tror, at det vil være Valborg en glæde igen at være sammen med Hvidbjørn, som hun ikke har set i så lang tid."

"Ja, men det er af de meget farlige glæder, og jeg vil intet ansvar påtage mig derfor. Vil du endelig bede Hvidbjørn, så

værs'go, for mig gerne, men i så fald må jeg underrette dig om, at Valborg ikke kan blive budt, thi jeg vil ikke have dem begge på én gang i mit hus."

Alle Estrids forestillinger og bønner hjalp intet, jeg var fast i min tagne beslutning, og min hustru måtte finde sig i, at Hvidbjørn ikke blev indbudt.

Da festdagen nærmede sig, søgte jeg på en fin måde at få at vide af Estrid, om hun havde nogle særlige ønsker, med hvis opfyldelse jeg muligvis kunne overraske hende. Det kom da ud, at der var én ting, som særlig lå hende på hjertet, nemlig at jeg ville skrive et lille digt til hende.

"Et digt?" udbrød jeg forbavset, "men hvor falder du på det?"

"Når du holdt rigtig af mig, kunne du nok gøre det," sagde hun indsmigrende.

"Da forsikrer jeg dig, at der er mange brave ægtemænd, som ikke ville kunne sammenstave to rim til deres hustruer, om det så gjaldt deres liv."

"Ja, når de ikke kan skrive vers, men det kan du. Du har dog skrevet digte til andre, så måtte du også kunne gøre det til mig, når du blot ville."

"Har jeg skrevet digte til andre?"

"Ja, i Nøddebo præstegård, har du glemt det? Balvisen om alle de roser og yndelige blommer!"

"Men den er jo af Gamle og ikke af mig. Hvorledes har du læst dine klassikere? Det er nok bedst, du læser den om igen."

Denne fejltagelse friede mig dog ikke, thi Estrid vedblev at påstå, at når jeg holdt rigtigt af hende, måtte jeg også kunne skrive et digt til hende.

Da jeg næste eftermiddag gik mig en tur i Søndermarken, randt Estrids ord mig i hu. "Man kunne da gerne gøre et forsøg," tænkte jeg, begyndte derpå, fik et par linjer sat sammen, kom i ånde, vedblev at gå og vedblev at digte, og da jeg havde gået Søndermarken en og en halv gang rundt, var digtet færdigt. Jeg gentog det et par gange for mig selv for ikke at glemme det, og gik derpå hjem, meget fornøjet med udbyttet af denne spadseretur.

XII

Så oprandt festdagen. Det var lidt skyet i vejret, solen stod bag tåger, men snart brød den frem i fuld magt og lagde en guldbræmme om de bortvigende skyer, medens himlen hvælvede sig klar og blå foroven, og spurvene kvidrede muntert i de bladløse træer. Da vi så havde drukket te, gik Estrid ud for at give sine ordrer til Ane, og jeg benyttede hendes fraværelse til at dække fødselsdagsbordet. Midt på bordet stillede jeg et lille palmetræ, som skulle smykke hendes blomsterbord; ved siden af dette lagde jeg et silketørklæde og et af Thorvaldsens basreliefs i gibs, foran på bordet lagde jeg mit digt, der var blevet sirligt afskrevet på rosenrødt papir. Et øjeblik efter trådte Estrid atter ind, jeg førte hende hen til bordet, hvor hun straks greb efter det rosenrøde papir.

"Det var det, som du ønskede dig," sagde jeg. "Egentlig skulle jeg have sunget det for din dør i morges under ledsagelse af bas, violin og fløjte, men på grund af tidernes ugunst må du tage til takke med en simpel oplæsning af mig, men derfor er digtet ikke mindre velment." Jeg tog derpå digtet og læste:

Nu løfter dagen sit hoved med glans,
og nattetågerne svinder.
Blegnet er stjernernes funklende krans
for Østens lys, som oprinder.
Du vågner atter, min unge viv,
og opslår øjet med glæde,
og festligt jubler mit tankeliv,
sin rigdom lifligt at kvæde.

O dag med jubel, o morgen med sang!
Velsignet du stedse skal være!
Blandt fejreste dage skal du have rang,
du bragte min hjertenskære;
da spired en rose skær og fin
i livets første skærsommer,
og den alene jeg kalder min
blandt alle de roser og blommer.

Hvor bliver min tanke glad og fri,
når blot din røst jeg fornemmer.
Den toner for mig som en blid melodi
af sødeste englestemmer;
ved lys af dit øjes milde skin
med strålerne rene og klare,
det er mig, som så jeg i Himmerig ind
med hele Guds engleskare.

Ja du er mit hjertes dyreste skat,
af hvad denne Jord har i eje;
min sol om dagen, min stjerne ved nat
med lys over alle mine veje,
min skyggende skov, min spejlklare sø,
min rose, min lyst, min udkårne,
mine drømmes gyldne eventyr-ø
med knejsende slotte og tårne.

Gud signe den dag, som dig kaldte frem!
Han lade den ofte oprinde
lysnende over vort kærligheds hjem
med jubel og fest herinde!
Han føje det af sin nåde så,
at banen vi vandre tilsammen,
og at vi omsider livskronen få
i Himmerigs fryd og gammen!

Efter endt oplæsning så jeg op og bemærkede, at Estrid havde tårer i øjnene. Hun lagde sit hoved på min skulder og hviskede: "Holder du virkelig så meget af mig?"

Jeg svarede med et kys og sagde derpå: "Og hvorfor skulle jeg ikke holde så meget af dig?"

"Jeg kan aldrig ret tænke mig det. Når jeg ser dig så fordybet i dine bøger eller så optaget af dine museer, så kan jeg ikke lade være at tænke, at der er noget, som stærkere fængsler dit sind og hu, end jeg formår det."

"Begynder du nu at blive skinsyg på museerne? Nej vær du kun rolig, den allerskønneste museums-mærkværdighed har jeg herhjemme, og det er min egen søde Basilisk. – Men kom nu og se på de andre gaver!"

"Å, lad mig læse digtet engang endnu, det er så smukt!"

Det havde jeg naturligvis intet imod, Estrid læste atter digtet, og derpå viste jeg hende de andre gaver.

"Se hvor mange smukke ting!" udbrød hun glad, "og alt det har du gået og tænkt på til mig! Du skal have et kys for hver af gaverne, men for digtet skal du have tre."

En stærk klokkeringning hørtes, og straks efter kom Ane ind og meldte, at der stod et rosentræ ganske alene ude på gangen.

"Det var en mærkelig gæst," sagde jeg, "så er det bedst, jeg går ud og tager imod ham."

Netop som jeg kom ud til rosentræet, hørte jeg trin på de nederste trappetrin og derpå gadedøren slås hurtigt i. Jeg tog træet og bar det ind.

"Hvilket dejligt træ!" sagde Estrid. "Det er vist fra fader og moder eller mine søstre."

Op ad formiddagen indfandt imidlertid søstrene sig og medbragte nogle smågaver, men de vidste ingen besked om rosentræet: "Fra fader og moder er det heller ikke," tilføjede de. Jeg var lidt forstemt, thi det er slet ikke så fornøjeligt, at ens hustru modtager navnløse gaver fra en ukendt giver. Søstrene gik hjem efter et kort besøg, de skulle jo atter gæste os om aftenen.

"Mon det skulle være fra morbro'er?" spurgte jeg, da vi var alene, idet jeg tilkastede træet et par temmelig uvenlige øjekast.

"Det kan jeg aldrig tro," sagde Estrid, "han ville nok sætte sit navn ved."

"Jeg kunne have lyst til atter at sætte det ud på trappen og så lade, hvem der vil, tage det."

"Det var synd mod det smukke træ," mente Estrid. "Nej, lad os hellere beholde det; når den ukendte giver kommer, vil han sikkert røbe sig." Herved blev det foreløbig. Noget efter indfandt Hvidbjørn sig for at bringe sin lykønskning.

"Hvoraf ved du, at det er Estrids fødselsdag i dag?" spurgte jeg.

"Jeg mødte morbro'er i forgårs, og han fortalte mig det."

"Her skal du se et tosset rosentræ, Estrid har fået," sagde jeg ærgerlig.

"Hvorfor er det så tosset?"

"Fordi vi ved ikke, fra hvem det er. Finder du det ikke meget taktløst at sende en navnløs gave til en gift kone?"

Hvidbjørn så lidt forlegen ud, og jeg råbte: "Hør, det er bestemt dig, der har sendt det – det kan ikke nytte, at du nægter det, for jeg kan godt se det på dig."

Så måtte Hvidbjørn gå til bekendelse, at det virkelig var fra ham, han havde ikke ment noget ondt dermed.

"Når det er fra dig, gør det ikke noget," sagde jeg, og nu takkede vi ham begge meget for den smukke gave.

"Vi venter nogle af vore venner hos os i aften," sagde Estrid, "har De ikke lyst at komme med?"

Det var snildt gjort af Estrid, thi nu fik hun indbudt både Hvidbjørn og Valborg, og jeg kunne jo intet sige dertil; Hvidbjørn takkede og lovede at komme.

"Det var mod vor aftale," sagde jeg, da han var gået.

"Men jeg kunne dog ikke gøre andet, når han havde været så artig at tænke på os," sagde Estrid med en uskyldig mine, bag hvilken dog et skælmsk smil lyste frem. Jeg var alt for glad til at bevare nogen vrede derover.

Og nu måtte Estrid ud i køkkenet for at blive færdig med sine tilberedelser til festen om aftenen. Den store æblekage med flødeskum på var allerede færdig, og den havde hun vist mig med megen triumf som aftenens stolthed. Nu skulle hun til at koge krustader [Note 19)]. Denne beskæftigelse var for mig alt for tillokkende, til at jeg kunne holde mig derfra. Hvert øjeblik var jeg ude i køkkenet for at se til Estrid og krustaderne og dernæst meddele mine gode råd. Følgen heraf var, at det første sæt krustader, som blev trukket frem, var mislykket. Herved

opildnedes min iver endnu mere, jeg ville endelig selv forestå tillavningen, thi jeg var vis på, at forsøget var mislykket, fordi ledelsen ikke ganske havde været overgivet til mig. Til lykke for krustaderne traf det sig imidlertid så heldigt, at jeg ikke længere kunne blive hjemme, da det var tid for mig at varetage min skolegerning.

Da jeg ved middagstid atter vendte tilbage fra denne og hurtigt sprang op ad trapperne, indhentede jeg morbro'er, som med en langsommere gang arbejdede sig op ad dem, bærende en stor blå æske i den ene hånd.

"Goddag, morbro'er," råbte jeg til ham. "Vil du spise til middag hos os i dag?"

"Nej tak," svarede han, "jeg kommer til jer i aften."

"Hvad har du i den store æske der?"

"Det er en overraskelse, som I skal få at se i aften. Nu stiller jeg den blot ind i dit værelse, og så løber jeg straks igen."

Jeg lukkede ham ind i mit værelse, han satte æsken ind under mit skrivebord og sagde fornøjet: "Se så, lad den nu stå der – men rør bare ikke ved den!"

"Hør, morbro'er," sagde jeg, "der er da vel ikke et fyrværkeri i den eller noget sådant, der måske står og knalder af herinde?"

"Vær du rolig – den knalder ikke af, før jeg vil have det."

"Altså dog noget, der knalder – morbro'er, morbro'er, blot du ikke volder nogen ulykke dermed!" sagde jeg ængstelig og viste stor tilbøjelighed til at åbne æsken. Morbro'er holdt mig dog tilbage: "Du kan være ganske tryg, den hverken snerrer eller bider. – Farvel! – Det er ellers kedeligt, jeg har en styg hovedpine i dag."

"Hvor kan det være? Har du arbejdet for meget?" spurgte jeg deltagende, skønt jeg rigtignok ikke kunne forstå, hvad det skulle være for et arbejde, som havde anstrengt morbro'er i den grad.

"Det er nervøst," svarede han, "det kommer vist af den tykke luft."

"Men det er jo solskin i dag," indvendte jeg.

"Ja, så kommer det af solskinnet, måske jeg så bliver fri for den i aften. Farvel, hils din søde hustru!"

– Om eftermiddagen holdt Estrid og jeg mørkning sammen. Jeg satte mig i sofaen ved hendes side, vi lukkede kakkelovnsdøren op, så flammerne derinde lyste op i hele stuen med deres uroligt viftende luer, og så begyndte vi at fortælle den evigt mærkelige historie, som Estrid aldrig kunne blive ked af at høre, hvorledes vi to havde lært hinanden at kende, og at drøfte det endnu mærkeligere fænomen, at for tre år siden havde vi ikke kendt det mindste til hinanden, ja end ikke anet hinandens tilværelse.

En stærk ringen afbrød disse betragtninger. Det var Estrids søstre.

"Har I ikke fader og moder med jer?"

"De kommer kørende siden, men vi ville helst gå."

"Det skal nu være så grumme fint med dem," sagde jeg, "men så er det da bedst at få lampen tændt, thi det er ikke fint at modtage sine gæster i mørke."

Men Sophie og Johanne fandt det så hyggeligt med lyset af kakkelovnsilden i tusmørket og bad om at beholde denne belysning. Snart efter ringede det atter, og så kom Corpus Juris med Andrea Margrethe. Den første overbragte sin lykønskning i

sirlige ord, og ledsagede den med en liden syæske i form af en rejsekuffert.

"Nu må vi sandelig have lys på møllen," sagde jeg, og så blev lampen tændt.

Den næste, der kom, var morbro'er. Han klagede endnu stedse over sin hovedpine, der ikke var aftaget. Jeg foreslog ham at lægge sig lidt ind på min sofa, og det var han da også villig til.

"Du skulle gnide panden med eau-de-cologne; du kan tage flasken på mit skrivebord. Bi lidt, så skal jeg tænde et lys til dig."

"Nej lad mig hellere være i mørket; lyset skærer så stærkt i øjnene."

Så gik morbro'er ind i mit værelse, og døren blev lukket i efter ham. Nu indfandt vore øvrige gæster sig, svigerforældrene, Hvidbjørn, nogle venner og veninder. Jeg havde nok at gøre med at opfylde mine pligter som vært, at modtage gæsterne og holde samtalen vedlige, og over alt dette glemte jeg morbro'er, der var faldet i søvn inde i mit værelse.

Jeg havde fået mine gæster bragt til sæde, og Corpus Juris underholdt dem med et veltalende foredrag over den engelske handelspolitik: jeg hørte kun lidet efter, men var glad over, at de andre fulgte det med stor opmærksomhed. Midt under foredraget gik døren op, og morbro'er trådte ind, bukkende og smilende huldsaligt over hele ansigtet. Ved synet af ham brast selskabet i skoggerlatter. Corpus Juris blev ærgerlig over denne mangel på opmærksomhed, vendte sig om, så morbro'er og brast selv i latter. Morbro'er vedblev at bukke og smile, veltilfreds med den munterhed, hans komme frembragte.

"Morbro'er!" råbte jeg halvkvalt af latter, "er det overraskelsen, du lovede os i formiddags?"

"Hvilket? Hvad?" spurgte morbro'er, der nu selv blev mere overrasket end nogen af os andre.

"Kom og se!" sagde jeg og trak morbro'er hen foran spejlet.

Ved at se sit ansigt i spejlet fo'r morbro'er så forskrækket tilbage, som om han havde set et medusahoved derinde.

"Blækflasken!" råbte han, medens en ny lattersalve brød løs bag ved ham, thi nu forstod vi sagens sammenhæng. I mørket havde han taget fejl af de to flasker og gnedet panden ind med blæk i stedet for med eau-de-cologne.

Morbro'er så græsselig ud. Panden og tindingerne var kulsorte, medens en enkelt dråbe lig en duggende regn var løbet ned over kinderne, ja havde endog nået helt ned på hans krave. Jeg førte ham straks ud til vasken i køkkenet, vi lånte grøn sæbe hos Ane og begyndte nu at gnide, skure og tvætte, så både sved og sæbe stod ud af morbro'er derved. Det værste fik vi taget bort, men nogle mørke pletter blev dog siddende tilbage, der svævede lig truende uvejrsskyer over morbro'ers pande. Heldigt var det imidlertid, at hovedpinen over alt dette var ophørt, og morbro'er atter vandt sit gode humør tilbage.

Corpus Juris' foredrag blev ikke fortsat, dertil var stemningen blevet alt for oprømt. Latter og højrøstet tale fyldte de små værelser med sådan larm, at den engelske handelspolitik redningsløst ville være druknet deri, om Corpus Juris havde været så uforsigtig atter at føre den frem.

Så kom Estrid ind og hviskede til mig, at teen var færdig, om vi havde lyst til at gå til bords. Jeg gik hen til svigermoder og bød hende min arm, idet jeg med høj røst opfordrede herrerne til at tage damer og følge med til bords.

Hvidbjørn førte Estrid til bords. "Det var snildt," tænkte jeg, og så mig om efter Valborg. Hende havde Corpus Juris taget til sin dame og underholdt hende så ivrigt, at hun ikke engang kunne få tid til at kaste et blik over til Hvidbjørn.

Måltidet og samtalen var godt i gang, da jeg hørte et dump ude i køkkenet.

"Der var vist noget, som gik galt," hviskede svigermoder til mig.

Jeg så over til Estrid – hun løb i samme øjeblik ud af døren. Jeg blev siddende lidt og ventede, men da hun ikke kom tilbage, blev min uro for stærk, jeg rejste mig uden støj fra min plads og listede mig ud i køkkenet. Der lå æblekagen, aftenens stolthed, midt på gulvet og flød i sit flødeskum, medens Estrid og Ane som to sorgens genier stod og stirrede på den med et udtryk af håbløs fortvivlelse.

"Hvordan er det gået til?" spurgte jeg, skønt det var et temmelig overflødigt spørgsmål, thi det var let nok at forstå, at Ane havde tabt æblekagen ved at bære den over gulvet. Ane trak sig imidlertid ud af forlegenheden ved at skænde på Estrid. "Det er såmænd fordi fruen ville have den på det lille fad. Havde fruen blot fulgt mit råd og sat den på det store, så var dette ikke sket, men da nu fruen – –" således snakkede hun videre, medens Estrid og jeg fæstede sorgfulde blikke på den forulykkede æblekage uden at give videre agt på hendes tale.

Andrea Margrethe, der havde anet uråd, kom ud til os for at se, hvad der var på færde. Vi fortalte hende, hvad der var sket.

"Ja, kære venner," svarede hun, "det kan jeg nok selv se. Men det hjælper jo ikke, at I står og ser på den, dermed kommer I ikke videre."

Estrid sagde i en bedrøvelig tone, at der var vist ikke mere at gøre ved den ting, æblekagen kunne hun dog umuligt sætte på bordet, og hun havde i øjeblikket intet andet at byde vore gæster.

"Vist ikke," sagde Andrea Margrethe. "Lad os blot få den op igen og se rigtigt på den – – nå ja, den er revnet lidt i midten, men kan nok presses sammen igen – flødeskummet må naturligvis skrabes af alt sammen, men når du strør et tykt lag sukker ovenpå, så er der såmænd ingen, der kan se, at den har taget nogen skade, når blot Nicolai lader være at tale derom."

Det lovede jeg naturligvis. Jeg ville gerne være forblevet i køkkenet for at være behjælpelig ved æblekagens restauration, men Andrea Margrethe drev mig bort derfra og sagde, at det kunne hun og Estrid godt besørge alene, jeg skulle derimod gå ind til gæsterne, thi det skikkede sig ikke, at vært og værtinde var borte på én gang.

Jeg gik atter ind og vel var det, thi samtalen var i færd med at gå i stå. Den eneste, som endnu talte, var Corpus Juris, der ligesom kaptajnen på det synkende skib i søslaget anså det for sin pligt at fyre, så længe han endnu var oven vande.

"Der er da ikke sket noget uheld?" spurgte svigerfader mig over bordet.

"Alt er i orden," svarede jeg frejdigt. "Er der ingen, der skal have mere? – Å Hvidbjørn, vær så god at sende den sildesalat videre, som er landet nede hos dig!"

Snart efter indfandt Estrid og Andrea Margrethe sig, og til sidst til min store glæde æblekagen. Den strålede så rent i sit hvide sukkerlag, at intet menneske skulle ane, hvilken overlast den havde lidt. Brød og smør og sildesalat og øvrige tilbehør

blev taget bort. Dugen strålede hvid og ren, og jeg satte "kardinalen" i bevægelse.

En munter og festlig stemning besjælede os alle, samtalen gik muntert og let, vittigheder faldt ved den ene ende af bordet og blev besvaret fra den modsatte – da blev det gode samlag på en ublid måde afbrudt ved en disput mellem Corpus Juris og mig. Hvorledes denne opkom, ved jeg ikke – jeg tror næsten, at Hvidbjørn gav den uskyldige anledning dertil ved at fortælle om et portræt, som han havde set i Amsterdam, og hvilket han troede forestillede Cort Adeler. Nu må man vide, at Corpus Juris bærer gammelt nag til denne søhelt, uden at det er mig bekendt, at Cort Adeler i mindste måde har givet ham anledning dertil. Allerede tidligere havde vi fægtet en dyst om dette emne, men var blot begge blevet så meget mere hårdnakkede ved vor mening. Næppe hørte Corpus Juris navnet udtale, før han sagde så højt, at det kunne høres over hele bordet: "Å, det portræt har naturligvis været bare humbug og vindmageri som alt, hvad der kommer fra den kant."

"Hvad behager?" spurgte Hvidbjørn studsende, idet han opfattede ordene således, som om der ved "den kant" blev sigtet til ham.

Jeg gav imidlertid ikke Corpus Juris tid til at opklare denne misforståelse, thi jeg betragtede den faldne ytring som en handske, kastet til mig. Jeg tog den øjeblikkelig op og sagde så lydeligt, at det også kunne høres af alle: "Ilde står det til i Danmark, når vore berømmelige helte omtales på den måde og det af folk, som næppe har set stort andet af verden end deres egen lille tue og derfor mener at kunne måle alt efter den."

Det sidste behøvede jeg nu ikke at sige, for Corpus Juris kunne jo lige så vel have lov at have sin mening som jeg min. Men det er bekendt nok, at når man kommer i disput, har man altid mest lyst til at føre striden over på de stridende personligheder.

Corpus Juris blev ikke svar skyldig, og nu faldt ordene skarpt på hinanden, hele det øvrige selskab forstummede og fulgte os to kæmpende, men det var tydeligt, at jeg havde alle damerne på min side, som mere end én gang gav deres bifald til kende, når jeg med fyrig varme havde ført Cort Adelers sag. Dette gjorde Corpus Juris end mere ilter, thi han er ellers altid vant til at henrive damerne med sin veltalenhed, og det harmede ham, at jeg nu aldeles skulle tage luven fra ham. Han lod ord falde om gække og unge tåber, som intet skøn har på en ægte historisk kritik, men tror at kunne måle og veje historien efter deres barnagtige fantasier. Hertil svarede jeg, at den nødvendige betingelse for at forstå det store og ædle er at have noget deraf i sit hjerte, men når man selv er en filister, vil endog historiens mest glimrende bedrifter svinde ind til små hverdagsbegivenheder, thi, sluttede jeg min tale med anvendelse af et citat som et slags trumf, hvilken modstanderen ikke kan stikke: "Det er et sandt ord, som den store tænker Kant har sagt: vi ser tingene ikke, som *de* er, men som *vi* er."

Striden begyndte at blive uhyggelig for de tilstedeværende, og det var derfor meget fornuftigt af svigerfader, at han på én gang greb sit glas, løftede det i vejret og sagde: "Ja, mine venner! vi er dog egentlig ikke kommet sammen for at sige hinanden ubehageligheder, men for at fejre en festdag. Lad os derfor – –"

Her blev han afbrudt af Corpus Juris, og havde jeg før været fuld af vrede mod ham, så måtte jeg nu beundre den ægte gentlemans-lethed, hvormed han forstod at betvinge sin heftighed og atter gøre sig til herre over situationen.

"Undskyld," sagde han, idet han sprang op fra sin plads, "den skål må jeg få lov at udbringe. Jeg håber, at selskabet ikke tager forargelse af den strid, som nys blev ført; de ved sikkert alle, at broder Nicolai og jeg ikke mener hinanden det så ilde, men vi er begge som to svovlstikker, der straks futter af, når man støder dem lidt hårdt mod hinanden." (Hør! Hør! råbte morbro'er). "Fordum havde vi vor kære broder Christopher, der forstod at lade vore differentier gå op i en højere enhed, men nu sidder han langt fra os ovre i sin jyske præstegård. Godt er det da, at du, min broder, har taget dig en hustru, hvis elskelige mildhed får al strid til at forstumme. Må jeg bede Dem, mine damer og herrer, om at tømme et glas for vor unge værtinde, hvis milde blik hviler over os som et solblink på en tidlig vårdag, og hvis stemmes klang lyder yndefuldt for os som droslens slag i den fredsæle bøgeskov. En skål for hende, hvis væsens ynde lægger skønhed og solglans over dette hjem!"

Denne skål udsonede mig ganske med Corpus Juris. Medens de andre klinkede med Estrid, ilede jeg hen til ham, trykkede hans hånd hjerteligt og sagde: "Tak skal du have for den skål; den var som talt ud af mit hjerte. Ja du har ret, vi er som svovlstikker, men heldigvis er vor vrede også lige så hurtigt udbrændt som en svovlstik."

Og hermed havde tordenvejret udladt sig. Den kvægende, friske luft, som altid kendes efter et sådant, viste sig her i den fornøjelige stemning, som udbredte sig over os alle. Skåler

påfulgte, den ene efter den anden. Jeg udbragte en skål for svigermoder i nær tilslutning til den foregående, thi det er moderen, som fortjener tak, når døtrene arter sig vel – Corpus Juris udbragte en skål for svigerfader og denne atter for mine brødre med beklagelse over, at kun den ene af disse var til stede. Så udbragte Hvidbjørn en skål for mig, "thi," sagde han, "vi har alle ønsket husfruen til lykke i dag, men det var dog meget rimeligere at ønske manden til lykke, fordi han har vundet en sådan perle, hvis besiddelse vi alle må misunde ham."

"Hør! Hør!" råbte jeg og slog med min kniv og gaffel i bordet, så glas og flasker dansede en klirrende hopsa rundt omkring. Stemningen blev stedse livligere.

Nu rejste morbro'er sig og bad om ordet. Der svævede et bredt smil over hans læber, som dannede en snurrig modsætning til de dunkle blækskyer, der svævede over hans pande. "Jeg vil takke vært og værtinde," sagde han, "fordi de i rette tid har givet os noget at spise. Jeg ved intet ynkeligere end disse københavnske aftenselskaber, hvor man først kommer til bords kl. 10 eller 11, halvdød af sult og kedsomhed og ærgrelse. Således gik det mig en aften i forrige uge, da jeg til sidst var så opirret, at jeg gerne kunne have slugt vor lille blegnæbbede vært, der gik omkring og havde sin diaboliske glæde af at se sine gæster lige så forsultne som han selv. Og da vi så endelig havde fået noget i livet, blev vi straks kørt på porten, netop som gemytligheden skulle begynde. Det kalder jeg rigtignok en ynkelig fornøjelse! Nej, man skal give folk at spise, så snart de kommer sammen, så bliver de straks gemytlige og kommer i godt humør, således som vi alle er i aften, og det kan vi takke vor brave vært og elskværdige værtinde for! De leve!"

Et tordnende hurra blandet med dundrende hør! hør! belønnede morbro'er for hans tale. Han satte sig ned, hilsende, blinkende, nikkende til alle sider, og det var utvivlsomt, at han for sit vedkommende var nået op til gemytlighedens attråede højde. Jeg takkede for skålen og bad vore gæster være forvissede om, at så længe Estrid og jeg stod ved roret, skulle de aldrig i vort hus komme til et ynkeligt københavnsk aftenselskab.

Efter at endnu et par skåler var udbragt, bad jeg gæsterne tage til takke, vi klinkede endnu engang med hinanden og forføjede os derpå atter ind i dagligstuen. Medens vi her ønskede "Velbekomme", kom morbro'er hen til mig og hviskede: "Nu kunne det være på tide at komme med overraskelsen." Denne havde jeg ganske glemt og blev just ikke så meget glad ved at mindes om den, dog var det mig altid en beroligelse, at morbro'er ikke ville være ene om den, men bad mig følge ind med for at være ham behjælpelig. Vi gik ind i min stue, hvor jeg straks så, at gulvet bar spor af morbro'ers uheldige fejltagelse af de to flasker. Han drog nu den hemmelighedsfulde blå æske frem og åbnede den.

Han trak først et stykke sammenfoldet silketøj op, holdt det i vejret og blæste op i det, til det foldede sig ud og blev rundt.

"En ballon!" råbte jeg.

Morbro'er nikkede fornøjet.

"Men hvordan får vi den til vejrs?"

Til svar trak morbro'er en lille flad blikskål op af æsken, hvilken han dernæst befæstede under ballonens åbning. Endelig tog han en lille flaske op med spiritus, som han hældte ud i blikdåsen.

"Når vi nu holder en tændt svovlstik hen til dette," sagde han, "så blusser det op, og så går ballonen. Det er en rigtig Monbelliere."

"Montgolfiere," rettede jeg ham. "Hvor har du fået den fra?"

"Min ven, fyrværker Luigi har lavet den til mig."

"Og du tror virkelig, at den kan gå?"

"Det skal du få at se," svarede morbro'er med stolthed. "Men nu må du først drive dem alle sammen ind i spisestuen, så at vi har dagligstuen til vor rådighed. Så slukker vi lysene derinde og sætter ballonen til vejrs."

"Det bliver et nydeligt syn; blot der var lidt højere til loftet," sagde jeg. "Du behøver vel ikke flere forberedelser?"

"Jeg er færdig. Hele apparatet er så overordentlig simpelt," sagde morbro'er med værdighed i bevidstheden om, at det var ham, der skulle forskaffe selskabet en så udsøgt nydelse.

Jeg gik nu ind og bad selskabet forføje sig ind i en anden stue, medens der forberedtes en overraskelse. Da stuen var blevet tom, flyttede jeg stolene til siden, for at der kunne være bedre plads til at røre sig, slukkede lysene, og råbte ind til morbro'er: "Færdig?"

"Lad gå!" råbte han – hurtigt rev jeg fløjdørene op til spisestuen, hvor hele selskabet flokkede sig for at se det forventede skuespil.

Lidt efter åbnedes døren til min stue: "Nu går ballonen!" råbte morbro'er – og ballonen svævede ind, hævende sig med majestætisk langsomhed op under loftet, hvor den holdt sig stille på et sted som en glødende ildkugle i mørket.

"Å, hvor nydeligt!" lød det i beundrende kor inde fra spisestuen, og i nogle øjeblikke nød vi alle med udelt glæde det

skønne syn.

Men så var der et uroligt hoved, som råbte: "Kan den ikke drive som en rigtig ballon?"

"Jo, vel kan den drive," svarede morbro'er, som ikke ville tåle, at hans ballon skulle have nogen som helst mangel. Han sprang op på en stol og søgte at støde til ballonen for at bringe den i drift.

"Lad hellere være!" råbte jeg, "du kan dog ikke nå den."

"Jo, vist kan jeg så," svarede morbro'er, strakte armen længere ud og – bums! der styrtede han på hovedet ned af stolen, væltende i sit fald et bord og tvende stole. Jeg og et par venner sprang straks til for at hjælpe ham op; medens vi søgte at få ham på benene, hørte jeg et højt angstråb: "Ballonen!" Jeg vendte mig hurtigt om og så i vejret – der var gået ild i ballonen. Jeg fulgte uden betænkning morbro'ers uheldige eksempel og sprang op på en stol for at gribe den, men nu var ballonen kommet i drift og gled brændende i lys lue over mod vinduet.

"Gardinerne! Gardinerne!" råbtes der, og nu tumlede hele selskabet ind, råbende, skrigende, snublende, væltende stole og sig selv. Jeg søgte forgæves at komme frem – og nu nåede ballonen gardinerne, i et nu flammede de op – "Vand! Vand!" råbtes der af herrerne, medens damerne skreg i alle mulige tonarter fra det højeste ih! til det dybeste uh! – selv stod jeg forstenet af skræk over den truende fare – da sås en kæmpeskikkelse henne ved vinduet, det var Hvidbjørn: i et eneste tag rev han de brændende gardiner ned, slog dernæst ballonen i gulvet, og nu styrtede vi alle hen for at træde og trampe på de brændende stumper, indtil hver gnist var slukket.

Dernæst måtte der skaffes liv i et par damer, som var besvimet, men heldigvis snart kom til sig selv igen; så blev morbro'er undersøgt, han havde fået en skramme under det højre øje, men var for øvrigt uskadt. Endelig blev brandskaden besigtiget. Gardinerne var rigtignok gået i løbet, og af ballonen var kun en søndertrådt blikskål tilbage, værelset var fuldt af en sveden brandlugt, men vi var dog glade over at være sluppet så godt derfra, og forskrækkelsen veg snart for en stigende munterhed. Den eneste, som ikke ret ville komme i humør igen, vor morbro'er, han var betydelig flov over den uheldige udgang, som var fulgt efter den glimrende begyndelse; han søgte at redde sig ud af forlegenheden ved at skyde skylden på ballonen og udbrød flere gange: "Hvem kunne nu have troet det om det asen af en ballon?"

Tiden var imidlertid skredet frem, og selskabet begyndte at tage afsked.

"Vil De allerede gå?" spurgte jeg.

"Det er snart midnat!" lød svaret.

"Hvad, er klokken så mange? Farvel da og kom snart igen."

"Farvel! Farvel og tak for denne morsomme aften!" – således lød det fra den ene efter den anden. Til sidst var hele selskabet forsvundet, Estrid og jeg blev alene tilbage i stuen. Jeg gik hen og lukkede et vindue op; vi stod begge i tavshed og så op mod de funklende stjerner. Den dybe tavshed og den friske luft dannede en velgørende modsætning til den støj og uro, hvori vi nys havde tumlet os. Estrid drog et dybt suk.

"Hvad sukker du for?" spurgte jeg.

"Jeg ved ikke selv," svarede hun, "men når jeg ser op mod stjernerne, påkommer der mig altid en underlig længsel."

"Ville du da gerne sidde oppe på en af stjernerne, medens jeg stod her i det åbne vindue og så op til dig?"

"Jeg vil helst være hos dig. ~ men hvor det var godt, at Hvidbjørn var så flink til at rive de brændende gardiner ned!"

"Hvor kommer du nu til at tænke på Hvidbjørn?" spurgte jeg, idet jeg opfattede Estrids ord som en skjult bebrejdelse til mig, at jeg ikke havde været så flink.

"Å, jeg ved ikke – det var ved at se på gardinstængerne her. Men ellers gik jo alting godt, og anretningen var god, ikke sandt? Moder hviskede til mig, at bordet var nydeligt dækket."

"På nær uheldet med æblekagen," sagde jeg. "Men ellers var alt fortræffeligt – dog lad os nu komme til ro, thi det har været en anstrengt dag." –

– I den følgende tid havde jeg meget travlt. Der var blevet en assistentplads ledig ved et af museerne; kunne jeg opnå den, da ville min økonomiske status betydeligt forbedres, og jeg kunne få håb om at sikre mig et "sorgfrit udkomme". Jeg satte derfor alle sejl til, henvendte mig til alle dem, som havde indflydelse på pladsens besættelse og fik foreløbig gode løfter af dem alle sammen. Estrid klagede over, at jeg var så lidt hjemme i denne tid.

"Embedet går for alt, søde Basilisk," trøstede jeg hende.

"Ja, når du får det, men du har det jo ikke endnu."

"Jeg har godt håb om at få det. Nu skal jeg blot tale med etatsråden, det er ham, som slår hovedet på sømmet. Jeg har søgt ham fire gange i ministeriet, og hver gang har jeg fået til svar, at han var gået netop fem minutter, før jeg kom – man kunne næsten tro, at han kunne lugte mit komme og derfor skynder sig bort, for der er nok en anden, som han hellere vil

give pladsen. Men nu i dag vil jeg opsøge løven i dens hule, og prøve, om jeg kan træffe ham i hans bolig."

"Men du kommer vel hjem til te?"

"Du kan være ganske rolig – etatsråden holder ikke så længe på mig. – Farvel søde Basilisk, pas godt på huset, at ingen kommer og tager dig, medens jeg er borte!"

Det var en sludfuld og regnkold november eftermiddag. Mørket var alt faldet på, og lygterne blev tændt. Jeg knappede min frakke tæt til og løb hurtigt ned ad alleen og Vesterbro. Ved skydebanen mødte jeg morbro'er. Jeg ville skynde mig forbi ham for ikke at opholdes af hans snaksomhed, men han havde allerede fået øje på mig.

"Hvor skal du hen i sådan fart?" spurgte han.

"I forretninger," svarede jeg.

"Og jeg skulle netop ud at besøge jer."

"Det var uheldigt, men du træffer da Estrid hjemme."

"Er hun alene?" spurgte morbro'er.

"Ja, hvem skulle være hos hende, når jeg ikke er der?"

"Å, din ven Hvidbjørn for eksempel; han er jo en slags husven hos jer."

"Hvad mener du med det?"

"Jeg mener én, som underholder konen, når manden er ude. – Nå nå, du behøver ikke at se så bistert på mig, der er jo intet ondt i det."

"Dum snak!" sagde jeg ærgerlig. "Hvidbjørn har desuden ikke været hos os i de sidste fjorten dage."

"Ikke det? Da er det ikke længere siden end i forgårs, at jeg traf ham i et formiddagsbesøg hos Estrid. Men du har hastværk, og jeg vil ikke opholde dig. Farvel!"

"Det tossede menneske skal altid lade munden løbe med sin tankeløse snak," tænkte jeg ved mig selv, idet jeg gik videre. Men den tankeløse snak havde dog givet mig noget at tænke på – den var måske ikke så tankeløs endda. Af børn og tåber er det jo, man skal høre sandheden.

Havde Hvidbjørn virkelig besøgt Estrid i forgårs? Det havde hun ikke sagt mig et ord om, og hun plejede dog ellers altid at fortælle mig, hvad der hændtes i min fraværelse. Hm! hm! det var dog underligt! Havde han været én gang hos hende, uden at hun fortalte mig det, kunne han også have været der flere gange uden mit vidende!

Jeg gik videre. Men etatsråden og mit besøg hos ham havde jeg glemt; jeg tænkte kun på Hvidbjørn og Estrid.

Jeg overtænkte hele forholdet nøje fra den første tid, Hvidbjørn var begyndt at komme i vort hus. Estrid havde altid vist ham interesse – dog ikke større end den, hun skyldte mine venner. Senere havde hun til sine tider vist ham en vis koldsindighed, men den kunne være forstilt – – og nu Hvidbjørns forhold til Valborg, det kunne være et maskespil for at gøre mig desto tryggere. Og nu kom jeg pludselig til at tænke på rosentræet, som Hvidbjørn havde sendt til Estrid til hendes fødselsdag – og hvorledes han i sin skåltale til mig havde kaldt hende "en perle, som man måtte misunde mig" – og hvorledes hun om aftenen havde set op til stjernerne og sukket – og hun havde sagt, at Hvidbjørn var flink, flinkere end jeg – – –

"Det er løgn alt sammen!" råbte jeg ganske højt og stampede i brostenene, så de forbigående forundret vendte sig om og så efter mig.

Jeg blev lidt flov og gik videre. Det var næsten, som om mit udråb havde bortskræmt alle de onde tanker; jeg skammede mig over, at jeg kunne lade sådant opkomme i mit sind.

Men lidt efter lidt kom de samme tanker listende igen, den ene efter den anden, de kom lydløst som skygger og genfærd og hang sig over mig med blytung vægt. "Forstilt koldsindighed – rosentræet – perlen – hun så op til stjernerne og sukkede – hun modtager besøg af ham uden at sige mig det": det var temaet, hvorover mine tanker varierede i det uendelige. Jeg søgte at ryste dem af mig, men de hang kun desto fastere.

På Vesterbros Passage standsede jeg. Lygterne glimtede mat gennem tågen og mørket; hvad ville jeg ikke give for en lysende tanke, som kunne føre mig ud af dette vildrede på ret vej!

Pludselig kom den lysende tanke: gå hjem til Estrid og tal med hende og få forklaring på det alt sammen!

Det var en god beslutning. Jeg vendte mig hurtigt om og gik rask hjem. Ad Vesterbro gik det med stormskridt: nu skulle jeg snart få gådens opløsning.

Men da jeg kom til Frederiksberg allé, blev jeg atter tvivlrådig og sagtnede mine skridt. Hvilken gåde ville jeg have opløst? Hvis der nu slet ingen gåde var? Hvis det hele var en ugrundet skinsyge, en latterlig skinsyge, dobbelt latterlig hos mig, der så ofte havde spottet skinsygen som det tåbeligste og urimeligste! Og nu blev jeg selv skinsyg uden skygge af grund, anden end den, at Hvidbjørn havde været i besøg, medens jeg var ude, og det havde Estrid glemt at sige mig.

Nej, jeg ville slet intet sige, slet ikke tale derom, det var jo kun at gøre mig selv latterlig. Og dog – –

Nu stod jeg uden for vort hjem og så op til vinduerne. Gardinerne var trukket for, men der var lys i stuen. Der stod jeg i et slemt dilemma: *enten* sagde jeg intet, men fik da heller intet at vide, blev i den samme uvished – eller jeg sagde alt til Estrid, men gjorde mig da måske selv til latter ved en tåbelig og ugrundet skinsyge.

"Nu ved jeg, hvorledes jeg vil bære mig ad," sagde jeg til mig selv efter nogen overvejelse. "Jeg vil slet intet sige, men blot se på Estrid, se rolig og alvorlig på hende. Kan hun da se på mig igen uden at skifte farve, se på mig med et klart og uskyldigt blik, så er alting godt – og så vil jeg knække halsen på morbro'er den første gang, jeg møder ham igen."

Det, fandt jeg, var det fornuftigste, og gik roligt op ad trapperne. Forstuedøren stod åben. "Det var besynderligt!" tænkte jeg, "hvorfor mon den ikke er lukket?" Sagte åbnede jeg døren til dagligstuen, et svagt lysskær fra lampen strømmede mig i møde og – – o rædselsfulde syn, som bragte mit blod til at stivne! I sofaen sad Estrid; ved hendes side den troløse den. Hun lagde sit hoved ømt op til hans skulder, han holdt armen om hendes liv. Han vendte ryggen til mig, så jeg kunne ikke se udtrykket i hans ansigt, men det var for den sags skyld det samme, jeg havde set nok – ja, mere end nok.

Lydløst drog jeg døren til. Alt løb rundt for mig, jeg kunne gerne være styrtet til jorden. Så kom jeg atter til besindelse; kold som en marmorstøtte gik jeg igen ned ad trapperne. Hvor jeg ville hen, vidste jeg ikke; jeg vidste kun det, at deroppe havde jeg ikke mere at gøre. Eller skulle jeg tale med Estrid, afkræve hende en forklaring? Som om ikke, hvad jeg havde set med mine egne øjne, råbte højere end enhver forklaring!

Jeg gik som en automat, som et menneske, man har taget både hjerte og hjerne ud af, og som hverken kan føle eller tænke. Rundt om mig var mørk nat, men inden i mig var det endnu mørkere.

Til sidst fandt jeg mig selv siddende på en bænk. Foran mig glimtede noget dunkelt vand med et svagt lysskær, jeg så nøgne træer og bladløse grene. Jeg var kommet ind i Frederiksberg have.

Frederiksberg have! Stedet for så mange glade vandringer i vort ægteskabs første dage! Hvor livet havde jublet omkring mig og i mig, fuglene havde sunget, solen havde skinnet. Himlen hvælvet sig blå over vore hoveder, og jeg var selv i den syvende himmel af glæde – og nu gik jeg atter her i mørket, i kulden, med dødens bitterhed i hjertet – var det virkelig mig, den selvsamme, som engang fandt, at mit bryst var for trangt til at rumme al den glæde, som var i mig!

Estrid! dyrebare navn, som for mig indesluttede alt ædelt, alt elskeligt, alt rent, alt trofast og dyrebart, og nu – – – pludselig skød et nyt navn sig op for mine tanker: Basilisk! således havde jeg kaldt hende i kærlighedens spøgende leg, og nu vendte dette navn sig med virkelighedens skærende alvor mod mig og gennemborede mit hjerte, thi som en sand basilisk havde hun dræbt al min livsglæde.

Hjem ville jeg ikke gå, thi over mit hjem hvilede nu vanhelligelsens forbandelse. Jeg ville gå ind til byen og der tage mit natteleje på et eller andet gæstgiveri. Næste morgen ville jeg gå ombord på et dampskib og sejle – – Malmø? ja hvorfor ikke? Der var jeg nær hjemmet og dog borte fra hjemmet, i en fremmed by, hvor ingen kendte mig og ingen agtede på mig. Jeg

måtte have fuldstændig ensomhed, jeg ville ikke se eller tale med noget menneske, som jeg kendte, jeg havde mistet tro og tillid til alle. Ikkun til svigerfader ville jeg skrive et par ord, at jeg var rejst bort; til Estrid ville jeg ikke skrive, hendes samvittighed ville nok forklare hende årsagen til min udebliven. Hvorledes forholdet i fremtiden skulle blive mellem os to, derpå kunne jeg i øjeblikket ikke engang tænke, men måske jeg siden kunne komme til en god og sikker plan.

Denne beslutning tyktes mig den bedste. Jeg gik hurtigt ud af haven og gennem alleen. Da jeg kom forbi min bolig, vendte jeg hovedet til den anden side for ikke at se det forhadte sted. I samme øjeblik følte jeg et kraftigt håndtag i min skulder.

"Endelig finder jeg dig! Hvad lister du om for som en tyv og stimand?"

Det var Hvidbjørn. Jeg bøjede af til siden og sagde kort: "Lad mig gå!"

"Nej, sandelig lader jeg dig ikke gå," Svarede Hvidbjørn, idet han holdt godt fast i mig. "Det er jo netop derfor, jeg har søgt dig op. Du er min fange og har nu at følge mig."

"Lad mig gå!" gentog jeg atter. "Eller –" og jeg løftede hånden som for at slå ham.

Hvidbjørn slap mig og så forvirret på mig. "Hvordan er det fat med dig? Er du syg – – Se ikke så forbitret på mig, hvad ondt har jeg gjort dig?"

Der var et sådant udtryk af ærligt og trofast venskab i Hvidbjørns smukke åbne ansigt, at jeg ikke kunne udholde at se derpå. Jeg holdt hånden for øjnene og sagde: "Jeg er ulykkelig over al måde."

"Så tal til mig, betro dig til mig! Jeg besværger dig ved alt vort gamle venskab, ved vort broderskab, thi vi er nu mere end venner, vi er brødre. Jeg har i dag fæstet Valborg til min brud."

"Valborg?" udbrød jeg.

"Ja, Valborg. Du må da have været blind på begge dine øjne, når du ikke for længe siden har gættet det."

"Valborg!" gentog jeg, "men Estrid da?"

"Hør, Nicolai, du må jo være forstyrret i hovedet, Estrid er du jo selv gift med – hende kunne jeg da ikke forlove mig med."

"Valborg!" sagde jeg, idet mine tanker gik i et underligt kredsløb, "var det da derfor – –?"

"Hvilket? – – hør, har du haft et syn?"

"Et syn?" gentog jeg, "nu ja, et fælt, et hæsligt, hadefuldt syn – dog lad os ikke tale mere derom!"

"Så skal jeg i stedet for fortælle dig noget overmåde glædeligt og frydefuldt, som nok kan drive mørke tanker bort. Den fortabte søn er kommet hjem."

"Hvilken søn?"

"Svigerfaders søn – Estrid og Valborgs broder."

"Men han er jo død."

"Ikke mere end du og jeg. Han har allerede siddet en hel time oppe hos Estrid og ventet på dig."

"Lad mig sætte mig lidt på den bænk, for at jeg kan få vejret!"

– Denne pause, medens Hvidbjørn og jeg sidder på bænken, må jeg benytte til at holde et lidet selvforsvar.

Kloge hoveder vil naturligvis for længe siden have gættet, hvorledes denne historie hang sammen, og have undret sig over, at det ikke faldt mig ind, at her kunne en forveksling finde sted, og at jeg i det hele tog den sag med alt for stor heftighed.

Men hvor kunne jeg ane, at Estrids broder endnu var i live, og at han netop ville vælge et så overmande kritisk øjeblik til sin fremtræden? Og hvad heftigheden angik – nu ja, så indrømmer jeg, at unge piger og gamle pebersvende aldrig ville forstå, hvad jeg her har fortalt. Men jeg henvender mig til jer, I ægtemænd, til jer, der som jeg nys har ført en ung og yndig hustru til jeres hjem, og som, vel at mærke, elsker hende lige så højt, som jeg elsker Estrid – jeg spørger jer, hvorledes I ville have båret jer ad, når I havde fattet en ulykkelig mistanke med eller uden grund, og så en dag kommer hjem og finder jer hustru i en anden mands arme, om I da kunne have vist koldsindighed og rolig eftertanke, og kunne I det, så siger jeg lige ud: Så er I nogle dårlige ægtemænd! – –

– – "Så, nu tror jeg nok, jeg har fået så mange kræfter, at jeg kan gå op med dig," sagde jeg til Hvidbjørn.

Han rystede på hovedet: "Om jeg kan blive klog på, hvordan det er fat med dig!"

"Ligemeget, når jeg blot selv kan blive klog på mig. Lad os så gå op og hilse på svoger!"

Denne sad endnu i sofaen ved Estrids side. Havde jeg for givet mig lidt bedre stunder, ville jeg snart have fundet mig til rette, thi han var vel lyshåret, også høj og stor, men havde dog ikke Hvidbjørns herkuliske skikkelse. Men hvem bruger sine øjne og sin forstand, når man først er optændt af mistro og lidenskab? I øvrigt lignede han af ansigt Estrid, det var de samme livfulde træk, de kloge blå øjne, men med en tilsætning af trodsig bestemthed, der dannede en underlig modsætning til hendes milde ynde.

"Svoger!" råbte jeg, idet jeg i min overvættes glæde sprang hen mod ham og knugede ham i mit favntag.

"Halloh! Lad mig få vejret! – – er du altid så voldsom i dine kærtegn, da ville jeg nødig være i Estrids sted."

"Jeg kunne gerne slå dig ihjel af bare glæde. Men hvor kommer du fra? Kommer du fra underverdenen eller fra oververdenen, fra tyrken eller fra Skagen?"

"Sidst kommer jeg fra London. Der traf jeg en dansk maler, som godt kendte dig og fortalte mig, at du var gift med Estrid. Så tænkte jeg, at det var bedst at søge jer op, inden jeg gik til mine gamle."

"Har du ikke set dine forældre endnu?"

"Nej, jeg har ikke, men nu vil jeg gå hen til dem."

"Så følger jeg med dig," sagde Hvidbjørn.

"Og jeg går med. Hurra! Hvad mon svigerforældrene vil sige, når de ser os tre lystige svogre!" råbte jeg og sprang i vejret og knaldede med fingrene, thi efter det voldsomme tryk, hvorunder min iboende livsglæde nys havde været kuet ned, rejste den sig med forøget spændkraft og søgte på alle måder at skaffe sig luft.

Men nu lagde Estrid sig imellem. "Kære venner, det går på ingen måde an. I kunne tage livet af moder, om hun så pludselig fik Halfdan at se uden mindste forberedelse. Han må blive her, medens én af jer underretter fa'er og mo'er derom, og de får tid til at fatte sig."

"Så vil jeg gå," sagde Hvidbjørn.

"Og jeg bliver her hos dig, min søde velsignede Estrid."

"Har du været hos etatsråden? Og gav han dig godt håb? Du er i sådant udmærket humør."

"Blæse med etatsråden! Jeg har oplevet ganske andre ting. Men det skal jeg siden fortælle dig, nu vil jeg snakke med svoger."

"Farvel!" råbte Hvidbjørn ude fra forstuen.

"Og bring så fa'er og mo'er og søstrene tilbage med," sagde Estrid. "Men tal endelig forsigtigt til moder!"

"Og bring morbro'er med, om du ser ham," føjede jeg til. "Han havde rigtignok ikke fortjent det, men jeg vil lade nåde gå for ret."

"Så lejer jeg en hel omnibus og kører familien herhen i," sagde Hvidbjørn, idet han gik.

"Endnu kan jeg dog ikke få i mit hoved, at du virkelig lever," sagde jeg til Halfdan.

"Da må du se at få det i dit hoved, for det er, hvad man kalder en kendsgerning."

"Men vi holdt dig alle for død, og der var kommet så bestemt efterretning om din død."

"Er det da aldrig før hændet dig, at rygtet og aviserne har slået en mand ihjel, medens han endnu var lyslevende? For øvrigt er det denne gang gået højst naturligt til. Jeg skal nemlig fortælle jer, at da jeg for seks år siden rejste herfra, traf jeg på udrejsen i London en håbefuld ung mand, som hed Christian Skofte og forresten var lige så stor en laban, som jeg selv var dengang. Vi blev på overrejsen til New York hjertensvenner og fik så den forfløjne idé, at vi skulle bytte vore navne og vore papirer. Han blev i New York, medens jeg drog længere ind mod Vesten. Først to år efter fik jeg at vide, at han var død i fængsel, og det er hans død, som konsulen har tilmeldt jer."

"Ak, hvor megen sorg og bedrøvelse har du ikke voldet fa'er og mo'er og os andre dermed!" sagde Estrid bebrejdende.

"Det er slemt, meget slemt," svarede broderen, "men det faldt mig aldrig ind, hvad følgerne kunne blive af den navnebytning."

"Men du kunne dog have skrevet et par ord til os, i al fald for mo'ers skyld, du ved ikke, hvor megen hjertesorg hun har haft for dig."

"Det er godt nok at skrive for dem, som sidder lunt i hjemmet. Men mig gik det således, at i de første tre år ville slet intet lykkes for mig, og jeg tumlede om fra det ene til det andet, endog til at være brændehugger og gadefejer. Det var nu godt nok til mig og løn som forskyldt for al min uvornhed, men I kan da nok forstå, at det havde jeg ingen lyst til at skrive om. Mine forældre havde haft sorg nok af mig i den gamle verden; det var da synd at plage dem med, at jeg heller ikke kunne blive til noget i den nye verden. Omsider begyndte lykken at blive mig gunstigere, og jeg kom på en grøn gren, men så vil man jo altid have mere og mere – jeg ville hellere selv komme over end sende et brev – tiden løber fortere i Amerika end her: nok sagt, der gik andre tre år, indtil jeg endelig brød overtvært med alt, og nu er jeg her. – Men lad mig nu se på dig, min fornøjelige svoger Nicolai, og høre om dine bedrifter på vor jordklode i de åringer, jeg ikke har kendt dig."

Der var nok at fortælle om og nok at tale om, og tiden gled hurtigt, indtil vi hørte lyden af mange fodtrin i forstuen.

"Der er fa'er og mo'er," råbte Estrid. Jeg så hen på Halfdan og bemærkede, at han skiftede farve; det syntes, at hans kækhed forlod ham, nu da han skulle stedes ansigt til ansigt med forældrene.

Svigerfader trådte først ind. "Nok, min søn Halfdan lever! Jeg vil drage hen og se ham, inden jeg dør!" udbrød han med den gamle patriarks ord. "Halfdan! Kom i mine arme! Længe har min vrede hvilet over dit navn, lad nu min velsignelse lyses derover!"

Halfdan havde tårer i øjnene og var stærkt rystet. Det var åbenbart, at virkeligheden havde grebet ham med større magt, end han tidligere havde tænkt.

Svigermoder kunne slet intet ord fremføre, men kun græde, og svigerfader sagde intet til hende, han var selv ikke langt derfra. Da han lagde sin hånd på sønnens hoved, så jeg, at den rystede stærkt.

Hvem der derimod kunne give glæden luft fuldt ud, det var de to yngste søstre, Johanne og Sophie. De kendte kun lidt til den alvor og sorg, som lå forud, og jublede nu højt over den store broder, der så uventet var faldet ned til dem, og hvem de kun dunkelt mindedes fra deres barndom.

Valborg så ud til hverken at sanse eller samle. De to store begivenheder, hendes egen forlovelse og broderens genkomst, havde overvældet hende. Hun støttede sig til Hvidbjørns arm, hun måtte have noget fast at holde sig til for ikke at rives bort af sine følelsers strøm.

Også jeg havde ondt for at besinde mig og blive herre over mig selv. I ganske kort tid havde mit sind gennemløbet alle kompassets streger. Det var knap en time siden, at jeg vandrede alene i mørket, med bitterhed og fortvivlelse i mit hjerte, i færd med at sønderrive de dyreste og kæreste bånd, som knytter et menneske til denne jord – og nu stod jeg her i lyset, i glæden, i kredsen af mine kæreste, hvor kærlighedens og gensynets

overstrømmende glæde drev livsfølelsen i det hurtigste kredsløb.

"Nu vil vi allerførst takke Gud for hans usigelige nåde mod os," sagde svigerfader, idet han foldede sine hænder og dernæst med høje ord brød ud i en varm og inderlig takkebøn til Gud, således som en fader beder, hvis søn var død og er blevet levende igen, var fortabt og er fundet.

Da der nu atter var kommet lidt ro på os, og den første stærke sindsbevægelse havde sat sig, skulle Halfdan til at fortælle om sine mærkelige livshændelser.

"Ja, jeg har oplevet så meget, at jeg ikke ved, hvor jeg skal begynde, og hvor jeg skal ende," sagde han. "Jeg vil dog først fortælle jer, hvorledes det gik til, at jeg blev en oprigtig kristen, for det vil I dog måske helst høre. Det er vel nu lidt over to år siden. Det var allerede begyndt at gå godt fremad for mig, jeg havde købt mig et stykke land, bygget et hus, kvæget trivedes godt, og jeg havde to heste. Med alt det var jeg dog ikke rigtig tilfreds, der var noget tomt inden i mig, som jeg ikke kunne få udfyldt. Jeg søgte at slå det hen med, at det var hjemve og længsel efter jer, men det ville dog ikke lykkes mig. Jeg var til mode som én, der har tabt noget, men ikke kan komme på, hvad det er. Så hændtes det, at jeg en lørdag blev forsinket i byen og måtte blive søndag over. Nu ved I nok, at der er over al måde stille i amerikanske byer om søndagen. Jeg drev om med en kammerat og kedede mig. "Hør, ved du hvad," sagde han til sidst til mig, "nu skal vi gøre os en lystig formiddag og gå i kirke." – "Den lystighed bliver nok ikke så stor," mente jeg. – "Jo, vi vil høre den nye metodistpræst, som er kommet hertil, han skal prædike så grinagtigt." – Så gik vi da i kirke."

"Det var to værdige kirkegængere," afbrød svigerfader.

"Nu skal du blot høre. Præsten var allerede på prædikestolen, hans ansigt var rundt og triveligt og blussende rødt, thi han talte i stor vrede, slog med hænderne og stampede med fødderne, så jeg var bange, at prædikestolen skulle falde ned. Jeg kunne ikke lade være at le ad den lille ivrige mand. Han må vist have set det, thi i samme øjeblik så han stift på mig og udbrød: "Du ler, min ven? Ja, ja, le du kun, men den ler bedst, som ler sidst, og det bliver Djævelen, når han får dig i sine kløer, fordi du lod hånt om Guds ord, som kunne have frelst dig. Du tror dig nu så overmåde tryg og sikker, men ved du også, hvor langt du er fra Helvede? Ikke længere, end at en loppe kan tage det i to spring. I dag rød, i morgen død. I dag sidder du nok så kæk her i kirken, i morgen ligger du med næsen i vejret. Så er din sjæl i den grueligste pine ligesom den rige mand i evangeliet, der også troede, at han skulle leve evigt i lystighed og gammen. "Jeg vil ud, jeg vil ud!" råber du, men Satan slår døren i lige for næsen af dig og siger: "Bordet fanger!" Så begynder du i din store angst og kvide at råbe pardon til Vorherre, men han siger: "Nix pardon! Du har aldrig i livet brudt dig om mig, nu bryder jeg mig heller ikke i døden om dig!"

"Det var ellers en underlig prædiken," bemærkede svigerfader.

"Jeg siger heller ikke, at det var en mønsterprædiken, men på mig gjorde den sin virkning. Den rørte op i mig fra grunden af. Jeg sagde til min kammerat, da vi gik ud af kirken, at nu ville jeg gå hjem og sove, men det var blot for at komme til at være alene, for jeg sov hverken den eller de følgende dage, næppe nok

om natten. Hidtil havde jeg haft nok at gøre med nutiden, nu fik jeg på én gang at gøre både med fortid og fremtid. Jeg havde forsyndet mig hårdt hjemme, det havde jeg aldrig følt således. Det er godt nok, at folk siger, at det er tidsnok at tænke på det andet liv, når man først er i det – men når nu opgaven netop er at bruge det timelige liv således, at vi vinder det evige, hvad så? Og hvis det er sandt, at efter døden følger dommen, går det da an at leve, som om der aldrig kom nogen dom? Eller kan man unddrage sig dommen ved aldrig at tænke på den, ligesom barnet tror, at ingen ser det, når det har lagt hånden over sine øjne? Nok sagt, alt dette brød sig således i mig, at jeg kunne hverken få fred eller ro. Til sidst besluttede jeg at gå hen til metodistpræsten og tale med ham. Han kendte mig straks, da jeg trådte ind ad døren til ham. 'Det var Dem, som lo ad mig i kirken. Nu ler De nok ikke længere. Men netop som jeg fik øje på Dem fra prædikestolen, var der en stemme, som hviskede til mig: Pas på ham dernede – ham har Djævelen allerede i sine garn, men endnu kan han frelses. Fra det øjeblik holdt jeg hele prædikenen for Dem alene, skønt de andre kunne da også have godt af at høre den – men hvad vil De nu i dag?' Jeg fortalte ham grunden til mit komme. 'Hm!' sagde han, da jeg var færdig, 'sig mig nu engang, hvorfor har De forladt Deres fædreland? For Deres dyds skyld er det vist næppe.' Så skriftede jeg alting for ham og lagde ikke dølgsmål på noget. Han hørte opmærksomt til og sagde derpå: 'Det med vekslen kan vel nok tilgives Dem, for det var kun en overtrædelse af menneskenes lov. Men at De var trodsig mod Deres forældre og skiltes i vrede fra dem, det var meget værre, for det var en overtrædelse af Guds lov, som siger i det fjerde bud: *Ær din fader og din moder!* Men alligevel når

De ret af hjertet angrer og tror på vor frelser, hos hvem der ene kan vindes syndsforladelse, så kan også dette blive tilgivet Dem. Men nu skal jeg hen i et bedemøde; se der vil jeg give Dem et par småskrifter at læse, så kan De siden komme igen og tale med mig.' – Jeg gik hjem, tænkte alvorligt over sagen, læste i mit nye testamente, gik flittigt i kirke, talte med kristne mennesker, bad til Gud om oplysning, og lidt efter lidt klarede det op for mig, jeg vandt en indre ro og fred og et fortrøstningsfuldt håb for tid og evighed, som jeg ikke før havde kendt."

"Men, kæreste Halfdan," udbrød svigermoder, "du er da ikke blevet metodist?"

"Vær rolig for det, mo'er," svarede Halfdan leende, "jeg har samme tro, som I bar. Metodisterne er brave kristne og ærlige folk, og jeg skylder dem megen taknemmelighed, men de har nogle underlige meninger om omvendelsen og bodskampen, som jeg på ingen måde kan dele. Det har jeg også sagt dem lige ud, og at jeg vil med Guds hjælp vedblive at være medlem af det lutherske kirkesamfund, hvori jeg er både døbt og konfirmeret, indtil min død. – Men nu har I hørt alting, og nu må I tilgive mig al den sorg, jeg har voldet jer."

"Vi tilgiver, som vi selv håber tilgivelse," sagde svigerfader bevæget. "Havde jeg kunnet styre mit heftige sind over for dig, var vel meget gået anderledes. Tit og mange gange har jeg tænkt på apostlens ord: *I fædre, opirrer ikke eders sønner!*"

Fader og søn rakte hinanden hånden. Svigermoder sad med foldede hænder, men det udtryk, som var i hendes ansigt, lader sig ikke beskrive. Nærmest kunne det måske sammenlignes med hin forklarede salighed, der stundom viser sig på fromme

kristnes åsyn i dødsøjeblikket, når de siger denne verden farvel og skuer den himmelske herlighed, som er skjult for vore øjne.

Jeg vendte atter sind og tanker hen på de jordiske forhold: "Bliver du nu hos os, eller skal du atter tilbage til det store Amerika? Her er vel alting for småt for dig."

"For småt!" udbrød svigerfader med iver, "lad nu dog den dumme tale fare. Altid ærgrer jeg mig, når jeg hører tale om 'det lille Danmark', som om vi ikke var fuldvoksne mennesker her. Man skulle tro, at folk i England var seks alen og i Amerika ni alen høje. Kan Halfdan ikke få alt her, hvad der gør hjerte og tanke stor og ædel? Har han ikke os, sine forældre, fine søskende, sit fædreland? Har vi ikke religion og kristendom, kunst og videnskab lige så godt, ja i mange stykker bedre end dem derude?"

"Du plejer ellers ikke at prise os danske og den nordiske kunst i så høje toner," sagde jeg.

"Nu," sagde svigerfader med et lunt smil, "jeg skal sige dig, jeg vil nok selv have lov til at hakke lidt på mine landsmænd, men jeg kan ikke lide, at andre gør det. Og jeg mener nu, at det er bedst herhjemme, og jeg ville ønske, at du, min søn, var af samme mening."

"For denne gang," sagde Halfdan, "må jeg atter tilbage til Amerika, thi jeg kan ikke således rejse fra hus og ejendom. Men om to eller tre år håber jeg med Guds hjælp at få det bragt så vidt, at jeg kan sælge alt derovre og komme her hjem og købe mig en lille landejendom, for hjertet hænger dog ved Danmark. – Og desuden," tilføjede han med en let rødmen, "ville jeg helst fæste mig en dansk brud."

"Det var ret," råbte svigerfader fornøjet og slog Halfdan på skulderen, "det kan jeg lide; den tale er der mere mening i end i alle Nicolais teorier om nordisk kunst."

I det samme ringede det på klokken udenfor. "Det er bestemt morbro'er," sagde jeg, "nu skal vi have løjer."

Straks efter trådte morbro'er ind. Han kastede et blik om på de tilstedeværende og blev stående som forstenet. "Ha– Half––" udbrød han, men standsede midt i det forbudte navn og så forskrækket hen på svigerfader.

"Tal nu kun navnet helt ud, nu skal du have lov dertil," sagde denne.

Morbro'er nærmede sig forsigtigt Halfdan, som om han var bange for at røre ved ham. "Men Halfdan, du skulle jo være død," sagde han til sidst.

"Ikke des mindre tager jeg mig den uforskammede frihed at leve," svarede Halfdan med hjertelig latter.

"Så velkommen til gamle Danmark!" råbte morbro'er og kastede sig i hans arme.

"Her er flere mærkeligheder," udbrød jeg og trak morbro'er hen foran Hvidbjørn og Valborg. "Se der et par forlovede!"

"Forlovede!"

"Ja; du skulle rigtignok have for al den sladder, du er løbet med!" sagde jeg.

"Hvad har jeg fortalt?" spurgte morbro'er forskrækket.

"Ja, nu vil jeg ikke tale mere derom, og det skal være dig tilgivet, men til straf skal du lave punschen i stand."

"Om jeg ved, hvad jeg har sagt eller gjort – men det er det samme, punschen skal jeg lave, og den skal blive god."

"Også med dig har jeg en høne at plukke," sagde jeg til Hvidbjørn. "Var det ret at luske om i al hemmelighed uden at betro et ord til mig, din gamle ven?"

"Venskab er godt," svarede Hvidbjørn, "men det har sine grænser. Forresten kan jeg trøste dig med, at Estrid ikke var ganske uvidende derom."

"Estrid! og du har intet sagt mig?"

"Nu, en hustru skal vel heller ikke straks fortælle sin mand alting."

"Jo, hun skal," udbrød jeg heftigt, "der kunne let være hændet en ulykke."

"Kæreste ven, hvad er der hændet – – tal dog –"

"Det skal jeg fortælle dig siden – nu vil vi drikke punsch og være glade."

Punsch fik vi, og punsch drak vi, og glade var vi. Til sidst snakkede vi alle i munden på hinanden. Halfdan fortalte historier fra Amerika, Hvidbjørn fra Rom og Italien, svigerfader fra den jyske rejse, morbro'er fortalte bynyheder, og jeg udviklede teorier om nordisk kunst, Estrid og hendes søstre gav deres besyv med i laget; den eneste, som tav stille, var svigermoder; hun sad midt imellem os, hørte på os alle, forstod os alle og elskede os alle.

Ved midnatstid forsvandt hele det glade selskab, og Estrid og jeg blev alene.

"Og hvad var så det, som du ikke før ville fortælle mig?" spurgte hu.

"Nu skal du høre det alt sammen," sagde jeg og fortalte. Hun blev ganske bleg, da jeg skildrede, hvorledes jeg stod dernede i mørket med fortvivlelse i hjertet i færd med at drage bort.

"Og ville du virkelig være rejst bort uden at have talt et ord med mig?"

"Det var min hensigt."

"Og så let kunne du slippe tro og tillid til mig – du, som engang har sagt, at du aldrig ville lade dig røre af skinsyge?"

"O ti!" bad jeg, "har jeg været dum og overmodig og udæsket de onde magter, så har jeg også fået min straf."

Estrid hældede sig op til mit bryst og bad stille: "Gud fri os fra alt, hvad ondt er!"

Jeg sluttede hende i mine arme, så fast som om jeg aldrig ville slippe hende.

Fjorten dage efter mødte jeg svigerfader på Vesterbro.

"Til lykke!" råbte han, "du får pladsen ved museet. Jeg har netop talt med etatsråden, og han sagde, at du er indstillet."

"Hurra!" råbte jeg og kastede min hat i luften og greb den igen. "Det må jeg sporenstregs hjem og fortælle Estrid."

Og jeg pilede hjem, så hurtigt som benene ville bære mig.

"Estrid!" råbte jeg åndeløs, da jeg kom ind i stuen, "vi får pladsen, og nu skal vi leve som matadorer!"

"Det vil vi takke Gud for," svarede hun sagte, "for – –" Resten hviskede hun i mit øre.

"Nej, hvad er det, du siger?" råbte jeg ude af mig selv af glæde, "en lille Nicolai!"

"Tys! tys! hvem siger, at det just skal blive – –"

"O du min sødeste, velsignede – – Basilisk" ville jeg have sagt, men ændrede det til – "hustru!"

Og hermed vil jeg slutte. Muligvis ville man finde det passende, om jeg endte min bog med en hymne til ægteskabets pris, men dertil må jeg sige, at hvis ikke allerede min bog er en sådan hymne, så formår i al fald jeg ikke at skrive den bedre. Ægteskabet er som måske størsteparten af vort jordiske liv en kæde af ubetydeligheder og tilfældigheder, men bag dem skjuler sig stedse noget stort og afgørende, som giver dem præg af evigheden: det er det, som man kalder kærlighed og trofasthed, og det er den skjulte livskilde til al velsignelse. Men det kan man kun forstå, når man selv oplever det, og derfor vil jeg slutte med denne moral til bogens læsere (ikke til dens læserinder, thi de kan, om de har forstand, meget bedre udfinde moralen, end jeg kan give dem den) og sige: "Kære læser, er du allerede gift, så skøn på den rige livslykke, som er givet dig i dit ægteskab, men er du ikke gift, så se at blive i stand til at sætte eget bo, og har du sat eget bo, så se at finde en hustru som Estrid – dog nej, her indtræder det umulige, thi der er kun én Estrid, og hende tog jeg!"

Om "Min hustru og jeg"

Forfatter: Henrik Scharling (1836-1920).
Org.titel: *Min Hustru og jeg. Fortælling af Nicolai, ung Ægtemand.* C. A. Reitzels Forlag, København 1875.
Denne udgave efter: 5. udgave (1889).
Tilpasset moderne retskrivning og med noter ved Kim N. Jensen.
Forside: Efter skitse af Erik Henningsen fra bogens fjerde udgave (C. A. Reitzel 1881) med senere kolorering.

ISBN 978-87-7628-325-4
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-520-4 (Ølstykke 2026).

© 2026 eBibliotek 1800.
www.ebib1800.dk

[Note 1:](#)

ἄπαξ λεγόμενα: Hapax legomena, betegnelse for ord, der kun findes én gang i en given tekst. *Red. anm.*

Note 2:

Punktum saliens: latin, "det springende punkt". *Red. anm.*

Note 3:

σκιομαχία: græsk, ~"kamp mod skygger". *Red. anm.*

Note 4:

Verden er lys osv.: Digt af C. Hostrup. *Forf. anm.*

Note 5:

Pia desideria: Fromme ønsker. *Red. anm.*

Note 6:

Gliedermand: En lille leddedukke af træ, kunstnere bruger i stedet for levende model. *Red. anm.*

Note 7:

Anch'io son' pittore: "Også jeg er en maler", en udtalelse, der – sandsynligvis fejlagtigt – tilskrives maleren Correggio (1494-1534) ved synet af Raphaels fresker i Vatikanet. *Red. anm.*

Note 8:

Et hæc meminisse juvabit!: Og det vil glæde jer at mindes dette! *Red. anm.*

Note 9:

Wergelands prægtige digt: Henrik Wergeland: Jan van Huysums Blomsterstykke. (1840) *Red. anm.*

Note 10:

Halvtredje alen: 2½ alen, lidt over 1,5 meter.

Red. anm.

Note 11:

Langsomhed er en hæslig last osv.: Adam Oehlenschläger, "Har jeg min båd, mit sejl og mit net" (Fiskersang) 1817. *Red. anm.*

Note 12:

Kirkeklokke, ej til store stæder: Begyndelsen af andet vers af salmen "Kirkeklokke! Mellem ædle malme" af N. F. S. Grundtvig (let omskrevet). *Red. anm.*

Note 13:

Den sommer og den eng ...: Omkvædet til N. F. S. Grundtvig: "Valdemarerne". *Red. anm.*

Note 14:

Chariter: Den græske ord for de tre gratier. *Red. anm.*

Note 15:

Lykkeligst at hvile: Af B. S. Ingemann: Dagen går med raske fjed. *Red. anm.*

Note 16:

Natten med sin stjernekrans: Digt af Carsten Hauch *Forf. anm.*

Note 17: **Poltron:** Kryster, kujon. *Red.anm.*

Note 18:

Billinger: Småbidder. *Red.anm.*

Note 19:

Krustader: En slags tynde tarteletter, der fremstilles ved brug af et særligt krustadejern, som dyppes i dejen og derpå i kogende olie. *Red.anm.*